

40
81

40-81

فهرستہ ما فی الکتاب

۱۶	کسینک شرطی	۴	تقوی غاصبتی اکل
۱۷	بیعتنک شرطاری		و شربده تکلن مذمتی
۱۹	چابولماغان پچاننی سانو	۵	کلی حلال و حرام برده لر
۲۰	بیع فسد حکمی		حیوانده مکر و نه افغان
۲۱	خیار شرط	۶	آلتی نرسه
۲۲	خیار روة بخیار عیب		ذبح و صید احکامی
۲۳	اتلاف حکمی	۷	برنک انواعی و بر املقی
۲۵	ربا مذمتی	۸	فک و قطیفه نیک اینرکه
۲۶	رباء ایلی نوع		هر املقی
۲۷	مسائل ربا	۹	ازون شالوار و آلتو
۲۸	فرض احکامی		یزوک هر املقی
۲۹	بیع سام احکامی	۱۰	هر اعضانک ناسی
لال	بیع صرف احکامی	۱۱	خاتوننک انبیگه
	بیع مکر و نه		وخادمگه کورنور هر املقی
	اجاره بیای	۱۲	هرام بولغان نره لر بیانی
	اجاره	۱۳	ساج کیسمه درست
			توکلکی
		۱۴	سنتلر بیانی
			کسی فضیلتی

Дополнено цензурой

Тип. Петроград. н.

لال

فهرسة ما في الكتاب

٤٢	واجب بولغان وصيت	٣٩	اچا زايكنی اچاره میل سی
٤٣	فدیه بیانی	٣٧	اضحیه بیانی
٤٤	حرام رایتلر	٣٧	قر بانغه پارا فسز حیوانلر
٤٥	وصی بولغان احکامی	٤٥	فقیر گه عیبلی حیوان جائز
٤٥	برتر که ده این وصی بولسه	٤٥	فقیر کشی قر بان ایتینی
٤٦	وصی بولغان ایچون		صدقہ ایتینی عمل ایتینه
	تجارت ایتیک حکمی		توسعه ایتسه افضلدر
٤٧	انبیاء و ولیاء وصیتلری	٤١	حقیقه بیان
		٤٢	وصیت نامه غصیلتی

قال الله عليه السلام انفقوا ما رزقناكم

من الله تعالى لقوام نفقة المرات از جهها صدق

الله

كتاب المعاملات

معارف اسلاميه دين جزء تاسع

بلدة قزانده خادم العلم عالم جان بن محمد جان البار ودينك
كتب معتبره كه مراجعتله اولان ترتيبيد

وكان طبعة هذا ثالثا بمنتهى رمضان
من سنة ١٣١٦ بمطبع ورثة الحيركوف ببلدة قزان

Дозволено цензурою С-Петербургъ. 8 Июля 1898 года.
КАЗАНЬ.
Типографія наследниковъ Чирковой въ Казани.
1898 г.

بسم الله الرحمن الرحيم

كتاب الحظر والاباحة

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (من اتقى الله آهأب
الله منه كل شيء ومن لم يتق الله آهأبه الله من كل شيء
أخرجه الحكيم الترمذي

ترجمہ

هر که الله دین ساقلا نسه یعنی الله تعالی طیفغان فرسه لر دین
 طیو نسه الله تعالی اول کهسه دین هر شینی قورقودر و هر که
 الله دین ساقلا نسه اول کشینی الله تعالی هر فرسه دین قورقودر

❁ فصل في الاكل والشرب ❁

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (سَيَكُونُ رِجَالٌ مِنْ
نَ الْوَانِ الطَّعَامِ وَيَشْرَبُونَ الْوَانَ الشَّرَابِ

يَلْبَسُونَ الْوَانِ الثِّيَابِ وَيَتَشَدُّونَ فِي الْكَلَامِ فَأُولَٰئِكَ

شَرَارِ امْتِي (أخرجه ابن أبي الدنيا والطبراني)

❁ ترجمه ❁

هم امتهمین شوند ای کشیلر بولورلر که تورلی طعام
یارلر ، و تورلی اچمه لیک اچارلر ، و تورلی کیوم کیارلر
زده اوستاروب سویلرلر بس بو کشیلر امتهمنک یاوزلاریدر *
تتی حرام نرسه لر : یر تقوچی جانوارلر آرسلان ، آیو ، بوری
ملکو ، ماچی ، قارچغه ، بورکوت ، تیلکان کبی ودخی فیل ،
یشک ، سچقان ، وهم باقه ، کرپی ، چین ، و تاراقان .
کبی حشرات حرامدر

جاست آشادچی حیوان دخی مکر وهدر آلا قارغه کبی تاوقمنک
کو برک آشی نجس بولسه اوچ کون حبس ایتملی مکر وه
بولور دونکز نجس و حرامنک الوغیدر ولکن اورنسر
رنجتمک کر کمس صوجانوارلری بالقدن باشقه سی حلال
ایهس ودخی حلال حیوان ننگ آلتی نرسه سی مکر وهدر ذکر
خصیه فرج ^۲ بیز ، ^۳ مثانه ، ^۴ اوت ، ^۵ بوغاز قانی نجس و حرامدر .
آت ، قویان ، ودخی قوشننک نجاست آشاموچیسی
ویر تقوچی بولماغانی حلالدر . و هر حلال حیوان ننگ حلال

بولماقند. دینلی آدمنك الله اسمی برله بوغازلامق شرتدر
 تسمیه فی قصدا قالدر وب بوغازلاسه حلال بولماس ولکن
 اونودلوب قالسه ضرر یوق. اوزی اولگان حیوان، تاش
 برله اوروب اولتورلگان، یاکه سانیچوب، یاکه سزوب
 اولتورلگان حیوان هر قایوسی حرامدر دینسز آدم
 بوغازلامان حیوان کبیدر. اکر حیوان قیوغه تشوب
 سلامت چقوی وهم بوغازلاوی ممکن بولماسه یاکه باشقه
 سبب برله بوغازلاوی ممکن بولماسه تسمیه برله بریرندن
 جراحت ایدلسه حلال بولور. وهم آو اولوده دخی تسمیه
 برله ملتبی آتسه یاکه تسمیه آیدب اوگرانگان اتینی
 یاکه قارچغه سیننی یبارب شول یبارو برله توتسه حلال
 بولور ولکن بوضورتلرده جانی چقوغه قدر اوزی یتوشسه
 بوغازلامق لازمدر

❁ مقدار ❁

حلال نرسه فی حیاتی نی ساق. لار قدرلی آشامق وهم
 نمازده قیامغه قادر بولوراق ورورزه غه قادر بولوراق قدرلی
 آشامق فرضدر وقارن طولغانچی یعنی طویغانچی آشامق مباح
 طویغاندین آرتی حرامدر مگر روزه غه یاردم ایچون یا که
 قوناق آشاسون ایچون بولسه جائزدر

❁ تنبیه ❁

صوغان، سارمساق، تورما. آشامق حلالدر ولکن ایسی ابله

دکنشی رنجودر ليک بولسه درست توکلدر صوغان سارمساق
تورماده رسول الله صلی الله علیه وسلم (هر کم بولارنی بیسه
مسجد مزگه کلهاسون) دیوبیورمشدر تورمایوب مسجد که
کرگان آدم البته فرشته لرنی و باشقه مسلمانلرنی یهان ایسی
ایله رنجودر گناهلی اولور

نوع شرب

قال رسول الله صلی الله علیه وسلم (مَنْ شَرِبَ
الْخَمْرَ خَرَجَ نَوْرُ الْإِيمَانِ مِنْ جَوْفِهِ) اخرج الطبرانی
ترجمه

هر کم خمر اچسه اول آدم نیک اهندین ایمان نوری چیقار
وقال رسول الله صلی الله علیه وسلم (كُلُّ مُسْكِرٍ خَمْرٌ
وَكُلُّ خَمْرٍ حَرَامٌ) اخرج احمد و ابوداود و ابو یعلی

ترجمه

هر ایسر نکچ خمردر و هر خمر حرامدر .
ایسر نکوچی نرسه یوزم پوشندین یا که خرمادین یا که تاریدین
یا که آر پادین یا که آرشدین یا که بالیدین یا که دوکیدین
یا که سوتدین یا سالغان بولسون کرک آز کرک کوب بولسون
حرامدر ایسر گانچه اچمه اچمه ده آز غنه اچمه ده درست توکلدر
قوری نرسه لر عقلنی کیمه و تسه بد ننی و اعضائی ضعیف لنند رسه

حرامدر اقيون و بَنَك و غشخاش كُبي عقلغه خفت
وانسانغه سفاهت وير كوچي نر سه لر در استعماللري
درست تو گلدر . * اضطرار *

حرام نر سه في يمك و اچمك آچلقدين ياصو ساودين اولم
حالينه كلسه بيمك از غنه هلال بولور اوشانداق حاكم كبي بر
ك و چلي آدم ك و چلاسه حرامني تناول ايتما گانده
جانغه يا كه اعضاغه ضرر قيلور داي بولسه حرام نر سه في تناول
ايتمك جائز بولور

فصل في الثياب والزينة

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (مَنْ كَانَ يَوْمًا بِاللهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يَلْبَسُ حَرِيرًا وَلَا ذَعَبًا) اخرجہ احمد

ترجمه

هر كم الله تعالى كه و قيامت كونيته اينانسه بس كيما سون
يفك كيومني و دخی كيما سون و استعمال ايتما سون آلتون
نر سه في * بتون يفيك يا كه آرقاوي يفيك كيوم اير لر كه حرامدر
قطيغه ذاتي كبي نر سه لر آرقاوي يفيك بولغاني اير لر كه حرامدر
و هم اير بالا لا رغه كيور تمك درست تو گلدر اما خانو نارغه
اير لري آلدند. كيماك درست بولور

حلال ذاتلر دین کبر و عجب دین باشقه الله ننگ نعمتینه شکر
 نیتی برله یخشی کیوم کیمک جائز در کبر و مافتانو
 قصدی برله کیسه جائز توکلدر ازار و شالوارنی ازون سالوندر سه
 یا باشقه چاپان و طوننی کبر برله سالوندر سه درست بولماس .
 اولی و افضل - کولمک و باشقه کیوملرننگ ینکاری قولدین
 اوتماسلیک - اوز و نلقده بالتواورتاسند . بولما قدر * و دخی کیوم
 آق توند . بولماق افضلدر * تیر و بورون سورتمک
 ایچون ضرور بولسه یا ولق توتماق جائز در اکر ضرورت
 بولماسه یا که تکلفلی بهالی نرسه دن بولسه مکر و هدر * یا ولق
 بیک باچراق بولسه کیسه دن چقاروب نماز او قومق اولی در
 اکر نجس بولماسه و هم طبیعت نفرت ایدر لیک باچراق
 بولماسه نماز او قوغانده چقاروب صالماق حاجت توکلدر * چالمه
 یدی گز قدر هر کمگه هر وقتده سنت کیومدر . بر قارش
 قدرلی قویرق مستحبددر . بیت خلاغه کر گانده قویرقینی
 قستروور . علمادن باشقه غه الوغ چالمه ازون قویرق حماقت
 وریادر * آلتون یز وک کیمک ایر لر گه حرامدر بر مثقال
 قدر کهوش و عقیق جائزدر ولکن کیماسلیک اولی در *
 آلتون و کهوش دین قاشقی ، آیاق ، پچاق ، و باشقه نرسه لر
 ایر لر گه و خانولر غه حرامدر * بو ایکی ذاتدن بولغان نرسه فی

استعمال ایر گه و خاتون غه جائز تو گلدیر * خاتون لر غه فقط
زینت ایچون قوللرینه باشلرینه و باشقه یرلرینه بوا یکیدین
تاقیق جائزدر اما آنلردین زکوة واجب بولور * برنرسه نی
کهوش ایله یا لغاسه یا که یا ساه اولیرندین توتماسه جائز بولور

❀ فصل فی النظر و اللمس ❀

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (زَنَا الْعَيْنُ النَّظْرُ
وَزَنَا اللِّسَانُ النَّطْقُ وَزَنَا الْيَدُ الْبَطْشُ وَزَنَا الرَّجُلُ الْخَطَا
وَالنَّفْسُ تَمْنَى وَتَشْتَهَى) اصل الحديث في مسلم

ترجمه

کور ننگ زناسی نامحرمله قار او، تلننگ زناسی حرام نرسه نی
سویلاو، قولننگ زناسی حرامنی توتو، آیا قننگ زناسی حرام
طرفینه بولغان آطوملر، نفس حرامنی آرزو قیل و اسنا یدر آننگ
زناسی شولدر * ایر کشیننگ عورتندین (یعنی کندک ایل
تزآستی آراسندین) باشقه یرینه قارامق هم شول یرینی توتامق
جائزدر • عورتینه قارامق و توتومق درست پولماس * او ز
خاتونیننگ هر یرینی قار او و توتو درست • آناسی و باشقه
محرّم خاتونننگ آرقه و قورصاق و بونلردن توبان تزگه قدر
یرینی کورمک و توتومق جائز دگلدیر باشقه یرینی کورمک

جائز در * یات خاتونننك هیچ یرینی کورمك و توتماق
 درست بولماس و هم خاتون یوزینی - ناعمر مگه کورساتمك
 درست توگلدر خادملرگه و باشقه دین ك شیلرینه ده
 کورنمك ممنوعدر طبیب ایچون ضرورت بولسه ضرور
 قدرلی یرینی کورمك و کورستمك جائزدر . یات خاتون
 ایله خلوت یعنی آلاقدیر آوده بولمق درست توگلدر * خاتون
 کشی ایکنچی خاتونننك کندك و تز آراسندین باشقه یرینه قاراسه
 و توتسه جائزدر . اما اول ایکی آراغه قار او و توتوغدر سنز
 درست توگلدر * ایر کشی ننگ عورتندین باشقه یرینه
 یات خاتونننك قاراماقی جائز بولور نفس آرزوی
 بولمسه . اما آرزو احتمالی بولسه هیچ یرینه قارامق جائز
 بولماس . بس بوژمانده ایر کشی خاتون یوزینه و خاتون
 کشی ایرلر یوزینه قارامق جائز ایمسدر کوز زناسی
 بولور * اجنبیه خاتونننك توشكان ساچینه و قامق جونینه
 قارامق درست بولماس . اوشاندان هر تنده وقتده قار او
 درست بولماغان نرسه گه تندن آیور و لغاچ قار اوده درست
 بولماس * وهم خاتون ایکنچی خاتونننك ساچینی اوژ
 ساچینه یا لغامق هر امدر . خاتونلرننك زینت ایله اوراملرغا
 چقماقلری درست ایمسدر چقفان خاتونلر و چقارغان

ایر لری کناهای بولور لر ودخی کویلی او یونلر اوینامی
 وقولاق سالمانی جائز بولماس ﴿فصل﴾ لباس و طعمه
 حاجتدین زیاده تکلی ایتماک و آنلرده اسراف ایتماک ، ریاء برل
 هدیه ویر وشماک ، کشیگه کبر و حسد قیلمق ، و کشیگه ضرر
 جائز کورماک ، و اوطوش او یونی اوینامی ، گناه اشکه یاردم
 ویرماک ، کشی آلدنده عورت آچماق ، حیض و نفاس وقتند
 خاتونینه جماع ایتماک ، بر کشمینک یورط اچینه اذنسر
 فارامی . اوچ کوفدین آرتق کشیگه کینه ساقلامق ، ایکی
 کشی آراسینی بوزماق ، فاسق آدم برله دوست بولماق ، نمازنی
 وقتندین کیچکدرماک ، خاتون کشی محر مسز سفر گه چقماق ،
 فرض واجب نرسه لر نی او گرانهای یورماک ، تیوشسز بر
 آدمنی قول یاسوز برله رنجوتماک ، علم اهلینی و علم
 استا و چینی تخفیف ایتماک ، و آنلردین بایلارنی آرتوق کورماک
 مسخره چی کشی یاننده بولماق ، کیوم و باشقه اشلرده فاسقلرغه
 اوخشامق ، بایلارنی بایلقلاری ایچون الو غلامی ، دنیا
 اشینی دین اشندین آلدده کورماک حرام اشلردر اصلا جائز
 ایمسدر * ودخی بر کشینی یا که مسلماننی غیبت
 قیلمق ، و غیبتنی طبعلامق ، اوّل فرض بولغان یلدین
 عذر سر هجنی کیچو کدرماک ، ایکی آدم آراسینی توزایتو

ایچون بولماغانده بالغان سویلامک ، نفعه سی بولا تر و ب
کشیدن سؤال قیلمق ، بر مسلماننی اویالتیق ایچون بر
مسئله سورامق ، ماختانو ایچون جدال قیلمق ، قرآن
او قوغانده طنکلاما نیچه سوز سویلاشماک
سوز یرو توب ایکی آدم آراسون بوزمقی
بر مسلماننک سوزینسی کیسوب تیوشسوز
اویالتیق ، ضرورت بولماغانده قبر آچماق ، احتیاجسز
زکوة و فطره آلمق ، طهارتسز مصحف شریف توتماق ،
خانون کشی بتون ساچینی یا بعضیسنی کیسمک ، وعده سی
یتکان بورچینی قدرتی بولا تر و ب ویرمای یورماک ، کشیگه
ضررئی قصد ایتماک . ایشتماکی واجب بولغان
وعظ و نصیحتنی ایشتما و وطنکلاما و ضیافتدین اذنسز بر
آز نرسه آلوب قابتماق چبن و قر مسقه ، قدرندن الوغ
بولغان جانلی نرسه مورتی ساقلاماق ، دخی
صورتنی کاغذ کبی نرسه گه تشورماک یا که امر ایتماک
کوگارچین برله اوینامق ، واجب بولغان اشنی ترک
ایتماک - حرام و منهی اشلاردر * و بونلردن باشقه حرام و مکروه
اشلار کو بذر اهل تقوی اولان علماغه و معتبر کتابارغه
رجوع ایدله * و مسلمان کشیگه لازمدر که هر بر اشند

شرع شریفکه موافق بولماغه اجتہاد ایدہ مسئلہ سینی
آچیق بلہسہ علمادن استفتا ایدہ مجرد اوزیننک قاصر
عقایننک حکمینہ اعتماد ایتہیہ *

فصل فی السنن

رسول الله صلى الله عليه وسلمین و خلفاء راشدین رضی
الله عنهم ۛین ثابت اولغان بعض سنن بیان ایدلور * طعام
یمکدن اول و صونک - قوللر فی یرماق ، طعام یمکی یر
اوزرندہ قیلہقی . ضرور تسز قاشقی و باشقہ آلات توتما یئچہ
بارمقلر برلہ یمک ، تورلی طعام یمای ضرور قدرلی برلہ اکنتفاء
قیلہقی . اولندہ تسمیہ تمامندہ حمد ایتہک ، طویودن اول
توقتامقی ، اقامتہ سنت نیمتی ایله ضیافت قیلہقی ، ۛهماننی تعظیم
ایتہک ، ایچودہ صولو آلوب ایچمک ، اکل و شرب و باشقہ
امرلر دہ تکلفی ایتہما سلیک ، آق کیوم کیمک . از و نلقدہ بالتور
اورتاسندین اوزون بولماسلیق ، اهل فسق کیومینہ اوغشاشلی
بولماسلیق ، دائم قیمتلی کیوم کیما یئچہ گاہا ناچار و باماولی
کیوم کیمک ، نماز و غیرہ وقتدہ چالہ کیمک ، سالغان
کیومنی تر و ب قویماق . کیچہ یوقلاغاندہ طہارت برلہ
یوقلامقی ، ایشوکلر فی بیکلماک . اوتلر فی سوند رماک .
صباح بولغانچہ تورمقی ، اویقودن تورغاندہ و باشقہ وقتلر دہ

مساك استعمال ايتمك ، عطسه قيلغاندى . حمد ايتمك .
 ايكنچى آدم عطسه قلوب حمد ايتسه يرحمك الله ديودعا ايتمك ،
 تانوغان وتانومغان آدمگه سلام وييرمك . (اما سلامگه جواب
 قايتارمق واجبدر) وهم غسته نيك حالينى سورمق ، وفات
 اولسه جنازه سمينه ودفنينه حاضر اولمق ، ترناقينى وقولتوق
 وقاسق جونلار ينى كيتارمك * وبونلردن باشقه سنتلر كوبدر
 الله تعالى هر مسلماننى عملگه موفق ايليه آمين

❀ كتاب الكسب ❀

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا حَلَّالًا
 تَعَفَّفًا عَنِ الْمَسْئَلَةِ وَسَعْيًا عَلَى عِيَالِهِ وَتَعَطُّفًا عَلَى جَارِهِ لَقِيَ
 اللَّهَ وَوَجْهَهُ كَالْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ وَمَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا مَفْخَرًا
 مَكَثَ نَارًا لَقِيَ اللَّهَ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبَانٌ) اخرجه ابو الليث السمرقندى

ترجمه

هر كم حلال بولغان دنيانى طلب قىلسه كشيتمين سور او دين
 ساقلا نو ايچون خاتون وبالا لارينى تربيه ايچون كور شيلرگه
 شفقت ايچون اول كشى قيامت كوننده يوزى اون
 دور تنچى كيچىلى آي كى نورلى بولوب الله تعالى گه يولقور .
 وهر كم دنيانى ماقتانو ايچون كوبايتو ايچون طلب قىلسه الله

تعالی گه قیامتد • یولقور الله تعالی آنکار آچولانغان حالده •
 یعنی یخشی نیت برله حلال مال حاصل ایتمک قیامتد •
 آبرویلی بولمقغه باعثدر • مجرد مالغه محبت ایچون
 بولسه الله تعالی ننگ آچولانوینه سببدر * اوزینه ، اهل
 و عیالینه نفقه لیک قدرلی کسب ایتمک واجب و لازمدر •
 بر نوع کسبکه قدار اولغان آدم ننگ کشیدین سور اماقی
 غایتد • یمان و توبان فعلدر * بر کونلیک نفقه سی بار
 آدم ننگ کشیدین سور اماقی درست تو گلدر * رسول الله
 صلی الله علیه وسلم عقلاً ذلیل و قبیح و شرعاً حرام و فضیح بولغان
 سوء الدن سافلانوا ایچون هر کهنی کسب ایتمک برله امر
 ایتدی و کسبده کوب غاصبتار بیان ایتدی و لکن هر
 کسبده الله تعالی ننگ فرض ایتگان عبادتند • قصور
 ایتماسلیک و کسبند • خیانت قیلماسلیق فرضدر * اکر
 عبادتد • قصور قیلماسه کسبند • خیانت ایتسه سوء الدین یماندر
 و آخرتده عند ابقه سبب اولان قباحتدر * کسبننگ اولاسی
 تجارت • زراعت • کتابتدر • صونکره هر تورلی هنر و صناعتدر •
 هر قایو کسبکه شر و عین الوک شول کسبننگ احکامینی
 و حلال و حرامینی بلمک شرط و فرضدر

فصل فی التجارة

ند تجارت = ساتو و آلوایت مکدر * قولنک بولغان قیامت ایاسی مالنی
 و راتنی = (بیع) در آلمی = (شراء) یا که (اشتراء) ایکی جانب دین ساندنم
 هر ساندنم فعلی = (عقد) ساتولغان مال = (مبیع) مبیع بر ابرنک قیلنغان
 نرسه (ثمن) قولینه کر مگان مالنی بر من تده حاضرلاب ویر مک
 بولوب حاضر آچه آلوب ساتمی (سلم) در آلتون یا که وشنی
 آلتونغه یا که وشکه آلو شد رمی = (صرف) در نرسه فی حاضر
 رچه غه ساتمی = (نقد) کوتار که ساتمی = (نسیئه) آچه دین باشقه
 مالنی مالغه ساتمی و آلمی = (معاوضه) آغان نرسه فی قایتارمی =
 (اقاله) آغان بهاسینه دیو ساتمی = (تولییه) آغان بهاغه بر
 مقدار فائده دیو ساتمی = (مراجعه) اولچا ولی نرسه فی
 او زجنسینه ساتمی برسی آرتق بولسه = (ربا) بولغان
 عقدی بوزمی = (فسخ) اسملر نده در *
 هر بیعه مبیع - مال بولمی یعنی کشی ملکنه تورغان عقل
 میل ایته تورغان نرسه بولمی شرط در . بس آزاد کشینی
 ساتمی . بوغاز قانینی ساتمی ، هیچ یار افسز هرگان نرسه فی
 ساتمی ، اولاکسه ساتمی ، تو بر افغه یا کله قاتو شد رماینچه
 تیزکنی ساتمی باطلدر . ولکن اولاکسه ننگ کیبکان
 تیرسینی ، جو نینی ، سویا کینی ، سنکرینی ساتمی جائزدر *

ودخی اهل اسلام قاشند. قیمت ایاسی مال بولمق یعد
 شرعافائده لهنق جائز نرسه بولماق شرطدر. بس خنز
 وآننك اجزاسینی وغمرفی ساتمق باطلدر * ودخی آدھك جون
 تر ناقینی سویا کینی وهر کیمسا کینی ساتمق جائز توگلددر
 ودخی تل برله آلدیم بیردم قیلدق یا که قولدین قوله
 نرسه و آقچه فی بیر وشمك لازمدر. اگر بو نرسه فی آلور
 یا که ساتار من دیسه یا که آلهق نیتی برله عقد ایتمایچ
 ثمن ویر و بده نرسه فی شول مجلسده آلماسه نرسه فنك
 قیمتی آتالغان بولماسه بیع بولماس. اما قیمت معلوم
 بولوب مبیعنی آلمسه یا که ثمن ویرسه عقد سزده بیع بولور
 قالدین اوواق نرسه ار نی دفتر که یازدروب آلوب
 آقچه سینی صونکره بیرسه جائز بولور *
 بایع — مبیعنی نزا عسز تابشر رغه قادر بولمق واجبد
 صوداغی بالقنی، هواداغی قوشنی، صارق اوستند. کی
 جوننی، جیلده کی سوتنی ساتمق فاسددر ودخی ثمن ومبیع
 مقدار و صفتلرینی بیان برله یا که اشاره برله معلوم بولمق
 واجبد * اگر نسیه بولسه ثمننی تولاو وقتی معین بولماق
 واجبد. اگر بیله گوسز وقتی تعیین ایتسدر مثلاً
 آشلیق يتوشکاج، قاریاوغاچ، پچان چابقاچ دیسه فاسد بولور

قَتْنَنَك واقعد معلوم بولماقی کفایه در ، اَلوَك وصونك بولوچی
 قتنی تعیین ایتسه لر بر علامت ایل نه وقت اولماقی معلوم
 بولسه جائز بولور سنبر بازاری کبی *

تور کوم قوینی هر قایسی بش صومدین دیو عقد قیلسه لر
 یونینه ثمن تعیین ایتسه لر بر سند ده بار نه ده بیع
 لماس . اگر قویلر نی وبروب آقچه آلسه او شبو ویر شماک
 بیع تعطی بولوب درستلنور اولکی عقد بو قغه چیقار *

چو ک بغدادینی یا که بر طوب بوزنی هر پوطی فلان بها و هر
 نزی فلان بها دیسه لر چو عننك مقدارینی و بهاسینی
 ویلاماسه لر فقط بر پوط وبر کز قدر لید بیع درست
 لور آر تو قند بیع بولماس ولکن شول مجلس ده بار چه سیننك
 ارینی یا که بار چه سیننك ثمنینی تعیین ایتسه لر همه سند
 رع درستلنور * بر تور کوم باشق ساتقانده اچندن بر
 انه نی باشد بیلمگولما اینچه اوزینه قالد ر قنی شرط ایتسه
 سد بولور اگر بر سینی بیلمگولاب قالد ر مق بولسه درست
 لور . وهم شول تور کوم یوز دانه دیو شرط ایتسه لر
 رقی یا کیم چقسه ینه فاسد اولور * چا بولماغان پچاننی
 باتق ، یرینی اجاره گه بیر مک جائز تو گلد ر . حیل سی کتاب
 اجاره ده ذکر اید لور انشاء الله * ساتقان مالینی آقچه آلفانچی

بهاسنی کیمتوب فایتارب آلسه یا که بر نرسه قوشوب ساتقار
بهابرله آلسه فاسد بولور * اکر آقچه آلعاج بولسه جائزدر

فصل فی الشرط الفاسد

بیع ایچون لازم بولماغان اشنی بر یاقی فائدہ سینہ شرط قیلور
بیعنی فاسد ایدر * مثلاً بر جوک پچان آلسه اوینه ایلتماکنی
شرط ایتسه فاسد اولور اوشاندی کیوملیک آلسه تگور
یا که کیمسوب یا جووب بیر و شرطی برله یا که آت ساتمه
بر آطنه اوزنده توتمان، یا که بر آزاو زی فائدہ لنمق، یا که
سور اغاندہ عاریت و یروب تورماق شرطی برله بیع فاسد
اولور . قابچقلی اون آلسه قابچقنی ایچون اولچاماینج
اوج قداق یادورت قداق تاشلاو شرطی برله فاسد اولور
اگر قابچق اولچاوینی نه قدر بولسه ده تاشلاو شرطی بر
بولسه جائزدر *

فصل فی حکم البیع الفاسد

فاسد بولغان بیعنک حکمی اوشبودر بایع و مشتری
بیعاریشی بوزمق واجبدر . اکر فساد بیع - شرط سببلی
بولسه شرط کم فائدہ سینہ بولسه شول بوزمق تیوشدر .
اگر بوزماسه لر بائعنک رضاسی برله مشتری مبیعنی

م و لکن فتاوی خانیه
و غیرلر ده ایلتمو عن
بولغانده در ستلکی
ذکر ایلمشد
پچان کیلمده بازار
اوطوننده بزنک
ایلمشک
بلاد مزده
لازم بولسه کرک و هم
شرط قیلور برله بیع
فاسد بولسه کرک
والله اعلم (منه)

قبض ایتسه ملک خبیث بول اول مبیعگه مالک بولور . آندین
 آشامق و ایچمک و باشقه طریق برله فائده لهنی حرام بولور
 اگر ساتوب ربح حاصل ایتسه اول ربحنی صدقه ویرمک
 واجب بولور * مشتری اوزرینه عقدی ذکر اید لگان ثمنی
 ویرمک لازم بولماس بلکه مبیعنک مثلینی یا که قیمتی
 تولامک لازم بولور * بایع ایچون مبیعنک ثمنی حلال
 بولور و هم شول ثمنین ربح لانسه ربی حلال بولور *

فصل فی الخیارات * خیاری شرط *

بیعه بایع ایچون یا که مشتری ایچون یا که هر ایگای
 ایچون اوج کونگه یا کیمگه قدر اختیار شرط اید لسه جائزدر
 مونکا (خیاری شرط) دیرلر * مدت ایچنده اختیارلی کشی بیعی
 فسخ ایتسه صاعینه بلدرمک کړک . اکر بلدرمای مدت
 اوتسه یا که آغان نرسه دین یا که ثمنین فائده لنه باشلاسه
 رضاعلامتیدر اختیاری بتار * اختیار بایع ایچون بولسه مال
 هنوز بایع ملکند بولور مشتری قبض قیلمغان بولسه ده *
 اگر مدت ایچنده مشتری بد ند مال هلاک بولسه قیمتی تولار
 آتالغان ثمن معتبر تولماس * اختیار مشتری یکه بولسه بایع ملکندین
 چقار مشتری ملکینه کرمای ترور * بوصورتده مال مشتری
 بد ند مالک بولسه آتالغان ثمنی تولار *

خيار رُویت

۱
 مبیعنی تل برله یا که اشاره برله بیان ایدلوب مشتری
 کورمای شراء قیلسه جائزدر * کورگان وقتند مشتری
 اختیارلی بولور - بونی (خيار رُویت) دیرلر مالده عیب
 تابماسده اولر ضابولسه ده قایتارمی جائزدر * اگر بایع مالنی
 مشتریگه کلتروب ویرسه ردایتمس . اگر ردایتمک بولسه عقد
 اورنیمه بایعگه ایلتب ویرمک کرکدر * بایع - ملکنده بولوب
 کورمگان نرسه سینی سانسده خی جائزدر ولکن آنکارخيار تیکماس *
 رُویتده هر مالده مقصود یرینی کورمک ، مثلی نرسه لرده
 نمونه سینی کورمک معتبردر * اگر مقصود یرینی کورگاج
 آلسه کورگان نرسه فی آلفان بولور خیار تیکماس . اگر مقصود
 یرینی کورگان بولماسه باشقه یرینی کورگان بولسه ده کورمگان
 نرسه فی شراء بولور خیار ثابت اولور . مثلاً صغرده - جیلن
 آوده ایچ طرفی ، جایگی کیومده طشی ، مقصوددر .

خيار عیب

اگر مشتری - آلفان مالند عیب قدیم یعنی بایعه وقتند
 بولغان عیبنی تابسه وقت عقدده با لگان بولماسه قایتاروغه
 اختیارلی بولور . بونگا (خيار عیب) دیورلر عیبین مراد تجار

بولسه لر اولچاوسز بولسه لرده یا که اولچا اولری تورلیچه بولسه ده
 بیع نسیه درست بولماس ر با بولور . مگر بر طرفه ثمن بولسه
 یعنی آلتون یا کیش آقچه بولسه بونلر وزنی بولسه لرده
 برنلر برابرند بر وزنی نرسه فی نسیه ساتسه جائز در
 واوشاندانی بونلر فی وزنی نرسه ده سلم قیلسه یعنی ثمن
 حاضر ویروب مالنی نسیه ایتوب آلتی بولسه جائز بولور *

مسائل رباء

بغدای . آرپه . آرش . تاری تورلی جنس لر در * بر سینی
 آخر برابرند . فضل برله نقد ساتولسه جائز در . اگر نسیه
 بولسه ایکای برابر بولسه ده ، تفاوتلی بولسه ده درست
 توکلدر . اگر اون قداق یخشی بغدایینی اون ایکی
 قداق نچار بغدای برله آلوشد رسه ربادر . یخشیلی
 یمانلق باب ربادر . حساب ایدل مس بغدای برله آنی بر
 جنس در . بر برسی آراسنده تفاوت برله ده تفاوت سزده
 آلو شقای درست توکلدر تسویه معلوم بولما غانندین . آن برله
 ایکه ایکی جنس در . بر سینی آخر برابرند . ساتق
 جائز در تفاوت برله بولسه ده کرک نقد کرک نسیه . هیوان
 برله ایتی بر جنس در . بر سینی آخر برابرند . نسیه ساتقی فاسد
 اما نقد ساتقی فضل برله بولسه ده جائز در — هیوان

اولچاوسز نرسه بولغاندین . صارق ایتینی تَرک صغر برابرینه
ساتسه نقد و نسیه هر ایکای جائز بولور . صارق ایتی صغر
ایتی برابر نده نقد بولسه فضل برلده . جائز امانسیه بولسه
برابر بولسه لرده . فاسد بولور . کجه و صغر سوتلری ایکی
جنسدر * وهم ایچ مایی ایله قویرق مایی باشقه جنسلردر
نقد بولغانده . بر سینی آخر برابر نده . فضل برله ساتقی
جائزدر * اولچا و گه کرماسلیک آن نرسه ده فضل جائز بولور
مثلا بر اوج بغن اینی ایکی اوج بغن ای برابر نده ساتسه صحیحدر

فصل فی القرض

مثالی بولغان نرسه فی مثلینی تولامک بولوب عاریت آلمق قرض
آله قدر . الله تعالی نیک رضا لقی ایچون و مسلمانغه یاردم ایچون
قرض و یرمک صدقه نافلہ دین افضل اولان عبادتدر . ورنی
کیلیم . تفاوتسن صانلی نرسه ده قرض جائزدر . اما تفاوتلی نرسه ده
صحیح بولماس * بس بیورطه . کابسته اوغشاشلی نرسه لرده عدد
برله قرض جائزدر ایکمکده . عدد برله هم وزن برله صحیحدر
ایتی و وزن برله جائزدر * حیوان . کیوم . باشمای . کبی . بهاء
برله یورگان نرسه لرده قرض درست بولماس * قرض آرقاسندی
بورچلیمدین هیچ جهت برله فائده لهنی درست بولماس و با
حکمنده . در اگر اون صوم قرض و یروب اون بر صوم آلمق

بولسه اشدر باوهرامدر* اگر بورچلی کشی باشقه وقتده عادت
بولغان فائده سینی تیکورسه قرض ایچون بولغان بولور - مکره
بولور* قرضه مدت یوقدر مثلاً بر آیغه دیو قرض
ویرسه آی تولغانچوق حقینی سورامان و آلمان ممکندر
هر وقتده سوراسه - مدیون ننگ تولا مکی لازمدر* اما باشقه
بورچلر وقتلی بولور بر مالنی بر یلغه نسیه گه آلسه
یلغه بر کون تولا سده ایگاسی سورای آلماس . مگر مدیون
مدت تولغانچی وفات اولسه مدت ساقط اولور - مدیون
وفات اولغانچده ورثه دین سورامقغه قادر بولور *

فصل فی بیع السلم

ثمنی نقداً - بمعنی نسیه ایتوب عقد ایتسه لر شرائطی برله بولسه
بیع سلم نامند . صحیح بیع بولور . مشتری - رب السلم . بایع
مسلم الیه . مبیع - مسلم فیه . ثمن - رأس المال اسملرند . بولور
قدرینی صفتینی بیان ممکن نرسه لرده صحیح بولور . اولچا ولی
وگنلی وچا مالی صانلی نرسه لرده . بغدادی ، آریه ، گنج توز ، مای ایت
یهورطه ، لیمون کبی ماللرده جائزدر . قاربوز ، قاوند ، حیوانده
تیریده صان برله جائز بولماس اما تیرینی وزن برله عقد
ایتسه لر جائزدر* سلم ننگ شرطلری ییدر مسلم فیه ننگ ذاتینی
وصفتینی واولچا وینی و مدتی نزع بولماسلیق ایدوب بیان

ایتیمک و هم رأس المالنی بیان ایتیمک . اگر مسلم فیہ آغر نرسه
 بولسه تابشور مق اور نیننی بیان ایتیمکدر * سلمینک
 از مدتی بر آیدر . بعضلر اوج کون دیدی . اوشبو
 شرطلر بولسه عقد سلم پید اولور . ولکن شول مجلسد . رأس
 المالنی قبض قیلماق سلمینک بوز ولما وینه شرطلر رأس مالنی
 قبض ایتیمای آیرلسه لر سلم فاسد اولور . یوز صوملی
 نرسده سلم ایدوب شول مجلسد . ایللی صوم دیروب
 قالغانیننی ایکچی وقت تابشور مق بولسه ویرلگان ایللی
 صوم توغر یسنده سلم بولور ویرلمگانی توغر یسنده باطل
 اولور * آلتون کُشد سلم جائز بولماس . مثلا کاغذ آچه
 یاباشقه نرسه نرله - صونکنن یین ویرلاچک آلتون یا کمش
 تنکه سانولسه فاسد بولور . ودغی وقت عقد دین تسلیم وقتینه
 قدر مسلم فیہ تابولوب تور مق شرطلر اگر ذکر
 ایدلگان مدت ایچنده بتوب تورسه سلم جائز بولماس
 اگر مدت توغانچه سلم الیه وفات اواسه مدت ساقط بولور
 رب السلام صوراسه ترکه دین حاضر ورثه ننگ تابشور قلمری
 کرک بولور . وهم باشقه دینلرده اوشبور و شچه در یعنی مدیون
 وفات بولسه مدت ساقط بولور مدت اداء تولغانچی صاحب دین
 ایسته سه وارثلر ننگ ماضر تولا مکلمری لازمدر * مسلم الیه رب

ايد لسه شول وقتده اوتامك لازم بولور - مستاجر فائد .
 آغانچي بولسه ده * اجاره ايد لمش دكانني مستاجر كه تسليم
 ايد لوب فائد . لانوغه اذن وير لسه گرچه كيمت بوش تور ساده
 اجاره صحيح بولغان صورتده اجاره لازم بولور - ولكن اجاره فاسد
 بولغان صورتلرده فائد . آلهاي اجاره لازم بولماس . بلكه فائد .
 آغاج اجاره مثل لازم بولور و لكن تعيين ايد لسان قدر دين
 آرتد رماس * بر عمل ايچون اجاره صورتده نرسه ده اجير نيك
 اثرى بولسه اجاره آغانچه نر سه في صاحبينه وير ماسكه اجير
 اختيارلى بولور * خياط كبي - كيومنى تمام ايتكاج اجاره سيني
 آلمى تابشور ماسه جائز بولور خياط بين بر نر سه كرماسه ده .
 اوشايد اق خفلى صباغ . مال صاحبي سور اغانده اجاره آغانچي
 مالنى وير مسه لر جائز در خيانتلر ندين باشه مال لار قوللر نده ملاك
 بولسه ضامن بولماسلر * اكر نر سه ده اجير نيك اثرى بولماسه اجاره
 ايچون نر سه في حبس قيله آلهاس حمال كبي خن متينى تمام
 ايتد كده . مالنى تسليم ايتمكى لازم در اجاره سيني آلماسه ده . اكر
 اجاره ايچون حبس ايتد كند . قولند . مال ضايع بولسه ضامن بولور
 اجاره مقصود بولغان فائد . ايچون بولاق شرطدر مثلا آتنى منمك
 باعرا به كه ييكهك ايچون ، كيومنى كيمك ايچون اجاره كبي
 اما آتنى مجرد يور طند . توقى ايچون اجاره كه آلسه ياكه كيومنى

۱ خياط كيرم نكر چي

۲ خفان چيلك نكر چي

۳ صباغ بولاد چي

اوینه قویوب کشیگا کورساتمک ایچون آلسه جائز بولماس
 وهم اجاره لازم بولماس * ودخی اجبرننگ عمامی برله وایغان نرسه
 برابرنده اجاره فاسددر * مثلاً تگرمانچیگه تارتقان آن تئک بعضیسن
 ویرمک بولسه درست بولماس . تارتقانچی بغدادین ویرسه یا
 مطاقی فلان قدر آن دیو عقد ایتسه لر اوشبو تارتقان آن دین
 دیوب آتاماسه صونکنندین شول آن دین ویرسه ده جائز بولور
 اوشاندی اون دانه اکمکنی ایلتمک ایچون شول اوندین
 برسی برابرند . اجاره ایتسه فاسد اولور . اما بر اکمک برابرند
 دیو عقد قلوبد . صونکنندین مذکور اون تئک بر سینی ویر
 جائز بولور ودخی اجاره - معلوم بولماغان فائده ایچون جائز
 بولماس * مثلاً کجه گه سیکور تئک ایچون تکانی اجاره قیلسه جائز
 بولماس * ودخی بر نرسه ننگ ذاتینی آلمی ایچون درست بولماس
 مجرد فائده آلمی ایچون بولمی لازم * مثلاً پچانلیکنی پچانین
 آلمی ایچون اجاره جائز اولماس - وهم کولنی بالقار بنی توقع
 ایچون - یا که صغری ساوه می ایچون اجاره جائز بولماس
 پچانلیکنده حیل شولدر - معین مقدار لی یر فی معین کونلرد
 تور مانی ایچون وشوند . یا تهمی ایچون اجاره ایدوب پچاننی
 مباح ایدر لر . کولده دخی شول قیاس برله کیمه برل
 یورمک ایچون وقویونقی ایچون عقد ایتوب صاحبی

بالغارینی بوحکمسه که مباح ایتسه جائز بولور

کتاب الاضحیة

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (من ضحى طيبة نفسه
مُتَسَبِّحاً لِأَضْحِيَّتِهِ كَانَتْ لَهُ حِجَاباً مِنَ النَّارِ) * رواه الطبرانی

ترجمه

هر کس کونکلی خوشلقی برله قربانی ایچون ثواب امین
ایتمکان هالده قربان بوغازلاسه قربانی اول کمسنه ایچون
اوتدین پرده بولغای * قربان بوغازلامق دین اسلامنک
واجبلر نندیر * واجب بولماقند اوج شرط واردر * اول :
ایام نحرده فطره بایلغی قدر بای بولماق . اکر اول کونلرد
فقیر بولسه واجب بولماس و هم اول کونلرند غنی بولوب
نحر ننگ اوچنچی کونند . فقیر لانسه واجب بولماس .
فقیر کمسنه اخبر وقتد غنی بولسه قربان واجب بولور *
شرط ثانی ذبح ایام نحرده بولماق یعنی ذوالحجه آیی ننگ ۱۰-۱۱
۱۲ کونلرند بولماقندر . مقیم درست بولماس * فقیر کمسنه
قربانلیق آلسه یا بر کمسنه قربان بوغازلا و برله نذر ایتسه
ایام نحرده بوغازلا ای آلاسه لر ترک هالده قربانلقلرینی صدقه
ایدرلر . اکر غنی کمسنه قربان بوغازلامای قالسه بهاسیمنی صدقه

ایدر . قر بانلی آغان بولسه قر بانلی ننگ اوزینی و برماک
 لازم بولور * عید او قولہ تورغان یر بولسه عید او قوغانچه
 قر بان بوغازلا و درست برماس عید سز قریده اونیچی کون ننگ
 تانکی بولغاچ درست بولور . توند بوغازلق مکر و هدر .
 شرط ثالث : مقیم بولغان کلف کشی بولماقدیر . مسافر گه واجب
 بولماس غنی بولسه ده . مقیم کسه گه اوزی ایچون قر بان
 چالمق واجبدر . ولکن صبیلری ایچون غنی بولسه لردہ قر بان
 چالمق واجب بولماس * اضحیه ده قر بانلقغه لایق حیواننی
 بوغازلق رکندر * قر بانلقغه لایق حیوان قوی ، صارق ،
 کجه بر رکشی ایچون . توہ ، صغریدی کشمیکه قدر لی جائزدر
 قر بانلقغه جائز بولماغان حیواننی بوغازلاسه تاوق ، اوردک
 کبی قر باندین بولماس . مکر و هاش قیلغان بولور * قر بان
 حیوانلریننگ اعضالری سلامت بولماق شرطدر . عمیاء عوراء عجفاء
 عرجاء مہماء سکاء جدعاء - حیوانلر جائز برماس (عمیاء) بتون
 صوقر (عوراء) بر کوزی صوقر (عجفاء) جلکی کبکان آرق
 (عرجاء) آقساق بوغازلار اور نغده بارا آلاسلیق بولسه درست
 بولماس (ہتماء) تشسز - اگر کو بر اک تشی سلامت بولسه جائز
 (سکاء) قولاقسز - اما خلقتند کچوکرک قولاقلی بولسه جائز (جدعاء)
 بورنی کیمسوک کوزیننگ ، قولاقیننگ ، قوبرقیننگ ، موگزیننگ

یارمی با که کو بر اکی کتکان بولسه درست بولماس .
 موکزننگ سویاکی صنسه ضرر یوقدر ایچده اولغان جلمکینه
 قدر صنسه درست بولماس . موکلاک بولسه جائز پچکان
 حیوان و قوطرلی حیوان سیمه وز بولسه لر جائز در .

کجه قوی ذاتلری بر یاش تولغان بولماق کرکدر مکر قوی ننگ
 آلتی آیدین آرتقانی الوغ بولسه بر اقدین قار اوده بر یاشلیلردین
 آیرم کورنمه درست بولور . کجه ده بر یاشدین کم بواغانی
 درست بولماس . صارق قوی حکمند بولسه کرک * صغر ایکی
 یاش تولغان بولماق لازمدر کمی جائز بولماس * توه بش
 یاش تولغان بولماق لازمدر * یالغز آدم قر بان ایچون صغر
 آلوب صونکره آلتی آدمنی شریک ایتسه جائز در . واکن
 اولشریک بولوب آلسه لر افضلدر . اگر شر بکلرننگ برسی
 وفات بولوب وارثلری مذکور میت ایله اورتاق حالند
 بوغازلاوغه اذن و برسه لر جائز بولور وارثلر اذن و برسه
 هیچ قایوشریکدین قر بان بولماس * اوشاندانی شرکاننگ
 برسی ایت کرک ایچون قاتوشسه هیچ قایوسی ایچون قر بان
 بولماس * فقیر کمسنه ننگ قر بانلغی بالا طوغدرسه بالاسینی
 ترک حالند صدقه قیلور یا که آناسی برله بوغازلار ولکن
 ایتینی یمس صدقه ایدر * نذر قر بان هم اوشاند اقدر .

اماغنی آدم - طوغدرغان حیوانیمی قالدر وب بدلیته
 ایکنجینی بوغازلاسه جائز بولور .
 فقیر ننگ آلمان قر بانلغی عیبلانسه ذبحی جائز در و کفایه در
 اوشانداق فقیر ایچون شراء وقتنده عیلمینی آلسه ده
 کفایه در * اماغنی ننگ قر بانلغی عیبلانسه ایکنجی سلامتی
 بوغازلا و لازم بولور * قر بانلغی وفات بولسه یا که یوغالسه یا که
 اوغورلانسه فقیر که ایکنجینی بوغازلا و واجب بولماس ضایع
 بولغان حیوانینی نذر ایتکان بولسه ده . بو صورتلرده غنی
 ایچون ایکنجینی بوغازلا و واجب بولور * اگر ایکنجی حیوان
 آلاچ ضایع بولغان حیوانی ایام نحرده تا بولسه غنی یخشیراقینی
 ذبح ایدر . فقیر هر ایکاوینی ذبح ایدر . بعضر و اتده برسی کفایه
 قر باناقتنک یونینی آلمی سوتینی ساومق جائز ایمس یونینی
 آلسه صدقه قیلور . ایام نحر یقین بولسه جیلیمینی سالقین
 صورله علاج ایدر اگر یراق بولسه ساومای ممکن بولماسه
 سوتینی ساوب صدقه قیلور ضرورتسز قر بانلغی تبدیل
 مکر و هر قر بان ایتندی بین صاحبی و عیالی اکل ایدر لر قرند اشلرینه
 دوستلرینه یدر ورغنی بولسه لرده . اوچدین برینی یاز یاده
 راقنی صدقه ایتمک افضالدر * اوشانداق تیر یسینی صدقه قیلماق
 تیموشدر اگر عیالی فقیر کشی بولسه ایتندی بین صدقه قیلماق

عیالبنه ایر کونلیک قیلسه اولی در . قر بان ایتینی و تیر یسنی
 ساتمق مکروه تحریمیدر * اگر تیر یسنی بن کون اشلاتوب
 یا که اورندین فائد . لانسه یا که بتورمای فائد . لنه تورغان
 نرسه بر له الشدرسه (چیلک ، قمنان ، بالته ، پچاق) کبی جائز
 بولور . آنچه غه یا که آشاو نرسه سی کیگه ساتسه صدقه ایدر .
 ذبح که قادر که سنه اوزی ذبح ایتمک اولی در اوزی بخشی
 قیله آلماسه باشقه فی وکیل ایتوب اوزی حاضر اولور . ذابح نذک
 تسیمه سی کفایه در . اگر ذابح نذک قولینه قولینی قوبوب
 ذبح یاردم ایتسه هر ایگا وینذک تسیمه سی شرطدر اگر برسی
 ایتماسه حلال بولماس . اضحیه صاحبی اوشبو دعائی او قومق
 فضیلتدر (اِنْ صَلَّوْتِی وَنَسِکِی وَحِیَّایَ وَمَمَاتِی لِلَّهِ رَبِّ
 الْعَالَمِیْنَ لِأَشْرِیکَ لَهُ) (معناسی) تحقیقی منم نمازم و عبادتم
 و تر کلکم و اواماکم بارچه عالمنی تریمة ایتو چی الله تعالی
 ایچوندر و آنذک ایچون هیچ شریک یوقدر

فصل ————— ل

بالاطوغد قد . اونذک قولاقینه اذان صول قولاقینه قامت
 ایتولور یدنچی کوند . اسم ویرلور . ساچینی آلوب آغرلقی
 قدر آلتون یا که وشد بن صدقه ویرلور . صونکره قر بانغه

لایق حیواننی بوغازلاب پشورمای یا که پشوروب انفاق
 واطعام ایدلور - مونکار (عقیقه) دیرلر - بعض علماء
 فاشند ایر بالاغه ایکی صارت قزغه بر صارت سنندر * اما
 علماء حنفیه فاشند عقیقه فضیلت و مستحبدر *

کتاب الوصیة

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (مَنْ مَاتَ عَلَى وَصِيَّةٍ
 مَاتَ عَلَى سَبِيلٍ وَسُنَّةٍ وَمَاتَ عَلَى تَقَى وَشَهَادَةٍ وَمَاتَ مَغْفُورًا لَهُ)

آخر جه ابن ماجه * ترجمه

هر کم وصیت قیاب اولسه راست یول و سنت اوزره
 اولمش بولور - تقوی و شهادت اوزره اولمش اولور - کناهی
 یار اقاممش حالده اولمش بولور . زید (اولد کمدین صونک
 عمر گه مالمدین اون درهم صدقه ویر نکز) دیو بکر گه بیورسه
 زید (موصی) ویر و گه قوشماقی (ایصاء) اون درهم (موصی به) وهم
 (وصیت) عمر (موصی له) بکر (وصی) وهم (موصی الیه) اسملرنده
 بولور * وصیت بش نوع اوزره در * واجب مستحب مباح
 مکروه حرام . واجب : موینوند فالغان حقوق الله و حقوق العباد
 بولسه بونلر فی اداء برله وصیت ایتمکدر * موینوند فرض
 حج ، زکوة قالسه او تاما کبر له نیاز ، روزه قالغان بولسه فدییه

ویر مک برله وصیت واجب بولور . لکن مالنک ثلثندین
 نافذ بولور ثلث مال یتیماسه ثلثندین آرتقی لازم بولماس
 وارثلر اختیارنده بولور* فدییه هر کونده وتر برله آلتی نماز نیک
 هر برسی ایچون روره ده هر کون ایچون دور تار قداق چمالی
 بغدادی یاکه قیمتی لازم بولور* بلوغندین موتینه قدر
 بولغان قضالری ایچون ثلث مالی کفایه ایتسه دور سز فدییه
 ویر وگه وصیت تیموش بولور . ثلث مالی وفا ایتیماسه دور ایل
 اکمال ایدلور* فدییه مصرفی زکوة مصرفیدر . دور تمامندین
 صونک دور ایدلمش فدییه مالی صدقه نافله کبیر هر
 کیمگه ویر ایلجه جائز بولور* اگر میت ذمه سند بوریچ
 فالسه دخی وصیت لازمدر . حجت برله یاکه مریض نیک
 قراری برله ثابت بولسه ترکه تمامینه قدر ادا ایدلور ثلثکه
 فاص بولماس . اگر وصیتده حق الله برله حق العبد جیولسه
 بر قایوسینه مال وفا ایتیماسه حق العبدنی تقدیم ایدلور
 مستحب: وصیت وارثلری غنی بولغانده یاکه قالغان مال برله
 ی بولورلری بولغانده ثلث مالندین کم قدرلی برله ایند گواش لرگه
 وصیت ایتمکدر* وارثلر فقیر بولسه لر قالغان مال برله ده بایلاق
 اصل بولور دای بولماسه واجبین باشقه وصیت قیامغان
 لی در* مباح: ثلث قدرلی برله ایند گواش لرگه وصیت قیلمی

و هم غنی آدم ایچون وصیت ایتمکدر * مکروه : اهل فسق
 و فجور ایچون وصیت قیلمکدر ^ااگر معصیتکه تورتق
 احتمالی ظن اید لسه . و دخی مکروه و بدعت اشار برله وصیت
 قیلمق مکروهدر * حرام : وصیتده اضرار ایتماک مالین
 بعض ورثه دین منع قصد یله بعض ورثه سینه وصیت کبی
 ورثه دین منع ایچون ثلث بین اکثر ایله وصیت ، اصلی اولما
 دین ایله اقرار ، ملکینی بر اوگه تملیک ایتدم دیو اقرار
 من بوندین حقینی آلدیم دیو یا لقان اقرار - مالینی بعض
 ورثه دین منع ایچون بولسه حرام و کناه اقرارلردر . خسته ننا
 اجنبی ایچون دین ایله اقراری معتبردر کل مالی قدرلی بر
 بولسه ده تولا و لازمدر * وارثی ایچون اقراری درست توگلد
 برله بولسه ده . مگر باشقه وارثلر اینانسه لر توتلور
 اوشاند اقرار وارثکه هبه سی * اگر خسته اجنبیکه هبه قیلم
 یار کشی ایچون ضامن بولسه شول مرضندین وفات بول
 ثلث مالندین اعتبار اید لور اگر صحتلانسه صحتند . اول
 معامله سی کبی کل مالندین حساب اید لور . وصیت موصی
 ملک بولور موصی نناک فرنی بعدند . موصی له قبول ایت
 قبولسز ملک بولاس مگر قبولدین مقدم موسی له وفات او
 ورثه سینه ملک ثابت اولور * موصی - حال هیاتند . وصیتند

سوز بر له یا که فعل بر له رجوع ایتسه رجوعی جائز در فعل
بر له رجوع موصی بهی ملکندین چقارمی وفائده سی
اوزگار رلیک تغییر ایتماک، آیر لماسلیقی بر نرسه قوشماق
کبی اشلر ایله بولور

فصل فی الوصی

علاج اولغانده وصیلقنی قبول ایتمه سلیک افضلدر وصیه ائده
خطر عظیم واردر * موصی آلدنده وصیلقنی قبول ایتسه
موصی بولور، صونکندین موصی آلدنده وصیلقنی قایتارسه
درست بولور - موصی بلماینچه قایتارماقی درست بولماس .
موصی آلدنده قبول وردی بولماسه فوتندین صونک وصی
باختیارلی بولور ایستاسه قبول - ایستاسه رد فیلور * بر آدم -
ترکه میند فاسقنی وصی ایتکان بولاسه عزل ایدلوب عدل آدمی
قبول بولور، اکرامین بولغان عاجز آدمی وصی ایتکان بولسه رفیق
قوشلور اشکه قادر بولغان عدلنی وصی قیلغان بولسه آلودر می
جائز بولماس * بر ترکه ده ایکی وصی قیلغان ولسه برسی
آخر دین باشقه بالغوزاش $\llcorner$ ورماسی جائز بولماس مگر
خاص اشلر ده، موصینی تجهیز ده، وآنک مقلری ایچون
نصومتده، ودینی بولسه - ترکه ده جنس دین دین مال بولاسه

بیع و مبادله که حاجت تو شما سه شول دیننی تولاوده ، ورثه دین
بولغان یاش بالاغه ضرور نرسه لرنی اشتراده ، و آنکار همه قبله لار
همه سینی قبول و قبض ایتوده ، و معین و دیعت بولسه ایگامینه
قایتاروده ، و معین وصیت بولسه تنفینده ، و تلق بولورلق
نرسه فی ساتمقد . بس اوشبو اشلرده ایکی وصی ننگ
برسی آخر دین باشقه ده تصر فکه قادر بولور باشقه اموره
آخر ننگ رضالقی حاجتدر * و صیمننگ وصیی شول وصیگه
و هم اولگی مو صیگه وصی بولور وصی قیلوده بر سینه تعین
اید لکان بولسه ده * وصی - صبیلر ایچون ضرور نرسه ده
عادتچه قیمت ایله بیع و شراء ایلاسه جائز در عادتدین زیاده
ایله شراسی و کم ایله بیعسی جائز بولماس . و هم صبی ایچون
صبی مالی ایله تجارت ایتسه جائز بولور . صبی مالی برله
اوزی ایچون تجارت ایتسه جائز بولماس . صبی آقچه سینی
قر ضغه و یرماس . قاضی قویغان وصی - یتیم ایچون اوزندین
نرسه ساتماس و یتیم مالبنی اوزی آلماس یتیم ننگ آتاسی
تعین ایتکان وصیی یتیمگه آچینی فائده بولورلق بولسه
اوزندین بیع و شرا ایلاسه جائزدر * یتیم بالغ اولدقدین
صونکره مالینی سافلاردای بولمای تر و ب وصی - مالینی یتیمگه
تابشورماس تابشورسه مال ضایع بولسه وصی ضامن بولور *

السلامدن رأس مالنی قبض ایتما اینچه بد لینه باشقه نرسه فی آلسه
جائز اولماس . اوشانداق رب السلام مسلم فیه فی قبض
ایتکانچه آند . تصرف ایتسه — مثلاً آئی سانسه یا که برکشینی
اوزینه شریک ایتسه یا که بیع سلمنی اقاله ایدوب رأس مال
برابر نده مسلم الیه دین ایکنچی نرسه فی ساتوب آلسه جائز
بولماس . اقاله صورتند . رأس مالنک اوزینی یا که ثلینی
قایتماق تیموشلیدر *

❀ فصل فی الصرف ❀

ثمننی ثمنکه آلوشدر مق صرف نامنده در * آلتون کمش
کری صوغولغان بولسون کری صوغولغان بولسون ثمن
حقیقیدر . کاغذ ، باقر آقچه لر ثمن عرفیدر * اگر ثمن
حقیقی برله ثمن عرفینی آلوشدر سه شول مجلسده بر
طرفنی قبض ایتما شریط بر طرفنی نسیه بولاسده جائز بولور
هر ایکی جانب نقد بولماق شرط توکلدر * اگر آلتوننی
کمش برابر نده ساتولسه هر ایکی طرفنی شول مجلسده
قبض ایتما شریطدر * اگر بر دکانده آلتوننی آلوب
ایکنچی دکانکه واروب کمشنی کتوروب ویرسه فاسد
اولور . آلتون برله کمش آراسنده اولچاوشریط بولماس اگر
آلتوننی آلتونغه یا که کوشنی کوشکه سانسه شول

مجلسه هر ايكی طرفنی قبض اید شماك و هم وزنند بر ابر
 بولمق شرطدر تفاوت بولسه ربابولور اكر كموش
 تنكه لرده كموش آز بولوب فاتوشی كوب بولسه كموش
 حكمند بولماس باشقه مال حكمند دره خالص كموشكه
 آلوشدر غانده تنكه ده بولغان كموشدین كو بر اك بولسه
 جائزدر ولکن شول مجلسه هر ايكی طرفنی قبض
 اید شماك شرطدر اگر تنكه كمشینه بر ابر بولسه یا كه
 آز بولسه فاسد بولور و هم قاتوشلی تنكه فی اوزی كبی
 قاتوشلیغه آلوشدر می جائزدر مجلسه قبض اید شماك
 شرطی ابله وزن بر له ده همان بر له ده تفاوت بر له ده جائزدر
 مساوات لازم بولماس *

❀ فص — بل فی البیع المکروه ❀

بر آدم نرسه ساتولاب تور غانده — ايكنجی آلماقچی بولماغان
 آدم مشترینی قز قدر و ایچون بها آرتدر می مکروه
 تحریمیدر * ودخی بر آدم سوداسی استینه سودا ایتماك
 اولگیلر بهاغه راضی بولوشقان بولسه لر مکر و هدر * اصل
 بیع صحیح بولوب مکروه تحریمیکه مقارن بولسه بیع مکروه
 تحریمی اولور . مکروه بیعنی قیلسه لر گناهملی بولور لار قایتار شماق
 واجب بولور . اما قایتار شماسالار عقد قیلو بر له ملك ثابت

بولور مشتری ذمه سند. ذکر اید لنگان ثمن لازم اولور *

مکروه بیع^۱لر: جمعه کون اولگی اذان اید لنگاچ قیلنغان بیع
 ودخی نجش^۲ یعنی مشتری تیموشلی بها ویرگاچ آرتقی بها
 ایله آلسون ایچون اوچنچی آدم بها آرتدرمی یاکه
 مبیع ده بولماغان صفت برله ماقتامی ودخی بایع و مشتری
 بر بهاغه کیلوشکاچ عقد دین اول ایکنچی آدم (من آرتقراق
 بها برله آلام یاکه من کمراق بها ایله ویرم) دیوبوزمی
 اما بهاغه کیلوشکانچه آرتدرمی جائز در بیع من یزید
 کبی رسول الله صلی الله علیه وسلم دین صادر اولمشدر
 ودخی چیتدین کیلگان آشلقنی بازارغه کرگانچه قارشو
 بارب آلمق شهر خلقینه ضرر بولورلق بولسه ، یاکه
 ساتوچی بازار بهاسینی بامای آلدانورلق بولسه . اما خلقغه
 و ساتوچیغه ضرر بولمسه جائز در . چیتدین کلگان کشیمننک
 مالینی قیمتک و آچاق زمانند شهر کشیمی ساتوب
 ویرمک . یاکه آچاق زمانند شهر دین قریه گه آشلق
 ساتمی . ودخی احتکار جائز توگلددر - یعنی بازار دین آشلق
 جییوب بها کوتارلدرب ساتمای تورمی . اما اوز
 زراعتندین بولغان آشلقنی ساقلاسه کناه بولماس

کتاب الاجارة

فان رسول الله صلى الله عليه وسلم (اعطوا الاجير اجره
 قبل ان يجف عرقه) اخرجه ابن ماجه والطبراني وابو يعلى
 * ترجمه * يالچيغه يالين ويرنكز تيري كيبودين الوك *
 يعنى بر خدمت ايچون بر كشيلى ياللانسه شول خد متنى تمام
 ايتو بر له خدمت يالينى وير مك لازم بولور . بر نرسه نى
 فائده لانه نى ايچون كشيگه يال بر له وير گوچى (موجر) آلوچى
 (مستاجر) خدمتگه كر شكوچى (اجير) اسملر نده در *
 اجاره ديو منفعتنى ساتوغه ايتور لر . اوده تورمى ، كيو منى
 كيمك ، آطنى ييمك ، كشيلى خدمت ايتد رمك ، كى *
 شرطلر يننك برسى منفعتنك معلوم بولا قيدر * منفعت جنسنى
 بيان بر له معلوم بولور . بر كيوم تكمك - بر كرسى ياساق -
 ساعت توز ايتمك ايچون عقد قبلو كى * بولارده اشلاوچىنى
 اوزينه خاصلا ماغانده مدت بيان ايتك حاجت ايرمس * ومنفعت
 مدتىنى بيان ايتمك بر له معلوم بولور * خادمى آيغه يا كه يلغه
 ياللاو كى - اوفى ، دكاننى ، كيو منى بر مدت بر له فائده لنو
 ايچون آلمى كى * وكاهما اشاره بر له معلوم بولور كورنگان
 نرسه نى ايكنجى يرگه كوتارمك ايچون ياللاو كى * ودخى
 اجره يعنى يال معلوم بولماق شرطدر * اجره وقتى تعيين

بیر بر کیرك یار افلاری ایله حاضرلگان، و همیشه قایوسن بار و قایوسن یوق
عیب تور وچی بر ذات بولمق كرك. اول ذات تلاگان نسته سون بولدر وچی
هر نسته فی کورب بلوب، ایشتب تور وچی بولوب آنك اوزن هیچ
جینکالوچی، و آنکا کچی یتکوچی کمسه بولماسقه كرك. چونکه بو قدر کوچلی
ذات کبی ایکی کمسه بولغانده تارتوشو کبی اشلر بولوب قای وقتده
کون اورننه تون، و قای وقتده جای اورننه قش بولو کبی اشلر بولمق
كرك بولادر. آندی اشلر کورلگانی یوق هم کورله چك توگل. بس
بودنیانی یوقدان بار ایتوچی: ترك، بیك کوچلی، هر نسته فی بلوچی،
ایشتبوچی کوروچی، هر نسته فی تلاسه گنه اشلوچی، اوزی یاراتقان
خلقنه قایو بر بیورقلار قیلوچی هر نسته فی یوقدان بار ایتوچی بر ذات
بارلغنده شك یوقدر اول الله تعالی در.

بزنك هر قایومز الله تعالی نك تلاوی ایله بارلقغه چقمشلارمز. شونکا
کوره الله تعالی بزنك خواجه و بارلق بیروچمز بولادر قللق ایدوب
بورغانن توتو طیفانندن طیولو بزرگه تیوشلی بولادر.

زق بیروچی هر نسته فی تربیه ایتوچی الله تعالی در. هر کم الله
مالی نك تربیه سنده تورادر. شولایده الله تعالی هر کمگه و هر اشکه
سبب (آراق) یاساغاندر. ایگنلرنی اوستروچی الله تعالی بولساده:
نك الك یر آلوب، صوقالاب، ترمالاب تیوشلی وقتده اورلقن یرگه
مك آدمك اوز طرفندن قیلورغه تیوشلی سبیدر. الله تعالی بزلرنك
زمنی یوقدان بار قیلدنی کبی، شول یردو ك بزنك طویو اوستکه
یو کبی آشاملق و کیوملرمزنی ده یاراتدی. اما آدم بالاسینك عقلی
الله تعالی نك فی نسته فی بزنك فائده مزگه، و فی نسته فی بزنك ضرر مزگه
تقانون بلمگانی ایچون باشد انوق آرامزدن بر کمسه فی صایلاب اوز مزگه
الی و ضررلی بولغان نسته لرنی اوز یی بلوب قالغانلار نین اویرتسون
ون، اول کمسه گه اوزینك طرفندن بزرگه فائده لی و ضررلی بولغان

نسته لرنی بلد رتدی . الله تعالی اورنک بولو، کورنو کبی صفتلردن یاره
 بولدغی ایچون اوزینک بو برق و طیولارن آرامزدن بر کمسه یه اویرن
 ینه بر آشامی اچی گناه قیلمی تورغان خلق یاراتدی آنلار «فرش
 دیو آتال نورلار . شول فرشته لردن بر نجه سون آدم لر آراسنده بئله
 بولورغه تیوشلی کمسه لرگه واسطه (آراق) ایدوب حکم لر اویرتدی
 آرامزدن بزگه الله تعالی نك حکم لرن بلوب اویرتوچی کمسه ی
 «پیغمبر» دیو آتالوندی . کشیلرنک بزنگ توسلسی اینک اول بالحقدر
 یاراتلوب ، آنک ایش ایدب الله تعالی ینه بر خاتون کمسه ده یاراتدی
 بالحقدرن یاراتلغان ایرنی «آدم» و آنک ایش بولغان خاتوننی «حوّا»
 دیو آتالدی . دنیاده بزنگ کبی کشیلر هر قایوسی آدم ایله حوّا دن
 توغانلاردر . آدم اینک اولکی آتامز . حوّا اولکی آنامزدر . بولیر ایله
 خاتوندن حاضرگی کبی بالالار تووب کوبایب بووقتقاچه آدم نسل
 کیلگاندرد . بو دنیا داغی کمسه لر هر قایوسی آدم بالالاری دیو
 ایتلنورار . اینک اولگی کشی هم پیغمبر آدم علیه السلامدر .
 اینک صوغی پیغمبر بزنگ پیغمبرمز «محمد» علیه السلامدر . الله تعالی
 کشیلرنک توسلرن برسون برسنه باشقه ایتوب یاراتدی کبی ، گوده
 و سویلشولرنده بر خلقنن ایکنچسینه باشقه ایدب یاراتدی . کوزمز ایله
 کورب تورامز تورلی توس و تورلی تل ایله سویلکان خلقلرنیده . بز
 آلجه اسملی برخان نك تاتار اسملی بالاسندان تارالغان نسل بولدقمزدر .
 بزنی تاتار و تلمزنی تاتار تلی دیلر . مملکتمز خلقی روس اسملی
 کمسه دن تارالقلارندن اوزلرن روس تل لرنده روس تلی دیلر .
 رسولمز محمد علیه السلام یعرب اسملی کمسه دن تارالغان عرب اسملی
 خلقدن بولدق ایچون تل لریه عرب بولوب ، رسولمز محمد علیه السلام
 الله تعالی طرفندن کیلگان کتابه عرب تلنلدر . الله تعالی طرفندن
 پیغمبرمه کیلگان حکم لر یازولوب ، آلا صوگنداده قالمشدر . پیغمبردر

پیغمبرگه ایارگان خلقنی شول پیغمبرنڭ امتی دیو آتالونادر مثلامحمد
 والسلام امتی: حاضر زمانه اولان عرب خلقندن وباشقه خلقدان
 میدر. بزهر قایومز محمد علیه السلامگه امت مز. الله تعالی بودنیانی
 باندان بار ایتدکی کی، صوگره بر وقت یتوب بودنیا بته چکدر. دنیا
 پاج آخرت کونی دینلن بریورت بولاچقدر. دنیا داغی بخش ویمان
 بیلرنگ هر قایوسی الله تعالی تلاوی ایله یولادر. دنیا نڭ آخر کوننده
 بالجان ایاسی اولب صوگره الله تعالی نڭ بیوروی ایله هر کسه دنیا داغی
 راینه کوره الوش بیر یلوا یچون تر یلب الله تعالی تلاگان اورنغه جینولاچقدر.
 «الله تعالی نڭ طرفندن پیغمبرلرگه یبارلگان حکملرنی «دین» و پیغمبر
 خایلب، شول پیغمبر سوزن تکللاب حکملرنی قلورغه تیوشن قیلو،
 ایشسوزن قیلماو «شریعت» دییوله در. پیغمبردن صوگ دیند بولغان
 مملرنی توروشوب بیان ایتوچی عالمگه «مجتهد» وشول عالم نڭ یولون
 ری هب» دییوله در. یوقدان بار ایتوچمز الله تعالی. پیغمبرمز محمد علیه
 سلامدر دینمز اسلام دینیدر.

ایمان = اشانو

پیغمبرمز محمد صلی الله علیه وسلم نڭ الله تعالی طرفندن کیتورکان حکملرینه
 زمکل ایله اشانوب تل ایله ایتونی ایمان دیولور. بواشانو ایکی روش
 ده در: برسی: پیغمبر کیتورگان نسته لر نڭ هر برسنه اشاندم هر برسون
 لد قول ایتدم دیودر مونسون «ایمان اجمالی» دیلر. رسولز الله تعالی نڭ
 س ایفندن کیتورگان نسته لر نڭ هر برسون آیوروب، آیوروب ایتوب
 دیلانونی «ایمان تفصیلی» دیلر.

ایمان اجمالی ایله اشانو

الله تعالی گه هر بر اسم وصفتلری نچکدر هر برسنه شول روش اشانوب،
 طرف بر یبارگان حکملرن قبول ایتدم. بوا ایمان منگو تموغلی بولودان قتلوغه
 پیغمبر تلاسه اجمالی تلاسه تفصیلی بولسون!

ایمان تفصیلی ایله اشانو

اشاندم الله تعالى گه، هم آنک فرشته لرینه، اوزینک طرفندن یبارگ
حکملرن بلدرتوچی کتابلرینه، هم هر بر پیغمبرینه، آخرت کونین
تقدیرگه، اولگانندن صوگ تریلب قوبارلوغه.

اسلام

اسلام دیو الله تعالى طرفندن کیلکان حکملرگه اشانوب بیورلغانن قبل
وطیغانندن طیولودر. بزنک دینمز اسلامدر. نمازنک فرضلغینه اشانوب
تل ایلله ایتومنگو تموغلی بولودان قتلوغه سبب بولساده، نماز فرض
دیو اوقومی یرو بر فقیر کمسه نک «آرش چچوده فائده بار بر اورلق
یتمش اورلق آرتادر شونک ایلله کون اوتکارو گه جیگل بولا» دیو اشانوب
سویلب یروی اوزی صوقالاب چچماسه کون اوتکاروینه برده فائده
بیرمکانی کبی مؤمن کمسه نکهده نماز فرض دیو یورب اوقوماوی قارالتاس
بوش یورت اورنی کبیدر. الله تعالى طرفندن کیلکان حکملرگه کوکل
ایلله اشانوب تل ایلله ایتوچی کمسه فی مؤمن دیلر و مسلم اوشند اقدر.

آدم بالاسی

بز آدم بالالاری آنامزدن توغانن برنسته بلمی و آکلای تورغان بولوب
تووامز. آیا قغه یرو توگل اوتوربن تورا آلمی سوزده سویلی کولهده
بلمیمز. برر آی اوتکاج کوله باشلاب ینه دورت بش آی اوتکاج
اوتورا باشلاب. یل تولا باشلاغانده آیا قغه باصا باشلیمز. شول روش
آقرن آقرن یوری باشلاب، سویلب، آز آز آکلی باشلیمز. آلایده
چون آکلاو عقل تازارب یتمو اون یاشلرنندن اوتمی توگاللمکان لکدن
اول وقتلارغه قدر شر یعت اشلرن اشلوا وستونه تیوشلی ایتولمکان، ایر بالا
توغان کونندن اون یل اوتکاجچه صبی اسمنده بولوب، اوندان اون
بش یاشنه چه «مراهق» اسمنده بولادر. ایر بالاده قز بالاده توغان
کونلرنندن

كونلرندىن اون بىش يىل اوتدىكىن صوڭ صيىلقىدىن چىغوب بالغ اسمنه
كرلر. اير بولسه بالغ، قز بولسه (بالغه) ديو آتالونادر. بالغ
بالغه لغه كىرىدە عقلى سلامت بولغان مؤمن بالالارنى مكلف ديو
تالونادر. شريعت بيورقلارن اشلب، طيغانلارندىن طيولوايىلە كوچلىنىش
عمسه ديمك بولور.

صیدی

بىي بولسە اير بالا، صبيە بولسە قز بالا در . بولارغە شريعت اشلىرى
وستلرينە منمگان بولساده ، آتا آنالارى ياشدنوك ياخشى اشلىرگە
يورت بيمان اشلىردن طيماق تيوشلىدر . صبيلقنڭ فائىدەسى شولىدر :
بىي وقتدە ازلب تىكشرب ايمان ايتماسەدە مؤمن اسمندە بولور .
بىر بالا، آتا آناسى تىلاسە نيندى ديندە بولسونلار ، توغاندە ايمان
وزرە تووب صبيلقن چغوغە قدر شول ايمان ايلە مؤمن بولوب يورر .
شونكا كورە صبي وقت اولسە لمنگو تموغلى بولودان قتولوب ، غدا بىكە
ردە تيوشلى بولماسلار . نماز او قومغان ايچون اوستلرينە گناە بولماس .
بىي بالالارنى تىللىرى ئوزەلب آڭلارى سلامتلىكچا دين علمى او قوتاباشلاەق
يوشلىدر . شونكا كورە آتا آنا بالالارنى يىدى ياشلرينە يىنكاچ ، تىلاسە
بىر تىلاسە قز بالا بولسون بولدر آلسالار اوزلىرى ، بولدر آلسالار
بىكىچى كىسەدن سىبق او قوتدرىنلار قىچان بالا مراهق بولوب يىتوشسە
تا آنالارى آنى فرض اشلىرنى قىلورغە قوشسونلار ، اگر بالالارى
وتىماسە قورقتوب بولساده قوشسونلار . صبيلقن چقىيسە بالانڭ
وستونە ايمان ايتمك تيوشلى بولور شونكا كورە صبي وقتدە تمام دين
كىملرن بلوب قويارغە تيوش چونكە بالغلىغە كىردى ايسە هر بىر
يورقلارنى قىلو طيغانلاردن طيولو تيوشلى بولور .

عقلسن بالغ

الف بولوبده عقلی بولماسه ، بولماسه مکل بولماس ، یعنی شریعت

حکمرن توتومونگ اوستونه تیوش بولماس . شریعت عقلی بولغانلار
کوچلیدر دیوانه ، جولر بولغان برنسته بلمی تورغان بالغ لار صبی کبیلرد
نماز ، روزه کبیلر برسیده آنلاره تیوش بولماس .

عقلی بالغ = مکلف

صیقلدان چغوب ایمان ایاسی بولغان عقلی کسه گه قلووی تیوشل
وقلماوی تیوشلی بولغان شریعتنگ بیورغان وطیغان اشلری باردر
اول اشلرنی « افعال المكلفین » دیلر .

افعال المكلفین

عقلی بالغ بولغان مؤمن مسلمانغه قلووقلماوی تیوشلی بولغان اشل
سکزددر : فرض ، واجب ، سنت ، مستحب ، مباح ، حرام
مکروه ، مفسد در .

فرض

آنی اشلو هر بر مکلفکه تیوشلی بولور . شونگا کوره عذر سر اشلی
خالدوغان کسه گناهی بولوب قیامت کونده تموغ اوقی ایله عذابکا
تیوشلی بولور . اما اشنگان کسه زور ثوابلرگه تیوشلی بولور . بر فرض
اشنی بوفرض توکل دیو بله توروب تانسه اول کسه مؤمنلکدن چغار .
چونکه فرض اش قرآن ایله فرض آیدله ، بس قرآن غه اشانمغان بولوب
دیندن چغار .

فرض اشلر : ایمان کیتورو ، هر کون بالغ کسه ، بش وقت
نماز اوقو . هر یلده بر آی رمضان آینده روزه توتو . تیوشلی قدر
بایلغی بولغان کسه مالندن هر یلنی قرق الوشندن برالوشن فقیر کسه لرگه
بیرودر مونی زکات دیوله . تیوشلی بایلغی بولغان کسه رسولمننگ
قبرن زیارت ایتو ، عمرنده برمرتبه ، بوزیارتنی حج دیو آتالمونادر .

(۲) عذر دیو بر تیوشلی اشنی اشلوگه بریاقدان اونکایسزاق بیره تورغان نسته فی ایتلور نماز
او قوفرض بولغان کسه بر باغانا باشینا منکوب باشون توین آغاغن یوغاری قیوب ییلب قویسالار
بوکشی نمازی اوقی آلماس بس بوییلو آنکا عذر بولوب بو نماز قالمانی ایچون گناهی بولماس .
واجب

واجب

اشلگان كېسەگە فرضى اشلگان كېى ثواب، عذر سز قالدىرغان كېسەگە
رضى قالدىرغان كېى عذاب بولور. اما واجب اشنى واجب توگل ديگان
كېسە دىندىن چىغوبوق كېتەسەدە الوغ گناھغە كىرگان بولور دە شونگا
كورە عذابكە تيوشلى بولور

— واجب اشلىر: وئىر نمازىن او قو، رمضان و قربان عيدلىرىن او قو، آتا
آناغە خدمت قىلو، خاتون كىشى ايرىنە خدمت قىلو، بايلىقى يىنگان
كېسە فطر صدقە سون بىر و، وبولارغە باشقا لارىيە كويىدەر. فرض بولغان
حېتى قىلغاندىن سوڭ بايلىقى يىنگان كېسە بىر مرتبە يىنە نفل حېتى
«عمره» قىلور. نماز اوچنە اون ايكى واجب بار در آلار دە اورىندە
بيان ايدىلور.

سنت

سنت دىو قىلوچى رسولمىزگە ايارگان بولوب، رسولمىزنىڭ قىامت كۈن
ياردىمە تيوشلى بولور. قىلمى قالدىرۇچى اوت ايلە عذابكە تيوشلى
بولماسا دە رسولمىزنىڭ شىلتە سىنە تيوشلى بولو احتمالى ھەدە شول سىبىدىن
رسولمىزنىڭ ياردىمى «شفاعت» دىن بوش قالو احتمالى باردەر. سنت
اشنى سنت توگل دېسە بوزوق كوڭلىلى لردىن بولور.

— سنت اشلىر: نماز او قو غان دە فرض نمازنى چىولوب او قو، آغز
ايسىن پا كلاو ايچون مسواك ايتو، ايرتە نمازىنىڭ فرض آلدىندىن
ھەم باشقە نمازلارنىڭ قايسىنىڭ آلدى و آرطىدىن دە قايسىنىڭ آرتوندىن غە
نماز او قو كېيىلردەر. ھەرقايسە سنت اورىندە سويلنور. سنت رسولمىز
محمد صلى الله عليه وسلم تىل ايلە صحابىلەرگە بىوروب، اوزىيە قىلوب
عمرنە بىك سىرك قالدىرغان اشلىردەر. سنت اشلىر ھەرقايسى بو كىتاب
بىلنور. بو سنتنىڭ مستحب اسمىنە و سىنە مۇككە اسمىنە بولغانى باردەر.
سىنە مۇككە واجبىدىن آركىم بولغان اشلىر. سلام بىر شودە سنت در.

مستحب

رسولمز قالدیره قالدیره قلغان اشدیر، یایسه بیك آرز قالدیر ساد
قالدروچیلارنی شلته ایتمگان اشدیر. آنی قیلوچی ثوابلی بولور،
اما قیلمغان کیمسه گناهلی بولماس. مستحبنی مستحب توگل دیوچی
ادبسنلک قیلغان بولور. ممکن قدر تور شفق کرک قالدیر ماسقه.

— مستحب اشلر: فرضده، واجبه سنتده بولمغان نمازلارنی اوقو؛
ایکندی نمازینه ایرته رک باروب ایکی یادورت رکعت نفلدن نماز
اوقو، فقیر لرگه اوستونه واجب بولمغان صدقه فی بیرو، بوش وقتلارده
قرآن شریفدن آیتلر اوقو، صو چای کبی نستهلر فی طشندن ایچی کورینه
تورغان پیالا صاوتندن ایچو بوولارغه اوخشاغان اشلر. طهارتن و باشقه
اشلرده بولغان مستحب اشلر هر قایوسینک اورونلارند سویلمسه کرک.

مباح

مباح دیو، آدم بالاسی آنی اشلو ایله اشلو آراسنده ایرکلی بولوب
اشلاسه ثواب هم گناه اشلیمسه گناه هم ثواب بولمی تورغان اشدیر و سوزدر.
— مباح اشلر: ایدندن اوتورغان ایسکان آندن توروب اورند قغه
اوتورو اوتورا تورغاچ بر اورنده صوز ولوب یاتوب تورو، اوزننگ
یموشلارگنی سویلو، اوتورغان یزگدن توروب، آتلاب بیرو، توپغانچی
آشاو، اچو، نماز وقتی بولمغان وقت یاتوب یقلاو و مونگ کبی اشلگاند
ثواب اشلیمگاند گناه بولمغان اشلردر. قشنک قصقه کونلرند سفر گه بارغان
رمضان ایسکان مشقت بولماساده روزه فی آچو و بولار کبی کوب اشلر
باردر قارا بورک قارا کیوم کیو کبیلر. بومباح اش کوکلیگه قاریدر
اگر بومباحنی اشلگاند کوکلیک یمان نیت بولسه مباحلقدن چغوب
یامکروه یا حرام بولوب کینه در. مثلا قارا بورک کیوم مباح اما آق بورک
یاتوکل بورک کیگانلر فی توینلوخورلاو کبی نیت ایله اولسه حراموفی بولور.

حرام

الله تعالی حضرتلری اول اشدن طینغان بولور. آنی اشلگان کشی اوت ایله عذاب ایتلوگه تیوشلی بولور. آنی اشلوزور گناهلارداندر. آنی اشلودن قالا زور گناه دیندن چغوغنه در. بر کمسه الله تعالی دن قورقوب بر حرامنی اشلرگه نیت ایتکاج اشلمی قالسه فرض اشنی اشلگان کبی ثواب بولور. — حرام اشار: فرض بولغان اشلرنی عذر سز اشلمی قالدر، ایسرتکچ اچو، زنا ایتو، کشینگ مالن اورلاو، تالاو، اورنسز رتجنو. کشیگه یالا یابو، کورگان اشنی تانوب گواهلقدن طیولو، کورمگان اشکه گواهبولو، کشی اوترو، اوزن اوزی اوترو و بولارغه باشقه الوغ گناهلارد. حرام اشنی حرام توگل دیسه، مثلابر کشی زنا قلو حرام توگل دیسه، دیندن چغار. غیبت سویلو، سوز یرتو ایکی کشی آراسون بوزو یالغان سویلو بولار بارده حرامدر. سوگشو، کشیدن مسخره ایتو چون حرام اشلردر.

مکروه ایکی تورلیدر

حرامغه یاقن بولغانی بار «مکروه تحریمی» دیلر. مباحغه یاقن بولغانی بار «مکروه تنزیهی» دیلر. مکروه تحریمی قلوده قلموده حرام شکللو کدز. اما آنی مکروه توگل دیوچی دیندن چقماسه ده الوغ گناهلی بولور. شطرنجی. یمور قاکبی اویونلارنی اویناو، اگر اوتوب آلو شماسالار، آلو شسالار حرام بولور. ایرلر چفک کولمک کیمک، ایننگ کرشن یاغماق. خاتون قرغه اوخشاماق بولار مکروهدر. مکروه تنزیهی آنی اشلوچی ادب سزلک قیلغان بولور، رسولمزننگ شلته سنه تیوشلی بولو احتمالی بار. بر کمسه بر مکروه تنزیهی اشنی مکروه توگل دیسه دینکه ادب سزلک ایتکان بولور. تچکرگان وقتده «هاتچو» دیو زور تاوش کوتارو، کیکرگانده «غلدر» ایتدرب کیکرو، کیوم چابوینه بورن سکرو، بورن سکرگانده اورنلی اورنسز یایسه سویلش ب سنکرو، سویلگانه آغزند ان توکرک چچره تب سویلو، کشی ایله قارا قارشو سویلشکانده چیتکه قاراو، سوزنی ایتودن

الك كلوب يبارو، سويلگانده، تنکلا و چيغه آچق ايشتمسلك ايند
 سويلو، يورگانه، عذر سز يوگرب يرو، بر کش ايله يارقي چاقومد
 قچقروب سويلشو، ايکي کش بيک قروب سويلشب تورغانده سلام بير
 يايسه يموشسر آلا ر يانندن توقتاب تورو، سلام بيرگانه بيرلش کمس
 بتونليوك ايشتمى قالماساده چنلاب ايشتوب بترمسلك ايتوب بيرو، سلام
 بيرونکني ايشتمگان کسه گه «سلام بيردم» ديوکبي، اشمگان کسه
 سلام بيردم ديو ايله سلام آلو تيوشلى بولماس بلکه سلام بيردم ديگان
 يانکادن ايشتورلك ايتوب سلام بيرمک کرک!

مفسد

عمللرني بوزا تورغان اش ياسوزلردر. مثلاً: نماز اوقوب تورغان وقتنه
 بله توروب قبله غه آرتي ايله ايلنو کبي. موني بلوب قلوچي گناهي بولور
 خطا قيلسه شول اشلي تورغان اش بوزولور. - نماز اچنده سويلشو
 قچقرب کلو، نماز اوقى تورغاچ آلاغيوگرب کيتو بواشلىر نمازني بوزالار
 اگريورى اشلسه گناهليده بولور. بلمى اشلسه يانکادن قايتارب اوقومق
 تيوش بولور. مفسد - بوزوچي معناسند. در.

الله تعالى گه اشانو

الله تعالى بار، بر، هيچ آنک کبي باشقه ذات يوق، هرنيسته ني بله کور
 ايشته، هرنيسته ني تلارده بولدر ياتلارده بولدرماس، سويلشور، اما
 بوصفتلرنک برسیده بزنگي کبي توگلدرد.

فرشته لر گه اشانو

فرشته لر الله تعالى نك ايرلك و خاتونلق صفتلى بولمغان، آشامى اچمي
 تورغان، هر وقتده گناه قيلمي، الله تعالى نك بيوروغن اورننه کيتورمک
 بولغان ذاتلردر. بولار نوردن ياراتلغانلري ايچون کوزگه کورنماسه ده
 الله نك امري ايله تلاگان و قتلرده تورلى صورتلارغه کرگوچيلردر.
 بولار نك

بولارنڭ تورلسى تورلى اشكە تابشرلغانلاردىر. آرالارندە بىلگولى بولغان دورت پيغمبرلرى باردىر آنلار: جبرائيل، ميكائيل، عزرائيل، اسرافيل اسميليردۇر.

جبرائيل: پيغمبرلرگە اللہ تعالى نىڭ بيوروغن ايرشدرگوچيدىر.
ميكائيل: آدملرنىڭ رزقلارينە تابشولمىشدر.
عزرائيل: آدملرنىڭ اجللرينە تابشولمىشدر.

اسرافيل: قيامت بولدىقده صور اورب هر جان اياسينىڭ اولوينە، ينە صور اورب تريلوينە سبب بولاچقدىر.

اللہ تعالى دن اينىگان كىتابلارغە اشانو

اللہ تعالى اوزىنىڭ طرفىدىن ھىكملىرىيان ايدىب سىز پيغمبرگە سىز تورلى كىتاب ايندىرمىشدر. اول كىتابلاردىن دورت الوغىسىدىن باشقاسى كاغد كاغد ايندىرمىشدر. كاغدلار تا يوز والوغلارى دورت كىتابدىر بس بارى يوزدە دورت بولور. اۋل ايندىرلىگان كىتاب: اۋن كاغد، ايكىنچىدە: ايللى كاغد، اۋچىنچىدە: اۋتوز كاغد دورتچىدە: ينە اۋن؛ قالغان دورت الوغ كىتابلر: تورات، زبور، انجيل، قرآن اسميليردۇر.

پيغمبرلرگە اشانو

پيغمبرلرنىڭ فرشتەلرنىكىدىن باشقاسى ھىر قايسى آدم بالاسىدىن دۇر. اللہ تعالى ھىر خلقنىڭ اوز آراسىدىن براوسون پيغمبر ايدىب بىلگولدى. اول پيغمبر شول خلقنىڭ اوز آرالارندە اۋسب اۋز تىللىرىدىن سويلر ايدى. پيغمبرلر ھىر قايسى اللہ تعالى نىڭ بيوروغن قوملىرىنە تابشروب، يوشاق تىل و كوركام خلق ايله خلقنى دىنگە اندادىلر. آلار پيغمبر بولولارندىن اليگوك الوغ گناھلردە و كچكلرنىدە قىلمادىلر ھىچ برىسى اللہدىن باشقاغە قىلق ايتىمدىلر. آلارنىڭ اوزىنە كىتاب بىرىلۈپ يانگا ھىكملىرى ايله كىلگانلىرىدە باردىر آنلارنى «رسول» دىولادىر. وآنلارنىڭ

اوزندن الك كیلنگان كتابلى رسولنك حكملرى ايله خلقنى انداز
 كیلگانلرى باردى موسى (نبي) پیغمبر دیولوب رسول دیولمیدر
 پیغمبرلر بیک کوبدر رسولمنك برسوزده (برپوزیکرمی دورت منك)
 و برسنه (ایکیوزیکرمی دورت منك) دیوصانالمشدر. هر نه فلان قدر
 آتامیغنه «الله تعالی نيقدر پیغمبر یبرگاندر هر برسنه اشاندم» دیهک
 تیوشلس شولغنادر. شولایده قرآن اسملری سویلنگان پیغمبرلر بونلار

یکرمی بش پیغمبر

آدم ، ادریس ، نوح ، هود ، صالح ، ابراهیم ، لوط ،
 اسماعیل ، اسحاق ، یعقوب ، یوسف ، ایوب ، شعیم ،
 موسی ، هارون ، ذوالکفل ، داود ، سلیمان ، الیاس ،
 الیسع ، یونس ، زکریا ، یحیی ، عیسی ، محمد
 (صلی الله علیه وعلیه وسلم)

بویکرمی بشدن ، یدیس و رسولمنك حدیثنده بیان ایدلگان براو
 ايله ، سکر پیغمبرگه کتاب ایندرلمشدر :

آدم علیه السلامگه (اون کاغد)

شیث علیه السلامگه (ایللی کاغد)

ادریس علیه السلامگه (اوتوز کاغد)

ابراهیم علیه السلامگه (اون کاغد)

موسی علیه السلامگه (تورات اسملی کتاب)

داود علیه السلامگه (زبور اسملی کتاب)

عیسی علیه السلامگه (انجیل اسملی کتاب)

محمد علیه السلامگه (قرآن اسملی کتاب)

اوشبو

اوشبو بیان ایدلگان پیغمبرلرنڭ شریعتلری رسولمز محمد علیه السلام
 نڭ شریعتی ایله هر قایوسی توقاتلمشدر، مگر بزم شریعتمزده ده
 باشقه شریعتلرده بیان ایدلگان حکملرنڭ بعضسی بیان ایدلمشدر.
 هزیر، لقمان و ذوالقرنین اسملی کمسهلرنڭ قرآن شریفه اسملری یاد
 ایدلمشدر. اما پیغمبرمی توگلمی آنسون آیرم آچق نه رسولزدن ونه
 باشقاچه بلنمگان شول سببدن بواوچ کمسهنی یاخشی کمسهلر دیو
 توقاب پیغمبر یایسه توگل دیو حکم ایتمی بز.

﴿ آخرت کونیمه اشانو ﴾

بودنیا بر زمان آقتوق ساعت و آقتوق مینوتینه یتوشب بو تزوکلکده
 بولغان یر کوك الله تعالی نڭ بیورغی ایله یوقغه چغوب بته چکدر.
 یرنڭ بتووندن الک یر یوزنڭگی گوزل نستهلر وجان ایله اریده هر
 قایوسی بر وقت هلاک بولا چکدر. دنیانی گوزل ایتوب تزوگان الله
 تعالی بو دنیاده، بز آدم بالالارینڭ، اشک کمز اشلریمزه کوره جزا
 بیرو ایچون دنیانی بتورب فی روشه بولساده خلقنڭ اولگی و آقتغیلرن
 جیو اورنن حاضر لب هر کمنڭ دنیاداغی قیلغان ایزگو و ایمانلقلارن
 تیکشره چکدر. بوکوننی «محشر» کونی و قیامت کونی دیولور.

﴿ تقدیر گه اشانو ﴾

دنیاده آدم بالالارینڭ قیلاچق اشلری هر قایوسی الله تعالی نڭ چیکلنوی
 ایله لوح المحفوظ اسملی بر دفتر گه یازلمشدر. دنیانڭ اولندن بتوینه قدر
 نیکنه اش قیلونه ایکان هر قایوسی الله تعالی نڭ الکدن بلوب، لوح
 المحفوظه بیان ایدلوب قویماقنده بیلگولنمشدر. کرك بو اش ایزگو
 و کرك یاوزلف بولسون همه سیک الله تعالی نڭ تلاوی ایله در. الله تعالی
 هر نستهنی تلار، تله گان نستهسی برده بولمی قالماش، بر نسته نڭ بولماون

تلاسه بتون دنیا جیولوب شول نسته فی بولدر رغه تلاسه لرده بولاس
 همه آدم بالاسینک براشکه کرشوی ایله تقدیر ایدلگان بولسه الله
 تعالی بو اش نك بولوون تلار. مثلا ایگن چچه ایکان الله تعالی ایگن
 بولدر. چچی ایکان اول کسه فی ایگندن موم قیلور. اشنی الله
 تابشرو، اینك الك شول اش نك سینه کرشب قولندن کیلگن سنبیلر
 قیلودر. شوندا ان صوگ الله تعالی بولون تلاسه بواش بولور بولماون تلاسه بواش
 بنا نیقدر ترشساده بولماس، اما سینه کرشمی الله غه تابشردم دیوکتوب
 او یلنمی تورب بالا کتوبکی احمققدرد. الله تعالی بنا لرگه ایکی یول کورستد
 برسی اوگ یاقده، اول یولغه کروچی هر تلا گانه یتار، برسی صولیا
 اول یولغه کروچی هلاک بولور دیو بیانده ایتدی. ایمی بزنک
 الله تعالی نك طیغان اشلرن اشلارگه تلاسه الله تعالی اول کسه گده
 تلا گانن قلورغه کوچ بیرر، هم یخشی اش اشلارگه کرشنده آنی قیلور
 کوچ بیرر. شولای بولساده یمان اشنی رضا بولیغنه اشلور، یخشی
 رضا بولوب اشلور. یعنی تقدیر توغورسند الله تعالی بزگه بولای قیلور
 منه سزگه ایکی یول ایرکیزده تلاسه کز قایوسنه کزگزمن قایوسنه کرسه
 طیمیم، اما صولغه کروکیزگه من راضی توگل آند کرسه کز هلاک بولور
 اوکغه کروکیزگه راضی من، هم آند کرسه کزمن سزگه زور درجه لر بیرر من دیو

بعث که اشانو

بعث قوبار ولومعنا سنده در. یعنی اولگاندن صوگ دنیا بتکاج آخرت
 بولوب هر برجان ایاسی، آیرم آچق بیلگولی بولغانی، آدم بالالاری
 قایوسی تر یله چکدر. تر یلب هر قایوسی الله تعالی نك تلاگان او
 جیولا چکدر. شول اورن محشر آتالور. شول اورنده الله تعالی هر ک
 دنیا داغی حاللرن تیکشرب حکم ایدر. عمل دفتری، حساب، می
 صراط، تموغ، جنت، شفاعت، حوض هر قایوسی حقدر.

عمل دفتری

دنیا ده وقت ده الله نك بيوروغى ايله هر كمنك قىلغان ايزگولك ويىمانلىغى يازولاباروب، صوكره قىامت ده هر كمنك اوزى دن او قوتولاچقد ر .

حساب

الله تعالى قىامت كوند ده هر كمنى حساب ايدر : دنيا ده وقت ده بىرلش عمرن، رزقن، عالم بولسه، علمن تىندى اورنلار غه تاراتقانى صورالور .

میزان

عمل اولچى تورغان اولچودر . الله نك امرى بويىچ ده ايزگولك وياوزلق هر قايسى ميزان ده اولچىمش بولورلار : ايزگو عملى ياوز عملن باصقان مؤمن كشى عذاب دن قوتولور . اما ياوز عملى باصقان كسه الله تعالى عفو ايتماسه تموغه كىر چغار .

صراط

جهنم نك اوستونه آرقلى توزلگان ، قلدان نچكه ، بىك اوتكن نسته دنده اوتكن ، دنيا آياغى ايله هېچ كم چغا آلماسلق بر كوپردر . الله تعالى نك بويوروغى ايله عذابكه تيوشلى بولمغان كشى ياشن كى اوتب چغار . اما گناهللى آدم چغا آلمى جغولوب توشر آستى تموغ بولمقدان توشوچى تموغه كرر . بو صراط بىك قارانغو اوروندادر . اوچ بولكدر اول بر بولكى يوغارى ، صوكره تىگىز صوكره يىنه اوچى بولكى توبن تاباد ر . هر بولكى برر مك يىلق يولدر !

موند ده تموغدر .

تموغ

ايمانسزلارنى و بعض گناهللى مؤمنلرنى گناه سینه كوره عذاب ايديله تورغانس اوتدر ايمانسزلار تموغه منگو قالورلار ، گناهلى مؤمنلر گناهلىرى قلدان عذاب ايدىلب آخر بر كونده چغارلش بولورلار .

جنت

مؤمنلرنڭ منگو قالا تورغان اورونلاریدر. گناھلی مؤمنلردہ گناھلر قدر عذاب ایدلگاج آخرنده جنتکە کروب منگوراحتدہ قالاچقلار تموغ ایله جنت دنیا یاراتولغاندان بیرو بارلقادارلار. آتامز آدم آنا حوا جنتکە کرب چقماقلاری قرآنداده سویلنر. جنتدہ تورلی راحتلر باردر. فی روشده ونیندی راحت ایکنن بزمونده یازوب بیان ایته چله روشد توکلدر. الله تعالی کرب کورونی نصیب ایتسون!

شفاعت

گناھلی مؤمنلر گناھلری قدر عذابکە حکم ایدلگاندہ رسولمز شفاعت ایدب قوتقارمقی بولاچقدر. اما هر کمگه توگل بلکە رسولمز تیوشلر کورب کمگه شفاعت ایتسه شول کمسه شکسنز قتولاچقدر. پیغمبرلرنڭ قایوسی شفاعت قیلاچقدر. باشقه ایزگو کمسلردہ هم اللهنڭ بویروغ ایله شفاعت ایدرلر ایمان اهلنه گنه در.

حوض

جنت ایچنده برکولدر. صوی ایتوب بتره آلماسلق تملی وصالقن در آنڭ صوون بر مرتبه ایچکان کمسه هیچ صوصام اساده تملی لکنن همیشه ایچه سیگنه کیلوب تورر.

دیدار

بع جنتده مؤمنلر الله تعالی نڭ نورن کوره چکلدر. اما فی روشده ایکنن بولان شاء الله کورگاج بلورمز

صولار

جبر بریا کسرقلارنی پاکلاو، آدملر و حیوانلارغه اچوا یچون الله تعالی یر دنیایوزنده تملی تملی صولار آغزدی، پاکلاو ایله اچودن باشقه زور صولارده کیمه لر یوروب اون کون بارردی یوللارغه برکونده ماللار ایتوله

ايتوله در. بوسولاردن قايوسى پاك و قايوسى پاك توگل، قايوسى اوزى پاك
باشقانى پاكلى آلمى و قايوسى اوزى پاك باشقه نسته نیده پاكلى
تورغانلارى بار.

پاك و پاكلاوچى صولار

يغمور، چيشمه، قيو، يلغه، كول هم دينگر صولارى هر قايوسى پاك
وباشقه نسته نى پاكلاوچيلارد. تلاسە نيندى صو بولسون نجس نسته
قاتوشماغان بولسه هميشه پاك كير. صونك ايس، توس تم ديگان
صفئلارى بارد هم آقغوجى و آقمى تورغان، كوب و آزدينلن صولار بارد.

آقغوجى صو

برصالامنى قوزغاتوب آغزا آلسه اول صونى شريعتده آقغوجى ديلر.
صالامنى ده آغزا آلماسه توقتاغوجى ديلر. آقغوجى صو نجس توشب
ايس تم و توس كى برصفتى اوزگارمسه قورى نجس توشو ايله گنه نجس
سانالماس بلكه پاك و پاكلاوچى سانالور. توقتاغوجى صولار كول
كبيلدر. بو كول ايكي تورلى توگه رك و دورت قرلى بولغانى بار.
بولارنك كوب صو و آرزو ديولگانى بارد.

كوللر

توگه رك كول كوب صوغه سانالا اگر تيره سى اوتوز آلنى آرشين بولوب
تيرنلكى چيرك آرشين قدر، يايسه اوج ايله چومور وب آلفانك توبى
آچلماسلف بولسه بو كول زور و كوب صولى كولدر. اگر توكاراك كول
ايتولكان اولچودن كمرك بولسه كچك كول و آرزو آتالور.
كول دورت قرلى بولسه اون آرشين اچنده اون آرشين بولوب توبى
كورنماسلك بولمقد. موندان كم بولسه كچك صوبولور.

زور كولكه نجس توشو ايله گنه نجس لى نماز اگر توشكان نجس ايس تم
توس كى صفئلارنك براوسون اوزگارتماسه، اگر اوزگارتمسه نجسلر،

اڭاچ يىقراغى كىي پاك نىستە صونىڭ بىر صىقتىن اوز گارتىسە ھىيشە پاك صانالور .
اما كىچىكە صولارغە نىجىس توشو ايله نىجىس دىو صانالور ، گر چە صىقتلار يىنىڭ
بىر سىنگەندە اوز گارتىماسەدە .

اوتوز آلتى آر شىن

❧ سۇر ❧

آشاغاندىن يا اچكاندىن قالغان نىستەنى سۇردىلەر « قالدق » معناسىدە .
آدم بالاسىنىڭ سۇرى ھەمە سىكىدە پا كىر . مگر خمر اچىب آرتوندانوق
اچكان صوندىن قالدىغى نىجىس در ، چونكى آغزىداغى خمر صوينە
قاتوشور . ايتى آشالا تورغان حيوانلارنىڭ سۇرى پا كىر ويا كلاغۇچىدر .
يىرتقچى حيوانلارنىڭ سۇرلىرى نىجىس در . ايشاك قاچىرنىڭ سۇرى پا كى
بولسالار دە ايكىنچى نىستەنى باكلاولارندە شك باردىر . تىچقان ماچى كىي
حيوانلارنىڭ سۇرلىرى مكر وھدىر . تىندىن تىرلب چىققان يوشلىك سۇرگە
قارىدىر : سۇرى پاك نىستەنىڭ تىرسىدە پا كىر يعنى تىكە كىومگە تىسە
نىجىسلىز گر چە اوزى ايكىنچى نىستەنى پا كلى آلماسادە .

❧ قىوپا كلاو ❧

چىچىق ، تىچقان ، قارلۇغاچ كىي حيوانلار قىوگە توشىپ اولسەلرگە يگرىمى
چىلاك چغارو تىيوشلى بولور . اوتوزنى چغارولسە بىكرىك ياخشى بولور .
اگر بو حيوانلار چرسە يا كوبسەلر قىونىڭ بتون صوى چغارولور .
تاوق ، كوسى ، اوردىك كىي حيوانلار توشىپ اولسەلرگە قىر قىچىلاك
چغارو تىيوشلى بولور اولىگانىك يوق .

صارق ، صىر ، آت ، توه آدم كىي زور حيوانلار توشىپ اولسە قىونىڭ
بتون صوى چغارولور كىر كىر چرسون كىر كىر چرسون كىر كىر كىر
كوبىمسون ، ما آقتوققى زور حيوانلاردىن آلدە سويلنىكانلر اولسە
يا كوبسە قىونىڭ بتون صون چغارولور .

قىونىڭ صون بتونلاي چغارو ھىكىن بولماسە چىشمەسى كۈچلى بولوب بىردە

کیمی تورغان بولسه، بتونلای چغار و تیوشلی بولغانده قیونلک صورتورا
 تورغان چقرن تیرنلک و آرقلی سون اولچنرده شول زورلقدہ برچقر
 فازوب، شول چقر تولغانچہ قیودن صوچغار و لور. قیونی توکارگہ توغری
 کیلکندہ ایگ الک توشکان نستہ فی چغار و لور. بر قیودان قیونی نجسلی
 تورغان نستہ فی تابولسہ اما قیوزمان توشکانی بیلگولی بولماسہ قارالور:
 اگر توشکان حیوان کوبمکان چرمکان بولسہ توشکاننہ برتولک دیو
 چیکلب، شول برتولک اچنک بوقیوصوی ایلہ تزوب نماز او قوغان
 طهارتلیر برسیدک طهارتکہ صانالماس شول برتولسکدہ بوصو طهارتی ایلہ
 او قلغان نمازلارنی یانکادان قایتارب او قاور. ھمدہ بوکونلردہ شول
 صوایلہ جوولغان کیوم صالومنک ھمہ سین پاکغہ صانالمای یانکادان پاک
 صوایلہ جوولور. قصقاسی بوقیوصوی تیگان نستہ لر ھر برسی نجسکہ
 صانالوب ھر قایوسی یانکادان پاکلارغہ تیوشلی بولور. اگر قیودان
 تابلغان حیوان کوبکان یا چرکان بولسہ توشکاننہ اوج تولک قویولوب
 شول اوج تولکدہ بوقیوصوی ایلہ اشلنکان اشلر یانکادان پاکلانلور.

نچسار بیانی

نجس نلک تنلوسی بار، صیوغی بار. تنلوسون «نجاسہ مرئیہ» تنسزن
 صیوغن «نجاسہ مائعہ» دیلر. تیزہک کبیلر تنلی؛ بول، قان کبیلر
 تنسلردر. بونچسلردن ھر برسی ایکی تورلی بولور آور «نجاسہ غلیظہ»
 چیکل «نجاسہ خفیفہ» در.

آور نجس = نجاسہ غلیظہ

آدم تیزہگی، خمر، آدم بولی، ارن، تاوق تیزہگی، ایشاک بولی،
 ایتی آشالمی تورغان حیوانلارنلک بولی ھر برسیدک آور نجاستدر. آور
 نجاستنلک صیوغی اوچنی جایب آچقاندہ چقرینہ تولوب آرتورلق بولسہ
 ھر نستہ فی نجسلر، اما موندان کم بولغاندہ اول تیگان نستہ فی پاکلاو
 آرتق بولسادہ، نجس دیو صانالماس. اما قوی قاتی نجس اون بش

تين لك كمش تئكه آورلغندن آرتقى بولماسه نجسلمس، اگر موندن آرتق بولسه نجلر پاڭلاو فرض بولور. نماز طشند بولغاندا نجلس تن و نجلس كيوم ايله يرو شريعتنمзде يمان كورلگان اشد.

جیگل نجاست

آت بولى، ايتى آشالا تورغان حيواننڭ بولى، ايتى آشالمى تورغان قوشلارنڭ تيزهگى بولار جيگل نجاستندىر. جيگل نجاست برنسته نڭ دورت الوشندن كيورك يرينه تيسه نجلس سانالماس، اما دورت الوشى قدر يا آندن آرتسه پاڭلاو واجب بولور. بول ايتكانده اينه اوچن كىي بيك نچكه چچرهگان بول تامچيلارى كيومگه چچرهسه، اول كيوم نجلس ديو سانالماس.

بالق قاتى، ايتى آشالا تورغان قوشلارنڭ تيزهگى پاكدىر. اما تاووق قازاوردك تيزكلرى همە نچار ايس بولغان قوشلارنڭ تيزكلرى نجلسدىر. كرك آور كرك جيگل بولسون نجاستندىن صاقلانو بيك تيوشلى اشد.

نجسنى پاڭلاو

نجاست هر برپاك بولغان مابىز صيوق نستهلر ايله پاڭلانور، گل صوى كىي، نجلس پاڭلى تورغان صولار يوقارىده سويلندى. چيتوك كىي نجلس سگشمى تورغان نستهگه تنلى نجاست تيوب كييسه، بيك قاتى اوو برله پاڭلانور، اما قاچ، پچاق، چالغى كىي شما يالتورى تورغان نستهلرگه نجاست تيسه برنستهگه اشقو و سرتو ايله پاڭلانور. كوگارگان بولسهلار هميشه يوو كرك بولور. كورنگان نجاست صو برله يووب تابى بتسه پاڭلانور. اما تابى قورى صو ايله گنه بتمى صابن كىي ايكنچى نستهلر ياردمينه توتنورغه كرك بولسه تابى قالوبده پاڭلە سانالور. صيوق نجلس تيگان نستهسندن يووايله پاڭلانور اينك آزي اوچ قات اگر مونڭ ايله گنه پاڭلانمغان درديو كوڭلگه كيلسه يديگه قدر يوار. قصقاسى پاڭلاندى ديو كوڭلى اوتورغانغاچه يومق

شىدر. يوغان وقتى ھەر بىر مرتبە سەئەت تامچىسى بىنچە صغوب
يووب صغوب يىنە يووب يىنە صغوب تىوشلىدر. قامش نمازلىق
صغوب بولمى تورغان نىستە بىريووب الب قويلور تامام تامچىلارى
چ يىنە آلوب يىنە يوولور پاكلانغانغاچە شول روشە قىلنور.

تن پاکلاو

پاكلانمايلىك تورلى. بىتون تىنى پاكلانمايلىك «غسل» نماز ايچون
لانوده يوز قول آياق كىيلرنى پاكلانمايلىك «طهارت ھم وضوء» ديولەدر.

غسل

بىلنى تىوشلى ايتدە تورغان سىبلر: ايرىك ياكى خاتوننىڭ بول يولى دن
آق سونىڭ قىزلىق اوزرە چغوى، خاتون كىمەلرنىڭ: حىض، نفاس
مىلى قان كورولرى، دىولارغە باشقە بالغ بولغاچ بالالار اوزلرى
راب اوقوب بلورگە تىوشلى سىبلر باردىر. ايتولگان سىبلر ھەندە
مىدە ايتلىمى قالغان بعض بىر بلورگە تىوشلى سىبلر ايلە غسل تىوشلى
بولغان كىمەنى «جنب» دىو آتالور. جنب كىمە غسل قىلماسدىن
لىك قرآن اوقو، توتو، نماز اوقو كى اشلردن يراق بولمىق تىوشلى.

غسل اون بىر تورلى

ش تورلىسى فرض، براوسى واجب، دورتسى سنت، براوسى مستحبدر.
— فرض بولغان بىشسى: اير ايلە خاتوننىڭ بىلگولى تىنلرى بىر بىرسىنە
يوشمىكىندىر، بىلگولى سونىڭ چىماقلىغىدىن، يقو آراسىدە ايرلىك قىلىق
ماتونلار خاتونلىق قىلمىقىدىن، حىض ايلە نفاس قانى سوڭىندىر،
بىش تورلى اش سوڭىندە كىشى جنب بولوب غسل ايتىمى پاكلانماس.
— واجب بولغان براوسى: اولگان كىمەنى يوو،

— سنت بولغان دورتسى: جمعه كۈنىدە «جنب» بولماسىدە، غسل
قىلو، چىلگى كىمەلرنىڭ عرفە كۈنىدە غسل قىلماقلىرى،

حج باروچی کسه یوله احرام دینلن تکمگان کیوملر کیگان وقتند
 غسل قیلماقی . رمضان و قربان عیدلرینه بارغانه غسل قیلوب بارمقلقدیر .
 — مستحب بولغانی : جنب بولمغان بردین کشسی اسلام دیننه کیرسه
 غسل قیلماقی مستحدر .

استنحاء

آدم بالالارنى، اچكان نىستەلرنىڭ تىنگە سىنكودن آرتقان چغارو ايچون بولغان يولنى شول صو چقچاق يوو، ھەمدە آشاغان نىستەلرنىڭ تىندىن آرتقانى چغاتورغان اورنىنى شول قالدىق چقچاق يوو استىنجا دىر آتالور. تىزەك چقچاق چقغان يولون يوو واجب بولور. اگر درھەمدىن آرتق يادرھەم قدرىنە يىتسە. بول صوڭىك بول يولون يومقى سىندىر. بو استىنجا يىنە بش تورلى بولور.

استنجا بش توری

جنب کسه گرچه ایچندن طشنه برنسته چقماغان بولساده استنجا ایتمکی
 فرضدر نجاست چغوبه چقغان اورندن اوتماسه یایسه اوتسده درهمین کم
 بولسه استنجا سنت بولور، چقغان نجاست درهم قدر بولسه استنجا واجب
 بولور، درهمین آرتق بولسه فرض بولور. استنجانی صوایله قیلیمق تیوشدر
 برنسته ده چقماسه یوو حرامدر .

﴿ غسلنوننگ روشی ﴾

جنب بولوب غسل واجب بولغان كمسه ايڭ الڭ تننك نجاست بولسه آني
يووب يبارده ، صوڭره استنجايدر . صوڭره نمازايجون تزوگان كه
طهارت تزر ، مگر قيونغان يري صوجيولورلق بولسه آياقلارن غسل
قيلوب بترگاچ يوار ، صوڭره طهارت تزوب بترگاچ ، اوچ مرتبه آغزينه و اوچ
مرتبه بورنينه صو آلورده ، اوّل باشنه ، صوڭره اوڭايڭ باشينه صوڭره
صولايڭ باشينه اوچر مرتبه صوقويار ، شولايك اوّل برر مرتبه صوقيوب ،
قوللاري ايله بتون تنن چلاتورده ينه ايكشار مرتبه صوقويارده غسل تمام
بولوب آياغن اوّل يومغان بولسه صوڭره يوار .

غسلنىڭ فرضلارى اوچدىز

يىنە ، بۆرنەھ سوۋالو ، بىتون تىيىنە بىر مەرتىبە سوۋايرىش ىرودىر .

غسلنىڭ سىنىتلىرى بىشدىر

يىكى قولون بلازىكىرىنە چە يوقى ، سوۋىرە : عورتىن يوقى ، يىنە : تىنىنە
تبولسە پاىلامى . يىنە : نماز طهارىتى كىيى طهارىتى قىلماقلىق ، يىنە
ئەھرىرىنە سوۋى اوچىر مەرتىبە ايرىش ىرمدىر .

ن كىسە اگر طلولملارى اورگان بولسە ، غىسل قىلغانىك سوتو تىيوشلى
س ، بىلكە صاچىنىڭ تويىنە سوۋايرىش ىرسە درىست بولور . طرىناق تويى ،
ئايچى كىيى اورونلارغا دە سوۋايرىش ىرمى قالدىرماستە كرىك .

نمازنىڭ فرضلارى

نىڭ بار فرضى اون ايكىدىر : شول اون ايكىدىن آلتى فرض نمازنىڭ
ئادر «شرط» ديولور ، آلتوسى نمازنىڭ ايجىنە در «ركن» ديولور .
ضلاردىن ەرقايسى نماز اوچىچىك تابلومى تىيوشلى ، غدىرسز قالدىرسە
بىلوب كرىك بىلمى بولسون نمازى بوزولور .

نمازنىڭ شرطلارى

وقت كرىدور . ايكىچى : طهارىتىزو ، اوچىچى : نماز اورنون پاىلاو
رتىچى : عورت ارتو نماز اوقى تورغان كىيومن پاىلاو ، بىشچى : قىبلە غە
شى بولو ، آلتوچى : شول نمازنى نىت قىلودور .

نمازنىڭ رىكنلىرى

ل نماز غە كرىشكاندە الله اكبر دىو ، ايكىچى : آياق اوزرە تورور ،
چىچى : قراىت اوقو ، دورتىچى : ركوع ايتو ، بىشچى : سىجە ايتو .
ستونچى : نمازنىڭ آخىرىدە اوتورودور .

طهارىت

طهارىتسز كىسە اگر استىنجاسى بولماسە استىنجا ايدىردە ، اوّل ايكى قولون

بلاز کلری ایله یووب سوڭره آغزینه بورننه اوچر مرتبه صو آلور، هر آلونده یانگا صوبولسون، سوڭره طهارتنی تلی ایله نیت ایدر، سوڭره یوزن اوچ مرتبه یوار، سوڭره ایکی قولون ترسکلری ایله اوچر مرتبه یوار، سوڭره باشینه مسح ایدر. سوڭره باش مسخی یوشیله ایکی قلاقلارینه هم موینونه مسح ایدرده آیاقلارن اوچر مرتبه یووب طهارت تمام بولور.

طهارتننک فرضلری

طهارتنک فرضلاری دورتدر، اوّل: یوزن برقات یوو، ایکنجی: ایکی قولون ترسکلری ایله برقات یوو، اوچنجی: باشینک دورتدن برینه مسح ایتو، دورتنجی: ایکی آیاغن برقات یوو.

طهارتننک سنتملری

اوّل: طهارتنی نیت ایتو، اولگی فرضن قلو آلدندان،* ایکنجی: طهارتنی باشلاغانده بسم الله ایله باشلاو، اوچنجی: ایك الك ایکی قولون بلاز کلری ایله یوو. دورتنجی: مسواک قلو آغزینه صو آغانده، بشنجی: آغزینه اوچ مرتبه صو آلو، آلتونجی: بورنغه صو آلو، یدنجی: آغزغه بورنغه صو آغانده ممکن قدرلی آغزنک و بورننک اچکی اورونلارینه ایرشدر و «مبالغه» دیولور، سکزنجی: باشنک بارچاسنه مسح ایتو، توقزنجی: ایکی قلاغینه مسح ایتو، اونجی: قرآنده صانالغانچه فرضلارنی برسی آرتوندن برسون قیلو «ترتیب» آتالور. اون برنجی: برعضوینی یوو ایله ایکنجی عضوینی یوو آراسون توتاش قیلماق، اگر هوايک اسسی و بیك صوق بولمغان وقتده برعضوینی یوغاچ ایکنجی عضوینی یوغانده اوّل یوغانی کیبب یتکان بولسه سنتمی قالدیرغان بولور. مونی ولا دیوله در. اون ایکنجی: هرعضوینی اوچ مرتبه یومقلق، اون اوچنجی: اگر بارمق آرالارینه صو ایرشماسلک بولوب، اویشکان بولسه، قول بارمقلارن آرالاشدرمقلق «تخلیل» دیوله، اون دورتنجی: آیاق بارمقلارن

لاشدر و، اون بشنچی: بارمقلاری ایله صفالون آرالاشدرو، اون
 بونچی: بارماغنده تار یوزك بولسه شونى قوزغالتوب آستونه یوشلك
 شدرمكك، اون یدنچی: طهارت تزوگانده قبله غه قارشو بولمقلق،
 سكرنچی: باشینه مسح قیلغانده آلداغی طرفندن قیلمقلق، اون
 بونچی: هراعضانك ايك الك اوگون یومقلق، یكرمنچی: باش وقولاغنه
 عدن صوك شول یوشلك ایله موینونه مسح قیلمقلقدور، اما اون توقونچی
 یكرمنچنى مستحب دیو چیلرده باردور.

طهارتنك مستحبلری توقن در

طهارت تزوگانده دنیا سوزى سويلمسزلك، ايكنچی: آغز و بورونغه
 ك قول ایله صو آلو، اوچنچی: بۆرننى صول قول ایله سكر و، بواش
 طهارت وقتند بولغانده مستحبدور، دورتنچی: هر برعضونى یوغانده
 شهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله
 یمكدور. بشنچی: طهارتنك كرك یاراغن هر كشی اوزى باشقارمقلق، اگر
 یورمیغنه بره و یاردم ایتسه ضرر بولماس، آلتونچی: طهارت وقتند قبله غه
 قارشو بولمقلق، سنت دیو چیلرده بولر قند ان سنتلر آراستداده یادایدلری،
 بونچی: طهارتندن صوك قالغان صوندان آز بولغانده اوچ مرتبه یوشماقلق
 سكرنچی: طهارتنى بترگاندن صوك قبله غه قارشى بولوب (اشهد ان
 لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله سبحانك اللهم
 وبحمدك اشهد ان لا اله الا انت وحدك لا شريك لك
 واستغفرک واتوب اليك) دیمكك، توقونچی: طهارت تزووب
 بترگاندن صوك نماز درست بولغان وقت بولسه ايكی ركعت نفل نمازی
 اوقومقلق.

طهارت اوج تورلیمدر

فرض، واجب هم مستحب بولغانی باردی؛ فرض بولغانی: نماز اسملی بولغان عمللرنک هر برسی ایچون، جنازه، وسجده تلاوت ایچون هم فرض بولادر.

واجب بولغانی: کعبه اللهنی ایلنو، طواف ایچون طهارت تزییمک،

مستحب بولغانی: یقلاو ایچون طهارت تزو، طهارتی بار ایکان، غیبت یالغان سویلو جرجرلاو، قحرب کولوکی ایلر صوکی تزییمک، طهارت اوستونه طهارت تزییمک میت یووچی طهارتسز ایکان طهارت تزییمک

طهارتده مکروه ایلر " اوچدر

اولگسی: یوزن یوغانده صونی چاب ایتدرب صوماقلق، ایکنچی: توکرك وسونكرلرنی صوغه تاشلاو، اوچنچسی: آغزیننه و بورنیننه صول قول ایلر صو آلودر. استنجا قیلغانده سویلشو، توکرك وسونكرلرنی بولگه یا تیزه ککه تاشلاو. حاجت ایچون عورتن آچقاندی اوز عورتنه قاراو بولار بارده مکروهلردر.

طهارتده طیولونغان ایلر " بشدر

اولگسی: صونی کرکدن آرتق توگو، ایکنچی: یومقی فرض بولغان عضویلرنی اوچدن آرتق یوو یا کم یوو، اوچنچسی: طهارت قیلغانده عورتی آچق بولماقلق، دورتنچی: اونک قول ایلر استنجا قیلو، بشنچی: صوغه بول هم تیزهک ایتو بولار بارده طیولمشدر.

طهارتنی بوزا تورغان نسته لر سکرذر

اولگسی: ایکی، آشاغان اچکان چغاتورغان، یولنک برسندن چقغان نسته، ایکنچی: ارن، صاری صوتازاتندن چقسالار، اوچنچسی: آچی نستهنی، آشنی، یا صونی آغز تولغانچه قصودر، اما قاقرقنی قصو بورماس. دورتنچی: چالقان یلاتوب یقلاو، همه سویالگان یا تایانغان

سینه سی کینات آلتغانده یغولورلق بولسه سویالب هم تایانوب یقلاوده.
 سدرر، بشنچی: هوش، عقلی کیتو شاشو وجولرلب صنو صنماونی
 یورماسلق مرتبه گه ایرشو سدرر، آلتونچی: رکوع و سجده لی نمازده
 لغ کسمه نك فخر ب کلوی نمازنده بوزار طهارتنده سدرر.
 نچی: تیزه کیولندن چقغان قورت سدرر، اما جراحت باشندن چقغان
 رت سدرماس، سکنچی: ایر خاتون نك بیلا گولی عضویلر نی یالانغاچ
 کیفلی روشده بر بر سینه تیگز شمکری سدرر. اما بواعضالری توتوشو
 سدرماس.

نماز و قتلاری

کونده فرض نمازلار ایچون بش وقت بارد، فرض لار هم بش در:
 رته، اولی، ایکندی، اخشام، یسیع در، وتر واجبدر، آنک وقت
 یسیع ایله اورتا قدر.

ست تاك توغاندان قویاش چغوغه قدر، ایرته نماز و قتیدر؛
 ریاش چقغاندن توشلککه قدر بوش و قتیدر. اما قویاش کوتارلگانندن
 وشکه یتکاچه نیندی نماز او قولساده درستدر، قالغان فرض نماز هم نفل
 نمازلار کی؛

ویاش توشلککه یتوب آوشا باشلاغاندن، توش کولا گاسندن باشقه
 رنسته نك کولا گالری اوزی اخشاشلی بولغانغه قدر او یله وقتی بولور؛
 با صاقلق ایچون توشلک کولا گاسندن باشقه بر کولا گه بولغاچه
 ویله وقتی چغونی بلمك كرك.

ویله وقتی چغودان قریاش بایوغه قدر ایکندی و قتیدر؛
 ویاش بایغاندن شفق باتقاچه اخشام و قتیدر؛

شفق

ویاش بایغاندن صوڭ کوڭ طرفنه بولغان قزلق در، شفق باتوشول قزلق
 ستودر، اما قزلقدان صوڭ کیلگان آقلقنی شفق دیوچیلر ده بار،

بس آقلىق شفق بولسه شفق باتور آقلىق بتوب قزلىق كيلودر ، شونكا كوره تون اوزون وقتك شفقتى آقلىقدان صاناب ، قصقه وقتك قزلىقدان صانامق تيوشليدير .

شفق باتودان تاك بيلنگانگاچه يسيع وقتيدر .

يسيع وقتى كرب يسيع نى اوقولغاندن تاك آتقانگاچه وتر وقتيدر . وتر يسيعدن صوك اوقولور جمعه نك وقتى اويله وقتيدر . عيدلرنك وقتى قوياش كوتارلگاندن اويله كه قدردر .

نماز حرام وقتلار

قوياش چغا باشلاغاندن تمام چغوب برر سونگو قدر كوتارلمسندن لك هيچ بر نماز درست بولماس ، شونكا كوره ايرته نمازينك فرض اوقوغانده فرضلارى تمام بولغانچه قوياش چغاباشلاسه ايرته نمازى اشكه ياراماس . قوياش توشلك كه يتوب آرشقانغه قدر هيچ نماز درست بولماس هيچ كونه شونكا كوره جمعه كون قُلت توشلكده كرب «تحية المسجد» ديو نماز اوقوچيلار ثواب اورنينه گناه آلورلار . قوياش بايار وقتنده توسى اوزگارگاندن تمام بايوغانچه شول كون نك ايكنديسندن باشقه هيچ نماز درست بولماس .

كون نك فرض نماز درست بولوب نفل درست بولغان وقتلاريده باردور .

عورت

نماز اوقوچى كمسه نك عورتى ارتولى بولمق تيوشليدير . نماز طشنداده عورت ارتلو بولمق واجبدور . ايرلرنك كشيگه كورساترگه همك عذر سر اوزلرينه ده قارارغه يارامقان اعضالرى باردور . كندك آستوتدن تزگه چه بولغان اورندن نى آلدان نى آرتدان بريرگه ده قار او ياراماس عورتدر ، ترلر ايكسيدة عورتدر . شونكا كوره نماز طشنداده بو يرلر ياشرلگان بولمق تيوشليدير ، نماز اچنده بر عورت عضويلرنك دورتدن برى آچلسه نماز بوزولور ، خاتونلار نك : بوز ، ايكي اوچ وايكى آياقلارينك

توبقدان توبن یئرلرندن باشقه تنلرینک هریری عورتدر ، شونگا کوره نماز ایچنده بیک صاقلانوب اوقومق تیوشلیدر ، اما نماز طشنک اوزلرینه یاقن بولمغان یا اوزی آنک نکاحنده بولمغان چیت ایرلرگه یوزنده کوزنده یارماغند کورساتوی یاراماس ، چونکه نمازده عذر بولدی ، اما چیت ایرلرگه نماز طشنده هچ بر یئرلر کورساتولری یاراماس ، یاشرن . بولغان هر کمگه معلوم بر سبب ایچوندر .

﴿ قبله ﴾

نماز اوقوچی کمسه نماز اوقوغانده قبلهغه قارشو بولق شرطدر ، قبله کعبه اللهنگ طرفیدر ، آول و شهرلرده قبله هر کمگه بیلگولیدر ؛ مگر یاپانده صوده بورگاندی قبله نی بله تورغان کمسه بولماسه کونکلی ایله قای یاقن بولور ایکان دیو ازلشدردی کونکلی قایسی یاقن بولور دیو چنلقسه شول یاقغه قاراب اوقور ، اگر نماز ایچنده کونکلی تابقان یاغندن آوشسه قالغانون شول آوشقان یاقغه قاراب اوقور ، نمازن تمام ایتکاخه کونکلی دورت یاقغه آوشه ایکان آوشقان صاین بورولا بارر ؛ ایندی ازلب ، ازلب اوقوغاندن صوگ اوقوغان یاغی قبله بولماوی بلنسه دینکادان قایتارب اوقوتیوشلی بولماس ، اگر ازلمی تیکشرمی اوقوب صوگنک یاگلش یاقن اوقغانی بلنسه قایتارو تیوشلی بولور ؛ بر کمسه قبله نی بلنسه قبلهغه قارشو بولغانده ، بر بر قورقچ بولسه قای یاقغه قاراب اوقورغه کوچی یتسه شول یاقغه قارارده اوقور .

﴿ نماز نیتلری ﴾

الله تعالی نیتسز بر عملنیده قبول ایتماس ، شول سببدن هر اشد نیت کراک . نیت : اشلیه چک اشنی کونکلدن اویلاب اشلی باشلاماقدیر ، نمازده فرض بولغان نیتده کوکل نیتیدر اما تل ایله نیتله و سنتکنده فرض نماز اوقغانده اگر وقتنک اوقلمسه اوشبو وقت فرض دیو نیتله و

بیتار، وقتیندن سؤڤ بولسه فلان وقتده اوتالمگن فرض نمازن دیو نیت کؤڤ بولور.

رکعت

رکعت دیو قیام، قرائت، رکوع، سجده فی برمرتبه اشلهونی اینله در. ایک رکتین کیم دورتدن آرتق بولغان نماز یوق، نفلده بر نیت ایله سکزدیهاری. فرض نمازدن اخشام وتردن باشقه اوچ رکعتلی نماز یوقدر. فرض نمازده فلان رکعت دیو نیتلو کرک بولماسه ده نفلده کؤڤدر.

ایرته نمازی

ایکی رکعت سنت، ایک رکعت فرضدر؛ - اویله نمازی: دورت رکعت سنت، دورت فرض وینه ایک رکعت سنیدر؛ - ایکندی: دورت رکعت فرضغه در. اخشام: اوچ رکعت فرض، وینه ایک رکعت سنیدر. یسیع: دورت فرض، ایک سنیدر. وتر: اوچ رکعت واجیدر.

وقتلا رنده اوقغانده نیتلوی

نیت قیلدم اوشبو وقتنک ایک رکعت | فرض نماز لارنک هر قابوسن
سنتن اوقومقغه، نیت قیلدم اوشبو | وایکی عید وجمعه
وقتنک فرضن اوقومقغه، | ایکنجی کسه گه ایارب اوقو
ر، همده رمضانده

نیت قیلدم اوشبو وقتنک دورت رکعت

سنتن اوقومقغه، نیت قیلدم اوشبو وقتنک

فرضن اوقومقغه، نیت قیلدم اوشبو

وقتنک ایک رکعت سنتن اوقومقغه.

نیت قیلدم اوشبو وقتنک فرضن اوقومقغه،

نیت قیلدم اوشبو وقتنک فرضن اوقومقغه،

نیت قیلدم اوشبو وقتنک ایک رکعت

سنتن اوقومقغه

ایله اقلور امام ایله
او وعنده امامه ایله نیده
نیت ایتمک کرک بولور، مثلاً:
نیت قیلدم اوشبو وقتنک
فرضن اوقومقغه اویو دم
اوشبو حاضر امامه، دیو کبی
نمازنی وقتدن طش اوقانده
یلگولی کون بولسه فلان کون
اوتالمی قالغان فلان نمازنی
دیو، کونی ییلگولی بولماسه
اوستومده اوتالمی قالغان

نیت قیلدم اوشبو وقتنک ایکلی رکعت
سنتن اوقومقغه ،
نیت ایدرا اگر نماز تنک و قی
جغوری جغماوی معلوم
بولماس اوشبو کونک تنک
نیت قیلدم اوچ رکعت وتر واجینی اوقومقغه
دیو شول نماز تنک اسمن

جمعه نیتلری

ه اؤل ، دورت رکعت سنت ، ینه ایکلی فرض ، ینه دورت سنتنر ،
رضدان صوڭغی سنتدن صوڭ آخر او یله دیو دورت رکعت فرض اوقلوب ،
وشبو وقت دیو ایکلی رکعت سنت اوقلور آلارنی کیلاچکن بلورسز ؛
نیت قیلدم جمعه نك دورت رکعت سنتن اوقومقغه ،
نیت قیلدم جمعه نك ایکلی رکعت فرض اوقومقغه ایاردم
اوشبو امامغه ،
نیت قیلدم جمعه نك دورت رکعت سنتن اوقومقغه ،
نیت قیلدم دورت رکعت برده اوقومغان او یله فرض اوقومقغه ،
نیت قیلدم اوشبو وقتنک ایکلی رکعت سنتن اوقومقغه ،
جمعه وقتی کرودن الک کیلوچی کیمسه نك ایکلی رکعت نفل اوقوب
رماغنده ضرر بولماس . آنی تحیه المسجد دیلر .

عید نیتلری

قیلدم رمضان عیدینی اوقومقغه بارچه تکبیرلری ایله ایاردم
بو امامغه ،
قیلدم قربان عیدینی اوقومقغه بارچه تکبیرلری ایله ایاردم
بو امامغه ،

جنازه نمازی نیتی

قیلدم نماز اوقومقغه الله غه ثنا پیغمبرگه صلوات و بومیتکه دعا
رون بارچه تکبیرلری ایله ،

نفل نماز لار نیت

نیت قیلدم نماز او قومقغه الله رضاسی ایچون الله اکبر، اما تراویح
آتاب نیتلو یاخشیدر ان شاء الله کیلور؛

تکبیر تحریمه

نمازنی نیت ایتکندن صوڭ الله اکبر دیو نمازغه کرشو فرضدر
بو الله اکبر دیگان سوزنی تکبیر دیلر، اما نمازغه کرشکند الله اکبر
دیونی «تکبیرة الافتتاح» هم «تکبیرة تحریمه» دیلر،

قیام

نمازغه کرشکاج آیاق اوزره بولمق فرض نمازلارده فرضدر، اما نفل
نمازده عذر سزده اوتوروب او قومق درستدر، نئاکه فرض نمازده عذر
ایله اوتوروب او قومق درست بولور؛

قرأت

نماز ایچنده براوزون آیت یا اوچ قصقه آیت قرآن او قومق فرضدر
فرضنڭ اوّلکی ایکی رکعتنده، سنت و نفلنڭ هر بر رکعتنڭ، وتر
نمازینڭ هر بر رکعتنده.

رکوع

نمازده قیامدن تیوشلی قرائتنی او قوغاچ بولکوب، آرقانی بیل ایله
باش موین ایله تیگزقلونی رکوع دیولور، بورکوع هر نمازده فرضدر
جنازه ایله سجده تلاوتده گنه یوقدر.

سجود

رکوعدن صوڭ ماڭلاینی و بورنی یرگه قونیو سجد آتالور، بوده فرضدر؛

قعدة

نمازنڭ آقتوغنڭ اوتور و فرضدر، آتی قعدة آخره دیولر، آقتوغنی

توروش معناسنده ؛ تشهد اوقو قدر اوتورودر ؛ ایکی رکعتلی نمازنىڭ
 ئىنچى رکعت صوڭى ، اوج رکعتلىنىڭ اوجىنچى رکعتى صوڭى ، دورت
 ئىلىنىڭ دورتىنچى رکعتى صوڭى ھمدە نغلىڭ ھر ايکى رکعتى صوڭى
 تورۇق فرضدر .

ئىلى رکعتلى نمازده بر ، اوجلى ايله دورتلىده ايکى اوتوروش بولادر .

✽ نمازنىڭ واجبلرى اون ايكيدر ✽

ئىككىسى : الحمد سورەسى اوقومق ، ايكنچىسى : سورە قوشو ، اوجىنچىسى :
 تىيب صاقلار ، دورتىنچىسى : اۆلگى اوتوروش ، بىنچىسى : اۆلگى
 توروشده تشهد اوقو ، آلتىنچىسى : آقتوق اوتوروشك تشهد اوقو ،
 ئىنچىسى : وترده قنوت اوقو ، سىزىنچىسى : عيد تىكىپىرلىرى ، توفىزىنچىسى :
 رىئىدە ئىقرب اوقو ، اونونچىسى : ياشىرن تىوشلى اورىندە ياشىرن اوقو ،
 بىرئىنچى : رىئىلرنى عدلىلو ، اون ايكنچىسى : نماز صوڭى سلام بىيرو ؛

✽ سورە فاتحه الحمد سورەسى ✽

بۇغە كرىشكاندىن صوڭ فرضنىڭ اۆلگى ايکى ركعتنىڭ باشقە نمازلارنىڭ ھەر
 ركعتىدە الحمد اوقو واجىدر :

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين * الرحمن الرحيم * ملك يوم

الدين * اياك نعبد و اياك نستعين * اهْدِنَا الصِّرَاطَ

المستقيم * صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ○ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ

عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ *

سورة فاتحه اوشبودر . هر وقتده ولا الضالین صوئند . یا شرنگ
« آمین » دیمک سنندر .

سورة قوشو

فرضنك اولگی ایکی رکعتده باشقالارنك هر رکعتنده الحمد صوئ
فرض قدر قرائت تابولورلق قرآندان آیت او قومق واجبدر ، منی
ضم السورة دیلر .

ترتیب

نمازنك بر رکعتده قات قات اشلنه تورغان ، سجد کبی ، فرضلارنده
ترتیب صاقلامق کرکدر یعنی رکوعنی الک قیلو صوگره سجد ایتوبو ترتیبدر ،
اما اول سجد ایدب صوگره رکوع ایتوبو ترتیب صاقلاماودر .

قعدہ اولی

ایکی اوتورشلی نمازلارنك ، فرض واجب وسنت بولغانلارنده ، اولگی
اوتوروشی واجبدر ، اما نفلنك هر ایکی رکعتدن صوگ اوتوروشی
فرضدر ؛ اولگی اوتورشك تشهد قدر اوتورو واجب ، واقبوق اوتورشك
تشهد قدر اوتورو فرضدر ، هر ایکی اوتورشك تشهد او قو واجبدر .

تشهد

التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ ❀ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا
النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ❀ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ
الصَّالِحِينَ ❀ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا
عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ❀

اوشبو سوزلرنی شول قدر او قونی تشهد دیو ایتولور ، نمازده واجب
بولغانی شول قدردر .

﴿ قنوت دعاسى ﴾

نمازىنىڭ اوچىنچى رەكەتىدە سۈرە اوقۇغاچ ، ركوعىگە كېتىۋاتقاندا ئايرىش كە
ت دعاسى اوقۇ واجىد .

اللَّهُمَّ اِنَّا نَسْتَغِيْرُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ
شَيْئًا عَلَيْكَ الْخَيْرُ نَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ وَنُخْلَعُ وَنَتْرَكُ مِنْ
جَرِكَ * اَللّٰهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نَصَلِيْ وَنَسْجِدُ وَ اِلَيْكَ نَسْعٰى
نَحْفِدُ نَرْجُو اَرْحَمَ رَحْمَتِكَ وَنَخْشٰى عَذَابَكَ اِنْ عَذَابَكَ بِالْكَفٰرِ
مَاحِقٌ *

﴿ عيد تكبىرلىرى ﴾

ئى عيد نمازىدە افتتاح تكبىرلىرىدىن باشقىە تكبىرلىرى باردۇر . افتتاح
يىرى ھەر نمازدا دە فۇرىدە ، اما عيدنىڭ افتتاح تكبىرلىرىدىن صوڭ قىراۋىتىدىن
ك بۇغۇس رەكەتىدە قىراۋىتىدىن صوڭ بولغان تكبىرلىرى باردۇر . ان شاء اللہ
د نمازىدە بىلنۇر .

﴿ قىراۋىتى قىچقۇرۇپ اوقۇلا تورغان نمازلار ﴾

تە نمازىنىڭ ايكى رەكەت فۇرىدە ، اخشامنىڭ اوچ رەكەتىنىڭ اوّلكى
لى رەكەتىدە ، يىسە نمازىنىڭ فۇرىدەنىڭ اوّلكى ايكى رەكەتىدە ، ايكى
د نمازىدە جەمەتنىڭ ايكى رەكەت فۇرىدە ، رەمزاندا جەمەت ايلە اوقۇغاندا
رنىڭ اوچ رەكەتىدە ھەمدە تراۋىخ نمازىدە قىراۋىتى قىچقۇرۇپ اوقۇما
سەگە واجىدۇر ؛ اما فۇرىدە يالغۇز اوقۇغاندا قىچقۇرۇپ تورغان نمازدا دە ياشىرىن
قۇدرىتىدۇر . قىچقۇرۇپ اوقۇلا تورغان نمازنى ۋەقتىدىن صونىڭ اوقۇغاندا دە
ام اولان كەمسەگە قىچقۇرۇپ اوقۇما واجىدۇر .

﴿قرا ئىنى ياشىرن او قوللا تورغان نمازلار﴾
 او يىلە، ايكىندى، يالغزاوقوغانده وتىرنى وسنت لىرنى ھىمەسون ياشىرن
 او قىلور؛ ياشىرن او قىلا تورغان نمازە اما مغانده يالغزاوقوچىغانده ياشىرن
 او قىلور واجب بولور؛ ھىمدە قىچىرب او قىلا تورغان نمازلارنى وقتىدىن ان سوڭ
 يالغزاوقوچى ياشىرن او قىلور واجبدر.

﴿تەدۋىل الاركان = رىكنلارنى تىمىزلىو﴾
 نمازنىڭ اچكى فرضلارنىدە ھىر بىرسون تىيوشىچە قىلىو، مىثلا ركوعىدە ايكى
 تمام بوگىلپ اعضاسى اورناشقانچە تورور، آندىن تورغاچ تمام آياق اوزە
 باصوب يتوب سىجىگە كىتو، ھىمدە سىجىدە قىلغاندە مانكىلاين، بورىنون
 قويوب باشقە سىنتىرى اورناشوب يتو واجبدر.

﴿نماز سىلامى﴾

نمازنى تمام ايدىب آقتىق اوتور شىدە تىيوشلى نىستەلارنى او قىغاچ نمازنى
 تمام ايتو ايتىچون ايكى ياققا قاراب (السلام عليكم ورحمة الله)
 دىيو بىرار مرتبە ايتو واجبدر. اما قاراوى واجب توگىلدر سىنتىر.

﴿نمازنىڭ سىنتىرى يىكرمى بىشدر﴾

اۋلىگىسى: نمازغە كىر شكانىڭ تىكبىر اىفتىتاح وقتىدە ايكى قولون اوچىلارن
 قىبلەغە قاراتوب، باش بارمىقلارن قولاق يوشىغاندە توغرى كىتورودر.
 ايكىنچىسى: تىكبىر سوڭىندە قولن كىندىك آستونىدە قويوب اوڭىن شونىڭ
 اوستونىدە قويوب اۋچىنچى ئىنا او قىلور (سبحانك اللهم و بحميدك وتبارك

اسمك وتعالى جذك ولا اله غيرك) دىيو؛ دورتىنچى: اعود ايتو؛
 بىشىنچى: ھىر ركعت باشىدە بىسملە ايتو؛ آلتىنچىسى: فرض نمازنىڭ ايكى
 ركعتىدىن آرتقىلىشىدە، اۋلىكى ايكى ركعتىدىن سوڭىرى ركعتلىرىدە الحمد

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى
إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ بَارِكْ
عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى
آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

دېو صلوات ايتودر :- يكرمى اوچىچى : بوصلوات صوڭى قرآن سوزلى
يارسول الله دن كوچرلگان :

(رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ
النَّارِ). (رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتَبْنَا
مَعَ الشَّاهِدِينَ). (اللَّهُمَّ اعْطِنِي إِيْمَانًا كَامِلًا وَيَقِيْنًا لَيْسَ
بَعْدَهُ كُفْرٌ). (اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ
يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ - كىيلرايله

دعا ايتمككدر . - بكرمى دورتنچى : سلام بيرگانه امام كمره
اوڭ وصول ياغنه قاراغانده ياق ياغنده بولغان ايرلرني هم فرشتهلرني
نيت قىلوب بيرمكلك ، اما يالغز اوچوچى صاچى فرشته لرنيگنه نيت
ايدر ، باشقاني نيت ايتمز . - يكرمى بشنچى : اوڭينه سلام بيرگانه
صول ياغندن اوڭ ياڭاغينك آقلى كورنرك ، همد صولينه سلام بيرگانه
اوڭ ياغدن صول ياڭاغى نك آغى كورنرك قدر بولوب سلام بيرمكدر .

ازنك ستملرندن اذان هم اقامتدر. اذان بش فرض نماز ايچون
معه ايچونگنه ايتلور، اما باشقالار ايچون ايتلماس ؛ نمازغه وقتى
برسدن لك اذان ايتولسه يا گادن وقت كرگاچ قايتارمق تيوشلى
لور. اذانبى طهارتسز ايتو درستدر. اذان اوشبو روشدهدر:

الله أكبر الله أكبر الله أكبر الله أكبر الله أكبر الله أكبر الله أكبر الله أكبر الله أكبر
 لا إله إلا الله أشهد أن لا إله إلا الله أشهد أن محمدًا
 رسول الله أشهد أن محمدًا رسول الله حي على الصلوة
 حي على الصلوة حي على الفلاح حي على الفلاح
 الله أكبر الله أكبر لا إله إلا الله

مرتبه نمازنده. حی علی الفلاح صوکی (الصلوة خیر من النوم)
پور ایکی مرتبه.

اذان فی اشتکان کیسه اذان تمام بولغاچ اوشبودعانی اوقور:

اللَّهُمَّ رَبُّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ آتِ مُحَمَّدًا
الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ وَالدرْجَةَ الْعَالِيَةَ الرَّفِيعَةَ وَابْعَثْهُ مَقَامًا
مُؤَدَّ الَّذِي وَعَدْتَهُ وَارْزُقْنَا شِفَاعَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ
لَا تَخْلُفُ الْمِيعَادَ

اذان فرض ایچون گنده در شوکا کوره وقت کرگاج اذاندن کده شول وقتنك سنتن او قومق درستدر.

اقامت

فرض نمازغه کرشوگه تورغزو ایچون اقامت ایتلور، اقامتده اذان کبیدر، اما اذان کبی صوزوب ایتلمی، بلکه آشفدروب ایتلور، همدە حی علی الفلاح صوکی ایکی مرتبه (قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ) دیولور. اذان تمام بولغاچ (الصلاة الصلاة الصلاة) دیو قچقرو سویکی اشد.

نماز نك مستحبلری سکر در

اولگسی: اقامتده حی علی الصلاة دیکان سوزگه یتکاج تورمقلق، - ایکنچی: قد قامت الصلاة دیکانده نمازغه کرشو، - اوچنچی: افتتاح تکبیری وقتنك قوللارنك اوچلارونی جیکندن چغارمقلق، - دورتنچی: آیاق اوستلی تورغانده، نماز او قوچی، سجده اورننه قاراب تورمقلق، - بشنچی: رکوعسندە ایکی آیاق آرقاسنه قارامقلق، - آلتونچی: قیامده وقتندە ایکی آیاغن اوکچه طرفندان دورت بارمق قدری آیرمقلق. اما رکوعده اوکچه لرن یابوشدرفق سنتدر، - یدنچی: سجده سندە بورن اوچینه قارامقلق، - سکرنچی: اوتوروشونده ایتاگنه قارامقلق.

خاتونلار نمازی

خاتونلار ایرلرگه نمازاشنده اون اشد آیروملاردر. اولگسی: قوللارن افتتاح تکبیری وقتندە ایکی اینکلرینه کوتارلر، - ایکنچی: قوللارن باغلاغانده کندنك اوستونه ایکی مهلری آستونه قویارلار، - اوچنچی: قرصاقلارن بوطلارندن یراق قلماسلار، - دورتنچی: اوتوروشده بارمق اوچلارن تزلرینه یتوشدرلر، - بشنچی: سجده ده قولتوغن آچماس، - آلتونچی: اوتورغانده توگرکلنب اوتورر، تزلنمس، - یدنچی: رکوعده بارمقلارن تاراتماس، - سکرنچی: ایرلرگه امام بولا آلماس، -

رنجی: جماعت ایله اوزلر یکنه نماز اوقی آلاسار، - اونچی: اوقوسالار
لاری اورتالارنده تورر مکر و هلك ایله نماز لاری درست بولور

نماز ده مکر وه نسته لر اون بردر

سز ایرکشی دورت قرلی اوتورو، ایکنچی: نماز ایچن آیتلرنی و تسبیح
قلاری ایله صانامقلی، اوچنچی: سجدده ایکی بلاگن جایوب یاتو
تنچی: اوک و صولینه قارنمقلی، بشنچی: عذر سز کوزلرن یومقلی،
ونچی: سجدده اوزنک بولغان نسته لرنی سبرب یبارمکک اگر
ده قلو رغه اونکایسز لاسه بریا ایکی مرتبه تیگز لمککک ضرر بولماس،
ش: عذر سز چالماسنه یا کیوم چاپوینه سجدد ایتو، سکزنجی: عذر سز
مقلی، آلدن داغی صفده بوش اوزن بولسه، یابر کشیگه امام بولسه
براو کیلسه، آله آتلاوی درست بولور. توقزنجی: قوی ایله
ش لرن قصب آغزن اورتی ایستامکک، اونچی: تننن برنسته
یاتوگی یاتلی ایله اوینامقلی، اون برنجی: مسجدده امام ایله اوقغان
داغی صفده بوش اوزن بولغان آرتداغی صفده تورو.

نمازنی بوزا تورغان نسته لر اون دورتدر

سکس: عذر سز تماق قرودر، ایکنچی: تیکر و چیگه یرحمک الله دیو
ب بیرودر، اوچنچی: امامدن باشقه کسه یانکوشقاند ایتوب
رو، دورتنچی: لا اله الا الله دیکن سوز بوزار اگر برکشی سن مؤمنی
صوراسه شونکا قارشو جواب ایتوب ایتسه، امابر کسه الله دان باشقه
قلنوچی کسه بارمی ایکن دیو عاجز بولوب یرسه بوشونکا بلدرونی
ب ایتسه بوزماس، بشنچی: عورت یری آچلودر، آلتونچی: آورو
ایغوسبیلی قچقرب یغلاودر، اماجنت یا تموغنی ایسنه توشرب یلاس
ماس، یدنجی: تلی یا قوی ایله بیر و چینک سلامن قایتارودر، سکزنجی:
نده قالغان نمازی بشدن آرتق بولغان کسه، قالوبده اوقولمغان

ایمانی

اذا نازى ايسينه توشودر، توقزىچى: بوشى نماز اوقومى تورغان درودىو
شول لاتورلىق كوب اشدر، اونىچى: سويلشودر، اون برىچى: آشاودر،
ن ايكىچى: اچودر، اون اوچىچى: عقلندان يازمقلىغى، اون دورتنىچى:
رب كلودر، بواون دورت اش كرك نماز اوقوچىنىڭ بلووتلاوى ايله
نسون كرك يانكلوش واونوتوب بولسون نمازنى بوزار.

نماز اوقۇر روشى

۱ نمازنىڭ وقتى كرگاندىن صوڭ، بركمىسە نماز اوقونى تىلاسه، ايكى ايكى
طهارة آلور، صوڭره اوستونىڭ كى كىومى پاك بولوب، نماز اوقى تورغان
اورنى پاك بولمىق تىوشلى، قبلەگە قارشو آياق اوزە باصوب ايكى آياغى
او كچە طرفىدىن آرالارن دورت بارمىق قدر آچق قىلور، صوڭره اوقوچىچى
نمازنى كونىكلىدىن هم تىلدىن نيت ايدردە، ايكى قولون بارمىقلارن تاراتوب،
اوچلارن قبلەگە قارشو قلوب ايكى باش بارماقلارن ايكى قولاق يوشاغى
تىزگىنە تىگىزب آلور، قولون كوتارە باشلاغاندىن توشروگە قدر الله
اكبر دىور، صوڭره سول قولون كىنىڭ آستونە قويىب آنىڭ اوستونە وڭ
قولون قويار، صوڭره ئىنا اوقور، صوڭره اعوذ وبسملة ايتوب الحمد
سورەسون اوقردە (آمين) دىوب، آنكا بر نچە آيت قوشب اوقور،
صوڭره قوللارن يىبارب الله اكبر دىور كوعغە بىگىلور، ركوعك اوچ باش
تسبيح ايتورە سمع الله لمن حمده دىوتوروب، تمام باصقاچ ربنا لك الحمد
دىورە، الله اكبر دىو سجدەگە بارر، سجدە دە تىوشلى تسبيحنى
ايتوب، الله اكبر دىو توروب تمام اوتوروب يتكاچ الله اكبر
دىو سجدە ايدردە، الله اكبر دىو اۆل باشون، صوڭره ايكى قولون،
صوڭره تىزلرن كوتارب تمام توروب باصار، بو بر ركعت بولدى، سبحانك
ايله اعوذ فرض، واجب سنت نمازلار دادر اولگى ركعتكە گىنە ايتولدى كىن
ايكىچى ركعتلردە تورردە بسملة ايتوب الحمد وسورە اوقوب، اولگى
ركعتكە گى كى ركوع و ايكى سجدە قىلغاندىن صوڭ، تىوشلى روشە اوتورر،

نماز ایکی رکعتلیگنه بولسه شولای تشهد، صلوات تیوشلی دعا لر نی
ب، اَوَّل اَوْكْ یاغنه بورولوب «السلام علیکم ورحمة الله» وُصوکره
ینه بورولوب اوشنداق ایتورده، اَللّٰهُمَّ اَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ
السَّلَامُ تَبَارَكَتْ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِکْرَامِ، دیو دعا ایدر.

یکی اوتورشلی نماز لارده اولگی اوتورشنده تشهد کنه اوقورده ینه
پچی رکعتکه تورر . فرض نماز بولسه ایکچی رکعتدن صوغی رکعتلرده
ی الحمد کنه اوقور ؛ فرضدان باشقه بولسه هر رکعتلرده الحمد کنه
ه قوشار .

ہمازئہ دورت رکعت اوقوغانئہ اولگی رکعتئہ ثنا اوقوغان کبی
ہچی رکعتئہ اوقور ، کشیگہ ایارب اوقوچی ، امام آرتئہ الحمدہ
ہدہ اوقوماس ، کرک امام یاشرن اوقوسون کرک فحقرب .

﴿ وتر نمازی ﴾

رکعتدر، برنیت ایله، اولگی ایکی رکعتدن صوڭ اوتوروب،
برنی اوقوب تمام ایدر اوچچی رکعتنڭ رکوعسندن الڭ قراعت تمام
نڭ، قولارن قولاق یومشاقلارینہ کوتارب الله اکبر دیو قولون
ئادان باغلارده قنوت دعاسی اوقوبرکوعگه کیتار؛ رمضاندى باشقه
ده وترنی جماعت ایله اوقولماس.

جماعت نمازی

س نمازلارنى جىلولوب ، جماعت اولوب ، اوقومق سنه مؤكده در :
 لوب نماز اوقغانده آرادان براوسى امام بولور ، آزالانده كم
 مرك شونى امام ايدرلر اگر باروسيده بر درجه عالم بولسالار ،
 تكه اوستاراق بولغانن قويلارلار ، اگر علمده قرايده هر ايكننده
 قايسى برابر بولوشسالار ، تقوالقده آرتغراقلارن قويلارلار ،

اگر مونداده تیگز بولسالار قایوسی باشه اولکانرک شوتسون امام ایدب
نماز او قورلر شریعت اوز آرا برنماز او قواپچون نیندی تیکشررگ
بیورا، اما بزم تئار قرنداشلر اوزلرینه دنیا و آخرت اشنیده باش
ایدب اوزلرن منگو عذابدن قتقارو ایچون امام آلغانداده برگه
تاوشی ماتور بولسون دیو ناداننی آلوب عالمی قاغارلار بو اشلری
یاخشی ایمس!!!

نادان بولغان کمه لرنگ امام بولوب نماز او قتلاری مکر و هدر: عمرن
قللقد و تکاروچی، صخراده او قولمی تورغان اورنده تور و چیلر، حرام
آتادن توغان بالالار، چونکه بولارنی تربیه ایتوچی، او قتوچی بولمیده
بولار نادان بولالار؛ صوقرنی، بوزلق ایاسون امام ایتو، بولارنی امام
ایتو مکر و بولادر، او یوچیلار آراسنده بولارغه باشقه صاف کمه لر
بولغانده، شولایک بولار امام بولوب او قتقانداده نماز درست بولور
امام کمه او یغان کمه لرنی یالقا و لاتدر ماسقه زار قدر ماسقه تیوشلی،
شونکا کوره بیگ اوزون سورهلر قوشو، رکوعده بر شاقتی زمان یاتو کی
ضعیف لرنی اونکایسزلی تورغان اوزاقلقلار مکر و هدر.

خاتونلارنگ اوزلر یگنه جیولوب نماز او قولاری مکر و هدر، اگر قلسالار امام
بولغانلاری آلدن تورمای اورتالارنده تورر؛ - برکشی برگنه کشیگه
امام بولسه اول کمه سی اوک یاغنده امامندن آزغنه آرتد اراق تورر،
ایکی کمه او یوغاند اماملاری آلدن بولار آرتده توررلار.

بالغ بولغان ایرنگ صبیغه هم خاتونغه او یومغی درست توگلدن، او یوسه
نمازی اشکه یاراماس، مسجد لرده کوب صفلار بولغانده، اینک اوّل
ایرلرننگ بالغلاری صفلانو، آندان صوگ صبیلالری، آندان صوگ
خاتونشالار، آندان صوگ خاتونلار صفلانو رلار؛

برنمازده خاتون کمه ایله ایر کمه یناشه بولسالار ایرنگ نمازی
بولور خاتوننگ نمازی درست بولور. خاتون کمه لرنگ مسجد لرگه،

بولوب نماز او قوللا تورغان اورنلارغه باروب ايرلرگه اويوب نماز
بولاري مكر وهدر. اوللار ك قارتراقلار چغو درست بولغاندر، آنداندان
يا شركلري چقانداده ضررلى توگل ايدى. اما حاضر خاتون قزدن
كم جماعت نمازىنه بارمق ياراماس. خلق اولگيدن بوزوغراق،
مقه دينلرنكى كېي، عبادت اورننه خيانت قىلولاري احتمال! ...!

❦ اويورغه درست ودرست بولغان كېسه لار ❦

يشه بول آغو كېي طهارتن توتا آلمى تورغان كېسه گه پاك و طهارتى
ممت كېسه نك اويوى درست بولمايدر. حيض و نفاسدن باشقه بولغان
ان ايله بلالنگان خاتونغه پاك خاتون نك اويوى درست توگل! -
عت بلوچينك قراءتسز كشيگه ايار وي درست توگل! عورتى اورتلنگان
مېسه نك يالانغاچقه اويوى درست توگلدر.

بولماو عذرى ايله تيمم ايتكان كېسه گه طهارتلى كېسه نك اويوى
يستدر، چيتكگه مسح ايدب طهارت تزوگان كېسه نك آياقلارن
وب تزوگانلرگه امام بولوى درستدر. عذر ايله اوتورب اوقوچيغه
اتى اوزره اوقوچينك ايار وي درستدر. ركوع سجد ايله اوقوغه
چي يتكان كېسه، اشارت ايله گنه اوقوچيغه اويوماس.

س اوقوچى نفل اوقوچيغه، همك باشقه فرضى اوقوچيغه ايارمس!
ض اوقوچيغه نفل اوقوچى ايارمك درستدر. - مثلا بر كېسه اولگورم
و اويله فرض اوينك اوقب مسجدگه بارسه مسجدده ياگدا فرض اوقولا
سلاغان، بو كشي شونده اويورده اوقور، نفل بولور. - بر كشي بر
مغه ايارسه نماز تمامى صوگنده امامى طهارتسز ايكانن بلسه
كېسه نماز قايئارب اوقور.

ز اوقوچيغه كيومى تنى ايله اوينا معلق مكر وهدر، سجد ايتوگه
بايسز لاغان نسته لرنى بر مرتبه يا ايكى مرتبه تيگزلمكنده ضرر
در، اما اونكايىزلاماسه ايكيدين آرتق ايلندرمك مكر وهدر. نماز

اوقوچى بارماقلارن شار تلاتماس، بيلنه قولون قويماس كيومن چيلكه سته
 صالوبغنه اوقوماس، بارمقلارن بربرسنه كرتماس، توكلرن بتور گاله مس
 كيومن ترمس، اوڭغه صولغه قاراماس، ات كېى، تزلرن تورغزب ايكي
 قولى ايله ياننه تايانوب اوتورماس، براوسلام بېرسه قولى ايله ده تلى
 ايله ده قايتارماس، نمازده دورت قزليده اوتورماس، غذرى بولسه
 درستدر، آشاماس ايچمس، تش آراسنده قصولوب قالغان نسته نى ده
 يوطماس، نماز ايچنده طهارتى بوزولوب كيتسه حاضر طهارت تزورده،
 نماز بوزاردى يراق يرلرگه باروب طهارتلىنمىكان بولسه دنيا سوزى
 سويلنمسه قايتورده شول اورننده قالغان نمازن تمام ايدىر، اماطهارت
 تزورده مشقت بولوب نماز بوزاتورغان اشاراشلسه، باشلاپ يانكادن اوقور؛
 اگرا مام كسه نك طهارتى بوزلسه اورننه براونى كرتب اوزى طهارتكه
 كيتار تزوب كېلوب يتسه تگى كشيلى چغارب قالغان اوقوتور؛ اماطهارتى
 بوزلغان كسه لرنك يانكادان باشلاپ اوقولارى آرتقىدر، نماز ايچنده يقومسراب
 توشلنسه، ياجنلنسه ياهوشى كيتسه ياقچى كولسه نماز يده طهارت يده
 بوزولور؛ هر ايكسون يانكادن اشلمك لازم بولور؛ نماز ايچنده بولوب
 يايانكلوشوب سويلاشسه نمازى بوزولور؛ آخر اوتور شده تشهد قدر
 اوتورغاچ طهارتى صنسه طهارت تزوب سلام بېرىر، اماشول حالده تورب
 كيتسه ده نمازى كمچىلك ايله تمام بولور؛ اما تشهد نى تمام اوقوغاچ يورى
 طهارتن بوزسه ياسويلسه ياباشقه نماز بوزوچى اشنى قلسه نمازى تمام بولور؛
 تيمم ايله اوقوچى نماز ايچنده صونى كورسه طهارتى بوزولوب
 نمازى بوزولور.

اگر آفتوق اوتور و شده تشهد قدر اوتورغاچ صونى كورسه، ياشولقدر
 اوتورغاچ چيتىگىنك مسخى تولسه، ياقچى كى او كچه سننن آيورلسه،
 ياسوره بلموچى شول آراده سوره باسه، يايالانغاچ بولوب كيوم تابولسه،
 يازكوع سجده گه كوچى يىتمىكان بولوب كوچى يتو تابولسه، يايسه عمرنده

دن آرتق نمازی قالغان كىسه بر قالغان نمازی ايسنه توشسه يا عذر
سى بولوب نماز وقتى چقسه، يا قراعت بلوچى امام طهارتى بوزولوب
يئنه قراعت بلموچىنى قالدرسه، يا ايرته نمازنى قوياش چغوب كيتسه،
معنه نماز نده ايكندى وقتى كرسه، يا استحاضه كوروچى خاتون
لانوب كيتسه، يا جراحت چوپره گنه مسح ايتكان بولوب جراحت توزه لب
بره گى توشسه، بوكسه لرنى ايتكان اشلر سببلى نمازلارى بوزولور،
اعظم قاشنده نمازدان اوزايركى ايله چغوفرض بولغانى ايچون؛
امام ابويوسف ايله امام محمد نمازلارى تمام بولور ديمشلىر. صاقلانو
ون يانكادان او قومقلارى آرتقدر.

قالغان نمازلارنى او قو

ولمى قالوب، وقتى چقغان فرض نمازلارنى فرصت كىلگانده هر كم
موقف تيوشلىدر، بورچ توله مى اوستدن توشموى كىي نمازده وقتى
ياده بىرا قومي اوستدن توشمسدر؛ بر كىسه نى كىي نمازنى آرتق نمازى
ياني بولماسه اول كىي قالغان نمازلرن، بر نمازنى وقتندى قضا قلسه
وقت نمازندن لك او قور، اگر وقت چغوب كيتارلك بولماسه،
قالغان نمازلارنى ترتيب ايله او قور، يعنى ايرته، او يله، ايكندىسى
تان ايكان، اول ايرته، صوكره او يله صوكره ايكندىنى او قور؛ اگرده
ن آرتقان بولسه تلاكايچه او قومق درستدر. وقتندن صوگ تولونى
ما» وقتنده اشلونى «ادا» ديولهدر.

نماز درست بولمغان ومكروه بولغان وقتلار

اش چغوب بتار بتماسده، قوياش توشلكه وقتده، قوياش بايورغه
سرنلگاندىن تمام بايورغه قدر، هيچ بر نماز درست بولماس، مگر قوياش
ياندە شول كونىك ايكندى نمازى درستدر؛ ايرته نمازندن صوگ
اش چغوب يتكاچه نفل او قوغنه مكر وهدر، ايكندى او قغاندىن قوياش

بایوب یتکانگه قدر نفلکنه مکروهدر، بوا یکی مکروه وقتده قضا
قالغان فرضلارنی اوقو، تلاوت سجداسی، جنازه اوقو درستدر، ضرر سزد
اما طوافنک ایکی رکعتی بو وقتلارده درست بولماس؛ تانک توغاندا
قویاش چغوغه قدر نفل درست بولماس؛ قویاش بایوب اخش
اوقوماسدن الک درست بولماس.

سجده السهو = یانکوشو ایچون سجده

سجده السهو نماز ایچنده بر واجبی یانکوشوب قالدردان، یا بر فرض
اورنندن کچکتر و دن تیوشلی و واجب بولور؛ نمازده بر فرض یا واجب
آرتدردانده واجب بولور. سجده سهو تیوشلی کسه نمازی تم
بولوب سلام بیردکن صوگ ایکی مرتبه سجده ایدب ینه تشهد اوقوب سلام
بیرر؛ یا لغز اوقوجی ایکی یاغناده، امام بر یاغناغنه سلام بیرر سجده
سهو ایدر. - سجده سهونی واجب ایتوجی یانکوشولار :

اوّل: نمازده برگنه قلو تیوشنی ایکی اشلسه، بر رکعتد ایکی رکوع
قلوکی، ایکنچی: واجب بولغان اورنده الحمدنی قالددرسه، اوچنچی: تیوش
اورنده الحمد اوقوب سوره قوشمی قالددرسه، دورتنچی: تیوشلی ترتیبی بوزسه،
بشنچی: اوّلگی اوتوروشنی قالددرسه، آلتونچی: اولگی اوتورشد تشهدنی
قالددرسه، یدنچی: آخر اوتورشد تشهدنی قالددرسه، سکنچی: وترده
قنوتنی اونوتسه، توقزنچی: عیدنک قیامدگی تکبیرلرن قالددرسه،
اوننچی: امام کسه قچقروله تورغان نمازده قراعتنی یاشرن اوقوسه،
اون برنجی: هرکم یاشرن اوقو اورننه قچقرب اوقوسه، اون ایکنچی:
رکنلرنی عدللونی قالددرسه، اون اوچنچی: نماز صوگی سلامنی اونوتسه،
اون دورتنچی: بر فرضی اوز اورنده قلو رغه اونوتوب شول رکعتده
ایکنچی اورنده یا ایکنچی رکعتد اوتسه، قصقاسی واجب بولغان اون
ایکیدن برنستهنی اونوتوب قالددرسه یا اونوتوب بر فرضی کچکترسه
سجده سهو واجب بولور؛

نام یانکوشه او یوغان کسه لر گه ده سجده واجب بولور ؛
 نام سجده واجب بولوبده قلماسه او یوچیلارده قلماسلار ؛
 یوچی یانکوشو ایله امامغاده او یوچیغاده سجده واجب بولماس ؛
 کسه اولگی اوتورشدان یانکوشب تورا باشلاسه ، اگر تزلری
 رایوغه یاقنایغان بولسه ، تورده ، صوکره سجده ایدر ، اگر اوتوروغه
 قن وقتده ایسنه توشه قایتوب اوتورر ، سجده واجب بولماس ؛
 اگر آفتوق اوتوروشک یانکوشوب توروب کیتسه ، آرتق رکعتنه سجده
 تودن الک ایسنه توشب قایتوب اوتورده تشهد اوقوب سلام بیررده
 ده ایدر . اگر یانکوشقان کسه آرتقان رکعتنه سجده ایتسه فرض
 زای نفل بولوب آورلر ینه بر رکعت اوقوب ، سلام بیررده ،
 فرض یانکادن اوقور . ایندی بر کسه دورت رکعتلی فرضده
 توقف اوتورنده تشهد قدر اوتوروب صوکره یانکوشوب بشنچی
 کعتکه توره ، آنکا سجده ایتودن الک ایسنه کیلسه قایتوب
 نورده تشهد ایله سلام ایدب سجده ایدر . اگر بشنچیکه سجده
 سه ینه برنی قوشارده تشهد صوکنک سلام بیرب سجده سهو ایدرده
 رتسی فرضدن آرتق ایکسی نفلدن بولوب نمازی تمام بولور .
 زده فرض عمل باشی بتون قالماندک نماز اشدن چقماس ، برکسه
 نماز اوقوغانده یا کلشسه نچه رکعت اوقوغانده بلمسه ، اگر اول
 کلشووی بولسه ، یکنادان نیتلب اوقور . اگر بویا کلشو بولغالاغان
 سه ، کونکلی نچه رکعت بولونی کوبرک او یلاسه شولقدر بولونی او یلاب
 وش قدر اوقورده نمازی تمام بولور ، اما کونکلی کوبمی بولوغاده
 شماسه ، برده شک بولغان قدرن آلوب قالغان اوقور ، اما قای
 قنده آفتق رکعت بولو احتمالی کونکلینه کیلسه شونده تشهد قدر
 تورب ینه توروب قالغان اوقور .

خسته كمسه نك نمازی

بر كمسه خسته بولوب آياق اوزه اوقوغه کوچی يتماسه ، اوتوروب اوقورده ركوع سجدسون اوتورغانی حالند قیلور . اگر خسته لكی قوتلی بولوب ركوع سجدگه کوچی يتماسه اشارت ایله اوقور ، همیشه ممكن بولغان قدر ركوع سجده اشارتند سجد ایچون توبنگه رك اشارت قیلور ، ماڭلاینه سجد ایتسون دیو بر بیوك نسته قویولاس ؛ اگر اوتوروغاده کوچی يتماسه ، آرقاسنه چالقان یاتوب ، آياقلارن قبله گه قیلورده ، ركوع سجده گه باشیله اشارت قیلور ؛ اگر یوزن قبله غه قویوب قابرغاسی اوزه یاتساده اشارت ایدب اوقو درستدر ، اگر باشی ایله ده اشارت ایتوگه کوچی يتماسه ، كوز اشارتی ، قاش اشارتی ، كونكل اشارتی ایله اوقو درست بولماس ، بلكه اوقومی قالدردر . اگر آياق اوزه توررغه کوچی يتوبك ركوع سجدگه کوچی يتماسلك بولسه ، آياق اوزه اوقو فرض بولماس ، بلكه اوتوروب ركوع سجدسون کوچی يتكانچه اشارت ایله قیلور ؛ بر سلامت كمسه نماز ایچند خسته لك کیلوب ، آياق اوزه تورودان حالسز قالسه اوتوروب ركوع سجدسون کوچی يتكان روشك قیلور ، چالقان یاتوبده درست بولور ، سویلنگان خسته كمسه گه یاراغان روشلر مونگاده یارار .

خسته سبیلی اوتوروب اوقوچی نماز ایچنده سلامتلسه ، توروب تمام ایتار . اگر نمازنی برخسته اشارت ایله اوقی باشلاب توروب اوقونی بولدر رلق سلامتلسه یاڭدادان نیتلب اوقور ؛ بر كمسه لك عقلی كیتو ایله بشدن آرتق نمازی قالسه سلامتلنگاچه قضا قیلور لازم بولماس ، اما بش یاموندان كمگنه قالسه سلامتلنگاچ قضا واجب بولور .

تلاوت سجده سی

سجده تلاوت ، قرآنده اون دورت اورنده بولغان سجده آیتلرنندن

سون او قویا او قوغاننی اشتوایله واجب بولغان سجده در . اون دورت سجده
تئلی : اعراف سوره سینک آخرنک ، رعد ، نحل ، بنی اسرائیل ، مریم
آنک او لند بولغانی ، فرقان ، نمل ، آل تم نزیل ، صاد ، هم السجده ، نجم
شفاق ، اقراسوره لرند درلر . قرآن شریفنک چیتنک سجده دیو و باشلانغان
وقتا لغان وقف علامتلی ، طنشلارنک اوستونده اوشبو (*)
لگو ایله کورساتلمشدر . برکمه اوقوسه ایشتوچی طنکلامی
می ایشتسده واجب بولور ، امام کمسه نمازده سجده آیتن اوقوسه
ام ایله اویوچیلرده سجده ایثارلر ، امام آرتنداغی کمسه اوقوسه امامغاده
یوچیلغاده واجب بولماس ؛ نمازداغی کمسه لر ، نمازده بولغان یایسه
لساده بولار ایله اوقوماوچی کمسه دن ایشتسهر ، نماز ایچنده قلماسلار ،
ازدان صوگ قلو رلار ، نماز ایچنده قلماسلار ، نمازلاری بوزلماساده
سجده لری سجده دن کیماس ؛ برکمه نماز طشنده بر سجده ن اوقوسه ،
نی نماز داده اوقوسه نماز ایچنده سجده قلمه ، اول اوقوغانیک توشار ؛ بر من
از طشنده اوقوبده ، سجده ایتسه ، صوگره شولوق سجده ن نمازده اوقوسه ، نماز
یچنده سجده تیوشلی بولور ، اولکی سجده سی یاراماس .
کمسه بر اورنک بر سجده ن قات قات اوقوسه ، صوگره برگنه سجده ایتساده
رار . سجده تلاوت ایچون طهارت و نماز شرطلاری هر قایوسی
غاندن صونک ، قبله غه قارشو تورب قوللارن ایکی یاغندن صالندرب
یت ان اسجد سجده التلاوة متوجها الى الکعبة
و توغری سجده گه کیتوب اوچ تسبیح صوگی توروب اوتورده
جدت للرحمن و امنت بالرحمن فاغفر لی ذنوبی یا رحمن
فرانک ربنا و الیک المصیر دیودعا ایدر . قولاق قاغو ، سوره
قو ، تشهد اوقو سلام بیرو یوق قوری بر سجده در ، نماز ایچنده قوری
یاتوب آلورده بولور هیچ نسته اوقوماس .

مسافر کیمسه نڭ حکملری و نمازی

شریعت حکملرن اوزگارتە تورغان سفر: تورا تورغان اورنندان آیرلغان
 اوچ کون اوچ تونلک یولنی نیتلە چغودر، کون نڭ قصار وینڭ اورتالغندە
 کوندرلرن جیه و یورب، کیچلرن یال ایتو ایله اوچ تاوولک یوریلە
 تورغان یولدر. چاقرم حسابیلە یوزدن آرتسه مسافرلک تابلور، گرچه بر
 ساعتە بارب یتسه ده، مسافر کیمسه دورت رکعتلی فرضنی ایکی رکعت ایدب
 اوقور، اگر دوزتنی دورت اوقوسه اۆلکی ایکیدن صوڭ تشهد قدر
 اوتورسه آخرغی ایکی نفلدن بولور. اگر اۆلگیدە اوتورماسه نمازی
 برنیگە دە یاراماس، تورا تورغان اورنندان سفر نیتی ایله چغوب آولندان
 طشره چغو ایله مسافر بولور. اگر شوندی یولغە چغوجی یولده بر یرده
 اون بش کون توقتاب تورونی نیت ایتماسه آنن کم توقتاب تورو ایله
 مسافرلکدن چقماس، اگر اون بش یا آرتق کون تورونیتی ایله یولک
 توقتاسه مسافرلکدن چقار. اگر بر اورنغە یولکە توقتابدە نیتندە اون
 بش کون تورو بولمی اشی تمام بولمی بوگن ایرتەگە بش کوندن کیتام دیو
 کبی ئللە نچە یل تورساده مسافر بولور. اگر صوغشچیلار صوغش یرنە اون
 بش کون تورونی نیت ایتسەلر دە همیشه مسافر بولورلار. مسافر کیمسە نڭ
 مقیم گە ایارب نماز اوقوی درست اگر وقتندە اوقوسه، اما مسافرلک
 قضاغە قالغان نمازنی مقیم گە ایارب اوقو درست بولماس. مسافر مقیم
 آرتندە دورت رکعتلی فرضنی دورت ایتوب اوقور.
 اما مسافر کیمسه مقیملرە امام بولسه، دورت رکعتلی فرض، ایکی رکعت
 اوقورده سلام بیرب نمازن تمام ایدر، اما مقیملر قالغان ایکی رکعتنی
 یالغز یالغز اوقورلار، اگر اویوچیلار باشدە بو کیمسە نڭ مسافر ایکانن
 بلمسەلر، سلامی صوکنڭ «سز ایندی قالغان رکعتلرنی تمام ایدگز من

مسافر من

• مقیم مسافر بولغان کیمسە در.

مسافر من

فرمن «دیمک مستحب بولور. مسافر کیمسه آیلنب تورا تورغان یرینه
سه گرچه شول کوننوک چغوب کیته سی بولساده مسافر لکدن چغار.
تورا تورغان اورنندان کوچوب ایکنجی یرده تورا باشلاسه بر زمان
فرلکده ایسکی اورنینه کرسه مسافر لکدن چقماس .

کیمسه ایکی اورننک اون بش کون تورونی نیت ایتسه مسافر لکدن
اس، اما ایکی اورننک برسننک کوندرگنه بولوب همیشه برسنده
سه مسافر لکدن چغار . سفرده قالغان نمازنی اویله قضا ایدلسه ، یا
قالغان نماز سفرده ایدلسه ، قایا قالغان شول روش قضا ایدیور .
فر کیمسه رمضان روز توتماساده ایرکی بار ، اما قایتناچ کون اورننه
توتار ، مسافر چیتینگنه اوج تولک مسح ایدر ، یمان نیت ایله سفر
چیلرده ، یخشی نیت ایله ایتوچیلر کبی ، مسافر لک ایله فائده لئرلر .

جمعه نمازی حکملری
مصردا غنه درست بولوب ، مصر بولغان یرلرده واجب بولماس ،
اش باشنه قوبلغان دین اشنده اش باشقاروچی عالمی ، همه نظام
قاراوچی کیمسه لری بولوب ، هیچ کمنی اورنسز جبرلتلمز جبرلوچی حکم
ونه کرب تیوشلی بولسه عیبلنردای بولغان اورن مصر دیو آتالور .
بزنک روسیه یورطنده مسجد وامامی بولغان اوللار جمعه اوقی
غان اورن بولولارنده شک یوقدر .

اوقتوچی کیمسه نظام طرفندان رخصت بیرلش کیمسه بولمق تیوشلیدر ،
کا کوره وقتلی غنه بولساده اوکازی آلنغان اماملارنک جمعه اوقتولاری
ت بولماس بس آندی اول خلقی جمعه اوقومی اویلرنده اویله
سالارده درست بولور چیت اولغه بارو واجب بولماس .

جمعه ناک شرطلاری

اویله وقتی کرمکدر ، بس اویله وقتی چقسه درست بولماس . ایکنجسی :
من الک خطبه اوقومقلقدر .

صدن الی خطبه اوقومقلقدر

خطبه

امام یوقاری اورنغه منب خطبه او قور ، خطبه سنده الله تعالی نی ذکر پیغمبر و صحابه لرگه صلوات و ترضیه لر بولوب تنکلا و چیلارغه و عطا بولمق کرکدر ، وعظنی تنکلا و چیلار آنکلاماسه خطبه سی وعظس بولوب سنتی قالغان بولور ، شونگا کوره خطبه سنمه وعظنی عربی اوقوب ، یایسه برده وعظ اوقومیغنه ، خطبه نی تمام ایتکاج ، هر قومنگ اوز تلمده وعظ ایتمک سنتدر . ایکی خطبه آراسنده آرنغه اوتورمق تیوشلیدر ، صحابه لردن الوغلاری : ابوبکر ، عمر ، عثمان ، علی رضی الله عنهم لری ایکنچی خطبه ده اوقومق تیوشلیدر . اوچنچی شرط : جماعت ایله اوقومقدر : آز بولغانک امامدن باشقه ایکی یا اوچ کمسه بولمق کرکدر ؛ جمعه ننگ ایکی رکعت فرضنده امام قراعتنی ققرب او قور ؛

جمعه نمازی : مسافرگه ، خاتونلارغه ، باروغه کوچی یتمگان یا یتسه ده زور مشقت بولورلق بولغان ، خسته گه ، صبیگه ، خواجه ده بولغان قلغه ، صوقرغه واجب بولماسدر ، اگر بو کمسه لر جمعه گه باروب امام ایله اوقوسالار اوستلرندن فرضی توشار ، مسافر ، قل و خسته کمسه لر جمعه گه بارسالار امام بولمقلاریده درستدر .

برکمسه عذر سن جمعه گه بارمیچه اوینده او یله اوقوسه ، اگر جمعه اوقولودن الک بولسه مکروه بولساده ، درست بولور . اما جمعه اوقولغاندن صوگ اوقوسه درست بولور . برکمسه اوینده او یله نی اوقوبده صوگ جمعه گه بارونی تلاب باررغه چقسه امام اعظم قاشنک بارو ایله او یله سی بوشقه چغار ، بس باروب جمعه گه الگورمسه امام اعظم قاشنک یانکادن او یله اوقو تیوشلی بولور . اما امام ابویوسف ایله امام محمد ایتهلر : باروغه چغو ایله او یله سی بوشقه چقماس ، اگر باروبده امام ایله جمعه اوقوغه کرشسه او یله سی بوشقه چغار دیلر . - عذرلی بولوب

جمعه واجب بولمغان کیمسه لر یاتوتقوندا بولوب جمعه گه بارا آلموچیلر
ایله فرضن جمعه اورننه جیولوب جماعت ایله او قومقلاری مکروه بولور.
کیمسه جمعه گه باروب امامنی فرضنک بر آزن او قوغان تابسه، اگر
قوب بترمگان یاسلام بیره تورغان وقتقه یتمگان بولسه، نیت ایدب
امغه ایاررده قالغانن امام تمام ایتکاندن صوڭ او قور.

ام جمعه کون خطبه ایچون منبرگه منسه هیچ کم گه سویلشونماز او قو
رست بولماس، جمعه کون جمعه وقتی کرو ایله صاتو آلو حرام بولور
تاقلانمق کړک: جمعه وقتنده صاتلغان نسته نك آفجاسی، آلنغان
سته نك اوزی، حرام بولوب برکتسز بولور. امام منبرگه کیلوب
تورغاچ مؤذن اذان ایتورده، امام، خطبه سون او قوب توشکاچ
بذن اقامت ایتوب فرضغه کرشیرلر. امام خطبه سون تمام ایتوگه مؤذن
اقامت ایتنه باشلار، همده امام محرابغه کیلوب یتو ایله هرکم تورمق
بولشلی بولور، گرچه مؤذن حی علی الصلوه گه یتمگان بولساده.

ایکی عید نمازلاری

یریلده ایکی عید باردرد، بولار مسلمانلارنک زور بایراملریدر.
رسی رمضان عیدی (عید الفطر) دیورلر، و برسی قربان عیدی
(عید الاضحی) دیلر.

مسلمان حسابنده بولغان آیلار

یریلده اون ایکی آی باردرد اسملری:
فرم، صفر، ربیع الاوّل، ربیع الآخر، جمادی الاولی، جمادی الآخره،
رجب، شعبان، رمضان، شوّال، ذوالقعدة، ذوالحجه، درلر.

مشهور بایراملر

هرم نك اوّل کونی یل باشی بولمق ایله بایرام در. اونچی کونی
ماشورا بایرامیدر.

(ربیع الاولنڭ اۈن ایلکچی، کیچی مولد کیچی، کونی مولد کونیدر، اما
مولد = رسولمزنڭ توغان وقتى بولغان کیچ وكون دیمکدر. شوکا
كوره بوكیچ وكون زور بایرامدر،
رجبنڭ اۋل پنجهشنبه کیچی رغائب کیچه سی جمعه کونی، کونیدر، رغائب
رسولمزنڭ آناسی قارننه بالالق اۈرننه توشكان کونیدر،
- رجبنڭ یکرمی یدنچی کیچه سی معراج بایرامیدر، معراج رسولمزنڭ
برکیچده الله تعالی نڭ بیورغی ایله كوب اورونلارنى کورب یرگان
وکوکه منگان کیچیدر.

- شعبان نڭ اۈن بشنچی کیچی براءت بایرامیدر، براءت الله تعالی نڭ
عرشه گى یلق حکملری آلماشدرو کونیدر، کیله سی اۈن بشنچی
شعبانکه قدر بولاچق اشلر بیلگولنب عرشده یازلوب قویولور، کملر
توواچق کملر اوله چك کملر بایاچق کملر فقیرلننه چکدر.
- رمضان آیینڭ یکرمی یدنچی کیچه سی قدر کیچه سیدر، قرآن شریفی
ایندرلو ایچون دنیا کوگنه ایندرلشدر.

- شۋال نڭ برنچی کونی عید فطر کونی بولوب اۈچ کون بایرامدر،
- ذوالحجه نڭ اۈننچی کونی عید قربان بولوب، اۈننچی، اۈن برنچی
اۈن ایلکچی کونلری بایرامدر. بوسویلنگان بایراملرده مسلمان کمسه لر
بایرام ایدب اشلرندن یال ایتمک کورکام اشدر، مدرسه لرده
درس لر بولماس همده بازارلرده کییتلر آچلماس.

رمضان عیدی

رمضان عیدی کرنی عیدکه چغودن الک تاکن صوڭ آشاب ایچوب
چغو مستحیدر، عید ایچون غسللنو، خوشبوی سرتنو، کیومینڭ ایڭ
یاخشیسون کیو سویکلی اشدر، بو عیدکه بارغانده یولک قچقرب تکبیر
ایتولمس، عید آلدندان نفل نمازی درست بولماس مکروهدر،
عیدنڭ وقتى قویاش چغوب کوتارلودن توشکه قدردر.

یله ایکی رکعت نماز او قولور: اۆل رکعتدن افتتاح تکبیرندن صوڭ
رتبه قوللارنی یباره یباره تکبیر ایتوب، صوڭره امام فاتحه و سوره
ب رکوع ایدر. ایکنچی رکعتدن ایڭ الڭ قراءت او قوب، قرائتدن
اوچ تکبیر ایتوب دورتنچی تکبیر ایتوایله رکوع ایدر، اوچس
دورتنچس رکوع ایچون سنننر. عید تکبیرلرنن قوللارنی قلاقغه
بارلور. نماز صوڭی امام ایکی خطبه او قور؛ فطره صدقه سینڭ
تن سویلر؛

ره کمین چغا، کملره بیر یله کمین چقمی، اوزندن فطره چغاردی
گه فطره نی بیرو یارامی بولارنی امام بولغان کسه هر قایسون عید که
برر آتنا الڭ سویلب خلقغه بلدر ب قویماق تیوشلیدر، چونکه
صدقه سون عید که قدر بیر ب بترمڭ تیوشدر، بس عید ده فطره
سون اویرتو، اویرتو بولماس. چونکه عید دن صوڭغه قالدر و
هر. هر کم عید دن الڭ بیر ب بترمڭ تیوشدر.
سه عید که بارا آلمی قالسه اورننه قضا یوقدر شول کیی بشار.

عید ایچون آی کورو

بولوتلی بولوب، کیچدن آی کورلمسه، بلکه ایکنچی کون توشدن
آی خبری بلنسه امام عیدنی ایکنچی کون توشکه قدر او قور، چونکه
ن صوڭ عید وقتی چغادر. اگر رمضان عیدنده ایکنچی کونده
درا یله عید او قولمی قالسه، آندان صوڭ او قوهف درست بولماس.

قربان عیدی

ن عیدی ایچونده غسلنو خوشبو یلانو یانگا کیوملرن کیو سنننر،
اڭ آتودان عید دن چغوغه قدر لی آشامی تور و مستحیدر. عید که
نک یول بویونک فچروب تکبیر ایتوب بارولور، اما باروب بتمکانه
اوچ یرده گنه توقتاب تکبیر ایتو مستحب توکلدر، بلکه بارا بارا
قتمای تکبیر ایلله فچروب بار و مستحیدر. رمضان عیدنده کیی

ایکی رکعت نماز اوقوب صوگند قربان بوغازلاو ثوابن سویلر؛ اماقربان
کمگه تیوش، کمگه تیوشلی توگل نیندی حیوانلار یاری نیندی لری
یارامی بولارنی عیددن برآی الک برجمعه ده سویلمک تیوشلی چونکه
هرکمک یورطی تولو قوی صارق یاصیری یوقدر. بلکه بزنگ بو طرفه یسی
یوزگه برکشیده اوز صارغن چالماس هر قایوسی صاتوب آلوب، صوبار ایکی
بس صاتو آلو ایچون آلدان بلوب آلدان آلف کرک، چونکه عیدده گداوق
قربان سویلنسه چالو تیوشلگن بلکان کمسه لر چالاسیلاری کیلسه ده قایار
آلسون عید کون بازار بارمی؛ بولساده یرا قدر؛ شونکا کوره برآی الک اوت
سویلب بلدرتلسه آلدان آلب آشاتوب سیمرتب قویارلار. عذر ایلا
قربان عیدن اوج کونگه قدر اوقودرست بولور، اما دورتیچی کونگ
قالسه یاراماس.

تکبیر تشریق

بو تکبیر هر بر فرض نماز صوگنده فحرب ایتلور، عرفه کوننک ایرت
نمازندن باشلاب، عرفه کون بش نمازده، اونچی ذوالحجه بش
نماز، اون برنک بش نماز. اون ایکسنک بش نمازده، اون اوچی
کون ایرته اویله ایکندی اوج نماز صوگی بس باری یکرمی اوج
نماز صوگی ایتمک واجب بولور.

تکبیر تشریق: (الله اکبر الله اکبر لا اله الا الله والله
اکبر الله اکبر ولله الحمد) دیو بر مرتبه ایتودر.

استسقا نمازی

هو الاراسیلن بولورغه تیوشلی وقتلارده یغمورلار کیملوب، صوسزلق
جغالی باشلاسه خلق جیولوشوب الله تعالی دن یغمور صوروب دعا ایتودر،
ایکی رکعت امام ایله نماز اوقوب، صوگند خطبه اوقو، صوگره قبله غه

بولوب دعا ایتوده ضررلی بولماس. اما استسقا یوقسه گناهلردن
ایدب هرکم یالغزیالغزدعا ایتوگنه در.

تراویح نمازی

نمازینک سنتن او قوغاندن صوڭ خلق امام ایله ایکشرا یکشر، اون تابقر
یکرمی رکعت نماز او قورلار، هر بر دورت رکعت صوڭی دورت رکعت
ر قدر او تورب او تکار لر. عادتلرینه قاراب بواو تورولارده بر اش
لار، قای یرلرده قرآن، قایوسنه نماز وقایوسنه تسبیح او قورلار. اما
رولاری دورت رکعت او قو قدر بولسون صوڭره یکرمی رکعت تمام بولغاچ
جماعت ایله او قلور. رمضان دن باشقه وقت وتر جماعت ایله او قلماس.

صلوة الخوف، قورقو وقتند اغی نماز

کشی بر یرده بولغانده بر قورقیده بولسالار، همه سی بر یولی نماز
رغه کرشه لر قورقلمش دشمانلاری کیلوب باصوا احتمالی بولغانده :
کسه بوکوب خلقنی ایکیگه بوله برسون دشمان یولینه قاراتور
عیلرن شولار آرطن قلوب بولار ایله بر رکعت نماز او قورده، بولار
سجده دن صوڭ تگیلر اورننه باروب آنلار کیلوب آنلر ایله ینه
او قورده، بولاری ایله او قوغاچ امام تشهد او قوب سلام بییرر اما بولار
سز کیتوب تگیلر کیلورده اوزلری آیرم آیرم قالغان بر رکعتن
رلار، بولار تشهد ایله سلام بییرب قالغانلاریک بولار کیی او قوب
بییرلر. اگر امام مقیم بولسه دورت رکعتلی فرض هر ایکی طائفه
ایکشر رکعت او قوب تمام ایدر. اخشاهده برسی ایله ایکنی ایکنچسی
برنی او قور. اگر بولای جیولوب او قوده ممکن بولماسه کوچلری
چه او قورلار.

میت و جنازه نمازی حکملری

مسه اولم ایچون یغولسه، اوڭ یاغنه یا تقرب یوزن قبله گه قاراتولور.

همده شهادت کلمه لرن تلقین ایدیلور، کلمه شهادت لر: **أشهد أن**
إله إلا الله وأشهد أن محمدا عبده ورسوله، در تقدیریتور

تندن جانی چقسه یانکاغن کوتارب بیلنور، آغزی آچلماسون ایچور
 هم کوزلری یومدریلور، یوو وقتی یتوشد کده براسکامیه کبی نسته
 قویوب، کیوملرن صالدرغانده عورت یرینه چوپرک قابلارلار. نما
 طهارتی کبی طهارت تزلور، اما آغز بورنغه صو آلد رلماس، طهارت
 تمامی صوکنده تننه صوقه بولور. اگر خوش ایسلی نسته لر تابوممکن بولور
 یووده آفتوق قاتنده خوش ایسلی نسته ایله قایناتولغان صوایله یوولور
 صوگره صول یاغی اوزه یاتقزوب اسکامیه گه تیگان یرلرینه صوایرشد رلور
 صوگره اوکنه یاتقزوب. قصاسی تننه هیچ یرن قوری حالده قالد رتلماس
 صوگره اوتورتوب قرصاغن آقرنلق ایله مپورولور، اگر شوندن صو
 ایچندن برر نجس چقسه شول یرنگنه یوارده یانکادن غسلندرو تیوش
 بولماس «صوگره تنن بر نسته ایله قروتولور، صوگره کفنلرینه یاتقزولور
 ایسلی مایلارنی باش ومانکلاینه سرتلور؛ صوگره کفن ایدیلور.

کفنلهو

ایرلرنی،، ازار، قمیص ولفافه،، اوچ کیوم ایله کفنلدریلور، اگر
 بولاردن اوچیسنه کفنلنمی ایکسی ایله گنه کفنلنسه درست بولور، لفافه
 طشقی کفندر. آنی چلغاغانده ایک الک صول یاغن صوگره اوغن قاپلارلار،
 اگر کفن نیک تارالوندان قورقلمسه بیلپ قویولور،
 اما خاتون کمه لر،، ازار، قمیص، خمار، خرقه هم لفافه، بش کیوم
 ایله کفنلنلور، اوچ ایله تمام ایتسه لرده درست بولور. خاتونلار نیک
 طلوملاری کوکوک اوستلرینه صالندرولور، میت نیک صاچن صقالن
 تارالماس، طارناقلارن کیسلمس، کفنلرگه ایسلی مای سرتلور؛ اوشه
 روشده یووب کفنلب تمام بولغاچ جنازه نمازی اوقلور.

(۲) تلقین قلاغنه صالو معناسته در، برده ایت دیو کوچلمیگنه یاغنده ایتوب تورولور
 جنازه

غن كمسه لردن يول تالاوچى ، اوغرى كېى كمسه لر او ترلسه لر
ولماس ده جنازه ده او قولماس .

كعبه ده نماز او قو

كعبه ايچنك نماز نك فرض و نفليده او قولمغى درستدر ؛ كعبه ايچنك
نغانده دورت طرفه قارايده نماز او قو درستدر ؛ هجكه بارغان
مسه لر ، كعبه ده نماز او قورلار .

—

تيمم

تابمغانك هم صوتابو اميدى بولمغانك طهارت اورننه تيمم ايدىلور ؛
وب يوشامى تورغان هم كول بولمى تورغان نسته لر ، توفراق
بى لرايله تيمم ايتو درستدر . تيمم ايچون ايك الك ايكى قولون
جنس نه صوغارده يوزينه مسح ايدر ، صوكره ينه برصوغب ايكى قولينه
سكربيله مسح ايدرده اش تمام بولور . شول عاجزلكده طهارت و غسل
رناده تورر امانيتلب قلو فرضدر . صوبولا توربيده يتوشمسلك
نغانك عيد ايله جنازه نمازى ايچون تيمم درستدر .

واجب صدقه لار

ات ، عشر ، فطره و قرباندر ؛ بايلغى اولغان كمسه لر ماللارندن قرق
وشندن برالوشن هر يله بزم رتبه فقيرلرگه بيررلر .

زكات

صاب ، هر بر كرك ياراقدان آرتوب بوروچى ده بولمى ، يابولساده
بابدن كي مترلك بولماسه ، بوكشى فقيرلكدن چغار ؛ شول كمسه دن
ت چغو ايچون نصاب كرك همده شول نصابنى قوللانغاندن بريل
تمك كركدر . هر بر مال نك اوزينه كوره نصابى باردر ؛

لمان ، بالغ عقللى بولوب قلىقده بولغان كمسه نك نصابى بولوب
گانچه تاراتوغه ايركلى بولغانندن بريل ايلنگانندن صوك زكات چغار ؛

س ، منون ، مكاتب لرگه زكات واجب بولماس ؛

بر كمسه نك بور و چى بنون مالى قدر بولسه بوكسه دن زكات چقماس ؛
اما بور چدان آرتقانى نصاب قدر بولسه چغار ؛
تورو ايچون بولغان يورطلارده ، تن كيوملرندە اوى اسبابلرندە آتلانو
ايچون كيرك آتلارده ، خدمت ايچون بولغان قللارده ، اشنه كرك بولغان
قوراللارده زكات واجب بولماس ؛ زكات ايچون نيت كر كدر ، شوڭا كوزه
بير گانده ، آيرغانده زكات ايچون بولونى نيت ايتمك كر كدر . اگر برا
بنون مالن توتوب خدا يولنه بير سه زكاتى نيت ايتماسه ده اوستوندن توشر .

صغير دن صدقه

صغرنك نصابى اوتوزدر ، اگر بر كمسه نك صغرى اوتوز باش بولوب
يل نك كو براك وقينده پرده گى اولنلر ايله تويوب اوتكارسه ، شول
روشنه اوتوز بولغانينه يل تولسه بر ياشدن اوزغان بر توش بوز او
ياشوندى بر اوگز بيرمك تيوشلى بولور ؛ ايندى قرق بواوب يل
تولسه ، ايكى ياشك بر بوز او بيرر ؛ اگر قرقدان آرتسه آلتمشغه
قدر قرقغه تيوشليدن تيوشنى بيريلور يعنى قرقغه ايكى ياشك ايدى
بس قرق برده ايكى ياشك نك قرق الوشدن بر الوشى ، قرق ايكيه ؛
قرق الوشندن ايكى الوشى آلتمشغه قدر ؛ مثلا ايكى ياشك طانا يكرمى
صوم تورسه ، قرقغه يكرمى صوم بيرلگان بولوب آلتمشغه بار غانچه
بولاي بيريلور ؛ مثلا ايكى ياشك يكرمى صوم بولغانده

باش	صوم	تين	باش	صوم	تين
قرقغه	يكرمى	—	۵۰	۲۵	—
قرق برگه	يكرمى ايللى	—	۵۱	۲۵	۵۰
قرق ايكيگه	۲۱	—	۵۲	۲۶	—
۴۳ گه	۲۱	۵۰	۵۳	۲۶	۵۰
۴۴ گه	۲۲	—	۵۴	۲۷	—
۴۵ گه	۲۲	۵۰	۵۵	۲۷	۵۰
۴۶ گه	۲۳	—	۵۶	۲۸	—
۴۷ گه	۲۳	۵۰	۵۷	۲۸	۵۰
۴۸ گه	۲۴	—	۵۸	۲۹	—
۴۹ گه	۲۴	۵۰	۵۹	۲۹	۵۰
			۹۰	۳۰	—

امام اعظم قاشند اما امام ابو یوسف ایله امام محمد قاشند قرقدن آرتوب
مشغه تولغاچه بر نسته ده آرتماس . آلمشغه تولغاچ = ایکی برر
تولغان بوزاودر . یتمشکه قدر .

شدن سکسانگه قدر = بر ایکی یاشلک تانا ایله بر بر یاشلک بوزاودر .
ساندن توقسانگه قدر = ایکی ایکشر یاشلک تانادر .

ساندن یوزگه قدر = برر یاشلک اوچ بوزاودر .
گه تولغاچ = ایکی برر یاشلک بوزاوا ایله بر ایکی یاشلک تانادر .
روشنه آرتقان هر بر اوند بر یاشلکدن ایکی یاشکه قدر آرتور یعنی
ده اوند = ایکی ایکشر یاشلک وبر بر یاشلک بولور ، هر بر اون
ون بر بر یاشلک آرتدر یلور . صحرا صغری ایله قولداغی صغر
حقنده بردر .

صارق وقوی زکاتی

زک نصابی قرقدر ، قرقغه ایریشب یل ایلنسه ، ایتولکاچه بلنک
رگن باصو وقرده آشاب تو یونسالار ، قرقدن یوز یکرمیگه قدر هر
ه بر باش بیر یلور .

یوز یکرمیدن بر آرتسه ایکی یوزگه قدر ایکنی بیر یلور .
ان آرتسه اوچیوزگه قدر اوچتی بیر یلور ،
ت یوزگه یتسه دورت باش بیر یلور .

هر بر یوز ایچون بر باش بیر یلور ، کجهده شول حسابدن
قوی صارق کجه و بونکا اوخشاغان لچک حیوانلار هر برسیده
مکده در!

آتمک زکاتی

ه نصاب یوق . بر کمسه ناک آغیرلی بیله قاتوش یا بیله لر یکنه بولسه
کوبرگن قرده تو یوب ، یل ایلنسه ، هر بر آت ایچون بر آلتون بیرر ،
بها قویدرب ، هر بر ایکی یوز درهم (اوتوز صوم) دن بش درهم
ش بش تین) نی بیرر ؛

قورى آيغىرلار يىغىنە بولغان كەسەدن (امام اعظم قاشنىك) زكات چىقىمىدۇر .
 امام ابو يوسىف ايله امام محمد آتدان بىردە زكات يوق دىلر .
 فاچىر وايشاكنى زكات يوقدۇر . مگر سوداسى شولار ايله بولسە چىقار .
 قورى قوى بالاسى ياتوۋە بالا لارى يابوز اولاردان زكات چىقماس .
 اگر زورلار ايله قاتوش بولسالار چىقار .
 براودن ايكي ياش تولغان تانا تيوشلى بولسە اما حيوانلارى آراسىدە يىغىنە
 آندى ياشەگسى بولماسە ، زكات آلۇچى ايرىكلىدۇر تىلاسە زور راقنى آلۇردە ، بشر
 آرتىغىنە آچقە قايتارر ، يايىسە بىرىشلىكنى آلۇردە كەنە آچقە اوستاتر . هر
 زكاتدە هر مالنىككە تورا تورغان بهاسون حسابلىب آچقە بىرو درستدر .
 خدمت ايچون بولغان حيوانلاردن ، يايىسە يىلنىك يارتوسون اويدە
 آشاتولا تورغان حيوانلاردن زكات يوقدۇر .
 زكات آلۇچى آلغانىك تيوشلىنىككە ايگ ياخشىسىنىكە وايگ يىمانىدە آلماس
 بىلكە اورتاچاسون آلور ، براونىك يىل باشنىك نىصابى بولوب ، يىل اورتاسىنىك
 فائىدە لىتوب آرتسە آنى نىصابىنە قوشوب شوندىن زكات بىرر . اما نىصابى
 نىقتىدى مال - آرتقانىدى شوندى بولسون .
 يىلنىك يارمن يا آرتىغراغن اويدە تويۇچى حيوانلاردن زكات چىقماس .
 زكاتنى واجب ايتۇچى نىستە نىصابىدۇر . بس براونىك مالى يىل تولغىچ
 يوققە چىقسە نىصابى قالسە ھلاك بولمىغاندە كۆبى واجب ايدى شولقدۇر
 بىرر بوا امام اعظم ايله امام ابو يوسىف قاشنىك دۇر . اما امام محمد ايله زفىر
 بن ھذىل : زكاتنىك واجب بولمى نىصابىدە ھم آرتىغىنە ھم ، بس براونىك
 نىصابىن آرتقانى ھلاك بولسە قالغان قىزدىن كەنە بىرىمك تيوشلى بولور دىلر .
 براوگە مالىدىن زكات واجب بولغاندىن صوگ مالى بتونلاى يوققە چىقسە
 اوستوندىن فرض توشار .
 نىصابى بار كەسە بىرىلننن آلدان بىرر قويسە يا ايكي نكن يا آرتىقنن
 آلدان بىرسە درست بولور .

كەمشىن زكات

كەمشىك نىصابى ايكي يوز درھم (اوتوز سوم) دۇر . براونىك تيوشلى حاجت
 نىستە لىزىدىن

مته لرندن آرتقان اوتوز صومنه یل ایلنسه بش درهم (یتیمش بش تین)
کات واجب بولور . اوتوزدن قرق درهمگه تولغانچه برنسته ده تیوشلی
لماس، قیچان قرقغه تولسه، بر درهم آرتدر . صوگره هر بر قرق درهم
درهم بیرب بارر امام اعظم قاشنده اما ایکی امام : ایکی یوز درهمدن
یتقاچ، ایکی یوز درهم حسابینی بیرر دیلر .

نی اوتوز صومدن یتیمش بش تین ایدی، یعنی اوتوز صومغه یتیمش
س تین بیرگانده صومنه ایکی تین یارم ایدی بس موندان آرتساده
صومنه ایکی تین یارم آرتدر .
ک کورساتگان جدولدن بلورسز :

امام اعظم رحمه الله تعالی سوزی بوینچه کمش زکاتی

درهم	نجه	زکات	بیروی تیوش	درهم	درهم	صوم	صوم	تین
۲۰	۵	۳۰	۷۵	امام اعظم قاشنده	۸۴۰	۲۱	۱۲۶	۳۱۵
۲۴	۶	۳۶	۹۰	قرق درهمدن کمش	۸۸۰	۲۲	۱۳۲	۳۰۰
۲۸	۷	۴۲	۵-۱	زکات یوق یعنی	۹۲۰	۲۳	۱۳۸	۴۵۰
۳۲	۸	۴۸	۲۰-۱	براونک نصابدن	۹۶۰	۲۴	۱۴۴	۶۰۰
۳۶	۹	۵۴	۳۵-۱	صوگ ۳۹ درهمی	۱۰۰۰	۲۵	۱۵۰	۷۵۰
۴۰	۱۰	۶۰	۵۰-۱	آرتوب یل ایلنسه				
۴۴	۱۱	۶۶	۶۵-۱	ده امام اعظم قاشنده				
۴۸	۱۲	۷۲	۸۰-۱	۳۹ صغه یوق، اما				
۵۲	۱۳	۷۸	۹۵-۱	امام ابویوسف ایله				
۵۶	۱۴	۸۴	۱۰-۲	امام محمد کوبی				
۶۰	۱۵	۹۰	۲۵-۲	آرتا شونندان				
۶۴	۱۶	۹۶	۴۰-۲	بیریله دیلر .				
۶۸	۱۷	۱۰۲	۵۵-۲					
۷۲	۱۸	۱۰۸	۷۰-۲					
۷۶	۱۹	۱۱۴	۸۵-۲					
۸۰	۲۰	۱۲۰	۳ صوم					

امامین سوزیه کوره
کمش آتونده زکات ماننگ قرقدان
برندن بولادر بس یوز صومدن
زکات بیرونی آلاساک یوزنی قرقغه
بوله من سکان صومدن ایکی قاقان
یکرمیده قرق یوق بس یکرمی
ایکیکه بولساک ایلی تین بولاده هر
یوز صومدن ۲ صوم ایلی تین بولوب
منگکه یکرمی بش صوم ایکی منگکه
ایلی صوم اون منگکه ایکیوز ایلی
صوم قرق منگدن بر منگ یوز منگدن
ایکی منگ یارم بولور .
امام ابویوسف ایله امام محمد
سوزنجه بر صوم آرتساده ایکی تین
یارم بیر بولور .

كَمْشك آلتونده قاتوشقان نسته لر اوزلرندن آرتق بولماغانده یعنی كمش آلتون قاتوشقان نسته لرندن آرتق بولغانده اوز حسابلر نچه بیر ییلور . اما قاتوشقان نسته لری آرتق بولسه قیمتی نصابكه ایرشوايله گنه بیر ییلور . آلتون ايله كش قوری اوزلریگنه آقپایا صاغانده ، باشقه نسته یا صاغانده اده ایکنچی نسته قاتوشماغانده یا صاب بولماس ، پروپی شونگا کوره صوغلور ، مثلا كمش ۸۶ پروپی بولا مونك معناسی یوز الوشدن ۸۶ سی كمش ۱۴۱ الوش ایکنچی نسته قاتوشقان دیمك بولادر .

﴿ آلتون زكاتی ﴾

آلتون نصابی یکرمی مثقالدر ، اگر نصاب بولوب یل ایلنسه یارنی مثقال زکات چغار ، نصابدن آرتقانده امام اعظم قاشنده هر بر دورت مثقالنه درهمنك یدی الوشدن بر الوشی آورلغی آلتون بیر ییلور . آمادورث مثقالدن کمنده زکات یوقدر .

امام ابو یوسف ايله امام محمد نصابدن کوبمی آرتساده قرقدان برن بیر ییلور دیلر .

صوغلماغان آلتون كمشك ، ماتورلق ایچون بولغان (بلازك ، بالداق وباشقالارده) همك آلتون كمش صاوتلارده زکات باردر . براونك بر صوم آلتمش تین لك بالداغی بولسه قرقدان بری (دورت) تین زکات چغار ،

﴿ سودا مالی زكاتی ﴾

آلتون كمش حسابی ايله نصابغه یتارلك بولغان تاوارلاردن زکات چغادر ، تلاسهنیندی مال بولسون ، سودا مالندان زکات بیرگانده فقیرلرگه قایو نسته فائلك لیرك ، شول نسته نی بیر ییلور . مثلا براو کتاب ايله سودا ایتسه چغاق قدرن حسابلرده زکاتنه آقچه بیرر .

یل باشی ايله آقتوغنده نصاب سلامت بولسه یل اورتاسنك کمب توروی اشكه آلتماس یعنی زکاتنی اول حساب ايله بیرلمس .

نصاب توتورو ایچون امام اعظم قاشنده تاوار قیمتون آلتون كمشكه

شو، آلتون قیمتن کمشكه قوشو تیوش ودرستدر . مثلاً براونك
دا مالی یارتی نصاب آلتون کمشی یارتی نصاب بولسه باروسی بر
بابغه سانالوب نصاب ایاسی بولور .

م ابویوسف ایله امام محمد آلتون فی کمشكه قوشوده قیمتن حسابلب قوشو
رامی سان ایله قوشولا دیلر . یعنی براونك کمشدن یارتی نصاب یوز
همی بولسه آلتوندان یارتی نصاب اون مثقالی بولسه بولار بر نصاب
قوشو یاری ، اما براونك کمشدن یارتی نصاب یوز درهمی بولوب
نوندن یوز درهم بهاسنه تورا تورغان بش مثقال آلتونی بولسه بو
ن نصاب بولمی دیلر .

ایکن هم یمش لرنك زكاتلری

اعظم حضرتلری : یرنك چغارغان نسته سنده عشر واجب كرك
كرك كوب بولسون همه كرك یغمور و كرك قیوصوی ایله اوسدرلسون
اوتون ، قامش ، هم پچاندنگنه چقمی دیگان .

م ابویوسف ایله محمد ایتهلر : بریل برده دارو قلمی توزه تورغان
ی بولغان ایگندن باشقاسندن عشر یوق دیلر . اول توزوچیلر :
س ، بورای ، صلی ، آرپا ، بغدای ، خرما ، قارا بغدای کبیلر .
یگنلرنك نصابی بش وسق در ، هروسق یدی قداقده ایللی آلتی
لغه یاقن بولوب بش وسق اوتوز سکز قداق مقداری بولور . بس
ویلنگان ایگناردن اوتوز سکز قداق یا برپود مقداری بولسه عشر
ر ؛ صوغان ، صارمباق کبی یا شاپچه نسته لرده زكات یوقدر .
ی یلغه توگل اون یلغه توزه در بس آندان عشر بیرمك كرك .

کلاب صوتاشوب صوغارلغان ایگندن عشرنك یارتوسیفنه چغار یعنی
ییدن بری چغا ؛ بالدان هم عشر چغا ؛

بو عشر بابی بیك آچق بلندی هیچ کم یردن چقغان ایگوندن اون
سندن برالوشن بیرمی توروب حلال رزق آشی آلماس . بس براو

اون بود آرش اوروب آلسه بر پوطن فقیر گه بیرسون. اون پوط برنگی آلسه
بر پوطن بیرسون :

واجب صدقه لر مصرفی

مصرفی صدقه فی آکا بیر و درست بولغان کمسه لر در .

واجب صدقه فی یدی تورلی کمسه دن باشقاغه بیر و درست بولماس .
«فقیر» بر آز آشارینه بولغان کمسه «مسکین» برده آشارینه بولغان
کمسه ؛ «عامل» مسلمانلار طرفندان عشر زکات آلورغه . قویلغان
کمسه ؛ «رقاب» بر قلغه خواجه سی فلان قدر آقچا تابساڭ مندن آزاد
بولورسن دیو یازو بیرلمش قل ؛ «غارم» بورچلی کمسه بورچندان
قتولورلق قدر بیریلور «من فی سبیل الله» خدا یولنک بر تین سز قالغان
کمسه ، حجغه باروب یاننک آقچه سی بتکان ، یا مدرسه ده علم استاگانا
آلوریری بولغان شاگرد ؛

«ابن السبیل» یولده آقچاسی بتکان اوینده بار و بای بولساده بیرلور ،
بوکشی و قچه آلوب تورساده اوینه قایتقاچ آلغان قدرن فقیرلرگه بیرر
اما بوزمان تللیغرام مرحمتنده اوینک آقچاسی بولغانلار زکات آلورغه محتاج
بولماسلار ؛ آیتک «مؤلفه القلوب» باردر ، اسلام ضعیف و قتده اسلامغ
ضرر کیتور مسنلر دیو منافق لردن او توز اوچ کمسه یه بیرلکی . اسلام قون
تابوب آنلار توشرلکی ایسه ده حاضر زمان اسلامینه ضعیف لنب ، او قتوغه
یالقا و خلفه و ملالرگه «مؤلفه القلوب» آیتی ایله بای بولسالارده ، بیرلسه
برده ضرر بولماس . یعنی بر امام مکتب قارامی ایکن فقیر بولساده بیرلسون
مکتب قاری ایکن توروشب جیگل ترتیب ایله او قوتا ایکن بای بولساده
توروشب او قوتسون ایچون بیرلسون !.....

زکات بیر وچی بوسویلنگان کمسه لر دن بارسیناده بیرسه ده درست هم
بیرسنه گنه بیرسه ده درستدر ، اما دینگه خدمت ایتوچیلر نی قارارغه کرک
زکات ایچون کوپر صالو ، مسجد صالو ، همد مسلمان بولغان کمسه گ
بیر و یاراماس .

کات بیر وچینگ اوزینه نفقه سی واجب بولغان کمسه لرینه بیروی درست بولماس : شونکا کوره آتاسنه باباسنه، ایر خاتوننه خاتون ایرینه بیرمسکر .
 اما خاتون ایری فقیر بولغانده بیرمکنده ضرر بولماس .
 صاب قدر، نیندی بولساده مالی بولغان کمسه گه واجب صدقه فی بیرو
 رست بولماس اگر بله توروب بیرسه بیر وچینگ اوستوندن توشمس بلوب
 لوچی حرام آشاغان بولور .

چونکه الله تعالی مالنک قرقدان برن، ایگننک اونندان برن بیرونی
 واجب ایتدی بایلار آرقاسنده آچ یالانغاچ فقیرلر توق بولسون دیو
 س اوزنکی اوزینه یتوب تورا تورغان کمسه گه بیرو حرام بولور، فقیر
 یقن بایغه بیرگان بولور، آلوچیده فقیر حقن آلغان بولور. اوزی تورا
 تورغان یرده زکاتکه تیوشلی کمسه لر بولا توروب ایکنچی شهر یا آولغه
 یکت کوچرو یاراماس، مگر آنک فقیر توغانلاری بولسه یا اوزیرنک گیلرگه
 یاراغانده آنده خلق محتاجراق بولسالار کوچرو درست بولور .

❦ فطره صدقه سی ❦

فطره صدقه سی هر کمگه واجب بولماس، بلکه کرک یاراق، تورو ایچون
 وی، اوی اسبابی توشک یا صتیق اوستونه اوزینه هم نفقه سی واجب
 بولغان کمسه لرگه کییم صالومی بولوب، کسبنه کوزه کرک یاراقی، ایکنچی
 بایوکچی بولسه ضرور قدر آت آریا، صوقا طرمه، کبی هر نسته سی
 یتوش بولسه، همه خدمتنه یرو ایچون خدمتچیلری بولسه شول کمسه نک
 آرتقان نصاب قدر مالی بولسه شوناردن فطره تیوشلی بولور، اما موندن
 یوینراک فقیرراک کشیدن هیچک فطره واجب بولماس؛ اگر براو اوزن
 شولقدر بایلق بولمی توروب یا بوروچی بولا توروب، یا بالا چاغا
 ایوجماعتنه یتوشمگان نسته سی بولا توروب فطره بیرسه شریعتده
 گناهلی و قیامتک سؤاللی بولور. اوستونه کیومی یوق، جیارگه توشاگی یوق،
 اشلماسه اون کونگه آشارونه یتماس، خاتونی یالانغاچ بالالاری یالانغاچ

یارتیلای آچبو کمسه لر فطره بیرسه لر گناهی بولورلار، گناهی بولورلار؛
ای واجب بولغان کمسه لر دن فطره آلوجیلار اوپلاگز؛ بر مسلمان
قرنداشمز نادانلی سببلی شریعت بلمی، الله دن قورقب واجب بلوب
آفتق ایگنن یا آچه سون یا بورچه آلوب سینکا صدقه کیتوره اوستند
راتلی کیومی یوق، عید کونیده تویغانی یوق، چک بومسلمان
قرنداشنی برده آیامی تالیسز، انصافی ایدگز!.....
آه، مسلمان قرنداشلر شریعت ماللی عملده کوچدن طش کوچلمی بلکه
بیك ایرکنک بیره در، آلدانماگز، بیان ایدلگان قدر بایلیغی
بولغانوگز اورژدن بای ملالرگه آفتق صنف ایکمکگز فی ایلتماگز!!!.....
ایتولگان بایلیغی بولغان کمسه اوزینک قولنده بولغان فقیر کمسه لر
ایچون هر برسنه باش حسابندن تیوشلی قدر بیرر. کرک صبی کرک
بالغ بولسونلار. کرک روزه توتسونلار، کرک توتماسونلار؛
کمگه فطره واجب بولسه شول کمسه گه قربان چالوده واجب بولور،
فطره ایله قربان آرقه ایله قورصاق کبیدر برسی تیوش بولوب ایکنچسی
تیوش بولغان کمسه یوقدر. فطره هر کمکنک عادتده آشی تورغان
آشلغندن بیرلور، آرش بولسه سکز قداق یارم مقداری، بغدای
کبی قیمتی آشلقدن دورت قداق چیرک مقداریدر.
فطره نك واجب بولوی شوال نك اول کونینک تاگی توغاندن باشلانور؛
بس براو تاگدن آلک اولسه آنک ایچون فطره بیرلس، همک تاگ
توغاندن صوگ توسه آنک ایچون بیرلمس؛
اینک آرتق وئوابلی بولغانی عیدگه قدر فطره فی بیروب بارودر.
اگر رمضان ایچندوک بیرسه ده درست بولور. اما عیددن صوگه قالدرو
مکروه بولور، شولایده بیرمی قالدرو یاراماس.

روزه بیانی

روزه ایکی تورلی: واجب بولغانی بار، نفل بولغانی بار.
واجب

اجب بولغانی ایکی تورلی: بر بیلگولی وقتده قیلورغه تیوشلسی
 ار، رمضان آینداغی روزه، همده بیلگولی کونگه آتالغان
 ندر روزه کبیر؛ وقتلی روزه ده کیچین نیت ایله توتو، همک کیچین نیت
 یتمی تاڭ آتقاندن توشکه قدر بولغان وقتک نیت ایله درست بولور.
 اجب بولغان روزه نڭ اوستده واجب بولغان قالغانی بار، رمضان
 روزه سی رمضانده توتولمی قضاغه قالوب شونی قضا کبی، همده رمضان
 روزه سندن کفارت ایچون بولغان روزه همده وقتی آنالمی ندر
 بتولگان روزه کبیر؛ بروقتغه بیلنمگان روزه لرده کیچین یعنی
 ائکن الک نیت ایتو ایله گنه درست بولوب، تاڭدن صوغی نیت
 لیه درست بولماس؛ ظهار کفارتی ایچون بولغانی، هم یمین کفارتی
 ایچون بولغانی، نفل بولغانی، نفل بولغان روزه لدن هر برسی وقتلی
 بولغان واجب روزه لر کبی، توشکه قدر نیتلب قالسه درست بولور؛
 بتلونڭ معناسی تل ایله بولغان نیت توڭلدر؛ بلکه روزه بولونی
 ویلاودر.

یلا براو کیچین برده روزه بولونی اویلا میغنه یاتوب تاڭ آتقاندن
 بوڭ توررده آشاماس اچمسن الک بوکون روزه بولمقن نیت ایدر،
 نلده بودرستدر هم ایتلگان روزه لرده ده درستدر.

رمضان آیین کورو

عبان نڭ یکر می توقزنجی کوننه حسابلنغان کونلرده آدم لر رمضان آیین
 کوکدن ازلب قاری باشلارلار، هم قارامقلق هرکمه تیوشلیدر؛
 گر شول کون رمضان آیینی کورسه لر کیچین رمضان روزه سنه کررلر؛
 گر آیینی کوره آلماسالار، شعبان نڭ باشی بیلگولی بولغان بولسه
 عباننی اوتوز کون صاناب اوتوز برنجی کون رمضان باشی حساب
 یدب روزه غه کررلر؛ یعنی اوتوز برنجی کوننی روزه بولورلار؛
 رکشی یالغزیغنه آیینی کورسه امام گواهلغن قبول ایتماسه، بوکمه

اوشى بىر
ايدى
ك
ا
اۈزى روزه توتار؛ اگر كوكك آينى كورۇدن طيا تورغان، بولوت،
تومان وتوتون كىي، سىبىلر بولسە، امام كەسە بىر عدل كەسەنك گواھلغند
قبول ايدىر كرك اير، كرك خاتون، كرك آزاد كرك قىل بولسون كورۇچى،
اگر كوككە آينى كورۇدن طيوچى سىبىلر بولمى هوا صافى بولسە،
كوب كىشى كورمى تورۇب، امام كەسە گواھلغنى قبول ايتماس، اگر
كورۇچى كورساتبەدە باشقەلار كورە آلماسالار؛

بىزنىڭ بويۇرطدە بىگىركەك شەھىرلىرىمىزنىڭ كوبرىكەندە توتىن وتومان كىي
نستەلر بولۇدان كورو اونكاي سىز؛ ھەمدە قىش كۈنى بولۇداندە
اونكاي سىزلىق بولادىر. ايكى زور اونكاي سىزلىق آي تواتورغان اورنى
بىلمۇدۇر. بىزنىڭ قىزان شەھىرىدە آي كورۇپ كىرلىگىنى يوق، اگر قىزان
كورسە اول آينى ايكىچى يردە قىزاندىن بىر ياكى ايكى كۈن كۈرگان
بولالار؛

ايندى آي كورو مەكەن بولماسە، حساب ايلە كرو درستىر. اما حساب
ايچون، اوتكان آيلارنى ياخشى قاراپ باشلارن بىلۇپ تورمۇق كىركىر.
بىزنىڭ بويۇرطدە رمضان كىلۇپ يىتكاچ آي قارى باشلامىچى بولالار،
آندادە قارامىلار، بىلكە بىر اويگە جىلۇپ، آي باشن قىچان ياصىمىز
دىو سوزگەنە بىركەنەلر، قايسى شەنبە قايسۇ يەكشەنبە دىلەر؛ اما شەنبە
دىوچى بىلۇپ ايتىمگىنى كىي يەكشەنبە دىگەنلىك بىرنى بىلمى ايتەدۇر. قاي
وقتە بولسا ايش بىغىسى بىر كۈن صوكراف بولۇغە تارتوشايا بايرامگە
دىگان كىيۇمى اولگىرى، رمضان باشنە بولسە قوناققە باراسى بولادۇر دە روزەگە
كىرلسە اول كۈن قوناق بولالماي قالادۇر، شۇندى سىبىلر ايلە اوتوز اورنى
يەكەم توقىز يەكەمى سىز كۈن توتۇنى بىك يىش كورەمىز. اما شىرىعت بىرنى
ايتماس ايدى، آي كورو ايچون تىزولگان اورۇنلار وقىرالار ايلە اماملارمىز
قاراپ اوز كوزلىرى ايلە كورۇپ توشسەلەر، نى خوب اوش بولماچى، مەنچىلەرمىز
بىو كۈن آي توا دىگاندىن صوگ ياخشىلاپ مەن ب كورساتىرسىك نى خوش

ش بولور ايدى ؛ امام سېكى وآنڭ كېى سويلوچى عالملىر سولمىزنىڭ بىر
 دىيىنىڭدا گر كورمىدى بولساڭز ، «فاقد رواله» دىمىشدر ديو آي كوروده
 يىكى يول بار: برى كوكىن قاراب كورو مونسى شريعت طرفىدان
 وچىلىلىگان در ، چونكه هر كى كوز بار هر كى كورنه تورغان نىستىلىرى
 وره آلا در ؛ شريعتنىڭ آدملىرگى بىورغان حكىملىرى ، هر بىر كىمىنىڭ كوپى
 تارلىك بولمىق تىوشلىدر ، چونكه الله تعالى آدم بالاسون كوپى يىتمىكان نىستى
 يىله كوپلمىس . بس شريعتىز آي كورو ، حقنىق قورى كوزا يىله كور دىگى
 وور شرغە قوشدى ؛- ايندى كوزا يىله كورنما گاندى ، بىر كوكىگى نىستىلىرىنىڭ
 بىلمىن بىلوچى كىمىنىڭ خىبر بىر وى بويىنچە عمل ايتو درست بولور .
 ما اول كىمىسىلىر بولمىق تىوشلىدر ، چونكه شاهد بولور .

بايىسىلىر بولمىغان كىمىسىلىر بولسا ده اورىن كورستىرىپ اورىن
 وور رىگە تور شىق كركىدر . بولايده قىلماساق كورە تورغان بىرلىرىدىن
 بىلغىرام اىلە خىبرلىشو كركىدر . بىز شريعت ھىم زىمان نام رسالە مژدە بو توغرىدىن
 بوزلىرى بولمىدى .

روزە كوندىنىڭ آشا واپچو ، خاتونىغە ياقىلىق ايتو ھىمىكى نىفسى غىبىت كېى
 گناھلىرىدىن طىوب توتودىر ؛ تاڭ توغاندىن قوياش بايغانغاچە آشا واپچو ،
 تا تونىنە جماعىدىن طىوب تورب اما روزە نىفسى گناھلىرىدىن طىوب اىچون
 بىر ايدىلىدىن ، بىر كىمىسىلىر روزە توتوبىك غىبىت و باشقە گناھلىر اىلە روزە
 قىلدۇق چو اىلە اول كىمىسىلىر اوستونىدىن آچ تور و فرض توشىرسە دە ، روزەدىن
 قىصود بولغان نىفسى ادبلىر ھاصل بولماس ؛ مونىڭ مىثالى علم استا و فرض
 بولوى كېى ، اما استا ونىڭ فرض بولوى اوستونە واجب بولغان حكىملىرى
 بولمايچوندىر ، بس بىراو ، اصول قدىملىرى كېى ، اوقوب اوقوب بىر نىستى
 بىلىمى قالسى بىو كىمىسىلىر علم استا و فرضى توشىرمى يوقمى ؛ اگر توشىسى گناھلىرىدىن
 بىلغىمىغان كىمىنىڭ اوستونىدىن روزە فرضى توشىر ؛ اما توشىسى دە اوقوب اوقوب
 بىلىمى قالوچى ھىمىشە نادانلىق سىببىلى در جەلى ايتە تورغان اشلىرىدىن ولىتلىرىدىن
 ئىرۇم بولوب عذابكە تىوشلى بولور اما بىش يىل يورب بىلموچىدىن
 علم فرضى توشىمىز .

بو سىنە مىسىر علما سىدىن محمد عبده خىزىرلى تىلغىرام خىبرى اىلە عمل ايدىلو شىرىتە درست دىو
 فتوى يازدى .

بىر روزه كىمىسە اونى توب آشاسە يا اچسە يا اوچىچىسون قىلسە بۇ كىمىسە نىڭ روزهسى آچولماس. اما براو نادانلىقى سىبىلى يانكلوش آشاغاج بارى بىر روزه م آچىدى دىو سوكىندان چىلاب آشاسە اول كىمىسە گەدە كۈن اورنىنە كۈن (قضا) غنە واجب بولور .

براو روزه دە كۈندىز ياتوب يوقلاب توشلىنسە يا باشقە سىبب ايله يىغنى توشلىنۇقرا لىنىڭ بىرنىستە گەدە بىرلۇو يوغالوندىن باشقە ، قاراو و بىرنىستە نى اويلاو و كورو كىي سىبب ايله جىنبىلىنسە ھىچ روزه سىنە ضرر بولماس .

اگر خاتونىن اوبو ياتوتو ايله جىنبىلىنسە كۈن اورنىنە كۈن ، قضا ، واجب بولور . براونى قىچىنىك ، قىسسە بىرنىستە يوق ، اما تىلاب قىسسە آوز تولۇمى بولسە كۈن اورنىنە كۈن تولور .

تاش ، تىمور يامىش توشى يوطسە كۈن اورنىنە كۈن .

براو آزق بولغان نىستە نى آشاسە ، يا اچسە يا اوچىچىسون قىلسە ، بىلوب بولسە قضا ھم كفارت بولور . قضا كۈن اورنىنە كۈن ، كفارت بىر كۈننە آلتىمىش كۈن ايتىب تولودور .

اورنىندان باشقاغە يوغالو ايله جىنبىلىك كىلىسەدە قىضاغىنادور .

رمىزاندىن باشقا روزه نى بىلوب قالدۇرۇدە كفارت يوق بىلكە قىضاغىنادور .

تىشىندان قىلغان دارو ياماي اچنە اوتسە روزهسى آچلور .

بىرنىستە نى ضرورت بىلوب تل ايله تاتوب قاراو روزه نى آچماس .

خاتون كىمىسە ، اكر بالاسون باشقاچە تويدورۇمكىن بولسە چىناب آشاتوى ،

رمىزاندا ، مكر وھدر . صاغز چىنار و روزه نى آچماسادە كۈرۈچى كىشى آشى دىو

بىلوگمانى بولدىقدان مكر وھدر . روزه كىمىسە نىڭ بوغازىنە يول توزانى ،

اون توزانى ، يايانغان نىستە توتنى كرسە آچلماس .

بىر مەن خىستە بىلوب روزه توتقاندا خىستە لىكى آرتۇدىن قورقسە روزه

توتماسە ، كۈن اورنىنە كۈن تولور .

بىردە مىشقىتىز سىفردە ، مىسافر بولغان كىمىسە نىڭ روزه توتىدى آرتىق ، اما

توتماسە كۈن اورنىنە كۈنگىنە تولور .

مته هم مسافر روزه توتماغان بولسالار، اما شول خسته وسفرلرندن سلامتلك قيملك حالنه كرمكان بولسالار، بولارغه قضا تيوش بولماس، يعني ابلى بولماسلار، همده اورننه فديه تولو لازم بولماس.

روژه قالدرغان خسته ايله مسافر حاللرندن آلماشنوب بر آرتورسالار، شول حاللرنده قالغان روزه لرن قضا ايتماسلر، اولب كيتسه لر، لارغه كوبى سلامت حاللرنك تورلار شول قدرى ايچون قضا تيوشلى نالور، مثلا بولارنك يكرمى كون روزه لرى قالوب، مسافر سفرلندن رو خسته سندن صوگ بش كون دنيا ده توروب اولسه لر بش كون نى اوستلرنده صانالور، اما قالغان اون بشى يوق. رمضان روزه سون قاقلوده كرك توتاش كرك آيورم كون آزالاش توتسون برابر در.

روزه نك عربچه نيتى :

نويت ان اصوم صوم شهر رمضان

افطار دعاسى :

هم لك صمت و عليك توكلت و على رزقك افطرت و اصوم

ب من شهر رمضان نويت * فاغفر لي يا غفار ما قدمت

وما اخرت ويسر لي صيام الايام الباقية من رمضان

مكلى خاتون ايله ياش بالا ايمز وچى خاتون روزه توتولارى سببلى لارينه ضرر كيلودن قورقسالار روزه لرن آچارلارده كون اورننه ن تولرلر، اما فديه بيرو درست بولماس.

تلغندان روزه توتا آلمى تورغان قارت روزه سون آچارده هر كوفى مون فديه بيرو. يعنى هر كون برمسينگه اون بش تين قدرلك آش اتور. برو اوستونك قضا قلمغان رمضان روزه سى قالوب وفات ايتسه

اوزىنىڭ ولىنى شونىڭ بىر بىرىنى فدىيە بىرەرگە وصيت ايتىشە ۇلىسى
ھەر كۈن ايچون بىر مىكىنگە دورت قداق بىغدايدان ياشونىڭ بىھاسوندىن
طعام بىرر .

بىرە ونفل روزە تۈتۈنى نىت ايتوب تاڭ آتدىرسە صوڭرە آچسە كۈن اورننە
كۈن تولەر . بىر روزە تۈتۈمى تورغان صىبى رمضاندا بالغ ، يامۇمن توكل كەسە ،
مۇمن بولسە ، شول كۈنلەردە كۈننىڭ تىلا سە قاي وقتىدە بولسون قوياش
بايغانچە آشامى اچمى روزە كىي توررلار . شوندىن صوڭغى كۈنلەردە روزە
تۈتۈب ، موندان لك اوتكانلار قضا قىلماسلار .

بىر كەسە رمضاندا عقلدىن يازسە ، شول كۈننى قضا قىلماس ، اول عقلسىز لك
كىلگان كۈندىن صوڭغى كۈنلارنى سىلامىلىسە قضا ايدىر .

اگر عقلسىز كەسە رمضان ايچىندە سىلامىلىسە اوتكان قضا قىلور ، قالغان
كۈنلارنى روزە بولور . رمضاندا خاتون حىض يانفاس كۈرسە اول كۈننى
روزە سون آچار صوڭىدىن كۈن اورننە كۈن تولەر .

تاڭدان صوڭ قايىقان مسافر ياپاكلانغان خاتون كۈننىڭ قالدغىن آچ
توررلار . بىر كەسە تاڭ آتماغان دىو سحر آشاسە ، قوياش بايدى دىو
آغزىن آچسە ، صوڭرە تاڭ آتقان ياقوياش بايماغان ايكافى بلىنسە كۈن
اورننە كۈن تولەر .

اگر بىر من شۋال آين يالغىز يىغىنە كۈرسە كشىلر ايلە بىرگە روزە تۈتار آچماس .
كۈكدە آينى كۈرۈدن طيوچى سىبىلر بولسە بىر ايرايكى خاتون ، يايلىكى
ايرىدىن كەنىڭ گواھلىقى قبول ايدىلمىس .

اگر كوك صافى بولسە كۈب كشى كۈرمى تورۈب روزە آچلماس .

اعتكاف

اعتكافى مستحبدر . روزە بولۇپ مسجددە اعتكافى نىتى ايلە تورۈدر .
اعتكافى ايتۈچى (معتكف) گە خاتونغا يىقىنلىق ، ياتۈتۈيا اوبو حرامدر .
اگر اوبو ياتۈتۈ ايلە جىنبىلىنسە اعتكافى بوزلۇپ قضا تىيوشلى بولور .
معتكف

لف مسجد دن آدملك حاجتى وجمعه گه بارو كى سبيلردن باشقه
ون چغودرست بولماس . تاوارن مسجد گه كيترو دن باشقه معتكفكه صاتو
ايتو درست بولور .

سوزدن باشقانى سويلومكرو هذر . سويلشمى تيك توروده مكر وهذر .
كوندز كرك كىچ بولسون جماع ايدرسه اعتكافى بوزلور . براو فلان
رى اعتكاف ايدرمين ديو نذر ايتسه كيچلرى ايله هم توتاش قىلو
س بولور . همده بر كمسه رمضانده اعتكاف ايدرمين ديسه ، ايتى
سه رمضاندين صوڭ قضا تيوش بولور ، اما روزه ايله اعتكاف ايدر .
كاف روزه دن باشقه درست بولماس .

حج عملى

واجب بولور . مسلمان ، عقللى آزاد تنى سلامت بولوب ، يول ايچون
بودقه آشاو اچوگه كچى يتوب هر كرك ياراغى بولغاندين صوڭ
ى قايتقانه نفقهسى واجب كمسهلرينه يتارلك ، كون اوتكارو ،
ياراقلارى بولغان كمسه گه .

ولى طنج بولوى ينه بر شرطدر . بس وبا كى تالاو كى اوترو كى
چلار بولغانده حج واجب بولساده بارماو درستدر .

ن كمسه گه حج ايچون شرط : يولك برگه بارو غه توغان قىرنداشى
رى بولمق كرك اگر بوخاتون ايله مكه آراسى اوچ كون وتونلك
يا آرتغراق بولسه ، ايرى يابر توغان محرم قىرنداشى بولمغانده
رى ياچيت اير كمسهلر ايله باروى درست بولماس . همده بر
ف ايله بارويده درست بولماس . چونكه قارچق خاتونلارنى صاقل
ان كمسه ايمس . بس عقللى تاتار قىرنداشلرم ؛ خاتون قىزلارن
ى خاتون قىز يابر قارچقغه اشانوب چغار بورتماسنلر ؛

چون احرام دينلن كيوم باردرد . تكمگان كيومدر .

رام بغلاو اويدن چقغاندوق درست بولساده ، احرام باغلامى

اوتو درست بولمغان اورونلارده باردر .

مدینه، عراق، شام، نجد، یمن خلقلری ایچون هر بیرسی ایچون بر احرامنی
آندان کیچکتر و گه یارامغان اورون بولوب بش تورلی خلقغه بش اورندر :

ذوالخليفة، ذات عرق، جحفه، قرن، ویلملم در .

ذوالخليفة دیگران اورون = مدینه اهلی ایچوندر .

ذات عرق : عراق اهلی ایچوندر .

جحفه : شام اهلی ایچوندر .

قرن : نجد اهلی ایچوندر .

یَکَمَلَم : یمن اهلی ایچوندر .

بو احرام بغلاوتیوشلی اورنلارنی (میقات) دیو آتالور .

ذوالخليفة : مدینه دن اون آلتی چاقرم مقدارنده بر اورندر .

ذات عرق : مکه دن ایکی استانسالیق (آلتمش چاقرم) مقداری یولدر .

جحفه : مکه دن اوج استانسه یردر (توقسان چاقرم مقداری)

قرن : مکه دن ایکی استانسالیق یردر .

یَکَمَلَم : مکه دن ایکی استانسالیق بر تاغدر .

بر کمسه بومیقاتلردن اوتکاچ بولغان یرده تورا تورغان بولسه اول کمسه

ارض حرامغه کرگانچه احرام آیدر .

مکه لکلرنک فرض حج ایچون احرامی ارض حرامدر . عمره (نفل) حج

ایچون ارض حلدر .

برمن احرام لانونی تلاسه طهارت تزر، غسل قیونو آرتغراقدر، صوگره

کیوملرن صالوب ایکی آق کیوم کیار . برسی کندکنن تزر آستوناچه

(ازار) در و برسی بتون تننه یابار، آرقاسنه برکانر مونسسی ردادر .

بولار تگلرگان بولماسلار .

بری هورت ارتو ایچون وبری اسسیلیک وصوقلقدان صقلانو ایچوندر .

بولار ایکسید یانکا یا ایسکی بولساده یوغان بولمق کرکدر . خوشبوی

بولسه

سه سرتنر ، صوگره ایکی رکعت نماز اوقور ، اما مکروه وقت بولسه
ست وقتنی کوتار . هم ایتور حجنی نیت ایدب « اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اُرِیدُ
حَجَّ فِیْسَرَهٗ لِّیْ وَتَقْبَلَهٗ مِنِّیْ » معناس : یا زبی درستلک من حج ایتونی
من بَسْ سَینَ اَنِّیْ مِکْثَا جِیْنِکْ لَکْ ایلَه اوته ونی نصیب قلوب . اوته گانمن
کْ قبول قلغل !

نمازی صوکنده تلبیه ایدر . تلبیه اوشبودر :

اَللّٰهُمَّ لَا شَرِیْکَ لَکَ لَا یَمِیْکَ اِنْ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَ
لَکَ وَالْمَلْکَ لَا شَرِیْکَ لَکَ

تر فرض هجگنه قلو نیتنه بولسه تلبیه سنه شول حجنیگنه نیت ایدر .
مدی تلبیه ایلَه احرامی تمام بولغاچ الله تعالی ناک طوغان نستهلرنندن
ولسون !

حج کیونکی اوترمس هم باشقا اوتروچیگه کورستمس .
کولمک اشتهان ، چالما ، بورك ، کامزول ، چیتکلرنک برسنه کیمس .
مدی توبقندن توبن بولغان باشماقغنه کیه ، اگر تابماسه چیتکن
بقندن توبن کیسوب شونی کیه . یوزن باشن قابلاماس ، خوشبوی
تمس ، صاچن صقالن کیتارس ، صقال تورناغن قصقارتماس ؛
یاولی کییوملر کیمس .

مل قیونو ، مونچاغه کرو ، بریرگه شقلانو کییلر درستدر . آتجه قاپچغن
لنه بیلر . باشن صقالن صافی صودن باشقه ایلَه یوماس . نمازالار
وکنه تلبیه نی کوب ایتور .

غاری اورنغه منگانک توبنگه توشکانک ، آتلانغان کمسه لرگه اوچراغانک
هر وقتلارنک تلبیه نی کوب ایتور . مکه گه کراچ اؤل مسجد الحرامغه
ر . کعبه نی کورکچ تکبیر وتهلیل ایتور . صوگره حجر اسودک
روب قازشو بولورده تکبیر تهلیل ایتور ، ایکی قولون تکبیر ایلَه

کوتارب، تاشنی اوبهر وتوتار، اگر کشی کوک بولوب رختولور کس
بولماسه، صوگره ایشککه یاقون بولغان اوڭ یاغندن باشلار طوافنی، اما
رداسون اوڭ قولتوق آستونه آلوب سول ایکنه سالور. بس کعبه نی ی دی
مرتبه ایلنور. طوافن حطیم طرفندن قلور، اوچ ایلنوند رمل ایدر، یعنی
ایکن چالشایتوب واق باصوب یوگروروشن قلور، اما قالغان
دورت ایلنوند اعضالرون اوزروشنده قلوب ایلنور؛ تاشنی اوتکان
صاین اوبهر اگر ممکن بولسه، تاشنی توتوایله تمام ایدر طوافن؛ بس
صوگره ابراهیم علیه السلام مقامی دینلن تاشقه کیلوب آنده ایکی رکعت
نماز او قور، اگر آند او قومکن بولماسه مسجد دن قای اورنده ممکن
شونده او قور؛ بو طواف «ایلنو» نی طواف قدوم دیلر. سنت دیر. مکه
اهلی مونی قلماسلار. صوگره چغوب صفاتاغی اوستونه منارده کعبه گه قارشو
بولوب تکبیر تهلیل رسولمزه صلوات ایتور، حاجتن تلاب الله غه دعا
ایدر، صوگره مروه تاغی طرفندن توین توشر، آقرنلاب یورر، چوقر
ایچنه کیلوب یتکاچ ایکی یاشل باغانا آراسنک یورر، مروه تاغنه یتکاچه
یتکاچ آنکا منارده صفاده قلغانلارنی قلور، بو بر مرتبه در، بس ی دی مرتبه
طواف بولسون ایچون ینه آلتونی طواف ایدر، صفادن باشلاب مرومه
تمام ایدر طوافن؛ صوگره مکه ده احراملی حالنک توررج وقتی یتکاچه. اگر
وقت کیلسه کعبه نی طواف ایتکالی تور و مستحبدر؛

ترویه کونندن برکون آله امام خطبه او قور خطبه سنده مناغه چغونی
عرفاتده نماز او قونی، آنده توقتاونی آندان تارالونی اویراتور.
ترویه کون مکه ده ایرته نمازن او قغاچ امام، قومله، مناغه چغار، عرفه کون
ایرته نمازن او قوغاچه توروب، عرفاتک کیتار، آندک توشکهدر تورر،
صوگره توش آوشوایله امام آدملرایله ایکندی وایله نی بریولی او قور،
نمازدن الک امام ایکی خطبه او قور، اول خطبه لردن نمازنی، عرفات،
مزدلفه دیگان اورنک توقتاونی اویراتور؛ تاش آتونی، قربان بوغازلاونی

حج کیتاروتی، زیارت فی طوافنی بس قوم ایله او ایله وقتند او ایله وایکندینی
ن و اقامت ایله او قور؛ صوگره توقتاو اورننه کیتارده رحمت تاغنه یا قن
ب توقتار؛ عرفات نڭ هریری توقتاو ایچون درستدر، مگر عرنه
ملی چوقرغنه درست بولماس.

عرفات ده توقتاب دعا ایدب آدملره قربان اورنلارن اویراتور؛
اتکه توقتاو آلدند ان قوینو مستحیدر. دعانی بیک طرشوب قلمق کرکدر.
ه کون قویاش بایوسه، امام هم آدملر برکه تارالورلار آقرنلق ایله گنه
لفه گه کیلوب شونک توشرلر، قرح تاغی یاقونونه توشو آرتقدر.
اخشام ایله یسیعنی اذان اقامت ایله آدملر ایله او قور؛
ره تاڭ بلنسه امام آدملر ایله قارانغودانوق ایرته نمازن او قوب،
لفه گه توقتارلار، عسرحو قورند ان باشقه اورنی مزدلفه نڭ باری توقتاو
نون درستدر.

ره قویاش چغودان الک امام و آدملر برکه منا گه باررلار؛
ه عقبه تاشن آتو ایله باشلار، چوقراچندن چولمک کیتوگی کبک
تاش ایله آتار. هر بر تاشنی آتقاند ه تکبیر ایتور؛ اولگی تاشنی
اند ه تلبیه فی کیسه، صوگره تلاس ه قربان بوغازلار، صوگره صاچن
رر یا قصقارتور، اما کیتارتو آرتق، بو کشیگه اولده طیولغان
رنڭ خاتونلاردن باشقاسی درست بولور.

کوننی یا ایرته گسون یا آنڭ ایرته گسون مکه گه کیلورده کعبه فی
ی زیارت قلور، یدی قات، اگر طواف قدوم صوڭی صفا ایله مرو ه
سون، سعی قلغان بولسه، بوزیارت طوافند ه رمل قلماس؛ دخیده
ه قلماس؛ صوگره بوکمه گه خاتونلارده درست بولور؛ بو طواف
نڭ فرضند ان در؛ بو طوافنی ایتولکان کونلردن کیچکتر و مکروه،
کتر و چیگه قربان لازم بولور.

ره مناغه یارر؛ بس آنده تورر، قیچان نحر کونلردن ایکنچی

کونڭ توشلڭى آوشسه، اوج يرگه يديشرتاش آتار؛ هرتاش تڪبير ايتور
اوشبوروشده حجه سنت اشلى تمام ايدەرك مکه گه قايتورده محصب
ديگان اورنغه توشەر؛ صوگره طواف صدر قلور . بو طواف مکه اهلندن
باشقه غاغنه واجب بولور .

— عرفه کونينڭ توش وقتندن ان نحر کونى تاڭى تووغه قدر، عرفان
توقتاوينه ايرشکان کمسه هجگه تمام ايرشکان بولور .
بر کمسه عرفاتدن يقلاب ياهوشسز بولوب بلمى اوتب کيتسه توقتا
اورننه تورر . يعنى توقتاغان حکمنده بولور .

خاتون کمسه حج عمللرنده باشون يالانغاچ ايتودن باشقاسنده ايرلر ايل
اورتاقدر، تلبينه نى آقرن، طوافده رملسز، ايکى ياشل باغانا آراسلار
يورمس، صاچن کيتارمس، بلسکه قصقارتورغنه. هجنگ عمللرى روشلىرى
بيک کوبدر، اما بو کچک کتابده بيان ايتوب بتور و ممکن توکلدر،
شونگا کوره مونداده بیک قصقارتوب سويلدم، آيورم هجنيگنه سويلگل
کتابلاردن قارالسە بلنور .

بمع صاتو آلو کتابى

صاتو آلو آدم بالالارينڭ برنجى ترکک سببى بولغان اشلىدر، چونک
آدم بالالارى آشاو ايچو كيوم سز تورا آلميلار، بس عبادتلىرى
اچنده بو اوج نسته برنجى پاك بولمق تيوشدر . ايمدى حرام آشاو
حرام كيوب قلنغان عبادتلىر البته قبول بولماسلار، همده حرام آزق قونى
ايله بارلقغه کيلگان بالالارده بوزق کونکلى يمان خلقلی بولورلار .
بس کسب اشلرندن بر آز سويلمک تيوشلى بولدى :

کسب : فرض ، مستحب ، مباح هم حرام بولغانیده باردرد .
اوزگنى هم نفقه سى واجب بولغان کمسه لرنى آچ يالانغاچ قلماو قدر
کون اونگارلک کسب ايتو فرضدر .

اوزگدن آرتوب، فقيرلرگه فائده ايتو و دين ايچون ياردملر ايچور
طرشوب

شوب خدمت ایتو مستحب اسمنده بولساده بونیت ایله خدمت
 نڭ ثوابی فرض ثوابینه برابر در . اما ایکنچی کمسه لر قایغوسون
 لامی اوزی ایرکنلکده کون اوتکارو ایچون آرتغن کسب ایتوبوده
 بعته درستدر ، اما کرگندن آرتق کسب ایتو ، فقیرلرنی تابتاو ،
 نی فی صیلاو ، و حرام حلالنی تیکشروسز ، اوزندن اوزی ژللوکبی
 نیتلر نچار روشلر ایله اولسه حرامدر . شریعتک صاتوی درست بولغان
 وایله صاتو ایتو ، هم آنی صاتوب آلو ، درست توکل و آفچاسی حرام
 بی شونڭ ایله بولغانی ایچون عذابکه تیوشلیدر . حلال نسته ایله
 وایتکانه ده زور زور حراملار بولوی بیک کویدر ، اما شریعت
 م ایله سودا ایتو ، هم حلال ایله سوداده شریعتک خلافی روشند
 ثرنی ایکسند حرام وگناهدن صانیدر . شریعتک درست بولغان کسبلر ؛
 ن ایگو ، صاتوی درست مال لار ایله سودا قلو : قزل مال ، آلماء ،
 بوز ، چای شکر ، و بولارغه باشقه نسته لر ایله در .

نسته کیلوشلوب صاتولسه ، آلوچی قایتارب صاتوچی کیری ، آلا
 ناسلار ، یعنی ایکسیده رضابولوشمی ؛ براو برنسته فی خطالانوب اون
 ملق ایکان بر صومغه صاتسه صوگره بلسه آلغان کشی قایتارب بیرمک
 بعته واجبدر .

و برنسته فی آلدی ، صوگره اول نسته مونگا کک بولمغان بولوب
 لانوب صاتاشوب برده کرکمگان نسته آلغان ایکان قایتارونی اوتنسه
 نوچی قایتارب آلمق واجبدر .

نو آلوده صاتلق نسته آلوچیغه بیلکوبولماسه کورب آلف کرکدر .
 دا اشنده تارتوشوغه سبب بولوردی اشلرنی تودرلق روشده
 قلو حرامدر .

صاتو ، خنزیر ایتی صاتو ، قجه لر توتو بولارنڭ کسبلری حرام
 نچالاری ماقناولی بولمغان در ؛ آخرده گی کسب نڭ کسبی تگیلرنکی کبی

حرام بولساده آفچاسون شریعتنه چون قانی کورلگان حراموق دیو
یاراساده ، حلال توگللیگی و گناهیسی حرام گناهیسی ایله برابر بولغان
شکده و سوزده یوقدر .

اول قجه لرنگ سودالری خمر ایله قاتوشقدان چون حرام دیوده
برده گناه بولماس . اما یورطن خمر سوداسنه یالغه بیرو ، اگر بو بیرمگانگ
قاراب خمرچی خمر صاتوندان توقتالوی ، واورن تابا آلمای ، احتمال
بولماسه ، بیرو درستدر ؛ اما بومسلمان بیرمگانگ بو آولک یا شهرده خمر
صاتو بولو احتمالی بولغانگ بیرو حرام بیرمو واجب بولادر .

اما بزم بویر شهرلرنک درستدر . اما آوللارده اولدن خمار یوق ایگان
خلقدن رضالق صورالسّه ، خمار آچوغه خلق اصلاراضی بولماسقه تیوشلی
بولور . اما خلقدن رضالق صورالمی باری یورت کرک بولوب موند
مسلمانلاردان باشقه کمسه بولماقدان ، آنلار یورت یا یورت اورن
بیرمگانگ اش بولی قالدورلق بولماسه البته بیرمک کرک .

ایندی مسلمانلار بیرمگانگ اوزلری صالو یا باشقه دین کشیسندن آلو
احتمالی بولسه ، یعنی اش توقتالو احتمالگ بولماسه ، بیرمک درستدر .
همک خمر تاشو یا کوتارب ، یا آت ایله یا اچوچیلره استال لرینه کیتورو
بوده شریعتنه حراموق بولغان کسب توگلدر ، اگر مسلمانلار اشلمگانگ
قاراب اش توقتاردی بولماسه ، اما موندان باشقه آچ بولماسلق بر کسی
بولغان کمسه ، ایتولگان نچار اوزنداغی کسبکه کرشمکی حرامدر ؛

اوین اوینا و ایچون تنکلا و چینک بیرگان آفچاسی ، صاتولا شوب اشلنگان
بولماسه ، درست بولور . موندی کسبلرده ایکچگی کسبکه کوچی یتمگان ،
عذر سبیلی ، بولوچیلق شرطدر . ایندی براو موندی کسبلرگه الا گب
کوب آفچالار تابا ایگان شول آفچه لارنگ اوزندن ونفقه سی واجب
کمسه لردن آرتقاندن دین یولینه اوقو اوقوغه توتلسون ، چونکه اوقوغان
کمسه گه اوزن کوب کسب کوب بولا ، بو نچار کسبلرگه نادانلق غنه توشره در ،

اوزی نادان بولوب باشقه کسب بلموی آرقاسنده نچار کسبلی
غاننه توبه ایچون اوقوتو یولینه یاردم ایتسون !!!

و صیت

صیت : اوزی اولگاندن صوڭ قالغان مالندان دین یولینه فلان قدر
ولسون دیو ایتوب قالبرودر ؛

صیت ایتو مستحب اش بولساده ، بایلغی بولوب ، ملت فائده سنه
شلی اورنغه قالدرلغانده فرض ثوابی بولور .

مسه نڭ بورچندن آرتورلق مالی بولسه ، اوزندن صوڭ هیچ وارثی
ماسه بوکشی بتون مالن خدا یولنه یازوب قالدرمق درستدر ؛ مسجد
وو ، مکتب صالو ، مکتب قار اوغه ، اوقتو فائده سنه اینک اورونلی
صیت شولارغادر .

مفقروب من بریلدن سکا بارام دیگان کبی خبر ایله کلمگانلکدن
کندمالی بولسه ، یاشدانوڭ وصیت یازدرب قویماق تیوشلیدر ؛
صیتکهنه تراو کرک توگل بلکه مالی بولغان کمسه لر سلامت
لرندوق ، ملت فائده سنه تاراتو تیوشدر .

بصال ، تربیه سنه بانکیغه آچه صال ، آرتقان پراتسینتنی ، مکتبنڭ
ک یاراخنه توتلور ؛ برکمسه برمدرسه فائده سنه بانکیگه مڭ صوم
صالوب قوبسه هر ییل ایللی صوم مدرسه تربیه سنه آچه بولوب
ر ، هر بر حاللیراک کمسه لرمز شولای اش قیلسالار ، بزباشقه کشیلر
ر ایدک . بزنگ بعض بایلارمز برمکتبنی قارارغه یلینه شاقتی شاقتی
توته لار یلینه یوز صوم توتساده اون یلغه مڭ صوم ، صوڭره اولب
سه مدرسه یتیم قالا اگر بوهر یلده یوز صوم توتوچی ، مدرسه اسمنه
مڭ صومنی صالسه ایدی اون یلده توتاچق مڭ صوم قیامتکه
توتارغه یتار ایدی !!!.....!

فرق فرض

هر بر مؤمن کمسه ننگ مکلف بولغانی اوستونده کوب فرضلار باردر ؛
 هر کمه آکلاولی بولغان قرق فرضنی بیان ایتمک بویله در :
 ۷- یدی فرض ایمانده ؛ ۵- بش فرض اسلامده - ۴- دورت فرض
 طهارتده - ۴- فرض تیممده - ۳- فرض غسلده ، ۲- اون ایکی
 فرض نمازده ، ۲- حیض نفاسه ایکی ، ۲- ایکی امر بالمعروف نه
 عن المنکرده در ، بر فرض علم استاوده در ؛
 قرق فرض ننگ آبروچه بیانی

طهارتده دورت فرض

۱	یوزن یوو
۲	قوللارن ترسکلرندن
۳	باشینگ دورتدن برینه
۴	ایکی آیاغن توبقلری ایله

نمازداغی اون ایکی فرض

۱	طهارت توزو
۲	عورت اورتو
۳	کیوم اورن باکلاو
۴	وقت کرو
۵	قبله تانو
۶	نیت ایتو
۷	تکبیر تحریمه
۸	قیام
۹	قراءت
۱۰	رکوع
۱۱	سجده
۱۲	قعدہ آخره

ایمانداغی یدی فرض :

۱	الله تعالی گه اشانو
۲	فرشته لرینه
۳	کتابلارینه
۴	پیغمبر لرینه
۵	آخرت کونینه
۶	تقدیر گه
۷	بعثت گه

اسلامداغی بش فرض بیانی

۱	کلمه شهادت ایتو اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله
۲	بش وقت نماز
۳	رمضانده روزه
۴	بای کمسه گه زکات بیرو
۵	همجه بارو

علم استاوده بولغان فرض

۱ | هر مؤمن کسیه نك اوستونه فرض
بولغان قدر علمنی اوقوب بلمك
كر كدر، اما اوقوب بلمی قالوايله
اوستدن فرض توشمس شونگار كوره
آتالار اوستونه واجبدر بالاسون
اوقوتوب بلمره تورغان كشيگه
تابشرو. بر آتا بالاسون اوزاق
اوقوتوچيغه يا اوقوتوبده بلمرمی
تورغان كشيگه بله توروب بيمرسه
آتاده گناهلی بالاده نادان قالوب
تموغه تيوشلی بولورلار.

بولغان دورت فرض

يرجنسی تابو

ايتو

صوغو يوزگه مسح ايچون

صوغو ايکی قول ايچون

گلی اوج فرض

زغه صو آلو،

رنگه صو آلو،

ن تنينه صو ايرشدر و

فاسده ۲ فرض بار

ض علمن بلو،

اس علمن بلو

وف ايله نهی منكرده

خشيلقغه بيورو،

مانلقدان طيو

مؤلفتك باصلغان صاتولماقد بولغان كتابلری :

۱	اعتقاد اعتقاد - اهل السنه والجماعت اعتقادى باصلغان
۲	كتاب نفیس انیس الیسیس ترجمه سی
۳	منافع حیوانات - اوی حیوانلارینک سویلاشوی
۴	سخن نیگو - حدیثی حدیث ترجمه سی
۵	خزائن الابدان - سرائط الایمان شرحی ۲ قش باصلوی
۶	هفتیک تفسیری قران تلند
۷	الطهاره الفحصیه بالاسلام - اسلام راکلکری
۸	مجمع الدعوات حکایه لی
۹	نوشده گی بشر موم
۱۰	شرعة الاسلام ترجمه سی
۱۱	یستان الایمان ترجمه سی
۱۲	سجیل التاوت - نورلی عربی شعر و قصیدلر
۱۳	وصلواتلر عربی ایله
۱۴	عبادات اسلامیة - اسلام عبادتلیری
۱۵	شریعت هم
۱۶	جرجر
۱۷	توغریلق
۱۸	بر حکایت (حکایات ترجمه سی)
۱۹	نور الارض (الفقه الاکبر ترجمه سی)

بولار هر مرس کرموفرده صاتولماقد ادر .

طبعی ۳۵ نخی مارت ۱۹۰۵ - نه ده تمام بولدی اول باصلنوی .

احمد هادی مقصودی.

عَقَائِدُ

حرام، مکر

مبادات اسلامیہ مجموعہ

برنجی جزئی ۴

ابتدائی مکتبلرنک ایکنچی صنف شاگردلری اوچون.

طبعہ خامسہ

سنہ ۱۳۲۸
۱۹۱۰

بھاسی (۶) تیین

خارطیومطبعہ
قزان.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اِسْلَام.

اِسْلَام: اللّٰهُ تَعَالٰى دَنْ كَيْلْگان حَقْ دین بویْنچە عَمَلْ
قېلو دېمکدە اللّٰهُ تَعَالٰى دَنْ مُحَمَّدٌ عَلَیْهِ السَّلَامْگە کيلگان
دین (اِسْلَام دینی) دِیُوب آتالادر. اللّٰهُ تَعَالٰى مُحَمَّدٌ عَلَیْهِ
السَّلَامْگە اِسْلَام دینینی بئندە لر نی یاخشیلقغە اؤیره تمک
اؤچون ییبەرمشدر. اِسْلَام دینی بیک حَقْ و طوغری دیندر
آنک حُکملری بویْنچە عَمَلْ قیلغان کُشی دنیادە دە، آخِرَتدە دە
دائم راحَتدە وایزگی دَوْلَتدە بولور. اِسْلَام دینینک حَقْلغین
اشانغان کُشی (مُؤْمِن و مُسْلِمَان) دِیُوب آتالور. بزنک
دینم اِسْلَام دیندر. بزلر الحمد لله هر قایومز مؤْمِن
و مُسْلِمَانلر مَز.

امتحان: اِسْلَام نه دېمکدر؟ اللّٰهُ تَعَالٰى دَنْ مُحَمَّدٌ عَلَیْهِ السَّلَامْگە کيلگان دین، نی دِیُوب آتالور
اللّٰهُ تَعَالٰى اِسْلَام دینینی مُحَمَّدٌ عَلَیْهِ السَّلَامْگە نی اؤچون ییبەرمشدر؟ اِسْلَام دینی حَقْ دینیدر
اِسْلَام دینینک حُکملری بویْنچە عَمَلْ قیلغان کُشی دنیادە هم آخِرَتدە نیچک بولور؟ اِسْلَام دینین
حَقْلغینه اشانغان کُشی نیچک دِیُوب آتالور؟ بزنک دینم قایو دیندر؟ بزلر دینمزه کملرمز؟

امتحان سۈاللىرى. مبتدىلار ئىلگىرى ھەر نەرسەنىڭ امتحان سۈاللىرىنى كىتابىدىن ئاڭلايدىغانىچە
كوڭللىرىدىن جاۋاب بېرىمىكەندىن ئېبارەتتىر. امتحان سۈاللىرىنىڭ گۈزەلچە جاۋاب بېرىمىزلىرى، ئىككىنچى
سىنىپ بېرىمىمەلى. سۈاللەر جاۋاب بېرىمىكەنچە كىتابىدا ئولان ئېبارەتتىن خەتلىك ئاڭلاش لازىم دېگەندىر.
بىرىنچىدىن ئاڭلايدىغانىچە كەندى ئېبارەتلىك جاۋاب بېرىمەلىرى دەپ ئولادىر.

عَمَل

اسلام دىنى بويىچە بىندەلەرنىڭ عَمَللىرى سىڭىز تۇرلىدىر:
فَرَض، وَاجِب، سُنَّت، مُسْتَحَب، مَبَاح، مَكْرُوه، مُسْتَكْرَه.
فَرَض: شۇل عَمَلدىكى، ئنى قىلغان كىشى ئىۋابلى بولۇر.
قىلماغان كىشى گىناھلى بولۇر، ئنىڭ فەرۇلغىنە
اشانماغان كىشى كافر بولۇر. فەرۇ عَمَللىرى: اسلام
دىنىنىڭ قىلغىنە اشانمىق، ھەر كۈن بىش وَقْتُ
نماز اوقۇمىق، رَمَضان آينىدە ھەر كۈن روزە طۇتمىق،
ھەر يىلدە مالنىڭ زَكَاتىنى بېرىمىك. دَوْلَتى يىتەرلىك كىشى
عَمَرىندە بىر مَرْتَبە مَكَّة مَكْرَمەگە باروب (حَجَّ) قىلمىق
كېيىدىر.

اسلام دىنى بويىچە بىندەلەرنىڭ عَمَللىرى نېچە تۈرلىدىر؟ نېلەردىر؟ فەرۇ نېندى عَمَللىرى؟
فەرۇ عَمَللىرى نېلەر كېيىدىر؟

وَاجِب: شۇل عَمَلدىكى، ئنى قىلغان كىشى ئىۋابلى بولۇر،
قىلماغان كىشى گىناھلى بولۇر، ئنىڭ واجىبلىگىنە

واجب عمللر: وتر نمازینی اوقۇمق، عید نمازلرینی اوقۇمق، فطرە صدقەسى بیرمک، قۇربان چالمق کبیدر. واجب نیندی عملر؟ واجب عملر نیلر کبیدر؟

(۳) سنت: شول عملدرکه، آنی قیلغان کشی ثوابلی بولۇر، اما قیلماغان کشی گناھلی بولماس. لیکن محمد علیہ السلام نڭ شفاعتینه لایق بولماس.

سنت عمللر: یاخشی عمللرنی بسملة ایله باشلامق، قرآن اوقۇر آلدندن اعودۇ ئەیتمک، تۇچکرگاج (الحمد لله) دیمک، ایمانلی کشیلرگه سلام بیرمک کبیدر. (*) سنت نیندی عملر؟ نیلر کبیدر؟

(۴) مستحب: شول عملدرکه، آنی قیلغان کشی ثوابلی بولۇر، اما قیلماغان کشی گناھلی ده بولماس، قیامت کۈننده شلته گه ده تییشلی بولماس.

مستحب عمللر: نفل نمازلری اوقۇمق، نفل روزەلر طۇتمق، نفل صدقەلر بیرمک، بوش وقتلردە قرآن اوقۇمق کبیدر.

مستحب نیندی عملر؟ نیلر کبیدر؟

(*) تۇچکرگان کشی الحمد لله دیگاننی ایشتکان کشیگه (یرحمک الله) هم سلامنی قایتارمق

(۵) مباح: شول عملدركه، آنی قىلغان كشى ده، قىلماغان كشى ده، ثوابلى ده بولماس، گناھلى ده بولماس.

مباح عمللر: حلال نەرسەلەرنى طويغانچى آشامق و اچمك، اوطۇرمىق، طۇرمىق، ضرر سوزلارنى سۇيەلمك كېيىدۇر. مباح نېنىدى عمللر؟ نىلر كېيىدۇر؟

(۶) (حرام) شول عملدركه، آنى قىلغان كشى زور گناھلى بولۇر؛ آنى حلال دېگان كشى كافىر بولۇر.

حرام عمللر: جان ايەسىنى اولتۇرمك، كشىنى ياچىواننى جبر لەمك، غيبەت سۇيەلمك، اوغر يلق قىلمق، ايسر تىكچ اچمك كېيىدۇر. حرام نېنىدى عمللر؟ نىلر كېيىدۇر؟

(۷) (مكروه) شول عملدركه، آنى قىلغان كشى گناھلى بولۇر. آنى درست دېگان كشى ده گناھلى بولۇر.

مكروه عمللر: اۇطۇش اويۇنلر اوينامق، ادبىز جەرلر جىرلامق، كشى آلدندە ادبىز قىلنەق كېيىدۇر. مكروه نېنىدى عمللر؟ نىلر كېيىدۇر؟

(۸) (مستكره) شول عملدركه، آنى قىلغان كشى گناھلى بولماسە دە، ادبىز لك قىلغان بولۇر.

مستكره عمللر: بازارد

قابلا میچی ایسنه مک، قچقرو ب کیکر مک کبیدر .

مکروه نیندی عملر ؟ نیلر کبیدر ؟

بَالِغٌ وَعَاقِلٌ

فَرَضٌ، وَاجِبٌ، سُنَّتٌ وَمُسْتَحَبٌ بولغان عملر نی قیلوق،
 حَرَامٌ، مَكْرُوهٌ وَمُسْتَبْکَرٌ بولغان عملردن طییلموق (بَالِغٌ وَعَاقِلٌ)
 بولغان کشیگه تییشلی بولور . (بَالِغٌ) دیمک صبیلقدن چغوب
 اوسوب ییتکان کشی دیمکدر . (عَاقِلٌ) دیمک عقللی کشی
 دیمکدر . صَبِیْ بِالالر بِالغَه حساب قیلنماسلر . دیوانه کشیلر
 عَاقِل دییوب آتالماسلر ، شونک اۇچون فرض و واجب
 بولغان عملر نی قیلا آلماسه لرده ، آنلر گناهلی بولماسلر .

ایر بالالر (۱۲) نچی یاشلری طولغاندن صوڭ اوسوب
 ییتولری معلوم بولغاچ بالغ بولورلر . قز بالالر (۹) نچی
 یاشلری طولغاندن صوڭ اوسوب ییتولری معلوم بولغاچ
 بالغ بولورلر . اگرده اوسوب ییتولری معلوم بولماسه ، ایر
 بالالرده قز بالالرده ، (۱۵) نچی یاشلری طولغاچ بالغه
 حساب قیلنورلر . بالغ و عاقل بولغاندن صوڭ هر بر کشیگه
 عمری بوینچه شریعت بویورغان عملر نی قیلوب ، شریعت

طیغان اشلردن طییلموق
دیگانی ایشته

فرض، واجب، سنت و مستحب بولغان عمللرنی قیلیمق، حرام، مکروه و مستکره بولغان عمللردن طیبلیق نیندی کشیگه تیشلی بولور؟ بالغ نه دیمکدر؟ عاقل نه دیمکدر؟ صبی بالالر بالغمی؟ دیوانه کشیلر عاقلمی؟ صبی و دیوانه کشی فرض و واجب بولغان عمللرنی فیلا آلباسه، گناهی بولورمی؟ ایر بالالر قای وقت بالغ بولورلر؟ قز بالالر قای وقت بالغه بولورلر؟ اوسوب بیتولری معلوم بولباسه، نیچه یهشاری طولغاچ بالغ بولورلر؟ بالغ و عاقل بولغاندن صوڭ هر کشیگه عمری بویچه نیلرنی قیلیمق و نیلردن طیبلیق تیشلی بولور.

عبادات

الله تعالی بنده لرنی حرمتلےب آنلرغه بیک کوب نعمتلر بیرمیشدر: بار بولوب دنیاده یورمکلسگمز، هر بر اعضالرمز، آشاغان آشلرمز، اچکان صولرمز، صولاغان صولولرمز، سلامت عمر ایتمکلسگمز هر قایوسی الله تعالی نڭ بزگه بیرگان نعمتلر یدرلر. جانمز، تهنمز و مالمز ایله الله تعالی گه نی، قدر عبادت قیلسه قده، اوزمزگه بیرگان نعمتلرینڭ شکرانه سیننی ادا قیلوب بتر و ممکن توگلدلر. شویله ایسه ده، بالغ و عاقل بولغان هر بو مؤمن بنده گه فرض و واجب بولغان عمللرنڭ هر قایوسی نی قیلوب، حرام و مکروه بولغان عمللرنڭ هر برسندن طیبلیق و قولندن کیلگان قدر، الله تعالی گه دائما عبادت قیلیمق تیشیلیدر. مؤمن و مسلمان بولغان کشیگه فرض بولغان عبادتلرنڭ الوغلری بیشدر: ۱) ایمان، ۲) نماز، ۳) روزه، ۴) زکات و ۵) حج در.

(ایمان)۔ اسلام دینینڭ حَقْلَغِينَه و آندَه بولغان حکم لر گه
 اشانودر. (نماز)۔ هر کون بیش وقت معلوم روشچه عبادت
 قیلودر. (روزه)۔ رَمَضان آینده کوندن آشاو اچودن طیبیلوب
 طُورودر. (زکات)۔ یلده بر مرتبه مالدن فقیر لر گه تییشلی
 حَقْنی بیرودر. (حج)۔ دَوْلَتلی بولغان کشی (مکّه مکرّمه) گه
 باروب حج عمللرینی قیلودر.

الله تعالیٰ بندهلر گه نعمتلر بیرمشی؟ نیندی نرستلر الله تعالیٰ نڭ نعمتلریدر؟ بیرگان نعمتلرینڭ
 شکرانه سی اوچون بندهلر، الله تعالیٰ گه عبادت قیلماق تییشلیمیدر؟ مؤمن و مسلمان بولغان کشیگه
 فرض بولغان عبادتلر نڭ الوغلری نیچهدر؟ نیلدر؟ ایمان نه دیمکدر؟ نماز نه دیمکدر؟ روزه
 نه دیمکدر؟ زکات نه دیمکدر؟ حج نه دیمکدر؟

ایمان و اقرار

دین اسلامده هر بر بالغ و عاقل بولغان بندّه گه فرض
 بولغان الوغ عبادتلرنڭ بر نچیسی ایماندر. (ایمان) اشانو
 دیمکدر. (اقرار) اشانغانینی تل ایله ئه یتو دینکدر.
 مؤمن و مسلمان بولغان کشیگه اسلام دینینڭ حَقْلَغِينَه و آندَه
 بولغان هر بر حکم لر گه اشانوب ایمان کیترمک و اشانغانینی
 تلی ایله ئه یتوب اقرار قیلماق فرضدر.

ایماننی عَرَبچه اقرار قیلماق اُوچون مَشْهُور ایمان
 کَلِمَه لر ی اوشبولردر:

﴿ كَلِمَةُ شَهَادَتٍ ﴾

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ﴿

معناسى: كوشلمدن گواھلق بىرەن كە، تحقىق بىر اللہ تعالى دن باشقە تىكرى ھېچ يوقدر. وينە كوشلمدن گواھلق بىرەن كە، تحقىق محمد عليه السلام اللہ تعالى نىڭ قولى و بىندەلرگە دىن اۇيرەتمەك اۇچۇن يىبەرگان اياچىسىدر.

﴿ كَلِمَةُ إِيْمَانٍ ﴾

أَمَنْتُ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ،

وَالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ ﴿

معناسى: ايناندم اللہ تعالى گە، ودخى آنىڭ فرشتەلرىنە، ودخى آنىڭ كىتابلىرىنە، ودخى آنىڭ پىغمبەرلىرىنە ودخى آخرت كۈنىنە، ودخى تقدىرنىڭ ياخشىسى دە يامانى دە اللہ تعالى دن بولۇو يىنە، ودخى اولىگاندىن صوڭ يىنە تىرلۇگە.

ایمان نہ دېيىڭىز؟ اقرار نہ دېيىڭىز؟ مؤمن و مسلمان بولغان كىشىگە نىلرگە اشانۇب ايمان كىتىرمەك؟ فرضىڭىز؟ اشانغانلىقنى اقرار قىلمق فرضىيىڭىز؟ كلىمە شهادت نەدر؟ معناسى نہ دېيىڭىز؟ كلىمە ايمان نەدر؟ معناسى نہ دېيىڭىز؟

﴿ اللَّهُ تَعَالَى ﴾

اللَّهُ تَعَالَى نى بىلىمك ھەر بىر بىندە گە فرضىڭىز لىكىن آنىڭ ذاتىنى بلۇرگە بىزنىڭ عقلمىزنىڭ قۇۋى يىتتىمىدر. بىزلىرىگە انى

صِفَتْلَرى ايله گنه بلمك مُمْكِنْدِر . الله تعالى نْكَ كور كه م صِفَتْلَرى
بِيَك كور بَدِر . آنى مشهور صِفَتْلَرى ايله اوشبور ره وشچه
مَعْرِفَت قِيْلِمُق مُمْكِنْدِر :

الله تعالى ، ۱ (مَوْجُودْ) در ، ۲ (اَحَدْ) در ، ۳ (حَى) در ،
۴ (عَلِيْمْ) در ، ۵ (سَمِيْعْ) در ، ۶ (بَصِيْرْ) ۷ (مُتَكَلِّمْ) در ،
۸ (قَادِرْ) در ، ۹ (مُخْتَارْ) در ، ۱۰ (خَالِقْ) در ، ۱۱ (رَزَّاقْ) در ،
۱۲ (رَبْ) در ، ۱۳ (عَدْلْ) در ، ۱۴ (غَفُوْرْ) در ، ۱۵ (مُجِيْبْ) در .

(۱) (مَوْجُودْ) بار ديمكدر . الله تعالى باردر ، بارلغى هيچ بر
ذاتقه محتاج تو گلدر . اوزندين اوزى باردر . بارلغينانْ
اَوَّلَى ده آخرى ده يوقدر ، يعنى دنيا مَخْلُو قَاتى كَبى اَوَّل ده
يوق بولوب صوكره دن بار بولغان تو گلدر . وهم آخرده
بر يوق بولاچق ده تو گلدر . بَلَكِه دائما بار بولاچقدر .

(۲) (اَحَدْ) بر ديمكدر . الله تعالى بر گنه در . آنْكَ هيچ
شَرِيكى و تِيكْده شى يوقدر .

(۳) (حَى) تَرَكْ ديمكدر . الله تعالى تَرَكْدر . لَكِنْ تَرَكْلى
بِرْنْكَ كَبى تهن و جان ايله تو گلدر .

(۴) (عَلِيْمْ) بِلْگوچى ديمكدر . الله تعالى هر نهرسه نى بله در .
بولغان نهرسه لرده ، بولاچق نهرسه لرده ، هر قايسى الله
تعالى گه مَعْلُومْدر . هيچ الله تعالى گه مَعْلُومْ بولماغان

نەرسە يوقدۇر. بلووى بىزنىڭ كىبى اۋىرە نو يا اويلا نو
ايله تو گلدۇر.

(۵) (سَمِيعٌ) ايشتكوچى دىمىكدۇر. الله تعالى ھەر بىر طاوشلارنى
ايشتەدۇر. ايشتووى بىزنىڭ كىبى قۇلاق ايله تو گلدۇر.

(۶) (بَصِيرٌ) كورگوچى دىمىكدۇر. الله تعالى ھەر نەرسەنى
كورەدۇر، آنڭ كورووى بىزنىڭ كىبى كوز ايله تو گلدۇر.

(۷) (مُتَكَلِّمٌ) سۆيلىگۈچى دىمىكدۇر. الله تعالى سۆيلى-
گۈچىدۇر. قرآن دە يازلمش سوزلر ھەر قايسى الله
تعالى نڭ سوزلرىدۇر. سۆيلىگۈچى بىزنىڭ كىبى آغز وتل
ايله، طاوش و ھەر فلر ايله تو گلدۇر.

(۸) (قَادِرٌ) كۈچى يىتكۈچى دىمىكدۇر. الله تعالى نڭ ھەر
نەرسە گە كۈچى يىتەدۇر. ھەرنى تەلەسە، شونى بولدىرادۇر.
كۈچى بىزنىڭ كىبى اعضاءلر وقۇراللر ايله تو گلدۇر.

(۹) (خَالِقٌ) بولدىرغۇچى و ياراتقۇچى دىمىكدۇر. عالم دە ھەر
بىر نەرسەنى بار قىلغۇچى و بولدىرغۇچى الله تعالى دۇر.

(۱۰) (مُخْتَارٌ) اخْتِيارلى دىمىكدۇر. الله تعالى ھەر بىر قىلغان
ايشىنى اوز اخْتِيارى ايله تەلەب قىلادۇر. ھەر بىر اشنە
قىلسەدە، قىلماسەدە، كَامِل اخْتِيارلىدۇر.

(۱۱) (رَزَاقٌ) طويدىرغۇچى دىمىكدۇر. ھەر بىر كىشىگە

وَحَيَوَانُلَرغە رِزْق بېرگۈچى اللہ تەالى در . چۈنكە يېر
يۈزىدە بولغان ھەر بىر جان ايىھسى اللہ تەالى نىڭ قُدْرَتى
ايىلە اوسكان رِزْق وَنِعْمَتلىرىنى آشاپ طويۇب
طۇر مَقْدِر لىر .

(۱۲) (رَبِّ) تَرْبِيَّه قىلغۇچى وخواجە بولغۇچى دىمىكىر .
بارچە عالمگە رَحْمَت قىلۇب تَرْبِيَّه قىلغۇچى و بۇ تۇن
عَالَمَنىڭ خواجەسى اللہ تەالى در .

(۱۳) (عَذْل) طوغرىلىق قىلغۇچى دىمىكىر . اللہ تەالى ھەر
بىر اشىنى ۋەر بىر حُكْمىنى طوغرىلىق و عَذْل لىك ايىلە
قىلغۇچىدىر ، ھېچ بىر كىشىگە جېر و ظَلَم قىلمىدىر .
آخىرتدە ايزگى بىندەلرنى جنت نىعمتلىرى ايىلە حرمت
قىلاچقىدر ، ايمانسىز و گناھلى بىندەلرنى جەھنم عَذَابى
ايىلە عذاب قىلاچقىدر : اۇشبۇ اشىلرنىڭ ھەر قايسى حَقلىق
وطوغرىلىق ايىلە بولاچقىدر .

(۱۴) (غُفُور) غفو قىلغۇچى دىمىكىر . اللہ تەالى كۈب
كىشىلرنىڭ گناھلىرىنى غفو ايتەچكىر . تَوْبَھ قىلغان
كىشىلرنىڭ گناھلىرىنى غفو ايتودە ، ھېچ توبە قىلماغان
كىشىلرنىڭ گناھلىرىنى غفو ايتودە ، اللہ تەالى نىڭ اوز
اِخْتِيَارىدەدر .

(۱۵) (جَبِيبُ) دُعَا لَر نِی قَبُول ایتکو چى دیمکدر، الله تعالى
اخلاص ایلَه صُورالغان مَعْقُول دُعَا لَر نِی قَبُول ایتهدر:
اوز پَنک رَحْمَتِی ایلَه قایسی کشیلر ناک صُورالغان
حاجَتلَر نِی بیرهدر.

الله تعالى هَر بَر عَیْب و کیمچیلکلردن بیک پاک و مَنزهدر.
آنک ذاتندهده، صِفَتلَر ندهده و قیالغان اشلَر ندهده هیچ بَر
کیمچیلک یوقدر.

اول الله تعالى ناک مَخْلُوقَاتَقَه هیچ بَر جَهَتَدَن اُو خَشاشلغی
یوقدر. آنی هیچ بَر نهرسه گه اُو خَشاشمق مُمکن تو گلدر.
الله تعالى گه و ده لی ذات تو گلدر. آنک بَر رهوش و صُورَتِی
یوقدر. هیچ بَر اورنده و هیچ بَر طرفده تو گلدر. شو یله
ایسه ده، باردِر. آنک صِفَتلَر نِی کِیْفِیَّتِلَرِی بَز گه مَعْلُوم
تو گلدر. و دَخِی الله تعالى ده اشاو، اچو، آرو، یوقلاو کبی
اشلَر ده یوقدر. الله تعالى اوزی هیچ بَر ذاتدن طوغما مشدر.
و آنندن ده هیچ بَر ذات طوغما مشدر.

الله تعالى نِی بِلَمک فرضی؟ آنک ذاتنِی بِلَمک مُمکنی؟ آنی نِی ایلَه بله مز؟ آنک مشهور صِفَتلَرِی
نیلردر؟ (موجود) نه دیمکدر؟ «الی آخر» (جَبِيبُ) نه دیمکدر؟ الله تعالى ناک مَخْلُوقَاتَقَه اُو خَشاشلغی
یوقمی؟ گه و ده لیمی؟ رهوش و صُورَتِی بارمی؟ بَر اورنده یا بَر طرفده می؟ الله تعالى ناک صِفَتلَرِی نِی
کِیْفِیَّتِلَرِی بَز گه مَعْلُوم می؟ الله تعالى ده اشاو، اچو، آرو، یوقلاو کبی اشلَر بارمی؟ بَر بَر
ذاتدن طوغما مشمی؟ آنندن بَر ذات طوغماغانی؟

فرشته‌لر.

الله تعالى نك فرشته‌لرى باردى؛ آنلر هر قاىوسى الله تعالى نك بىك اطاعتلى قۇللرىدۇر، دائىما الله تعالى گە عبادت قىلۇپ بۇيۇرلغان خىمتلرىنى ادا قىلۇپ تۇرۇپ مۇددەدرلر، ھىچ گناھ اشلىرىنى قىلماسلار. آنلردە بىرنىڭ كىيىمى، آشۇ، اچۇ، يۇقلاۋ كىيىملىرى يوقدۇر، ايرىك و خاتۇنلىق دە يوقدۇر. آنلر بىزنىڭ كىيىمى گەۋدەلى توڭلۇردۇر. عادىدە كىشى كوزىنى كورنۇپلار. (جبرائىل، مىكائىل، عزرائىل، واسرافىل) اسمىلىرى مشھۇر فرشته‌لردۇر.

فرشته‌لر كىمدۇر؟ آنلر نى قىلۇرلار؟ گناھ قىلۇرلارمى؟ آنلردە آشۇ، اچۇ، يۇقلاۋ، ايرىك و خاتۇنلىق بارمى؟ آنلردە بىزنىڭ كىيىمى گەۋدەلىمى؟ عادىدە كىشى كوزىنى كورنۇرلارمى؟ مشھۇرلىرىنى اسمىلىلدۇر؟

پىغمبەرلر.

بىندەلر گە دىن ھىكمىلرىنى اۋىرەتمەك اۋچۇن الله تعالى بىك كۆپ كىشىلرنى پىغمبەر قىلمىشدر. اول پىغمبەرلر ھەر قاىوسى آدمىدۇرلر. آنلر ياش و قىلارندە دە بىك عقللى و بىك زىرەك و ھىم بىك طوغرى و ايزگى طبعلى بولمىشدر، الوغ بولغاندىن سوڭ الله تعالى آنلرنى پىغمبەر قىلمىشدر. يعنى جبرائىل اسملى فرشته ارقلى آنلرغە اوزىنىڭ ھىكمىلرىنى

يېبەرۇب شول حەملىر بويىنچە بىندەلەرنى حَق دىنگە واپىزگى
 ەملىرگە اۋىندەرگە بۇيۇرۇش؛ شۇندىن سوڭ اول پىغمبەرلەر
 اللہ تەالى نىڭ اَمرى بويىنچە كىشىلەرنى حَق دىنگە واپىزگى
 ەملىرگە اۋىندەمىشلىرى.

حَضْرَتِ آدَمَ زَمَانَدَن بىرلى دىياغە بىك كىوب
 پىغمبەرلەر كىلۇب كىتىمىشلىرى؛ حسابى بىزلىرگە مَعْلُوم تۇگىلىرى.
 قرآنە اۋشبو (۲۵) پىغمبەرنىڭ اسملىرى مذكوردر:
 آدَم، اِدْرِيس، نُوح، هُود، صَالِح، لُوط، اِبْرَاهِيم، اِسْمَاعِيل،
 اِسْحَاق، يَعْقُوب، يُونُس، اِلْيَاس، اَلْيَسَع، ذُو الْكِفْلِ، زَكَرِيَّا،
 دَاوُد، سَلِيمَان، يُونُس، اِلْيَاس، اَلْيَسَع، ذُو الْكِفْلِ، زَكَرِيَّا،
 يَحْيَى، عِيسَى، وَ مُحَمَّدٌ (عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام).

ودخى (عَزِيز، لَقْمَان، ذُو الْقَرْنَيْن) حَضْرَتلىرىنىڭ اسملىرى دە
 قرآنە مذكوردر. لېكىن آنلارنىڭ پىغمبەر بولۇپ چىققانلىرى
 آچىق مَعْلُوم تۇگىلىرى.

ودخى (شَيْث، يُوْشَع، خَضر، بَشْر، دَانِيَال، اِسْمُوئِيل،
 اَشْعِيَا، اَرْمِيَا) اسملىرى پىغمبەرلەر خەبەرلەردە بىيان قىلىنمىشلىرى.
 ايكى اۋلىگى پىغمبەر آدَم عَلَيْهِ السَّلَام، ايكى سوڭى پىغمبەر

محمد عليه السلامدر. محمد عليه السلام آخر زمان پیغمبر یدر.
 آندن صوڭ دنیاغه هیچ پیغمبر کیله چاک تو گلدر. آنڭ
 دینی یعنی (اسلام) دینی قیامت کونینه قدر هیچ اوز گهره چاک
 تو گلدر. محمد علیه السلام بزنڭ پیغمبر مژدر. بزن هر قایومز
 آنڭ امتند نمز.

بندهلر گه دین حکم لرینی کملر اؤیره تمشلردر؟ پیغمبرلر آدمیلرمی؟ آنلر نیندی کشیلردر؟
 الله تعالی آنلرنی فی روشچه پیغمبر فیلمشدر؟ پیغمبرلر بندهلرنی حق دینگه وایرگی عملر گه
 اؤنده مشلرمی؟ حضرت آدم زماندن بیرلی دنیاغه نیچه پیغمبر کیلمشدر؟ نیچه پیغمبرنڭ اسمی
 قرآنده مذکوردر؟ کملر؟ پیغمبرلر کاری آچق معلوم بولماغان کشیلر کملردر؟ حدیث کتابلر نده
 مذکور بولغان پیغمبرلر کملردر؟ ایڭ اؤلگی پیغمبر کملر؟ ایڭ صوڭغی پیغمبر کملر؟ آندن
 صوڭ ینه بر پیغمبر کیله چکمی؟ قیامتکده قدر اسلام دینی اوز گهره چکمی؟ بزنڭ پیغمبر مژ کملر؟
 بزن کمنڭ امتند نمز؟

کتابلر.

الله تعالی دین و شریعت حکم لرینی بیان قیلوب
 پیغمبرلرینه (۱۰۴) یوزده دورت کتاب ایندر مشدر:
 پیغمبرلر شول کتابلر ده غی حکملر ایله قوملرینی ایمانغه
 وایزگی عملر گه اؤنده مشلردر. اؤشبو کتابلردن آدم علیه
 السلام گه (۱۰) کاغذ، شیت علیه السلام گه (۵۰) کاغذ،
 ادريس علیه السلام گه (۳۰) کاغذ، ابراهیم علیه السلام گه
 (۱۰) کاغذ کیلمشدر. ودخنی موسی السلام گه (تورات) اسملی

كِتَاب، دَاوُد عَلَيْهِ السَّلَام گە (زَبُور) اِسْملى كِتَاب،
 عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَام گە (اِنْجِيل) اِسْملى كِتَاب و پيغمبر مَحْمُود
 عَلَيْهِ السَّلَام گە (قُرْآن) اِسْملى كِتَاب كېلىمىشدر. ايك صوڭ
 كىلگان كِتَاب (قُرْآن) در. اول قرآن اولگى كىتابلارنىڭ
 قايسى حكىملىرىنى مَنسوخ قىلىمىشدر، يَعْنى آخِر زَمَان
 خَلْقىنىڭ طَبِيعَتىنە مۇوافىق رەۋشە ايتۇب اوز گەرتىمىشدر.
 قرآن اچىندە آدەم بالالارنىڭ دىنلارنى اۇچۇن دە، آخىر تلىرى
 اۇچۇن كىرەكلى بولغان حكىملىرى باردىر.

الله تعالى پيغمبرلرىنە نېچە كىتاب ايندىرمىشدر ؟ اول كىتاب نەفى حكىملىرىنى پيغمبرلر، نى
 فېلىشدر ؟ آدەم عليه السلام گە نېچە كاغد كىلىمىشدر ؟ شېث عليه السلام گە نېچە كاغد كىلىمىشدر ؟
 ادرىس عليه السلام گە نېچە كاغد كىلىمىشدر ؟ ابراهيم عليه السلام گە نېچە كاغد كىلىمىشدر ؟ موسى
 عليه السلام گە نى اِسْملى كِتَاب كىلىمىشدر ؟ داود عليه السلام گە نى اِسْملى كِتَاب كىلىمىشدر ؟ عِيسَى
 عَلَيْهِ السَّلَام گە نى اِسْملى كِتَاب كىلىمىشدر ؟ محمد عليه السلام گە نى اِسْملى كِتَاب كىلىمىشدر ؟
 ايك صوڭ كىلگان كِتَاب بونلارنىڭ قايسىسىدر ؟ قرآن اولدە كىلگان كىتابلارنىڭ قايسى
 حكىملىرىنى نى قىلىمىشدر ؟ قرآن دە نېندى حكىملىرى باردىر ؟

تَقْدِير

(تَقْدِير) بولماسىدىن بۇرۇن بولماچى نەرسەنىڭ
 بولۇشىنى تەيىن قىلىۋېتىلگەن بولۇپ قويۇلدىمىكەن. دىيادە بولماچى
 نەرسە وقىلىنماچى ئىشلارنىڭ ھەر قايسىسى ^{للا}الله تعالى گە بولماسىدىن
 بۇرۇن مەلۇمىدىر. الله تعالى ھەر بىر نەرسەنى ھەر بىر ئىشنى

بولماسدن بۇرۇن اوزىنه مَعْلُوم بولغان رەۋشچە تَقْدِير
 قىلۇپ قويۇشدر. دنياده بولغان نەرسەلەرنىڭ ھەر قايسى
 اللہ تەالى نىڭ تَقْدِيرى بويىچە بولادر. و دَخى ھەر بىر بولغان
 نەرسە اللہ تەالى نىڭ خَلْق قىلۇۋى و بولدىر ووى ايلە بار
 بولادر. بىندەلەر ھەر بىر قىلغان فَعَللَرىنى اوز اِخْتِيَارلىرى
 ايلە كَسْب قىلسەلردە، آنلارغە قُوت بىر وچى اللہ تەالى در.

تَقْدِير نە دىيىمىز؟ دنياده بولغان نەرسەلەر كىمنىڭ تَقْدِيرى بويىچە بار بولالار؟ بولماسدن بۇرۇن
 بولاق نەرسە كىمگە مَعْلُومىز؟ بىندە فَعلىنى كىم اِخْتِيَارى ايلە كَسب قىلادر؟ بىندەگە قُوت بىر وچى كىمىز؟

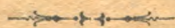
﴿ آخِرِ زَمَانٍ وَ قِيَامَتٍ ﴾

بو دنيا و بو دنياده بولغان نەرسەلەر: كَشِيلَر. حَيَوَانلار
 و باشقە نەرسەلەر ھەر قايسى فَايىدلارلار، يَعْنى بىتەچكىرلەر.
 بىر زَمَان اۇشبو دنياده بولغان آدملار و حَيَوَانلار اولۇپ
 و دنيا نەرسەلەرنىڭ ھەر بىرسى ھَلَاك بولۇپ بىتەچكىر در.
 بوزمانعە (آخِرِ زَمَان) دىيىلۇر. آخِرِ زَمَاننىڭ قاي و قَت بولماچى
 اللہ تەالى دَن باشقە ھېچ كىمگە مَعْلُوم توگىلدر.

دنيا مَخْلُوقاتى (*) خَرَاب و ھَلَاك بولۇپ بىتكەندىن سوڭ
 اللہ تەالى خَلقلارنى يەنە ياڭغادىن تىرگەزەچكىر. چىرگان و طارالغان

(*) (مخلوقات) اللہ تەالى نىڭ ياراتقان و بولدىرغان نەرسەلىرى دىيىمىز.

تەنلەرنىڭ ھەر قايسى جايلىرىدا ئۇيۇشۇپ تۇرۇپ قەتئىيەنە
 ھاللىرىغا كىلەچىكىدۇر. قەبرىلەرنىڭ ئۈستىلى يارلىق
 ئاچقاندىن سوڭ ھەركىشىنىڭ جانى ئوزگەردەسەننى ئالۇپ
 كەچىدۇر. شۇندىن سوڭ ھەر بىر كىشى گۇيا يۇقۇدىن
 ئويانغان رەۋشە تۇرۇپ قەبرىلەردىن چىقىپ چىقىپ چىقىپ
 جىيىلاچىقىدۇر. مەشھۇر دەلىل تەئالىنىڭ فرىشتەلىرى بىندەلەرنىڭ
 دىۋانە قىلغان ئەمەللىرىنى ئەللىك (مىزانى) بىلەن ھېساب قىلىش
 قىلىپ ئەمەللىرىگە كۆرە جەزىلەرنى تەيىن قىلىپ چىقىدۇر:
 ئىمانسىز كىشىلەر ھەر قايسى جەننەتكە تۈشەچىكىدۇر. ئىمانلى
 كىشىلەرنىڭ گناھلىرىنى ئۆزلىرى ئۆزلىرى ئۆزلىرى جەننەتكە
 كەچىدۇر. گناھلىرى ئۆزلىرى ئۆزلىرى گناھلىرى جەننەتكە
 تۈشۈپ گناھلىرى قەدەرچە ئەزاب قىلىنماچىقىدۇر. ئەزابلەرى
 تەمەن بولغاچ، ئاخىرى جەننەتتىن چىقىپ، ئاندىن جەننەتكە
 كەچىدۇر. ئىمانسىز كىشىلەر جەننەتتە ئىمانلى كىشىلەر
 جەننەتتە مەشھۇر قالاچىقىدۇر. جەننەتتە قالغان كىشىلەردە، جەننەتتە
 قالغان كىشىلەردە، ھېچ ئولمىچى مەشھۇر تۇرۇپ چىقىدۇر.

بۇ دۇنيا بىر زامان بىتەككىمى؟ ياكى شۇ كۈنىچە ھەم ئۇزاققىمى؟ دۇنيا بىتەككىمى
 نى دىيىلۇر؟ ئاخىر زامانە دۇنيا ھەلەك بولغاندىن سوڭ خەلقلەرنى تەلەپكەرمى؟ تۇرغاندىن سوڭ قاي
 بىرگە جىيىلاچىقىلار؟ مەشھۇر فرىشتەلەر نى قىلىپچىلار؟ ئىمانسىز كىشىلەر قاي تۈشەچىكىلەر؟ ئىمانلى
 كىشىلەر قاي كەچىدۇر؟ جەننەتكە تۈشكەن گناھلى مۇئمىنلەر ئاندىن چىقىپچىقىرىمى؟ جەننەتتە جەننەتتە
 قالغان كىشىلەر ئولمىچىمى؟

﴿ جَنَّتْ وَ جَهَنَّمْ ﴾

جَنَّتْ - اۇ جەننەت يۇرتىدا كەزىنەتلى سىرايىلار و يەمىشلى
 باقىچەلەر ايله تولىدۇر. ھەر يىرىندە تاتلى صولى يىلغالىرى و شىرىتلى
 چىشمەلەر آغۇب تۇرمۇق دەردلەر. آندە ھازىرلەنمەش ھەرمەت
 و نەمەتلەرنى بىيان قىلىۋېتىدۇر ھېچ مۇمكىن توغلىدۇر. آندە
 كىرگەنلەر ايزگى كىشىلەر دىنپادە ھېچ كەمەك كوزى كۆرۈمەگەن
 وقۇلاغى ايشتمەگەن لىتلى نەمەتلىر ايله ھەرمەت
 قىلىنماقچىدۇر.

جَنَّتْ مەگىلىك يۇرتىدا. آندە كىرگەنلەر ھېچ
 اولەچەك توغلىدۇر. ھەر بىرى قايغۇ، ھەسرەت، آورو،
 سىزلا، او كىچىكلىق و كۆكلىكلىك كەبى ھالەتدە دائىما
 آمىن بولماقچىدۇر.

جەننەتكە كىرگەنلەر بىر زاماندا اللە تەئالى نىڭ نۇرىنى دە
 كۆرۈپچىدۇر.

جەننەت - تەمۈغ يۇرتىدا. آندە كىرگەنلەر ھېچ
 و باشقا ھەزەتلىر ايله ھەزەتلىك قىلىنماقچىدۇر. دىنپادە ۋەقەدە
 ئىجابىي ئىشلەرنى دە كۆپ قىلغانلار ھەزەتلىك بىندەلەر تەمۈغدە
 يېڭى ھەزەتلىر ايله گەنە ھەزەتلىك قىلىنماقچىدۇر. كىچىك ھەزەتلىرغە
 جەننەت و ھەزەتلىك ھەزەتلىك بىندەلەر تەمۈغدە يېڭى ھەزەتلىر
 ھەزەتلىر ايله ھەزەتلىك قىلىنماقچىدۇر.

جنت نىندى يۇرۇلمى؟ آندە نىلر باردى؟ آندە كىرگان كىشىلر نىندى نىمىتىلر ايله حىرمت قىلماقچىلار؟ آندە كىرگان كىشىلر بىر وقت اولەككىلەردى؟ جىننە قايغۇ، آورو واوڭغايىزلىق كىيىملىك بولماقچى؟ جىننە كىرگان كىشىلر كىم نۇرىنى كۆرەچكىر؟ جىننە نىندى يۇرۇلمى؟ كىنەلەرى آزارلىق بولغان كىشىنىڭ عىذابى نىچە بولاق؟ كىشىگە جىر و ظلم قىلغان كىشىنىڭ عىذابى بىك بولماقچى؟ ياكە بىك قاننى بولماقچى؟

محمد عليه الصلاة والسلام

بىزنىڭ پىغمبىرىمىز محمد عليه السلام. اسلام دىنىنىڭ حىكملىرىنى اللە تەلى جىبرائىل اسمى فرشتە آرقىلى، محمد عليه السلام گە اينىدى. محمد عليه السلام اول حىكملىرى اوزىنىڭ صىحابەلرىنە يەنى ايكى اولگى شاگردلرىنە اۇيرەتتى. صىحابەلەردە اوزلرىنىڭ بالالرىنە وبالالرىنىڭ بالالرىنە اۇيرەتتىلەر. شۇل رەۋىشچە اسلام دىنىنىڭ حىكملىرى ھىچ اوزگەرەنچى بىزنىڭ زىمانىمىزغا قەدەر ايرىشماي. ھىم شۇل رەۋىشچە ھىچ اوزگەرمەيچى قىامت كۈنىگە قەدەر باراچقىلار.

پىغمبىرىمىز محمد عليه السلام عربىستان دىگان يېردە (*) مەكە شەھرىدە دىنياغە كەلەشكەن (**) آتاسى عرب خەلقىنىڭ قۇرۇش اسمى قەبىلەسىدىن عبد اللە اسمى، باباسى عبد المطلب اسمى، ئانىسى آتاسى ھاشىم اسمى كىشىلەردە. آتاسى (آمەنە) اسمى خاتۇنىلار.

پىغمبىرىمىز محمد عليه السلام طۇغۇلغانچى آتاسى سەفەردە ۋەفات بولمىش ايدى. ۶ نچى ياشىمىغا يەتكەندە آتاسى آمەنە ۋەفات بولغاچ، يەنىم بۇلۇپ باباسى عبد المطلب تەربىيەسىدە قالماي ايدى. باباسى ۋەفات بولغاچ آتاسىنىڭ آخاسى ابوطالب تەربىيەسىدە قالدى، ۲۵ نچى ياشىمىغا يەتكەنچە خەلىپە اسمى بىر باي خاتۇننى. آلۇب اۋىلەنمەش.

(*) مەكە شەھرى بىزنىڭ بۈگۈنكى قەبىلە تەرىپىدە يېرىمىزنىڭ آرىا سەھرى تەرىپىدە. عربىستان اسمى طۇغۇتاش آتۇنىدە.

(**) (۵۷۰) نچى تارىخ مىلادىدە ۲۷ نچى ئاپرىلە تارىخىمىزدا (۵۳) نچى ئاۋىل (۱۲) نچى رەبىع الاولەدە دۈشەنبە كۈنىگە قارشى.

كىيلىپلار. الله تعالى مسلمانلار غە ياردەم ايتتى. ھەر صوغشەدە مسلمانلار
جىڭۇب دىشمانلارنى قودىلار. آخر دە مەدینەگە كوچكاندىن صوڭ ۸ نچى
يىلدە محمد عليە السلام اون ايكي مڭ قەدر مسلمان عەسكەر ايلە مەككە طرەپىنە
باردى. مەككە خەلقى قارشى تۇرا آلماسلىقلىرىنى بىلدىلەر. ھىچ قارشى
تۇرمىچى ھەر قايسى اۋىلارنى قەچدىلەر. (۲۰) نچى رەئەتدە مسلمانلار
سەلتەنەت ايلە مەككە مەكرەمە شەھرىنە كوردىلار. آخر دە مەككە خەلقى ھەر قايسى
اوز اختىيارلىرى ايلە مسلمان بولدىلار. شول زاماندىن بىرلى مەككە مەكرەمە
شەھرى مسلمانلار تولدەدەر. ھىچ ئەمەللىرى قىلنا تۇرغان ايزگى و مەبارك
شەھەر. قەبلە مەز مەبارك (كەئبە) يۇرتى دە شول شەھەردەدەر.

مەدینەگە كوچكاندىن صوڭ (۱۰) نچى يىلدە محمد عليە السلام طوقسان
مڭ قەدر مسلمان ايلە مەككەگە بارۇپ الوغ سەلتەنەت ايلە ھىچ قىلمىدى. شول يىلدىن
صوڭ پىغمبەرمەزگە مەككە مەكرەمەنى كورو نەسىب بولمادى.

پىغمبەرمەز مەدینەگە كوچكاچ مەككە خەلقى مسلمانلار غە دوست بولدىلارمى ؟ صوغشۇر اوچون
عەسكەر بولۇپ جىيىلۇپ مەدینەگە كىلىدىلارمى ؟ مسلمانلارنى جىگە آلدىلارمى ؟ آخر دە مسلمانلار مەككە
خەلقىنى جىگەدىلارمى ؟ مەككە شەھرىنى مەدینەدە نىچە يىل تۇرغاندىن صوڭ جىڭۇب آلدىلار ؟ جىڭىلگاچ
مسلمان بولدىلارمى ؟ مەككە شەھرى شول زاماندىن بىرلى كىلەر قولدەدەر. نىندى شەھەردە ؟ آندە ئاسىلى
بىر مەبارك يورۇتبار ؟ مەدینە كوچكاندىن صوڭ اون يىل اوتىكاچ محمد عليە السلام نىچە مڭ كىشى ايلە
مەككەگە ھىجغە باردى ؟ شول يىلدىن صوڭ ايكىنچى مەرتەبە مەككەگە بارا آلدىمى ؟

مەدینەدە اون يىل تۇرغاندىن صوڭ (۶۳) نچى ياشىدە پىغمبەرمەز
محمد عليە السلام دىنيادىن كىتتى (*). قەبر شەرىفى مەدینەدە مەنورە شەھرىنىڭ
اورتالىقىدىن (رەۋضە مەظھرە) مەسجىدى اچىدەدەر. پىغمبەرمەز محمد عليە السلام
يىك كامىل الوغ بىر كىشى بولمىش. اول طوغان كىچىدە دىنيادە بىر نىچە
تۇرلى غەجىب اشلىر واقع بولمىش وبالا ۋەقەدەدە تۇرلى غەجىب
ھاللار كورنمىش.

پىغمبەرمەز بولغانىچى قىزىل مەككەدە عادەتى كىشىلەر كىيىمى ھەر ئۆلكەدە
لەكىن ھەر خەسەدە بىك ايزگى و ياخشى طەبىئەتلى بولمىش. ھەر
كەم قارىشىدە ايك خەلقى و اشانچىلى كىشى سانالمىش. ياش ۋەقەدەدە اوق

(*) تارىخ مىلادىنىڭ (۶۳۱) نچى يىلدە ۸ نچى ايوۇندا تارىخ ھەجرىنىڭ (۱۱) نچى يىلدە ۱۲ نچى

رەبىع الاول دوشنبە كۈنى اۋىلە ۋەقەدە.

كافر لرنىڭ دىنلارنىڭ بۇزۇقلىغىنى آشلاش پۇتلىرىنىڭ ھېچ طابىئاماش
وَعَمْر نە ھېچ بىر خۇسۇدە ۋە ھېچ بىر ۋەقتدە غەيب ۋە كېملىك اش قىلماش ،
پېغمبەر بولغاندىن سوڭ دە اللە تەئالى آنىڭ اۇچۇن مەجىزە لىرىنى يەنى عادىدە
بولمى طۇرغان غەجىب اشلىرىنى بىك كۆپ كۆرسە تەمش . شول سەبەبىدىن
آنىڭ حَق پېغمبەر بولۇپ چىلغاندە ھېچ كىمنىڭ شەك ۋە شەبھەسى قالماش .
تارىخ انبىيا كىتابلار نە مەجىزە لىرىنىڭ كۆپىسى بيان قىلىنمىش .

محمد علیه السلام مدینه‌ده نیچه یل طغرغاچ وفات بولدی؟ نیچه یاشنده ایدی؟ قبر شریفی قایده‌در؟ محمد علیه السلام نیندی کشی بولمیش؟

صَحَابَهُ لَوْ

[illegible]

صحابەلر كىمار؟ صحابەلرنىڭ بارىسى نىچە ۋە كىشى بولغانلار؟ ئۇلارنى بىز ياقىن كۆرۈرگەن ئىشلىمى؟
 صحابەلرنىڭ ياڭ ئوغلى كىمار؟ بۇ دورى صحابە پېغىمىزنىڭ كىمارى بولغانلار؟

احمد ھادی مقصودی،

طہارت

عبادات اسلاميہ مجموعہ سینک

ایکینچی جزئی

ابتدائی مکتبلرنک ایکینچی صنف شاگردلری اؤچون

س ۱۳۳۱
۱۹۱۳

۶

ИЗДАНИЕ ШЕСТОЕ.

Второе издание дозволено цензурою въ С. Петербургѣ.
18 июня 1899 г.

Казань.
Лито-Типографія И. Н. Харитоновъ.
1913.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(۱) إِنَّ الْإِسْلَامَ نَظِيفٌ فَتَنْظِفُوا، فَإِنَّهُ لَا يَدْخُلُ

الْجَنَّةَ إِلَّا نَظِيفٌ ❀

معناسى: اسلام دىنى پاك دىندىر. بىس پاك بولۇرغە
طرشكۇز. پاك بولماغان كىشى جەننەت كىرمەس.

(۲) بُنِيَ الدِّينُ عَلَى النَّظَافَةِ ❀ معناسى:

اسلام دىنى پاكلىك اۋستىيە تۈزۈلمىدۇر.

دىنمىز اسلام دىنى بىك حَقُّ و بىك پاك بىر دىندىر.
بىندەلەرگە ھەر طوغرىدە بىك پاك بولو ايله بۇيۇرادىر.
مسلمان بولغان كىشىنىڭ كوڭلى يامان خىلقلردن و ياۋىز
فكرلاردن تەنى، كىيىمى، يۇرتى، يېرى ھەم آشى، صوۋى
ھەر بىر نەچسىلردىن پاك بولمىق تېيىشلىدىر. خىصوصا نماز
اوقۇغاندە و باشقە عبادەتلەرنى قىلغان زاماندە مسلمان
كىشى بىگرەكدە پاك بولمىق لازىمدىر.

طَهَارَت

نماز او قۇياچق كشيگه تهنى، كييمى واورنى هر تۇرلى نجسلردن پاك بولمق و دَخى شَرِيعَت بۇيۇرغان رهوشچه صو ايله تييشلى اَعْضالرينى يووب طهارت آلمق فرضدر.

طَهَارَت آلغانده اۇشبو (۸) تۇرلى اش قيلنادر:

(۱) طَهَارَت آلاچق كشى پاك صو ايله اَوَّل استنجا قيلۇر، يَغْنى عَوْرَتلرينى نَجَسدن پاكلەر، (۲) آندن صوڭ بلەزكلرينه قَدَر ايكى قولينى يووار، (۳) آندن صوڭ اۈچ مَرْتَبَه آغزىنى يووار، (۴) آندن صوڭ اۈچ مَرْتَبَه بۇرىنى يووار، (۵) آندن صوڭ اۈچ مَرْتَبَه يۇزىنى يووار، (۶) آندن صوڭ اۈچ مَرْتَبَه ترسهكلرينه قَدَر ايكى قولينى يووار، (۷) آندن صوڭ اوچلرينى و بارماقلرينى صوغه چلاتۇب ايكى قولى ايله اَوَّل باشينه صوگره قۇلاقلرينه، صوگره مويىنينه مَسَح (۱) قيلۇر،

(۸) آندن صوگره طوبۇقلرينه قَدَر اۈچ مَرْتَبَه ايكى آياغىنى يووار. يۇزىنى يوغانده ماشلايندهغى چەچ طوغرىسىندىن آلۇب ايكى قۇلاقينه و اييهك آستينه قَدَر بولغان هر يىرىنه صو تىيرۇر. و دَخى قاشقه، و صاقالنىڭ اييهك طوغرىسىندەغى تۇكلرينه ده صو تىيرۇر (۲)

(۱) مَسَح قىلىق اشقۇمق، دىيىكىر. باشقه و قۇلاقلرغە مَسَح قىلۇنڭ روشىنى مَعْلَم كورسەتمەلى

(۲) اشبو تۇكلرنىڭ آستىندەغى تىلرگە صو تىيرىمك فرض توگىل بىلكە سىتىر. ماقالنىڭ

اييهك طوغرىسىدە بولماغان تۇكلرينه صو تىيرىمك لازم توگىلر.

قوللىرىنى ۋاياقلىرىنى يوغاندە بارماق آرالىرىنە، ويۇزۇڭ
استىنە صو تىيرىمى قالماس. ترسەكلىرىنى
وطوبۇقارىنى دە يووار. اگرده آياقلىرى چىتكى بولسە،
چىتكىلىرىنىڭ يۇزىنە اۈچ بارماق قَدَر مَسَح قىلۇر.

نمازنى طهارتسىز اوقۇدۇرسىز بولۇرمى؟ طهارت آلونڭ روشى نىچك يعنى طهارت آلۇچى اۈل
نى قىلۇر؟ سوڭرە نىلر قىلۇر؟ يۇزىنى قايدىن قايا قَدَر يووار؟ قاش، مېيىق ۋصافالغە صو تىيرىلۇرمى؟
قوللىرىنى ۋاياقلىرىنى يوغاندە بارماق آرالىرىنە ھەم يۇزۇڭ آستىلىرىنە صو تىيرىمەك كىرەك بولۇرمى؟
ترسەكلىر ۋوطوبۇقلر اوزلىرى يولۇرلرمى؟ آياقلىرى چىتكىلى بولغاندە، نى قىلۇر؟

طَهَارَتْنڭ فَرَض، سُنَّت، ۋ مَسْتَحَبْلَرى

طهارتنڭ فرضلىرى (۴) در: (۱) يۇزنى يومق،
(۲) ترسەكلىرىنە قَدَر ايكى قولنى يومق، (۳) باشنىڭ چارىكى
قَدَرىنە مَسَح قىلمق، (۴) طوبۇقلىرىنە قَدَر ايكى
آياقنى يومق.

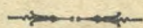
طهارتنڭ مشهور سنتلىرى (۱۵) در:

(۱) طهارتنى بىسىلە ايلە باشلامق. (۲) كوڭلدىن نىت قىلمق.
(۳) بلەزكلىرىنە قَدَر ايكى اوچلىرىنى يومق، (۴) مِسْوَاك
كېى بىر نەرسە ايلە تىشلىرىنى پا كىلەمك، (۵) اۈچ مَرْتَبە
اغزىنى يومق، (۶) اۈچ مَرْتَبە بۇرىنىنى يومق، (۷) صاقالىنى
آرالا شىدرىمق، (۸) بارماقلىرىنى آرالا شىدرىمق، (۹) يۇز، قول
ۋاياقلىرىنى اۈچەرقات يومق، (۱۰) اوڭ قول ۋاوڭ آياقنى
صوللىرىدىن اۈل يومق، (۱۱) باشنىڭ ھەريىرىنە مَسَح قىلمق،

(۱۲) ايكى قۇلاقغە مسح قىلىمىق، (۱۳) قول آرقالرى ايله مويىنغە مسح قىلىمىق، (۱۴) طهارتنى مَعْلُوم تَرْتِيبىي ايله آلمىق، (۱۵) طهارتنى بىر طۇتاشدىن آلۇب بىر تىرىمىك.

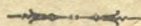
طهارتنىڭ مستىجبارى (۴) در: (۱) طهارت آلاڭىدە قَبْلە غە قارشى طۇرمىق، (۲) سو چە چرە مَسْلَك بىيىك يىردە طۇرمىق، (۳) سوو يىنى اوزى حاضرلە مَك، (۴) طهارت آلۇب بىر گانچى تواضعلى قىيافتدە بولمىق.

طهارتنىڭ فرضلى نىچەدر؟ نىلدر؟ سىنتلىرى نىچەدر؟ نىلدر؟ مستىجبارى نىچەدر؟ نىلدر؟

طهارتنىڭ مَكْرُوه وَمُفْسِدَلرى. (۱)

طهارت آلاڭىدە اۇشبو (۷) تۇرلى اش مَكْرُوهدر: (۱) صونى كوب توگۇب اسراف قىلىمىق، (۲) اوڭ قولى ايله بۇرۇن سىنگرىمىك، (۳) اَعْضالرنى اۇچىدىن آرتىق يا كىيىم يومىق، (۴) باشقە ايكى قات مسح قىلىمىق، (۵) يۇزگە صونى قاتى اۇرمىق، (۶) صونى كىشىدىن سالدىرىتمىق، (۷) طهارت آلاڭىدە دىنيا سوزلىرى سۇيىلە مَك.

طهارتنىڭ مُفْسِدَلرى (۸) در، يعنى اۇشبو (۸) تۇرلى اش طهارتنى بۇزادر:

(۱) عورتىدىن نَجَس ياباشقە ذات كىيلىمىك، (۲) جَراحتىدىن قان، ارن يا صارى صو آقىمىق، (۳) بۇرۇن قانامىق،

(٤) كوزدن لايلالى يەش آقمق، (٥) آوز طوليسنچە اش
يا كە آرنغە بولسە دە قان قۇسۇق، (٦) ياتۇب يا كە سۇيەلۇب
يۇقۇغە كىتمەك، (٧) تىلرۇب يا ايسرۇب آكسز بولمق،
(٨) نماز اچىندە طاوش ايلە كۇلمەك.

جَراحتلەنگان يىردن قان، ارن وصارى صو كىي
نەرسە آرنغە چاغۇب چىتكە جەيلۇرلەك بولماسە، طهارت
بۇزلماس. ودخى تىرلەو ايلە، كوزدن لايلاسز يەش
كىلو ايلە، آغزىن قاقىرقي كىلو ايلە طهارت بۇزلماس.
طهارتسز كىشىگە مصحف شريفنى وآيت يازلغان
كاغىزلىرىنى طۇتو مكر وهدر. اما بۇقچا آرقلى طۇتو
درست بولۇر. طهارتسز كۇيىنچە قرآن اوقو، مسجىدكە
كرو وقبرستانغە بارو درستدر. اوشبو اشلرىنى
طهارت يا تيمم ايلە قىلو مستحبندر.

طهارتنىڭ مكر وھلىرى نىچەدر؟ نىلردر؟ طهارتنىڭ مفسىدلىرى نىچەدر؟ نىلردر؟ جراحىتنىڭ نىجسى چىتمەك
جەيلۇرلەك بولماسە طهارت بۇزىلۇرمى؟ تىرلەو سىبىلى، كوزدىن لايلاسز يەش كىلو سىبىلى، آغزىن
قاقىرقي كىلو سىبىلى، طهارت بۇزىلۇرمى؟ طهارتسز كىشىگە مصحف شريفنى طۇتو درست بولۇرمى؟
طهارتسز كۇيىنچە قرآن اوقو مسجىدكە کرو وقبرستانغە بارو درست بولۇرمى؟

چىتىكلەرگە مسح.

آياقلىرىنە چىتىكلىرىنى طهارتلى وقتىدە كىگان كىشى
ايكنچى طهارت آلغانىدە آياقلىرىنى يوماس، بلكە
چىتىكلىرىنىڭ يۇزلىرىنە مسح گنە قىلۇر. شول رەوشىچە، كە

قول بارماقلىرىنى صوغە چلاتۇپ ھەر ئىككى قولىنىڭ ئۈچ
 ئورتا بارماقلىرىنى چىتىكلىرىنىڭ يۈزلىرىگە ياتقۇزۇپ
 ئۈچ بارماقلىرىنىڭ ئاستىدا تۇرۇپ، شۇندىن سوڭ چىتىكلىرىنىڭ
 يۈزلىرىدە ئۈچ بارماق زورلىقى قىلىپ يۈزىنىڭ ئاستىدا
 بولۇپ، مەس قىلىپ شۇنداق. مەسنىڭ مەدەتى (۱) مە-مە (۲)
 كىشىگە بىر تەۋلىك، يەنى (۲۴) سائەتتە، مەس (۳)
 كىشىگە ئۈچ تەۋلىك، يەنى (۷۲) سائەتتە. مەدەتنىڭ باشى
 چىتىكلىرىنى كىيگەندە ئالغان تەھرىك بۇرغان ۋەقتىدىن
 ھېساب قىلىنۇر. مەدەتى ئۇزۇن چىتىكلىرىگە مەس قىلىپ دوست
 بولماس. كۈن ئىچىدە، كىيىم ئىچىدە، قالۇن ئۇزۇن
 ھەم ئۇزۇننى قاپلاشقا ئۇرۇنغان بولغان كەلش ھەر
 بىرى چىتىك ھەمىدە بولىدۇ. نەجس ئىچىدە بولۇپ تەھرىك
 ۋەقتىدە كىيىلگەن بولسا، ئۇنىڭغا مەس قىلىپ دوست
 بولۇپ. ئۇنىڭدا، باشقا كىيىم ئۇرۇنغان نەرسىلەرگە
 ھەم سۈيىق ۋە تەۋلىك يوقا ئۇزۇنغا مەس قىلىپ دوست
 بولماس. ۋەدى ئۇزۇن تۈپەن ئۇزۇننىڭ ئۈچ كىچىك
 بارماقلىرى كۈرۈشكە تەييار بولغان چىتىككە دە
 مەس قىلىنماس. ئۇنىڭدا بىر چىتىككە ئىككى ئۈچ يۈزىدە
 كىچىك يۈزى بولسا، بىرى بىرگە ھېساب قىلىنۇر.
 ئۇنىڭدا چىتىككە ئىككى يۈزى بىرگە ھېساب قىلىنماس.
 ئۇنىڭدا باشى چىتىككە ئۇزۇن ئۇزۇننىڭ چىتىكىنىڭ

(۱) چىكى ۋەزىمەت دېگەن. (۲) مەس ئۇزۇننىڭ چىكى دېگەن.

(۳) مەس ئۇزۇننىڭ يۈزىدە چىتىك دېگەن.

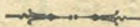
طوبۇغىنە قَدَر كىلسە، يا كە مسحنك مَدَّتى طولسە؛ مسح
بۇز لۇر.

طهارتسز كىيىلگەن چىتكە مسح قىلىنۇرمى؟ مسح نى روشچە قىلىنۇر؟ مسحنك مَدَّتى مَقْبىگە
نېچچە كۈندىر؟ مسافىرگە نېچە كۈندىر؟ مَدَّتىڭ باشى قاى وقتىدىن حساب قىلىنۇر؟ مَدَّتى طولغان چىتكە
مسح قىلو درست بولۇرمى؟ كۈن ايتك، كىيىز ايتك، قالون طولا اۇيۇق وكالوشلرغە مسح قىلو
درست بولۇرمى؟ كدوش وباشماقغە مسح قىلو درست بولۇرمى؟ تىشكىلى ويرتقىلى چىتكە مسح
قىلىنۇرمى؟ ايكى چىتكەلگى يرتقىلر بىرگە حساب قىلىنۇرمى؟ چىتك، نى قىر سالسە، مسحى بۇز لۇر؟

جَبِيرَه .

طَهَارَت آلاغانده يا كە غُسْل قىلغانده يوولاچق
أعضانك بر يىرىنده جَرَا حَت بولۇب، يوو و ضرر ايتەرلك
بولسە، اول جَرَا حَت يوولماس، بلكە صولى قول ايله
آنك اۋستىنە مسح قىلىنۇر. اگرده مسح قىلودە ضرر
ايتەرلك بولسە، اۋستىنە يابلغان (جَبِيرَه) گە، يعنى كاغد
ياچوپرەككە مسح قىلىنۇر. قوبارو ضرر ايتەرلك بولسە،
جَبِيرَه نك استىندە قالغان سَلَامَت يىرىندە يومقى لازم
توگلىدر، اۋستىنە مسح قىلو يىتەدر. جَبِيرَه گە مسح قىلو
اۋچۇن طهارتلى وقتدە يابلووى شَرَط توگلىدر. طهارتسز
وقتدە يابلغان بولسەدە، مسح قىلو درست بولۇر. جَبِيرَه
بر سَبَب ايله تۇشۇپ كىتسەدە ياكە آلۇب قارالسەدە،
مَسْحى بۇز لماس. اَمَّا استىندەغى جَرَا حَتى تۈزەلكاندن
صوڭ اكشام مسح قىلو درست بولماس.

طهارة آلفانده جراحته ييرگه صو تييرو ضرر ايتەرلرک بولسه، يوللورمى، ياکه مسح قىلنورمى؟
جراحته اوزينه مسح قىلو ضرر ايتەرلرک بولسه، نى قىلنور؟ جبيرهنگ آستنده قالغان سلامت ييرلر
يوللورمى؟ طهارةسز وقتده يابلغان جبيرهگه مسح قىلو درسپ بولورمى؟ جبيره توشوب کيتسه،
ياکه آلوب قارالسه، مسحى بۇرلورمى؟ جراحت تۇزەلگەندىن صوڭ جبيرهسينه مسح قىلو
درست بوللورمى؟

غسل

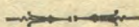
(غُسل) بۇتۇن تەننى يوبوب قۇينو ديمكىر. غُسل
قىلاچق كشى: ۱) اولا استنجا قىلۇب عورتلرىنى
پاكلەر، ۲) آندىن صوڭ بلەزكلرىنە قَدَر ايكى قولىنى
يويوار، ۳) آندىن صوڭ طهارة آلور، لکن بو طهارةده
اياقلىرىنى يوماس، ۴) آندىن صوڭ اَوَل باشىنە، صوگره
باشقه ييرلرىنە صو قۇيۇب تەننىڭ ھەر بر ييرىنە
برقات صو تييرۇر، ۵) آندىن صوڭ مۇمكىن قدر تەننىڭ
ھەر ييرىنى قوللرى ايله بركات اشقۇب چغار، ۶) آندىن
صوڭ يَنە ايكىنچى قات تەننىڭ ھەر ييرىنە صو قۇيار،
۷) آندىن صوڭ يَنە تەننىڭ ھەر ييرىنە صو يۇگرتۇر،
۸) آندىن صوڭ ايكى آياغىنى يويوار. (غسل اۇشبودر.)
غسلى كشى كامىل طهارةلى بولادر. نماز اوقو اۇچۇن
غسل اۇستىنە طهارة آلو لازم توگلىر.

غسل نە ديمكىر؟ غسل قىلاچق كشى اَوَل نى قىلور؟ آندىن صوڭ نىلر قىلور؟ غ. غسلى كشى
طهارةلى بوللورمى؟ نماز اوقو اۇچۇن غسل اۇستىنە طهارة آللورمى؟

غسلنىڭ فرضلىرى.

غسلنىڭ فرضلىرى (۳) در : ۱) آغز اچىنى يومق،
 (۲) بۇرۇن اچىنى يومق، (۳) تەننىڭ ھەريىرىنە صوتيىرمك.
 غسلدە تەننىڭ طىشى ياغىنىڭ ھەريىرىنە صوتيىرمك
 اۇچۇن چەچ، قاش مىيىق وصاقال كىي ھەربىر تۈكلەرگە دە
 واول تۈكلەرنىڭ. آستىلىرىدەغى تەنگە وھەم كوز چۇقۇرى،
 كىي اچكە باتۇب يا كە جىيىرلۇب طۇرغان يىرلەرگە دە
 وھەم يۈزۈك آستىنە وقامىر ھەم دگت كىي نرسەلەرنىڭ
 آستىدە قالغان يىرلەرگە دە صوتيىرو تىيشلىدىر.
 ايرىلەرگە چەچلىرىنىڭ ھەربىر بۇرتۇكلەرىنە صوتيىرو
 قىزىدۇر. شول سەبەبىدىن ايرىلەر چەچلىرىنى كىتەرمك يا كە
 قىسقارتىق اھل اسلام اراسىدە (سنت عادىيە) بولۇپ
 قالمىشىدۇر. اما خاتۇن قىزلىرىنىڭ چەچلىرىنىڭ تۈبىنە صوت
 ايرىشىويىتەدۇر. طەللەرىدەغى بۇرتۇكلەرىنە صوتايرىشمەسە دە
 يارىدىر. چۈنكى خاتۇن قىز اۇچۇن چەچ بىر زىننىتىدۇر.
 انلارغە چەچلىرىنى كىتەرو يا قىسقارتىدۇرست توگىلەر.

غسلنىڭ فرضلىرى نىچەدۇر ؟ نىلەردۇر ؟ تەننىڭ ھەريىرىنە صوتيىرو اۇچۇن قاى يىرلەرگە دە صوت
 ايرىشىدۇر تىيشلىدىر ؟ ايرىلەرگە چەچ بۇرتۇكلەرىنە صوتيىرو فرضى ؟ خاتۇنلارغە طەللەرىدەغى
 اچەچلىرىنە صوتيىرو فرضى ؟

غسلنىڭ سىنتلىرى

غسلنىڭ سىنتلىرى (۹) در:

- (۱) تەننىڭ نەچس تىگان يىرلىرىنى يومۇق،
- (۲) بلەزكلىرىنە قىدر قوللىرىنى يومۇق،
- (۳) غىسلدىن ئاۋل تھارت آلىق،
- (۴) ئاۋل باشىنى سۈگرە باشقە يىرلىرىنى يومۇق،
- (۵) ئاۋل تھارت غىسلدىن سۈل تھارتىدىن ئاۋل يومۇق،
- (۶) تھارت سۈل قۇيغاندىن سۈل تەننىنى بىرقات اشقۇپ چىقىق،
- (۷) تەننىڭ ھەر يىرىنە ئاۋچەرتات سۈل ايرىشدرمك،
- (۸) سۈلنى كۈپ توگۇپ اسراف قىلودن ساقلاقمۇق،
- (۹) غىسل قىلغان زاماندا قىلغە ئارقان تۇرمۇق.

غسلنىڭ سىنتلىرى نېچەدر؟ بىر نېچىسى نىلەر... تولۇق نېچىسى نىلەر؟

غسلنىڭ سىبىلىرى

- غىسل قىلۇنى فرض قىلا تۇرغان سىبىلر (۳) در :
- (۱) جۇنب بولۇق، (۲) حەيىز تامام بولۇق، (۳) نەفاس تامام بولۇق.
 - جۇنب بولۇق سىبىلر دە (۳) در:
 - (۱) يوشىللىق كىلىمك، (۲) ياقىلىق قىلىمۇق، (۳) احتىلام بولۇق.

(مەكتەپ بالالىرىنە بولۇر ئاڭ مەنالىرى لازىم توگلىرى.)

غسلسىز كىشىنىڭ تەنىنىڭ ھەر يېرى آرو سىز بولادىر.
 جنب كىشىگە قرآن اوقۇ، ۋە مصحف شريفنى طۇتۇ،
 ۋە مسجدكە كىر، طھارت الميچى ياكە تيمم قىلمىچى،
 آشاۋ، اچۇ مكر وھدىر. شونىڭ اۋچۇن آشا مۇمكىن قىلىدۇ.
 تىز غىسل قىلىۋېتىپ پاكلىنىپ فرض بولۇر. اما طھارتسىز
 كىشىگە مصحف شريفنى طۇتۇ مكر وھ بولسەدە، قرآن
 اوقۇ مكر وھ توگىلىدۇ. دىعالر اوقۇ، سلام بىر وھ تىسبىح
 ئەيتو جنب كىشىگەدە، طھارتسىز كىشىگەدە، مكر وھ توگىلىدۇ.

غسلنىڭ سىبىلىرى نېچكەدۇر؟ بىرىنچىسى نىدىر؟ ايكىنچىسى نىدىر؟ اۋچىنچىسى نىدىر؟ جنب بولۇشنىڭ
 سىبىلىرى نېچكەدۇر؟ بىرىنچىسى نىدىر؟ ايكىنچىسى نىدىر؟ اۋچىنچىسى نىدىر؟ جنب كىشى آرومىدىر؟
 جنب كىشىگە قرآن اوقۇ، مصحف طۇتۇ ۋە مسجدكە كىرۇرۇست بولۇرمى؟ جنب كۈنچە آشاۋ ۋە اچۇ
 درست بولۇرمى؟ جنب كىشىگە تىز غىسل قىلىق تىيىشلىمى؟ طھارتسىز كىشىگە مصحف طۇتۇ درستى؟
 قرآن اوقۇ درستى؟ جنب كىشىگە ھەم طھارتسىز كىشىگە دىعالر اوقۇ، سلام بىر وھ تىسبىح ئەيتو
 درست بولۇرمى؟

صاحبِ عذر.

آرو سىبىلى بىر نماز اوقۇب بىر قۇرلۇك ۋەقت طھارتلى
 بولۇپ طۇرا الماغان كىشى، مىثلا ھەمان بۇرۇندىن قان
 تامغا لاپ طۇرغان كىشى ياكە كوزىدىن ھەمان ياش
 كىلۇپ طۇرغان كىشى (صاحبِ عذر) دىيۇپ آتالۇر.
 آندى كىشىگە ھەر نماز اۋچۇن بىر طھارت آلو لازم
 بولۇر. شول نماز ۋەقتى اچىندە عذرلى سىبىلى طھارتلى
 بۇزلا طۇرسەدە، بۇز لماغانغە حساب قىلىنۇر. نماز

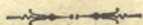
اوقۇغان چاغىدە نَجَسلىرى آغا طۇرسەدە ، طهارتى دە
 نمازى دە بۇزلماس ، اَمَّا بَرِ نَماز اۇچۇن آلنگان طهارت
 ايكنچى نماز وقتى كرگاچ دە بۇزلۇر . عذر سَبَبلى آقغان
 نَجَس ايكنچى نماز وقتى كرگانچى تەننە يا كىيىمىنە
 تىسەدە ، شول وقت اچىدە نَجَسكە حساب قىلنماس .
 اَمَّا ايكنچى نمازنىڭ وقتى كرگاچ دە ، نَجَسكە حساب
 قىلىنۇب ، ايكنچى نمازنى اوقۇر اۇچۇن اول كىيىمنى
 يووو يا كە آلماشدرو تىيشلى بولۇر .

مەن طهارتى بۇزلۇپ طۇرا طۇرغان كشى نىچك دىيۇپ آتالۇر ؟ صاحب عذر هر نماز
 اۇچۇن طهارت آلۇرمى ؟ بَر نماز وقتى اچىدە نَجَسى آغا طۇرسە ، طهارتى بۇزلۇرمى ؟
 نماز اوقۇغان چاغىدە نَجَسى آقسە ، طهارتى بۇزلۇرمى ؟ بَر نماز اۇچۇن آلنگان طهارتى
 ايكنچى نماز اۇچۇن يارۇرمى ؟ نَجَسى آغۇپ تىننە يا كىيىمىنە تىسە ، نَجَس بولۇرمى ؟

تیمم

صو ایلە طهارت آلو مكن بولماغان زماندە طهارت
 اورنىنە پاك يير ذاتى ایلە (تیمم) قىلىنۇر . شول رهوشچە ، كه
 (۱) اَوْ لَا ايكى اوچلرىنى جەيۇب يير ذاتىنە صوغار ،
 (۲) آندىن صوڭ شول اوچلرى ایلە يۇزىنە مسح قىلۇر ،
 (۳) آندىن صوڭ يىنە شول رهوشچە يير ذاتىنە صوغاردە ،
 ترسەكلرىنە قَدَر قوللرىنە مسح قىلۇر . يۇزىنە مسح
 قىلغاندەدە ، قوللرىنە مسح قىلغاندەدە طهارتدە صوتىيە

طۇرغان يىرلر يىنە اوج يا بارماقلىرىنى تىيرىمى قالماست.
 اۇشبو رەوشچە تىم قىلو، صو ايله طهّارت آلو مُشكُل
 بولغان وقتدە طهّارت اورىنەدە، غسل اورىنەدە طۇرادر.
 (۱) صو ايكي چاقىرم چاماسى يراق بولسە، (۲) يا كە
 صونى استعمال قىلو آوروينە ضرر ايتەراك بولسە،
 (۳) يا كە تەننە صووق تىيودن قورقسە، (۴) يا كە صو
 ياننە بارۇرغە بر نەرسەدن قورقسە، (۵) يا كە صونى
 آلۇرغە قۇرالى بولماسە، (۶) يا كە ياننەدى صووى سَفَرَدە
 اچەرىنە كىرەك بولۇرلىق بولسە، (۷) يا كە طهّارت آلۇب
 شغللەنسە، جَنَازە وعيد نمازلىرىنە اۇلگىرە آلمى قالۇرلىق
 بولسە، صو ايله طهّارت آلو مُشكُلگە حساب قىلىنۇر. اۇشبو
 يىدى حالنك هر برسندە نمازنى تىم ايله اوقو تىيشلى
 بولۇر.

بىش وقت نمازغە يا جمعه غە اۇلگىرە آلماسلىق بولغاندە،
 نمازنى تىم ايله اوقو درست بولماس. طوفراق، طوزان،
 قۇم، بالچق و طاش كى عادتى اوطدە غنە يانمى وئرمى
 طۇرغان نەرسەلر يىر ذاتندىرلىر. كىيمەدىكى طوزانغەدە
 و هيچ طوزانسز شما طاشقەدە تىم قىلو درست
 بولۇر. آغاچ، اولەن، تىمىر و قورغاشن كى نەرسەلر
 يىر ذاتندن توگىدىرلىر. آنلرغە و نجس نەرسەلرگە تىم
 قىلو درست بولماس. صو طابلو احتمالى بولغان يىرلردە
 بر آزارلەب قارامىچى تىم قىلو درست بولماس.

صو ايلە طهارت آلو مېكن بولماغاندە كشي طهارت اورنینه نى قىلۇر؟ تېمىم، نى رەوشچە قىلنۇر؟
تېمىم طهارت اورنینه غنە طۇرامى؟ نېچە تۇرلى خالە صو ايلە طهارت آلو مشكل بولۇر؟ نېندى
نەرسەلر يېر ذاتەندىلرلر؟ نېندى نەرسەلر ايلە تېمىم قىلو درست توگلدلر؟ صو طابلو احتمالى
بولغان يېردە صونى هېچ ازلاپ قارامېچى تېمىم قىلو درست بولۇرمى؟

تېمىم نىڭ فَرَض، سُنَّت و مَفْسَدَلَرى.

تېمىم نىڭ فرضلىرى (۴) در:

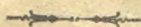
- (۱) تېمىمى نماز او قونىتى ايلە قىلمق،
- (۲) تېمىم قىلناچق نەرسە يېر ذاتەندىن بولمق،
- (۳) يۈزگە مسح قىلمق،
- (۴) ايكى قولغە مسح قىلمق.

- تېمىم نىڭ سنتلىرى (۶) در: (۱) بىسملە ايلە باشلامق،
(۲) يېر ذاتىنە او چلرى ايلە صو قىمق، (۳) صو قىغاندىن
صوڭ، (طوزانى كوب ياغلما سۇن او چۇن) قوللارنى
بر كره سلكۇمك، (۴) بارماقلىرىنى ارالاشدۇرمق،
(۵) ترتيب ايلە اوّل يۈزىنە صوڭرە قوللارنىە مسح قىلمق،
(۶) اوڭ قولنىە صول قولندىن اوّل مسح قىلمق.

تېمىمى او شېبو ايكى تۇرلى اش بۇزادر:

- (۱) طهارتنى بۇزا طۇرغان اشلىرىڭ برسى واقع بولو،
- (۲) صو ايلە طهارت آلۇرغە مۇمكىن بولو.

تېمىم نىڭ فرضلىرى نېچەدر؟ (۱) نېچىسى نېدىر؟ (۲) نېچىسى نېدىر؟ (۳) نېچىسى نېدىر؟ (۴) نېچىسى
نېدىر؟ تېمىم نىڭ سنتلىرى نېچەدر؟ (۱) نېچىسى نېدىر؟ ، ، ، (۶) نېچىسى نېدىر؟ تېمىمى نېچە تۇرلى
اشلر بۇزادر؟ (۱) نېچىسى نېدىر؟ (۲) نېچىسى نېدىر؟

نَجَسْلَر .

نَماز او قۇياچق كشيْنك تهنى، كييىمى و نَمازلغى
نَجسلردن پاك بولو فرضدر. نَجسلى كۇيْنچە نَماز او قو
دِرست بولماس. نَجس ايكي تۇرليدر: ييگىل نَجس،
آور نَجس. قارغا و قارچغا كبي ايتلىرى حَرام بولغان
قۇشلىرنك تيزه كلرى ايله آت، صيير و صارق كبي
ايتلىرى حلال بولغان حيوانلىرنك بوللىرى ييگىل نَجسدر.
بونلردن باشقه نَجسلرنك هر قايسى آور نَجسدر.
مَثَلًا، آدمينك تيزه گى و بُولى، آت، صيير و صارق
كبي ايتلىرى حلال بولغان حيوانلىرنك تيزه كلرى،
آت، بورى كبي ايتلىرى حَرام بولغان حيوانلىرنك
تيزه كلرى و بُوللىرى هم سله گه يلىرى و تيرلىرى، قاز
و طاق كبي ايتلىرى حلال بولغان قۇشلىرنك تيزه كلرى،
اوله كسه و خنزيرنك ايتلىرى و قانلىرى و حيواننك
بوغازندن چَقغان قان، جَراحتدن آققان قان، ارن،
صارى صو، آور و كوز ياشى، خَمَر و آوزدن طولۇب
چَقغان قۇسق كبي نهرسەلر هر قايسى آور نَجسلردر.
كوگەرچن، چيچق كبي قۇشلىرنك تيزه كلرى،
بالق و بۇرچا قانى، آرو ايتنك يووشى، صو
حيوانلىرينك بارچه سينك قانى و مايى، يلاغانده چَقغان
كوز ياشى، اوز طولماسلق آز بولغان قۇسق،
تۇكرۇك و قاقرق نَجس توگل، پاكدرلر.

نەزەر ئوقۇياچۇق كىشىنىڭ قاي نەرسەلىرى نەجسدىن پاك بولۇپ قالىدۇ؟ نەجس نېمە؟ تۇرلىرى؟
 نەلەر؟ نى نەرسەلىرى يىڭىل نەجس؟ نى نەرسەلىرى ئور نەجس؟ كۈگرەن، چىچىق تىزەكلىرى،
 بالقوبۇرچا قانلىرى، آروايتىڭ يوشى، كوز ياشى، آرقۇسۇ، تۈكرەك ۋە قارق پاكىمى نەجسى؟

خەزىردىن باشقا خىۋانلارنىڭ يۇنلىرى ۋە كىيىملىرى سۈيەك
 ۋە سىڭىرلىرى نەجس توڭلىرى. شەرىئەتچە بوغازلانغان
 خىۋانلارنىڭ ايتلىرى آشارغە ھالال بولماسەدە، نەجس
 توڭلىرى. تىرىلىرى دە ايلەنمەسەدە پاكىدۇر. اما شەرىئەتچە
 بوغازلانغان خىۋانلارنىڭ ايتلىرى دە، ايلەنمەگان
 تىرىلىرى دە نەجس. اگردە تىرىلىرى ايلەنمەلىرى، پاك
 بولۇرلىرى. خەزىرنىڭ بۇ تۇن گەۋدەسى نەجس، ھېچ بىر
 ۋەقتدە پاكەلمەس. بىر نەجس نەرسە يانۇپ كۆل بولسە،
 يا كە چىرۇپ طوفراق بولسە يا كە طۇزلا نۇپ طۇز
 رەۋشىنە كىلسە، پاك بولۇر. ايسىرتكەچ اچمەك طۇز
 قاتشۇ سىبىلى آينۇپ سىركەگە ئەيلەنسە، نەجس مايدىن
 سابۇن يا صالە، شول سىركەدە سابۇن دە پاك بولۇرلىرى.
 تەندە يا كىيىمدە يا كە نەزەردە يىڭىل نەجس،
 بويى دە آرقىلىسى دە بىر قارشىدىن آرتق بولماسە، و آور
 نەجس بىر مەقال چاماسىدىن آرتق بولماسە، شول نەجس
 ايلە نەزەر ئوقۇدۇرست بولۇر. اگردە بۇ قەدەرلىدىن آرتق
 بولسە، درىست بولماس. زور پالاسنىڭ بىر باشى
 نەجسلىنگەن بولسە، نەجسلىنمەگان باشىدە نەزەر ئوقۇ
 درىست بولۇر. اۋستىنە بىر نەجس توڭلىغان طوفراق

كېيىسە، شول طوفراقنىڭ اۋستىدە نمازلىق جەيىمىچى دە
نماز اوقۇدۇرست بولۇر.

حيوانلارنىڭ يۇنلرى، وكيىكان سۇيەك وسىنگىرلىرى پاكىمى نىجسىمى؟ شىرىعتچە بوغازلانغان حيوانلارنىڭ
ايتلىرى وتىرىلىرى پاكىمى؟ خىزىرنىڭ پاك نەرسەسى بارمى؟ بىر نىجس نەرسە، يانۇب كول بولسە،
ياكە چىرۇب طوفراق بولسە، ياكە طۇزلانۇب طۇز رەوشىنە كېلسە، پاك بولۇرمى؟ ايسىرتىچ
خىر طۇز قاتشوايەلە آينۇب سىركەگە ئەيلەنسە، نىجس مايدىن سابۇن ياسالسە، پاك بولۇرمى؟
تەنە ياكىيىدە، يانمازلىقكە آور نىجس نى قىدر بولسە، نماز اوقۇرغە ياراماس؟ آندىن كىيەرەك
بولسە اوقۇرغە يارارمى؟ يىڭل نىجس نى قىدر بولسە، نماز اوقۇرغە ياراماس؟ آندىن كىيەرەك
بولسە، اوقۇرغە يارارمى؟ زور بىر پالاس ياكىيىزنىڭ بىر باشى نىجس بولغاندە نىجس توكل
باشىدە نماز اوقۇ يارىمى؟ اۋستىنە نىجس توكلگان بىر طوفراق كىيىكان بولسە، شۇنىڭ
اۋستىدە نمازلىق جەيىمىچى نماز اوقۇدۇرست بولۇرمى؟

نەجىسلەردىن پاكلىو.

نەجىسلەنگەن كىيىمنى نەجىسدىن پاكلىو اۋچۇن
نەجىسىنى قىرۇب جىتۇب بىترگەندىن سوڭ اۋچ مەرتبە
يۈۈب تامچىسى تامماسلىق بولغانچى اۋچ مەرتبە صىغو
تەيىشلىدىر. طون، پالاس ويورغان كىيى صىغو مۇكىن
بولماغان نەرسەنى، اۋچ مەرتبە يۈۈب تامچىسى تامۇب
بىتكەنچى اۋچ مەرتبە اۋب قىويو تەيىشلىدىر. نەجىسنىڭ
ذاتى قالماسە، آرنىغە ايسى ياكى تۇسى قالسەدە، كىيىم
نەجىسكە حساب قىلىنماس، پىچاق وپپالا كىيى شىما نەرسەلەر
ياخشىلاپ، سۇرتو ايلەدە، پاككە حساب قىلىنۇرلەر.
سو ايلە يۈۈلسەلەر، بىگەرەك پاك بولۇرلەر. كون ذاتى،
كىيىكان قاتى نەجىسدىن اۋوب تۇشرو ايلە پاكلىو.

اما صييق ويوش نَجَسدن ۳ مرتبه باسۇب يوميچى
پاكلىنمىس. بر نەرسەنك قاي ييرينە نَجَس تىگانلىكى
اۇنۇتلسە، گمان ايله بر ييرينى يوغاچ پا كىكە حساب
قىلىنۇر. بال، ماي و سۇت كىي نەرسەگە بر از صييق
نَجَس قاتشۇب نَجَسلەنسەلر، اۇچ مَرْتَبە آرو صوايله
قوشۇب صووى بىتكەنچى اۇچ مَرْتَبە قايناتلو ايله
پاك بولۇرلر.

نَجَسلەنگان كىيمنى نَجَسدن پاكلىمەك اۇچۇن نى قىلو تىيشلى بولۇر؟ طون، پالاس يورغان
كىيىمى مەن بولماغان زور نەرسەنى نَجَسدن پاكلىمەك اۇچۇن نى قىلو تىيشلى بولۇر؟
كىيىمدە نَجَسنىڭ ذاتى بىتسە، آزغەنە ايسى يا تۇسىگە قالسە، نَجَسكە حساب قىلىنۇرمى؟
پىچاق، پىلالا كىي شىما نەرسەلر، نى قىلوايله پاككە حساب قىلىنۇرلر؟ كون ذاتى كىيىكە
نَجَسدن نىچەك پاكلىنۇر؟ يوش نَجَسدن نىچەك پاكلىنۇر؟ بر نەرسەگە نَجَس تىيۇب
موكرە نَجَس قاي ييرينە تىگانى اۇنۇتلسە اول نەرسە نىچەك پاكلىنۇر؟ بال، ماي و سۇت
كىيى نەرسەگە آزغەنە نَجَس قاتشسە، نىچەك پاكلىنۇر؟

پاكلىنىش پاكلىنىش

بَدْرَفكە مەرگانده اَوّل صول آياقنى آتلاب مەر
وچقغانده اَوّل اوڭ آياقنى آتلاب چغو مُسْتَحَبْدِر.
حاجتنى اوتەگان زمانده قىلغە قارشى يا آرقان بولو
و عَوْرَتينە ھەم نَجَسلرينە قاراو مەر و ھدر. حاجتنى
آچق ييردە اوتەگانده آيغە ھەم قۇياشقەدە قارشى يا
آرقان بولودە مەر و ھدر. بَدْرَفدە مەرچكە حاجتنى قىلغان
كشىگە، صول قولى ايله (اِسْتَبْرَا) قىلو، يەنى نَجَسنى

بر نەرسە ایلە قۇرۇتو تېیش بولۇر . بىدرفدە اولۇغ
 حاجتىنى قىلغان كشيگە ، سول قولى ایلە (استىنجا) قىلو ،
 يعنى عورتىنى پاكەو تېيشلى بولۇر . استىبرا واستىنجانى
 اوڭ قول ایلە قىلو ، پچەن وگاغد كىبى قدرلى نەرسەلر
 ایلە قىلو مكر وهدر . اگرده نجسى تەننىنى بوياسە ،
 استىرانى دە استىنجانى دە سو ایلە قىلو تېيشلى بولۇر .

بىدرفكە كىرگاندە ، قايسى آياقنى اۆل آتلاپ كرلۇر ؟ آندىن چىقاندە ، قايسى آياقنى اۆل آتلاپ
 چىلۇر ؟ حاجتىنى اوتەگان زماندە ، قبلەغە قارشى يا آرقان بولو درست بولۇرمى ؟ عورتىنە ياكە
 نجسلىرىنە قاراپ درست بولۇرمى ؟ حاجتى اوتەگاندە ، آيغە ياكە قۇياشقا قارشى يا آرقان بولو
 درست بولۇرمى ؟ بىدرفدە كچىككە حاجتىنى قىلغان كشيگە سول قولى ایلە نى قىلىق تېيشلى بولۇر ؟
 بىدرفدە الوغ حاجتىنى قىلغان كشيگە سول قولى ایلە نى قىلىق تېيشلى بولۇر ؟ استىبرا واستىنجانى
 اوڭ قولى ایلە قىلىق ، پچەن وگاغد كىبى قدرلى نەرسەلر ایلە قىلىق درست بولۇرمى ؟ نجس
 تەننىنى بوياسە ، استىبرا واستىنجانى نى ایلە قىلىق تېيشلى بولۇر ؟

پاك سولر .

چىشمە ويلغا سولرى ، كول ، دىڭز وقۇيۇ سولرى ،
 قار ، ياغمۇر و بۇز سولرى هر قايسى پاك سولردر .
 پاك نەرسە قاتشۇب بۇلغانغان بولسەلدە ، طهارتكە
 يارارلر ؛ سرکە ، شولپا ، ئەيرەن كىبى بولۇپ اسملىرى
 اوز گەرگان سولر پاك بولسەلدە ، طهارتكە ياراماسلر .
 قاون سووى كىبى يىمىشلردن چىققان سولردە پاك بولسەلدە ،

طهارتکه یاراماسلر. طهارت آلغانده آرو صاوته
 جییلغان صو (ماءُ مُسْتَعْمَلٌ) دییوب آتالور. آندی
 صو ظاهرده پاک کبی بولسهده، ایکنچی قات طهارت
 آلورغه یاراماس. آغم صو هم ئهیلنهسی (۴۰)
 آرشین وتیرهنگی یارتی قارش قدر بولغان کوب
 صو نجس قاتشسهده، نجسله نمسلر. بوندن کیم بولغان صو
 آرنه نجس قاتشسهده، نجسله نؤر. اگرده قاتشقان نجس
 صونک طعمینی، یا ایسینی، یا تۆسینی اوز گهرتسه، بیک
 زور صو بولسهده هم آغم صو بولسهده، نجس بولور. آدمی،
 آت، صییر و صارق کبی ایتی حلال حیوانلر اچکاندن
 صوڭ صاوتده قالغان صو پاکدر، طهارت آلورغهده
 یاریدر. اما ات و بورى کبی ایتی حرام حیوانلردن
 قالغان صو نجسدر. طاق، مهچی، وقار چغان قالغان
 صولر نجس بولماسه لرده، آنلر ایله طهارت آلو مکر وهدر.

نى صولرى پاك صولدر ؟ پاك نهرسه قاتشوب بۇلغانغان صو طهارت آلورغه یارامی
 پاك نهرسه قاتشوب اسمی اوزگاروب صو دیب آتالماسلق بولغان نهرسه طهارت آلورغه
 یارامی ؟ قاون کبی ییمش صولرى طهارتکه یارامی ؟ نیندای صو ماءُ مستعمل دیب
 آتالور ؟ ماءُ مستعمل پاکمی ؟ طهارتکه یارامی ؟ آغم صوغه یاکه کوب صوغه نجس تۆشسه
 نجسله نؤرمی ؟ آز صوغه نجس قاتشسه نجسله نؤرمی ؟ بر آغم صو یاکه کوب صوغه نجس قاتشوب
 طعمینی یا ایسینی یا تۆسینی اوز گهرتسه شول صولر نجس بولورمی ؟ آدمی، آت، صییر صارق کبی
 ایتی حلال حیوانلر اچکاندن قالغان صولر پاکمی، نجسمی ؟ طهارت آلورغه یارامی ؟ ات بورى کبی
 ایتی حرام حیوانلردن قالغان صو نجسمی ؟ طاق، مهچی، وقار چغان قالغان صو پاکمی ؟ طهارتکه یارامی ؟

جیگان بولسه، قۇيۇنك نى قىدر سووینی چىقارمق ئییشلى بۇلۇر؟ قۇيۇغە آدمى وصارق
قىدر بر حیوان تۇشۇپ اولسه نى قیلنۇر؟ قۇيۇنك قايسى كۈندە نىجسلەنگانلىكى معلوم
بولماسە، نیچە كۈندىن بیرلى نىجسكە حساب قیلنۇر؟

عورت.

نماز اوقۇغاندە عورت يىرلر اورتولى بولوفرضدیر.
اولاق بولمەدە بولسەدە، يالانغاچ كۈينچە نماز اوقو
درست توگلدیر. ایرلرنك بیللری طوغریسندن باشلاب
تز آستلرینه قدر بولغان تەنلری عورتدیر. بیللرندن
یوغاری وتزدن توبەن ییرلری آچق بولسەلدە، نماز
اوقۇلری درست بولۇر. خاتۇنلرنك تەنلرینك هر ییری
عورتدیر. مگر یۇزلری وبلەكلرینه قدر ایکی اوچلری
وطوبۇقلرینه قدر آیاق باشلری غنە عورت توگلدیر.
یانندە هیچ بر آرو کییم بولماسە، کییمینی یووارغە
صودە بولماسە، نمازنى نجس کییم ایله اوقودە يالانغاچ
اوقودە، درست بولۇر. اگرده بولمەكشی نمازنى يالانغاچ
اوقۇسە، اوطۇرۇب قنە اوقۇر.

نماز اوقۇغاندە قای ییرلر اورتولى بولو فرضدیر؟ يالانغاچ كۈينچە نماز اوقو درست
بۇلورمى؟ ایرلرنك تەنلرینك قای ییرلری عورتدیر؟ ایرلرگە بیللرندن یوغاری وتزدن
توبەن ییرلری آچق كۈينچە نماز اوقو درست بولۇرمى؟ خاتۇنلرنك قای ییرلرگە
عورت توگلدیر؟ آرو کییمی بولماغان كشی نمازنى نیچك اوقۇر؟ اگرده يالانغاچ
اوقۇسە، نمازنى باصوب اوقۇرمى، اوطۇرۇب اوقۇرمى؟

عذرلى خاتۇنلار.

ياش بالا آناسى بولغان خاتۇنلار قىرغاق كۈن قىدىر
 عذرلىرىدىن پا كەلگەنچى آروسز بولۇرلار. شول زاماندا
 آنلار نمازدا اوقۇماسلار، روزەدە تۇتماسلار. عذرلىرى
 تمام بولغاچ آنلارغا غىسل قىلۇپ پا كەلەنو فرض بولۇر.
 آنلار رمضاندا تۇتلىمى قالغان روزەلىرىنى سۈگىنىدىن
 قۇياقلىۇرلار. اما اوقۇلمى قالغان نمازلىرىنى قۇياقلىماسلار.
 بالغە بولغاندىن سوڭ آى صاين عذرلى بولغان خاتۇنلاردا
 عذرلى وقتلىرىدا اروسز بولۇپ روزە ونمازلىرىنى
 قالدۇرۇرلار. عذرلىرى تمام بولغاندىن سوڭ آنلارغا غىسل
 قىلۇپ پا كەلەنو فرض بولۇر. پا كەلگەنچى آنلاردا
 روزەلىرىنى قۇياقلىۇرلار. بالغەلىرىنىڭ عذرلىرى اۈچ كۈندىن
 كىم واون كۈندىن آرتق بولىمىدۇر. اگرده آرتق بولسە،
 آورو علامتىدۇر. اون بىرىنچى كۈنلىرىدا روزەلىرىنى دە
 تۇتارلار. صاحب عذر بولۇپ نمازلىرىنى دە اوقۇرلار.

ياش بالا آناسى بولغان خاتۇنلار عذرلى كۈنلىرىدا آرو بولۇرلارمى؟ عذر زامانلىرىدا نماز
 اوقۇلۇرمى؟ روزە، تۇتارلارمى؟ عذرلىرى تمام بولغاچ آنلارغا غىسل قىلۇپ فرض بولۇر؟ رمضاندا
 تۇتلىمى قالغان روزەلىرىنى سۈگىنىدىن قۇياقلىۇرلارمى؟ نمازلىرىنى قۇياقلىۇرلارمى؟ آى صاين
 عذرلى بولغان خاتۇنلار نىچەك؟ بالغەلىرىنىڭ عذرلىرى نىچە كۈندىن كىم بولىمىدۇر. نىچە كۈندىن
 آرتق بولىمىدۇر؟ اگرده آرتق بولسە، نى علامتى؟ اون بىرىنچى كۈنلىرىدا روزە ونمازلىرىنى
 ادا قىلىدۇرلارمى؟
 تم.

احمدھادی مقصودی.

نماز

عبادات اسلامیہ مجموعہ سینک

«اوپچی جزئی»

ابتدائی مکتبلرناک اوپچی صنف شاگرداری اوچوندیر.

س ۱۳۳۱
۱۹۱۳

۶

ИЗДАНИЕ ШЕСТОЕ.

Второе изданіе дозволено цензурою въ С. Петербургѣ.
18 Іюня 1899 г.

Казань.
Лито-Типографія И. Н. Харитоновъ
1913.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نماز

(۱) آیه کریمه: إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا ❀

معناسی: تحقیق نماز اوقو مؤمنلر اوزرینه وقتلی فرض قیلنشدیر.

(۲) الصَّلَاةُ الْخَمْسُ وَالْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ

كَفَّارَاتٍ لِّمَا بَيْنَهُنَّ مَا اجْتَنَبَتِ الْكِبَائِرُ ❀

معناسی: الوغ گناهلردن صافلانغانده بیش وقت نماز وجمعه ایکنچی جمعه قدر آرالرنده بولغان کچکنه گناهلرنک عفو قیلنووینه سبب بولورلر.

(۳) نماز دیمک الله تعالی گه معلوم رهوشده کوکل وتهن ایلر عبادت قیلو دیمکدر.

(۴) هر بر مؤمن بنده گه هر تهوالتک اچنده بیش وقت نماز اوقو فرضدر: ایرته نمازی، اوایل نمازی، ایکندی نمازی، آخشام نمازی، یهستو نمازی.

(۵) مگر جمعه کوننده اوایل نمازی اورنینه جمعه نمازی اوقو فرض بولور.

(۶) عید فطر ایلر عید قربان کونلرنده عید نمازلرینی اوقو ودخی سر کون یهستو نمازلرنن صوگره وتر نمازی اوقو واجبدیر.

(۷) رمضان آینده یهستو نمازلرنن صوگ وتر نمازینه قدر تراویح نمازی اوقو سنتدر. باشقه نفل نمازلری مستحبدر.

(۸) میت اۇچۇن جنازە نامازى اوقو فرض كفايەدر.

(۹) فرض كفايە ديمك آرادن بر يا بر نيچە كشي آدا قىلسە، باشقە كشيلىر قىلماسەدە، يارى طۇرغان فرض ديمكدر.

وقت.

(۱۰) هر نامازنى اوز وقتندە اوقو فرضدر. وقتى كرمىس بۇرۇن اوقۇلغان نماز فرض نمازغە حساب قىلنماس.

(۱۱) وقتندە اوقۇلمى قالغان نامازنى ايكنچى وقتدە (قضا) قياو فرض بولۇر.

(۱۲) ايرتە نمازىنىڭ وقتى طاك ياقىلغى جەيلگاندىن باشلاپ، قۇياش چغا باشلاغانچىدر.

(۱۳) اۋىلە نمازىنىڭ وقتى قۇياش تۇش (۱) وقتى طوغرىسىندىن اوشقاندىن باشلاپ، ايكندى وقتىنە قىردر.

(۱۴) ايكندى وقتى هر نەرسەنىڭ كۈلەگەسى تۇش وقتندەغى كۈلەگەسىندىن باشقە اوزى اۋزۇلغى قىر ايكى اۋلۇش اۋزايغاندىن باشلاپ، قۇياش تمام باتۇب بىتكانچىدر.

(۱۵) آخشام وقتى قۇياش تمام كۈملىگاندىن باشلاپ، (شفق) (۲) قىزلىغى بىتكانچىدر.

(۱۶) يەستۈ وقتى شفق قىزلىغى بىتكاندىن باشلاپ، طاك ياقىلغى جەيلگانچىدر.

(۱۷) وتر هم تراۋىچ نمازلىنىڭ وقتى يەستۈ نامازى اوقۇلغاندىن سوڭ طاك اتقانچىدر.

(۱۸) (جمعه) نمازىنىڭ وقتى اۋىلە وقتىدر.

(۱۹) عيد نمازلىنىڭ وقتى قۇياش چغۇب بر آز كۈتەرلىگاندىن باشلاپ اۋىلە وقتى كىرگانچىدر.

(۱) تۇش رەتتى - قۇياشنىڭ ايڭ يوغارىدە وتل اورتالقدە بولغان وقتىدر.
(۲) شفق - قۇياش باتقاندىن سوڭ مغرب طرفلىرىدە كۈرپنە طۇرغان قىزىلغى ياقىلغى.

۲۰) قۇياش چغۇب تۇرغان زاماندا، قۇياش تۇش وقتى طوغرىسىدا بولغان زاماندا، قۇياش باتۇب تۇرغان زاماندا ھېچ بىر نمازنى اوقۇ دوست تۈگىلىدۇ.

۲۱) ايرتە نمازىنى اوقۇب تۇرغان زاماندا، قۇياش چغا باشلاسا، نماز تمام بۇزلۇر، اما ايكندى نمازى اوقۇب تۇرغان زاماندا، قۇياش باتا باشلاسا، نماز بۇزلماس. شولاي بولسا، ايكندىنى قۇياش بايۇرغا ياقن وقتقا قدر كىچىكتر ومكروھىدۇر.

۲۲) طاڭ آتقاندىن سوڭ قۇياش چقانچى، ايكندى نمازىنى اوقۇغاندىن سوڭ آخسام اوقۇغانچى، مسجددا امام (خطبە) اوقۇغان زاماندا ۋەم عىد نمازلىرىنى اوقۇر آلدىن نفل نمازلىرى اوقۇ دوست تۈگىلىدۇ.

قِبْلَه.

۲۳) نمازنى قىلە طرفىنە طابا قاراپ اوقۇ فرضدۇر. قىلە قاى طرفىدا ايكانىنى بلە تۇرۇب نمازنى باشقا طرفقا طابا قاراپ اوقۇ ھېچ دوست بولماس.

۲۴) اَمَلِ اِسْلَامْنِگ قِبْلَه سى عَرَبِستاندا (مَكَّة مُكَرَّمَه) شەرنىدە (كَعْبَه) اسملى مبارك يۇرتنىڭ اورنىدۇر.

۲۵) بىزنىڭ «قزان» شەرنىدىن قاراغاندا قىلە طرفى (جَنُوب) طرفىدىن (۹) درجە قىدواڭ طرفىدە راقىدۇر. شونىڭ اۇچۇن قزاندا ايون آينىدە كۇندىز ساعىت بىرىنچى (۳۶) دىققە بولغاندا قۇياش نىق قىلە طوغرىسىدا بولادۇر.

۲۶) صحراۋە ياكە اورماندا قىلە قاى طرفىدا ايكانى معلوم بولماسا، ياقىنىدا بلۇچى كىشى دە تابالماسا، كۇندىز بولسا، قۇياش ياقىسىغا قاراپ، تۈزلە بولسا، تىمر قازىق يۇلتىزىغا قاراپ ياكە يولغا وطانلارغا قاراپ (تەرى) قىلو، يعنى كوڭل ايلە چامالاب قىلەنى ازىلە لازىم

بولۇر: كوڭلى قاى طرفنىڭ قبلە بولۇۋىنى ياقىن كورسە، نمازنى شول
طرفقە طابا قاراپ اوقۇر.

(۲۷) نماز اوقۇب تۇرغان وقتىدە قبلەنىڭ ايكنچى طرفدە ايكانىنى
سىز سە، نمازىنى بۇزمىچى غنە شول طرفقە طابا ئەيلەنۇر.

(۲۸) قورقنچلى يولدە بولغاندە ضرورە نمازنى آتقە آتلانغان كۇينچە
اوقۇدە درست بولۇر. اول وقتدە قبلە طرفىنە طابا قاراپ لازىم بولماس:
يولى قاى طرفقە طابا بارسە، شول طرفقە طابا قاراپ اوقۇب بارۇر.

نَيْتْ

(۲۹) نمازغە كىرەشكەندە اوقۇلاچق نمازنى كوڭل ايلە نيت قىلو فرضدر.
تل ايلە قاىو نماز ايكانىنى آتاب نيت قىلو مستحبدر.

(۳۰) امامغە اۇيۇغان كىشىگە اۇيۇنى دە نيت قىلو تىيشلى بولۇر.

بىش وقت نمازغە اۇشبو رەوشچە نيت قىلنۇر:

(۳۱) نيت قىلدم ايرتە نمازىنىڭ (۲) ركعت سىنتىنى اوتەمككە، خالصا لله
تعالى (الله اكبر). نيت قىلدم ايرتە نمازىنىڭ (۲) ركعت فرضىنى
اوتەمككە، اۇيۇدم اۇشبو امامغە (۲)، خالصا لله تعالى (الله اكبر).

(۳۲) نيت قىلدم اۋيلە نمازىنىڭ (۴) ركعت سىنتىنى اوتەمككە، خالصا
لله تعالى (الله اكبر). نيت قىلدم اۋيلە نمازىنىڭ (۴) ركعت فرضىنى
اوتەمككە، اۇيۇدم اۇشبو امامغە، خالصا لله تعالى (الله اكبر).
نيت قىلدم اۋيلە نمازىنىڭ (۴) ركعت سىنتىنى اوتەمككە خالصا لله
تعالى (الله اكبر).

(۳۳) نيت قىلدم ايكەندى نمازىنىڭ (۴) ركعت فرضىنى اوتەمككە
اۇيۇدم اۇشبو امامغە، خالصا لله تعالى (الله اكبر).

(۳۴) نيت قىلدم آخشام نمازىنىڭ (۳) ركعت فرضىنى اوتەمككە.

اۋيۇدم اۋشبو امامغە، خالصا للہ تعالیٰ (اللہ اکبر). نیت قیلدم آخشام
 نمازینڭ (۲) رکعت سنتینی اوتەمککە، خالصا للہ تعالیٰ (اللہ اکبر)
 (۳۵) نیت قیلدم یەستو نمازینڭ (۴) رکعت فرضینی اوتەمککە.
 اۋيۇدم اۋشبو امامغە، خالصا للہ تعالیٰ (اللہ اکبر). نیت قیلدم یەستو
 نمازینڭ (۲) رکعت سنتینی اوتەمککە، خالصا للہ تعالیٰ (اللہ اکبر)
 (۳۶) نیت قیلدم (۳) رکعت وتر نمازینی اوتەمککە، خالصا للہ تعالیٰ
 (اللہ اکبر) ❁

اَذَانُ وَقَامَتُ. (اقامت)

(۳۷) بیس وقت فرض نمازلرنڭ وجمعه نڭ وقتی کرگاچ (اذان) اوکو
 وفرضلرینی اوکور آلدندن غنە (قامت) اوکو سنتیدر.

(۳۸) بىر محله نڭ مسجدندە اوقولغان اذان وقامت بۇتۇن محله اۋچۇن
 كافیدر. مسجددە نماز اوقولغاندن صولڭ شول مسجد محلە سینڭ اۋیلرندە
 نماز اوکو اۋچۇن اذان دە قامت دە لازم بولماس.

اذان سوزلری اۋشبولدر:

(۳۹) دورت مرتبه (اللَّهُ أَكْبَرُ) معناسی: (اللہ تعالیٰ ھر نەرسەدن
 الوغراقدر) دیمکدر.

(۴۰) ایکى مرتبه (أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) معناسی: (کوڭلەسەن

گواملق بیرەمن کە تحقیق بر اللہ تعالیٰ دن باشقە ھېچ تڭرى یوقدر). دیمکدر.

(۴۱) ایکى مرتبه (أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ) معناسی: (کوڭلەسەن

گواملق بیرەمن کە تحقیق محمد علیہ السلام اللہ تعالیٰ نڭ ایلچیسیدر).

دیمکدر.

(۴۲) ایکى مرتبه (حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ) معناسی: (آشڭز نمازغە) دیمکدر.

(۴۳) ایکى مرتبه (حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ) معناسی: (آشڭز عذابدن

قۇتلوغە دېمىكىر)

(۴۴) (ايكى مرتبه ينه (اَللّٰهُ اَكْبَرُ) معناسى (يوغاردە مذكوردر)

(۴۵) بر مرتبه (لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ) معناسى : (بر الله تعالى دن باشقە ھېچ

تگىرى يوقدر) دېمىكىر .

(۴۶) ايرتە نمازىنىڭ اذانندە (حى على الفلاح) دن صوڭ، ايكى مرتبه

(الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ) دىيلىور . معناسى : (نماز او قو يۇقۇدن ياخشىراقدر)

دېمىكىر .

(۴۷) قامتدە اذان كېيىر . فقط قامتدە (حى على الفلاح) دن صوڭ

ايكى مرتبه (قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ) دىيلىور . معناسى : (تحقيق نماز او قۇلا

باشلادى) دېمىكىر . قامت اذانغە قاراغاندە تيزرەك او قۇلور

(۴۸) قامت او قوچى (حى على الصلاة) دىگانندە نماز او قۇيلاچقى كشىلرگ

اورنلرنىن طۇرۇب نمازغە نيت قىلو و (قد قامت الصلاة) دىگانندە تكبير

ئەيتۇب نمازغە كرشو مستحبدر .

اذاننىڭ مستحبلىرى .

(۴۹) مۇذَن يەنى اذان او قوچى كشى طهارتلى بولو ، قبلەغە قارشى

آياق اورە طۇرو اشاره بارماقلىرىنى قۇلاق اچلىرىنە قويو ، اذاننىڭ

سوزلىرىنى آچق ايتۇب سوزۇب ئەيتو ، ايكى سوزنى برگە قوشمىچى

ھر سوزنى آيرۇب ئەيتو ، (حى على الصلاة) نى اوڭ طرفقە طابا

قاراب و (حى على الفلاح) نى سول طرفقە طابا قاراب ئەيتو مستحبدر .

(۵۰) اذان او قۇلغانىنى ايشتكان كشىگە يۇرودن و اشدن طوقتاب ،

سوز سۇيلەشمىچى ، مۇذن آرتىدىن اذان سوزلىرىنى ئەيتۇب طۇر و مستحبدر .

(۵۱) مۇذن (حى على الصلاة) دىگىچ ھر ايكى سىندە (لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا

بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ) دىمىك ، يەنى (ھر بر حال و قۇت ئالوغ بولغىچى الله

تعالى دن گنەدر) دىمىك ،

(۵۲) وَمُؤَذِّن (حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ) دېگانده هر مرتبه سنده (ماشاء الله) و ما لم يشاء لم يكن) ديمك، يعنى (الله تعالى تله گان اش هيچ بولمى قاله واول تله مه گان اش هيچ بولماس) ديمك ده مستحيدر .
 (۵۳) طهارتسز و جنب كشيلىرنىڭ، ديوانه و ايسرىك كشيلىرنىڭ هم خاتۇنلار و صبى بالالارنىڭ هم فاسق كشيلىرنىڭ، اذان و قامت او قۇلرى مكر و هدر

اذان دُعاسى .

(۵۴) اذان او قۇلغاندىن سوڭ او قۇغان كشى ده ايشتكان كشيلىردە، اوشبو دعانى او قۇرلر:
 اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ التَّامَّةُ وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ ﴿۱﴾ اَتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ وَالدرَجَةَ الْعَالِيَةَ الرَّفِيعَةَ ﴿۲﴾ وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ وَارْزُقْنَا شِفَاعَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ﴿۳﴾ اِنَّكَ لَا تُخْلُقُ الْبِعَادَ
 معناسى: اى اوشبو كامل اذاننىڭ و وقتى كرگان نمازنىڭ خوجهسى بولغۇچى الله، محمد عليه السلامگە ياردمچىلىكنى و آرتقلقنى و يوغارى هم اۇستۇن بولغان درجهنى و يرگل. و دخى انى اوزىڭ وعدە قىلغان ماقتاولى اورنغە ايرشدرگل. و دخى قيامت كۇنىدە بزگە اناڭ شفاعتىنى نصيب ايتكل. تحقيق سين وعدە كگە هيچ خلاقلق قىلميسىڭ.

نمازنىڭ دُكُورلى .

(۵۵) ثَنَاءٌ: سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ ﴿۱﴾
 معناسى: اى الله، سىنىڭ پاكلىگىنى و ماقتاولىلغىنى بلەمن. سىنىڭ اسمىڭ ماركىر هم درجەڭ الوغدر. سىنىدن باشقە هيچ تىگرى يوقدر.
 (۵۶) تَعُودُ: أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿۱﴾ معناسى:

رحمتدن سۇرلش شىطاننڭ (ياوزلغندە) الله تعالى گە صغنامن.

(۵۷) بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * معناسى:

دنيادەدە آخرتەدەدە رحمت قىلغۇچى الله تعالى نڭ اسمى ايله

باشلىمىن (مىن بو اشنى)

سورە فاتحە. بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *

(۵۸) الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ *

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ * اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ * صِرَاطَ

الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ * غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ * آمِينَ

معناسى: ھەرماقتاولىق بارچە عالمى تىرىيە قىلغۇچى، دنيادەدە آخرتەدەدە

رحمت قىلغۇچى و قىامت كۈنىنىڭ خوجەسى بولغۇچى الله تعالى گە

خاسدۇر. (اى رىمىز) بىز سىڭاڭغە عبادت قىلامىز وسىندىن گنە ياردىم

استىمىز. بىزلىرىنى طوغرى يولغە كوندۈرگىل شول كىمىلەرنىڭ يولىنە، كە

سىن آنلارغە اىزگى نىمەتلەر وىرمىشىڭ. آچولا نلىمىش و آزمىش كىشىلەرنىڭ

يوللىرىنى باشقە، يولغە، يەنى ياخشى يولغە كوندۈرگىل. آمىن يارب

دەامنى قبول قىلغىل.

سورە مەدە. بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *

(۵۹) تَبَّتْ يَدَايَايَ لِهَبِّ * وَتَبَّ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ * سَيَصْلَىٰ

نَارًا * ذَاتَ لَهَبٍ * وَأَمْرَاتُهُ حَمَالَةَ الْعَطَبِ * فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ *

معناسى: ابولەب (۱) ھەلەك بولسەيدى. البتە ھەلەك بولۇر. مالى و كەسبى

اىلەدە آندىن قۇتۇلا آلماست. البتە تىزى يالقۇنلى تىمۇغ اوپىنە كىرۇر.

خاتۇنى دە مويىنىنە مۇنچالا جىب طاغۇب شۇندە او طۇن و لاشۇچى بولۇر.

(۱) ابولەب پىغىمىز محمد عليە السلام نڭ آتاسى اىلە بىر طۇرغان آغاسىدۇر. اوزىدە

خاتۇنىدە پىغىمىز گە يىك دشمان و ھەر بىرسى يىك ايمانسىز بولدىلارندىن حقلىرىدە اۆشۈرۈپ كىلىشەن.

معناسی : ای رب، بزرگه دنیا ده ده آخرته ده ایزگی نعمت لر بیر گل . وهم
بزی جهنم عذابدن صافلاغل .

(۷۰) سلام : السَّلامُ عَلَیْکُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

معناسی : سزگه الله تعالی نك سلامی ورهمنی بولسون .

سلام دعاسی .

(۷۱) اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

معناسی : یارب، سین هر بر بلالردن صافلاغوچیسک . هر بر سلامتک
سیندن گنه در . مبارک بولغوچیسک، ای الوغلو و حرمت اییه سی بولغوچی الله .

قنوت دعاسی .

(۸۲) اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَغْفِرُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ ، وَنُؤْمِنُ بِكَ وَتَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُشْنِي

عَلَيْكَ الْخَيْرَ ، نَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ وَنَخْلَعُ وَنَتْرِكُ مِنْ يَفْجُرُكَ

اللَّهُمَّ أَيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّي ، وَنَسْجُدُ وَالْيَاكَ نَسْعَى وَنَحْفِدُ ، نَرْجُو

رَحْمَتَكَ وَنُخْشِي عَذَابَكَ * إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَفَّارِ مُلْحِقٌ

معناسی : یارب، تحقیق بز سیندن یاردم استیمز . هم سیندن گناه لر مرئی

یارا قافلگنی استیمز . ودخی سیگا اینانامز وتوکل قیلوب هر بر اشر مرئی

سیگا طابشرامز . ودخی سینی ماقتیمز . سیگا شکر قیلامز، کفرک قیلیمز .

سیگا گناه قیلا طورغان کشیلارنی طاشلیمز . یارب، بز سیگا غنه عبادت قیلامز .

وسپنک اوچون گنه نماز اوقیمز هم سجده قیلامز، وعبادت قیلوب سیگا یاقن
بولور غه طر شامز . رحمتگنی امید ایته مز، عذابگدن قورقامز . تحقیق سینک
عذابک ایمانسز کشیلر گه گنه نیگوچیدر .

ایکی رکعتلی نماز .

(۷۳) ایستیی رکعتلی نماز ده ایکی (قیام) ، ایکی (رکوع) ، دورت

(سجده) وېر (قعدە) باردۇر .

(۷۴) قىيام آياق اورە تۇرۇ. (رُكُوع) بۇگلو، (سجده) ماڭلاينى
يېرگە تېيىرۇ، (قعدە) او تۇرۇ دېمىكىر .

(۷۵) ايكى ركعتلى نمازنى اوقۇياچق كشى نمازغە كرشكاندە اۆل نيت
قىلۇر. آندىن سوڭرە قوللىرىنى كوتەرۇب باش بارماقلىرىنىڭ يېتلىرىنى
قۇلاق يۇمۇشاقلىرىنىڭ آرتلىرىنە تېيىرۇب (تَكْبِير) ئەيتۇر . سوڭرە
قوللىرىنى باغلاپ كىندىك آستىنە قويۇر . سوڭرە (ثَنَاء) اوقۇر . سوڭرە
(تَعُوذ) ئەيتۇر . سوڭرە (بِسْمِ اللّٰهِ) ئەيتۇر . سوڭرە سورە فاتحە اوقۇر .
سوڭرە (آمِن) دىيۇر. سوڭرە بىر سورە اوقۇر (۱)، سوڭرە تەكبىر
ئەيتۇب ركوعكە ايللۇر. ركوعدە ۳ مرتبە تەسبىح ئەيتۇر. ركوعدىن تەسبىح
ئەيتۇب (قَوْمِ) گە (۲) تۇرۇر. قومەدە وقتدە (تَحْمِيد) ئەيتۇر. قومەدىن
تەكبىر ايلە سجده گە تۇشۇر. سجدهدە ۳ مرتبە تەسبىح ئەيتۇر. سجدهدىن
تەكبىر ايلە تۇرۇب (جَلَسَ) (۳) گە اوتۇرۇر. جەلسەدىن تەكبىر ايلە
يەنە سجده گە كىتەر. ايكنچى سجدهدە ۳ مرتبە تەسبىح ئەيتۇر. ايكنچى
سجدهدىن تەكبىر ايلە ايكنچى ركعتنىڭ قىيامىنە تۇرۇر.

(۷۶) ايكنچى ركعتنىڭ قىيامىدە ثَنَاء وتعوذ اوقۇماس، قوللىرىنى باغلاپ
بىسملا، سورە فاتحە، آمِن، وېر سورە (۴) اوقۇر. يەنە اۋلگى ركعتدە گى كىي
ركوع، قومە وايكى مرتبە سجده قىلۇر .

(۷۷) ايكنچى سجدهدىن سوڭ تەكبىر ايلە قعدە گە اوتۇرۇر . قعدەدە
وقتدە اۆل (تَشَهُّد) اوقۇر، سوڭرە (صَلَوَات) اوقۇر، سوڭرە (دُعَا) آيتىنى
اوقۇر. آندىن سوڭ اۋل اوڭ طرفقە سوڭرە سول طرفقە سىلام دىيۇر
آندىن سوڭ سىلام دعاسى ايلە دعا قىلۇر .

(۱) مىثلا سورە مىسلىنى اوقۇر

(۲) قومە آرنىڭە آياق اورە تۇرۇ دېمىكىر

(۳) جەلسە ايكى سجده آراسىدە اوتۇرۇپ تۇرۇ دېمىكىر (۴) مىثلا سورە باغلاپ اوقۇر

(۷۸) اۋشبو قدر ايله ايكي ركعتلى نماز تمام بولۇر. ايرته نمازىنىڭ ايكي ركعت سنتى وايكي ركعت فرضى واۋيله، آخشام ويهستو نمازلىرىنىڭ ايكي شەر ركعت سنتلىرى ھىربرسى اۋشبو رەوشچە او قۇلۇرلر. آيرمالرى نيتلر نە كەنەدر .

دورت رَكَعَتلى نماز .

(۷۹) دورت ركعتلى نماز دە ۴ قىام، ۴ ركوع، ۸ سجدە، ۲ قعدە واردر .
(۸۰) اۋلگى قعدەسى ايكنچى ركعتنىڭ آخرنە، ايكنچى قعدەسى دورتنچى ركعتنىڭ آخرنە بولادر . اۋلگى قعدەدە تشھد او قۇلغاچدە اۋچنچى ركعتنىڭ قىامىنە تۇرلۇر . صوڭغى قعدەدە تشھد صوڭ صولان ودعا او قۇلۇب سلام ويرلۇر .

(۸۱) اگر دورت ركعتلى نماز اۋيله نڭ دورت ركعت سنتى كى سىنن نماز بولسە، ھر ركعتندە سورە فاتحەدن صوڭ برەر سورە او قۇلۇر .

(۸۲) اۋيله ايكندى ويهستو نمازلىرىنىڭ دورتەر ركعت فرضلىرى كى فرض نماز بولسە، سورە فاتحەدن صوڭ اۋلگى ايكي ركعتندە كەنە برەر سورە او قۇلۇر . صوڭغى ايكي ركعتندە سورە فاتحە او قۇلۇردە، ركوع قىلىنۇر، اول ركعتلردە سورە فاتحەدن صوڭ يەنە ايكنچى سورەلر او قۇلماس .
(۸۳) اۋچ ركعتلى نماز دەدە ايكي قعدە بولادر . برى ايكنچى ركعتنىڭ آخرنە، ايكنچىسى اۋچنچى ركعتنىڭ آخرنەدر .

(۷۴) آخشامنىڭ اۋچ ركعت فرضىنىڭ اۋلگى ايكي ركعتندە سورە فاتحەدن صوڭ برەر سورە او قۇلۇر . صوڭغى ركعتندە سورە فاتحەدن صوڭ يەنە بر سورە او قۇلماس .

(۸۵) اۋچ ركعت وتر نمازىنىڭ ھر ركعتندە سورە فاتحەدن صوڭ برەر رە او قۇلۇر . اۋچنچى ركعتندە سورەلر او قۇلغاندن صوڭ ركوع قىلغانچى نمازغە كوشكاندە كى كى قۇللرنى كوتەرۇب تكبىر ئەيتلۇر . آندىن صوڭ يەنە قۇللر باغلاپ قنوت دعاسى او قۇلۇر . قنوت دعاسىدىن صوڭ ركوع،

سجدە وقعدە ايلە وتردە باشقە نمازلىرى كىمى تمام قىلىنۇر .
(معلم افندى بو طوغرىدە ھەر نمازنى بالفعلى اوقۇتۇپ قارامق تىيىشلىدىر.)

خاتۇنلار نمازى

- (۸۶) خاتۇنلار نمازىنىڭ ايرىلىرى نمازىدىن (۸) يىردە ايرماسى واردىر :
- (۱) ايرىلىرى نمازغە كىرىشكەندە تىككىر ايلە قوللىرىنى قۇلاق يۇمۇشاقلىرى طوغرىسىنە قىدر كوتەرىۋىلىرى . خاتۇنلارنىڭ باشلىرى طوغرىسىنە قىدر كەنە كوتەرىۋىلىرى .
- (۲) نمازغە كىرىشۇر اۇچۇن قول كوتەرىشكەندە ايرىلىرىنىڭ قوللىرى آچىق بولۇر . خاتۇنلارنىڭ يىڭلىرى اچىدە اۇرتولى بولۇر .
- (۳) ايرىلىرى قىيامدە قوللىرىنى باغلاپ كىندىلىرى آستىنە قوياىلىرى . خاتۇنلار كوكىرىلىرى آستىنە كەنە قوياىلىرى .
- (۴) ركوعدە ايرىلىرى تىزلىرىنى بۇكىمىلىرى ، خاتۇنلار بۇگۇرەك تۇرىۋىلىرى .
- (۵) ركوعدە وقتدە تىزلىرىنى تاپانۇپ تۇرىغاندە ايرىلىرىنىڭ قول بارماقلىرىنىڭ آراسى آچىق بولۇر . خاتۇنلارنىڭ آچىق بولماس .
- (۶) سجدەدە وقتدە ايرىلىرى قۇرساقلىرىنى بۇطلىرىنىە وبلەكلىرىنى يىرگەدە قابىرغالىرىنىە تىيىرمىلىرى . خاتۇنلار ايرىلىرىنىڭ خىلافتچە قىلىۋىراق سجدە قىلىۋىلىرى .
- (۷) قعدەدە وقتدە ايرىلىرى اوڭ آياقلىرىنى باستىرۇپ بارماقلىرىنى قىبلەغە تابا قاراتۇپ قوياىلىرىدە ، سول آياقلىرىنى ياتىتۇرۇپ آنڭ آستىنە اوتۇرىۋىلىرى . خاتۇنلار ايكى آياقلىرىنى دە اوڭ طرفلىرىدىن چىقارۇپ باشلىرىنى قىبلەغە تابا قاراتۇپ قوياىلىرىدە ، سول ياقى اۇچالىرى ايلە يىرگە اوتۇرىۋىلىرى .
- (۸) ايرىلىرى فرض نمازلىرىنى اذان و قامت اوقۇپ امام و جماعت ايسلە اوقۇرىلىرى ؛ خاتۇنلار اۇچۇن اذان و قامت لازىم توكلىدىرى . چۇنكى خاتۇنلارنىڭ آرادىن بىرسى امام بولۇپ نمازنى جماعت بولۇپ اوقۇلىرى مەكىر و ھىنىر .
- اوشبو (۸) يىردىن باشقە اورنلار دە خاتۇنلارنىڭ نمازلىرى دە بىھىنە ايرىلىرى نمازى كىيىدىرى

تَسْبِيحُ وَدُعَا

نمازنی تمام قیلغاندن سوڭ اوشبو ذکرلر اوقۇلۇر:

(۸۸) سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

معناسی: الله تعالی کیمچیلکلردن پاک بولغوجیدر. بارچه مافتاولیلق الله تعالی
گه خاصدر. بر الله تعالی دن باشقه هیچ تڭری یوقدر. الله تعالی هر ندرسه دن الوغراقدر

(۸۹) لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

معناسی: هیچ حال وقوت یوقدر، مگر الوغ و بلند بولغوچی الله تعالی ایله گنه در

(۹۰) مَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ وَمَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ

معناسی: الله تعالی تله گان ندرسه لر نڭ هر قایوسی بولۇر. الله تعالی
تله مه گان ندرسه هیچ بولماس.

آيَةُ الْكُرْسِيِّ:

(۹۱) أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الله لا اله الا هو الحي القيوم لا تاخذه سنة ولا نوم له ما في السموات

وما في الارض من ذا الذي يشفع عنده الا باذنه يعلم ما بين

أيديهم وما غابهم ولا يحيطون بشيء من علمه الا بما شاء وسيع

كرسيه السموات والارض ولا يؤده حفظهما وهو العلي العظيم

معناسی: الله، ترك بولغوچی، عالمنڭ هر بر اشینی تدبیر قیلغوچی

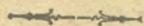
اول بر الله تعالی دن باشقه هیچ تڭری یوقدر. اول الله تعالی ده یوقۇ مسرا

شم یوقۇ بولماس. بیرده وکوکلرده بولغان ندرسه لر هر قایوسی

آقیدر لر کیم، آنڭ قارشنده شفاعت قیلغوچی؟ (هیچ کم شفاعت

قیلار) مگر، آنڭ رخصتی ایله گنه، اول الله تعالی بیرده وکوکلرده

بولغان كىمىسىلرنىڭ اوزلرىدىن اۋل بولغان نەرسەلەرنى دە، آنلردىن صوڭ كىلە چك
نەرسەلەرنى دە بلەدر. اول كىمىسىلەر الله تعالى بلگان نەرسەلەرنىڭ ھېچ قايسىنى
بلە الماسلەر. مگر الله تعالى تلەگان قىدرگنە بلۇرلر. آنڭ كىرىسىسى
كوكلەرنى دە يىرنى دە صىدر مشدر. يىر و كوكنى صاغ طۇتو الله
تعالى گە ھېچ آغرىق قىلمىدر. اول الله تعالى الوغ وبلنددر.

۹۲) اۋشبو ذكىرلر و آيتلر اوقۇلغاندىن صوڭ (۳۳) مرتبە) سبحان الله
و (۳۳) مرتبە (الحمد لله) و (۳۳) مرتبە (الله اكبر) دىيۇر.
آندىن صوڭ قوللارنى كوكرەك طوغرىسىنە قىدر كوتەرۇب اۋشبو دعا
اوقۇلۇر:

اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنَّا صَلَاتَنَا وَصِيَامَنَا وَقِيَامَنَا وَقِرَاتَنَا وَرُكُوعَنَا وَسُجُودَنَا
وَقُعُودَنَا وَتَسْبِيحَنَا وَتَهْلِيلَنَا وَتَخْشَعَنَا وَتَضَرُّعَنَا اللَّهُمَّ تَمِّمْ تَقْصِيرَنَا
وَتَقَبَّلْ تَمَامَنَا، وَاسْتَجِبْ دَعَائِنَا وَاعْفِرْ أَحْيَانَنَا وَارْحَمْ مَوْتَانَا يَا مَوْلَانَا
اللَّهُمَّ احْفَظْنَا يَا فَيَاضُ، مِنْ جَمِيعِ الْبَلَايَا وَالْأَمْرَاضِ اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ
مِنَّا هَذِهِ الصَّلَاةَ (الْفَرَضَ مَعَ السَّنَةِ) مَعَ جَمِيعِ نَقْصَانَاتِهَا، بِفَضْلِكَ
وَكَرَمِكَ وَلَا تَضْرِبْ بِهَا وَجُوهَنَا، يَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ وَيَا خَيْرَ النَّاصِرِينَ
تَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ وَآلِحِقْنَا بِالصَّالِحِينَ وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى خَيْرِ
خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِهِ وَآصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ

معناسى: يارب، بىزنىڭ نمازىمىزنى، روزهىمىزنى، قىيامىمىزنى، ركوعىمىزنى،
سجدهىمىزنى، قعدەىمىزنى، تسبيحىمىزنى، تهليلىمىزنى، تىلواىمىزنى،
وياالواروومىزنى قبول قىلغىل، يارب، كىچىكلىكىمىزنى تامام قىلغىل،
تامام بولغان عمللىرىمىزنى قبول قىلغىل ودىغى دعاىمىزنى دە قبول

قىلغىل. اى خوجەمىز، تىركىلمىزنى يارلقاغل واولىكلىمىزگە رىھىمىتى قىلغىل
 اى رىھىمىتى قۇيغۇچى اللە، فىلىككى وىكىرىمىككى اىلە بىزدىن اۇشبو نىمازمىزنى
 ھىر بىر كىمچىلىكلىرى اىلە قىبول قىلغىل. اول نىماز اىلە بىزنىڭ يۇزمىزگە
 اۇرماغل. اى بارچە عالمىنىڭ ھىق مەبۇدى و اى ياردىم قىلغۇچىلىرىنىڭ
 كاملىرىگى، بىزنى مىسلىمان ھالىمىزچە وفات قىلغىل و بىزلىرىنى اىزىگى
 كىشىلىرىگە طۇتاشدىرغىل. اللە تەلى، خىلقلرنىڭ ياخشىراغى مەھمۇد
 ەلىھىسسالامگە و ائىنىڭ آل وىصاھىلەرىنە بارچە سىنەدە رىھىمىتى قىلغىلى اىدى

ضعيف كشىنىڭ نىمازى.

(۹۳) آوروسىبىلى ياكە قارىلىق سىبىلى قىيام اىلە اوقۇرغە قۇتتى يىتمەگان
 كشى نىمازنى اوطۇرۇب اوقۇر. اوطۇرغان كۇنىچە قوللىرىنى باغلاپ
 سورە فاتھەنى و ائىدىن صوڭ اوقۇلا طۇرغان سورەنى اوقۇغاندىن صوڭ،
 ركوعىنى بىر آز اىلىۇب تىزىنە طايانۇب قىلۇر. سىجدەسىنى سىلامىتى
 و قتەدەنىچە قىلۇر.

(۹۴) اگىردە گەودەسى اىلە اىلىۇب ركوع و سىجدەدە قىلا آلاماسە،
 ركوع و سىجدەسىنى اىشارە اىلە قىلۇر: باشىنى ركوع اۇچۇن
 آزاراق، سىجدە اۇچۇن كوبرەك اىيەر.

(۹۵) اوطۇرۇب طۇرۇغەدە قۇتتى يىتمەسە، آياقلىرىنى قىبلە طرفىنە
 صوزۇب چالقان ياتۇب ركوع و سىجدەنى باشى اىلە اىشارە قىلۇب
 اوقۇ درست بولۇر.

(۹۶) اگىردە باشىنى قۇزغاتۇرغەدە قۇتتى يىتمەسە، نىمازلىرىنى اوقۇماس،
 سىلامىتلەنگاچ، قالغان نىمازلىرىنى قىضا قىلۇر.

(۹۷) فىرىض نىمازنى بارا طۇرغان كۇيىمەدە ەندىرسىز بولغانىدەدە،
 اوطۇرۇب اوقۇ درست بولۇر. اما طوقتاغان كۇيىمەدە وىيىر اۇستىندە
 نىمازنى بىر ەندىردىن باشقە اوطۇرۇب اوقۇ درست بولماس.

۹۸) سنت و نفل نمازلىرىنى ھەر يېردە غەرىب بولغاندە، اوقۇرۇپ اوقۇ دەست بولۇر.

۹۹) سنت و نفل نمازى آتقە آتلانغان كۈنچە اوقۇدە دەستدر. بىك ضرور بولماغاندە فرض نمازلىرى آت اۋستندە اوقۇ دەست توگلدەر، دشماندن يا یرتقچى حيواندن قورقۇ سببلى آنى دە آت اۋستندە اوقۇ دەست بولۇر.

۱۰۰) ھېچ قرآن اوقى بلمەگان نادان كشىگە نماز اوقۇر قدر، برنیچە سورەنى اۋیرەنو، قرآننىڭ قايسى حرفلىرىنى ياڭلىش ئەیتە طۇرغان صاقۇ كشىگە حرفلىرىنى دەست ئەیتۇرگە اجتهاد قىلو فرضدر.

۱۰۱) اجتهاد قىلۇب دە، نماز دە واجب بولغان قدر قرآننى دەست اوقى آلمان كشىلرگە نمازلىرىنى امامغە اۋیۇب اوقۇ تېیشلى بولۇر. يالغۇز اوقۇغاندە آنلر ھر ركعتدە بلىگان آیتلىرىنى گنە تکرارلاپ اوقۇرلر. ۱۰۲) بىك نادان و بىك صاقۇ كشىلرنىڭ باشقە كشىگە امام بولولرى دەست توگلدەر.

۱۰۳) بر تەولك یعنی (۲۴) ساعت قدر تىلرۇب ياھوشسز بولۇپ ياتقان كشىگە اوقۇلمى قالغان نمازلىرىنى سلامتلەنگاچ قضا قىلو فرض بولۇر. ۱۰۴) بر تەولكدن آرتق ھوشسز بولۇپ ياتقان كشىگە شول وقتدە قالغان نمازلىرىنى قضا قىلو فرض بولماس.

نمازنىڭ شەرطلىرى.

۱۰۵) نمازنىڭ شەرطلىرى، یعنی طشندەى فرضلىرى (۸) در:

- (۱) (وَضُوءٌ) طهارتلى بولو،
- (۲) (طَهَارَتِ بَدَن) تەنى پاك بولو،
- (۳) (طَهَارَتِ ثَوْب) كىيىمى پاك بولو،
- (۴) (طَهَارَتِ مَكَان) نمازغى پاك بولو،
- (۵) (سَتْرِ عَوْرَت) عورت يىرلىرى اۋرتولى بولو،
- (۶) (دُخُولِ وَقْت) نمازنىڭ ۋقتى كىرۈ،
- (۷) (اِسْتِقْبَالِ قِبْلَه) قىبلەگە قارشى قارار،
- (۸) (نِيَّتِ بِالْقَلْب) كۆڭل اىلە نمازنى نىت قىلو،

نمازنىڭ رىكئلىرى.

- (۱۰۶) نمازنىڭ رىكئلىرى، يەنى اچىندەگى فرضلىرى دە (۸) در:
- (۱) (تَكْبِير) نمازغە كىرەتكەندە (الله اكبر) دىيو،
- (۲) (قِيَام) اۋچ آيت اوقۇر قىر آياق اورە طۇرو،
- (۳) (قِرَاءَت) قىيامدە اۋچ آيت چاماسى قرآن اوقو،
- (۴) (رُكُوع) قىيامدىن صوڭ ايلۇب ركوع قىلو،
- (۵) (سُجُود) ماشكلاينى يىرگە تىيىرۇب ايكى مرتبە سجدە قىلو،
- (۶) (قُعُود) نمازنىڭ آخىرىدە قعدەگە اوطۇرو،
- (۷) (تَرْتِيب) نمازنىڭ رىكئلىرىنى تىرتىپلارنچە قىلو،
- (۸) (خُرُوج) نمازدىن اوز اختیارى اىلە چغو.

نمازنىڭ واجبلىرى.

نمازنىڭ مشهور واجبلىرى (۱۵) در:

- (۱) (قِرَاءَتِ فَاتِحَہ) فرض نماز لرنڭ اۆلگى ايكى ركعتىدە، و تر، سنت و نفل نماز لرنڭ ھر ركعتىدە بىر مرتبە سورە فاتحە او قو.
- (۲) (ضَمِّ سُوْرَہ) مذکور ركعتلردە سورە فاتحەدن صوڭ يىنە بىر سورە يا اۆچ آيت قدر قرآن او قو،
- (۳) (طُمَانِيْنَه) ركوع و سجدەدە اقل بىر تسبيح ئەيتۇر قدر طۇرو،
- (۴) (قَوْمَه) ركۇعدىن طۇرغاچ آياق اۇستىدە طوغرىلانۇب طۇرو،
- (۵) (جَلَسَه) ايكى سجدە آراسىدە اوطۇرۇب طۇرو،
- (۶) (قَعْدَهء اُولى) اۆچ دورت ركعتلى نمازلردە ايكىنچى ركعتنىڭ آخىرىدە قعدەگە اوطۇرو،
- (۷) (تَشَهُّد) ھر قعدەدە تىشەد او قو،
- (۸) (سَلَام) نمازدىن چىققاندا سىلام بىرو،
- (۹) (مُؤَالَات) نمازنىڭ بىر عملى تامام بولغاچدە، تىز آندىن صوڭغى عملىنى قىلا باشلاو،
- (۱۰) (جَهْر) ايرتە، آخىشام ويەستونمازلرنىڭ اۆلگى ايكى ركعتلردە امام سورەلرنى قىچقۇرۇب او قو،
- (۱۱) (اخْفَا) باشقە ركعتلردە امامدە يالغۇز او قوچى دە سورەلرنى ياشرۇن او قو،
- (۱۲) (انْصَات) امام سورەلرنى او قۇغان زماندە مەقتىدى تىك طۇرو،
- (۱۳) (تَكْبِيْرَاتِ عِيْد) عىد نمازلرنىڭ ھر ركعتىدە اۆچەر مرتبە تەكبىر ئەيتو.
- (۱۴) (قُنُوْتُ) و تر نىڭ اۆچىنچى ركعتىدە (قنوت) دىعاسىنى او قو،
- (۱۵) (سَجْدَهء سَهْو) نمازدە ياڭلىشقان كىشى نمازنىڭ آخىرىدە (سجدەء سَهْو) قىلو. (سجدەء سَهْو اوز بابىدە بيان قىلناچقىر).

نمازنىڭ سۈننەتلىرى.

(۱۰۸) نمازنىڭ مشھور سۈننەتلىرى (۲۵) در:

(۱) (جَمَاعَت) فرض نمازنى جَمَاعَت ايلە اوڧو،

(۲) (اَذَان) فرض نمازلىر اۇچۇن اذان اوڧو،

(۳) (اِقَامَت) فرض نمازلىرى اوڧۇر آلدندىن قامت اوڧو،

(۴) (رَفْع يَدَيْن) نمازغە كىرەتكەندە تەكبىر ايلە قوللىرىنى كۆتەرۈ،

(ايرلىر قۇلاقلىرى طوغرىسىنە قىرر وختۇنلىر ايكى باشلىرى طوغرىسىنە قىرر كۆتەرۈرلىر)

(۵) (ضَم يَدَيْن) قىامدە وڧتدە قوللىرىنى باغلاۋ،

(۶) (ثَنَاء) اۋلىگى ركعتدە ثنا اوڧو،

(۷) (تَعَوُّذ) اۋلىگى ركعتدە اعوذ ئەيتو،

(۸) (بِسْمَلَه) سورە فاتحەدن اۋل بىسملە ئەيتو،

(۹) (تَأْمِين) فاتحەدن صوڭ آمىن دىيو،

(۱۰) (تَكْبِيرَاتِ اِنْتِقَالَات) ركوعكە بارغاندە، سجدەكە بارغاندە،

سجدەدن تۇرغاندە وقيامغە تۇرغاندە تەكبىر ئەيتو،

(۱۱) (رُكُوع مَسْنُون) ركوعنى سۈنۈت بولغان رەۋشۈنچە قىلو،

(شۈيلەكە ركوعدە وڧتدە بارماقلىرىنى آچۇب تىزلىرىنە تايانۇب تۇرۇر،

تىزلىرى بۇگىلىچى تۇرۇر، باشى آرقاسى ايلە تىگىز بولۇر)

(۱۲) (سُجُود مَسْنُون) سجدەنى سۈنۈت بولغان رەۋشۈنچە قىلو،

(شۈيلەكە سجدەدە وڧتدە آياقلىرى قوللىرى، بۇرنى وماڭلايى يىرگە

تىيۇب تۇرۇر، باشى ايكى قولىنىڭ آراسىدە بولۇر، بلەكلىرى يىرگەدە،

قابرغاسىنەدە تىيىچى وڧۇرۋاغى بۇطلىرىنە تىيىچى تۇرۇرلىر،

(۱۳) (قُعُود مَسْنُون) قعدەنى سۈنۈت بولغان رەۋشۈنچە قىلو، (شۈيلەكە

قعدەدە وقتدە صول آياغى اوستىنە اطورۇر، اوڭ آياغىنى بارماقلىرىنە باستۇرۇپ قويار، قوللىرىنى بۇطلىرىنە قويار،

(۱۴) (تَسْبِيحُ رُكُوعٍ) ركوعدە (۳) مرتبە تسبيح ئەيتو،

(۱۵) (تَسْبِيحُ سُجُودٍ) سجدەدە (۳) مرتبە تسبيح ئەيتو،

(۱۶) (تَسْمِيْعٌ) ركوعدن تۇرغاندە امام ھەم يالغۇز او قوچى تسميع ئەيتو،

(۱۷) (تَحْمِيدٌ) قومەدە وقتدە يالغۇز او قوچى ھەم مقتدى تحميد ئەيتو،

(۱۸) (صَلَوَاتٌ) آخرغى قعدەدە تشھىدن صوڭ صلوات او قۇ،

(۱۹) (دُعَا) آخرغى قعدەدە صلواتدن صوڭ آيتكە او خاشاشلى بر دعا او قۇ،

(۲۰) (تَكَرَّارِ سَلَامٍ) اوڭ طرفقەدە صول طرفقەدە سلام بىرو،

(۲۱) (نِيَّتِ سَلَامٍ) سلامنى، سلام بىرلىگان طرفدە بولغان فرشتەلەرگە و بىرگە نماز او قوچىلارغە بىرونى نيت قىلو،

(۲۲) (جَهْرٍ اَذْكَارٍ) امام تكبيرنى وتسميعنى وسلامنى قچقۇرپ ئەيتو،

(۲۳) (اخْفَاءِ اَذْكَارٍ) باشقە ذكرلرنى ياشرۇن ئەيتو،

(امام مقتدى ھەم يالغۇز او قوچى ذكرلرنىڭ ھەر بىرسىنى ياشرۇن ئەيتۇرلر)،

(۲۴) (تَقْدِيمِ رُكْبَةٍ) سجدەگە بارغاندە تزلرنى قوللردن اوّل قويو،

(۲۵) (مُقَارَنَةِ اِمَامٍ) مقتدى ھەم عملنى امام ايلە بىرگە رەك قىلۇرغە طرشو.

(امامدن لك قىلو درست توكلىر. امامدن كوب صوڭفە نالو مكرومىر.)

نمازنىڭ مُستَحَبلىرى

۱۰۹ — نمازنىڭ مستحبلىرى (۲۰) در:

(۱) نمازغە كىرىش ۋە چۈشۈرۈش قولى كۈتەرگەندە بارماقلىرىنىڭ ئارالرى
اچىراق بولۇپ،

(۲) ۋەھىم باش بارماقلىرىنىڭ بىتلەرنى قۇلاق يۇمۇشاقلىرىغا تىيىپ،

(۳) ۋەھىم ئايرىلارنىڭ قولىرى يېڭىلىرىدىن چىققان بولۇپ،

(۴) (ما خاتۇنلارنىڭ قولىرى يېڭىلىرى ئىچىدە بولۇپ مستحبىدۇر.)

(۵) قىيامدە ۋەقتدە ۋە كېچەلىرى دورت بارماق كېڭلىكى بىر بىرىدىن
يىراق بولۇپ،

(۶) قول باغلاغاندە سول قولىنىڭ بەلەزگىنى ۋە ئوڭ قولىنىڭ باش ۋە چەنەچە

بارماقلىرى ئايلە چۇرئاب ئالۇپ ئورتا بارماقلىرىنى بەلگىنە طابا سوزۇپ،

(۷) نمازدە ۋە قۇلغان سۈرە ۋە كىرلىرى تەجۋىد ئايلە يېڭىلىرىدىن ئايرىپ،

(۸) ئايرىپ نمازدە سۈرە فاتىھەدىن سول ئۇزۇنراق سۈرەلىرىنى، ئايلە

ۋە ئايرىپ ۋە سۈرە ئايرىپ ئورتاچە سۈرەلىرىنى، ئاخشام نمازدە

قىسقا سۈرەلىرىنى ۋە قۇلغان (۱)

(۹) ئايرىپ رەكئەتدە ئۇزۇنراق سۈرە ۋە سۈرەلىرى رەكئەتدە قىسقارماق

سۈرە ۋە قۇلغان،

(۱۰) سەجدەدە باش بارماقلىرى قۇلاقلىرىغا تەغرىسەندە بولۇپ،

(۱۱) سەجدەدە قول بارماقلىرى بىر بىرىگە تەغرىسەندە بولۇپ،

(۱۲) سەجدەدە ئايرىپ باشلىرى يېڭىلىرى تەغرىسەندە بولۇپ،

(۱۳) سەجدەدە قول ۋە ئايرىپ بارماقلىرى قەبلىگە طابا سوزۇلۇپ،

(۱۴) سەجدەدە قول بارماقلىرىنى يازۇپ بۇلۇپ،

(۱) قران كرىمە، (بروج) سۈرەسىنە قىر بولغان سۈرەلىرى ئۇزۇن سۈرەلىرىگە ۋە ئاندىن

باشلاپ (بىك) سۈرەسىنە قىر بولغان سۈرەلىرى ئورتاچە سۈرەلىرىگە ۋە ئاندىن سۈرەلىرى قىسقا
سۈرەلىرىگە حساب قىلىنۇرلىرى (كرىمانى).

۱۴ (ركوع وسجده تسبیح لرینی طاق ایتوب اۇچدن آرتق ئەیتو
(۹، ۷، ۵)

۱۵) اۇچ و دورت ركعتلى فرض نماز لرنىڭ صوغى ركعتلرنىڭ سوره فاتحه اوقو،

(سنة، واجب و نفل نماز لرنىڭ ھر ركعتىدە سوره فاتحه و آندىن سوڭ يەنە بىر سوره اوقو واجب)

۱۶) قىامدە سجدە اورنىغىغى، ركوعدە آياق باشلرىغىغى، سجدەدە بۇرىنىغىغى قعدەدە اوز آلدىغىغى، سلام بىرگاندە ايكى باشلرىغى

غى قاراب تۇرو،

۱۷) نماز اچىدە يۇتكرمسكە و ايسىنەمسكە طرشو،

۱۸) اختيارسىز ايسىنەگاندە اغزىنى بر قولى ايله قاپلاو،

۱۹) نماز اچىدە توبەنچىلىكى قىافت و صنىق كوڭل ايله تۇرو،

۲۰) نماز آخىرىدە سلام بىرگاندە آرتىغى كىشىگە يا شىغى كورنۇرلىك

قدر باشىنى بۇرو.

نمازنىڭ مَكْرُوھلىرى

۱۱۰) نماز دە مكره بولغان اشلرنىڭ مشهورلىرى (۵۰) در.

۱) اختيارى ايله نماز دە سنت بولغان بر عملنى قىلمى قالدرو،

(واجب عملنى قىلمى قالدرو حرامدر. فرضنى قىلمى قالدرو نمازنى بۇزادر.)

۲) نماز دە تكبرلىك قىافتى ايله تۇرو،

۳) اختيارى ايله ايسىنەو، يۇتكر، طاماق قرو.

۴) غىرىسىز بۇرۇن سىنگرو، تۇكرو، قاقرو، اوفلدەو ھم كىكرو.

۵) بىلنە طايانو، گەودەنى بر طرفقە آوشىرۇپ قىيىق تۇرو، بر آياقغە

صالنۇب يال ايتو،

۶) قولىنە بر نەرسە تۇتۇپ تۇرو، قولىنى يا كۆلمەگىنى سىلكۇپ يىلالەنو،

۷) بر قول ايله باشىنە بورىك يا چالما كىيو، بورگىنى صالو.

(ايكى قول ايله بر ارنى قىلو نمازنى بۇزادر)

(۸) سجدە اورنىدەغى طوقراقلىرى يۈزىنە قونغان تىر و طوزاننى سېرۋ

(ماڭلاينى چەنچۈپ آورتىدىرلىق طاشلار بولغايدە بىر ايكى مرتبە سېرمق درستىر)

(۹) بىر ايكى مرتبە بىرىرىنى قاشو، (اۈچ مرتبە قاشو نمازنى بۇزادر)

(۱۰) عدىرسىز نماز اوقى تۇرغان اورنىدىن بىر ايكى آدم كۈچۈ،

(بىر يولى اۈچ آدم آتلاسه نماز بۇزلۇر .)

(۱۱) تش آراسىدىن چىققان كىچىككە طعام والچىغىنى يۇطو،

(بۇرچاق قىر زور والچىق يۇطسه، نمازى بۇزلۇر .)

(۱۲) يۈزىنى قىلەدىن آوشىدرو، يوغارى طابا قاراو،

(۱۲) قىيامغە تۇرغاندە يىرگە يا كە بىر نەرسەگە طايانۇب تۇرو،

(۱۴) ركوعدە باشىنى يىك تۇبەن ايتۇب يا كە يىك يوغارى كوتەرۇب تۇرو،

(۱۵) سجدەدە آياق وقول بارماقلىرىنى يىردىن كوتەرو،

(۱۶) سجدەدە بىلە كلىرىنى يىرگە يا قابىرغالىرىنە، قۇرساغىنى بۇطلىرىنە

تېيىرۇب تۇرو. (صفە اورن طغز بولغاندە اۋشبو ايكى اش مكره، توگلىرى .)

(۱۷) نمازنى يالان باش كۈينچە، يىگىلىرىنى صرغانغان كۈينچە،

كۈكرە كلىرى يا آرقالىرى آچق كۈينچە اوقو،

(۱۸) كىيىمىنى اورتاسىدىن باغلامىچى جىلبەگەى ايتۇب اوقو،

(۱۹) بورك يا چالما قىرپووينە سجدە قىلو،

(۲۰) چەچىنى باشىنە تۇرۇب بەيلەگان كۈينچە اوقو،

(۲۱) كىيىمىندە يانمازلىغىدە يا كە ئەيلەنەسنىدە حيوان صورتى بولو،

(اگر دة آرتىدە بولسه يا كە چىن قىر كىچىككە بولسه يا كە باشى بۇزلىغان بولسه ضررى يوقىر)

(۲۲) نمازنى يانا تۇرغان زور اوطقە قارشى، بىر آدمىڭ يۈزىنە

ويۇزى كۇرنۇرلىك كۇزگىگە، نجىس نەرسەگە، قىرگە قاراب اوقو،

(شمع، چراغ ولا مپا كىبى كىچىككە اوطلرغە قارشى اوقو مكره، توگلىرى)

(۲۳) آلدەغى صفە اورۇن بولا تۇرۇب فرض نمازنى آرتەغى

صفە اوقو،

(۲۴) طهارىتى قىستالغان كۈينچە نمازغە كىرشو،

(۲۵) آلياپقچ كىبى تۇرلى نەرسەگە بويالوچان كىيىم ايله اوغو،
 (۲۶) قيامدە ايكي او كچه لرینی بر بر سینه دورت بارماق كىكلگندن
 ۋياقن كيترو،

(۲۷) نمازنى بىك اشغۇب اوغو،

(۲۸) قعدەدە قوللرى ايله يىرگە طايانۇب طۇرو،

(۲۹) قعدەدە ايكي او كچه سى اۋستينە او طۇرو،

(۳۰) قعدەدە آياقلىرىنى بۇكلەب او طۇرو،

(۳۱) ركوع وسجدەگە بارغاندە كىيىملىرىنى طۇتقالا،

(۳۲) تكبير و ذكرلرنى يا كە سورەلرنى ايكيشەر قات اوغو،

(۳۳) او قۇغان ذكرلرىنى بارماقلىرى ايله صانا،

(۳۴) ذكرلرنى اوز اورنلرنەدە او قۇب بترميچى ايكىنچى اورندە اوغو،

(۳۵) بر سورەنى بر نمازدە ايكي مرتبە اوغو،

(۳۶) صوغى ركعتدە، اۋلگى ركعتدە او قۇلغان سورەنڭ آلدندەغى

سورەنى اوغو،

(۳۸) اۋلگى بر ركعتدە بر سورە او قۇغاندن صوڭ ايكىنچى ركعتدە

آندن صوغى سورەنڭ آرتندەغى سورەنى اوغو،

(اگرە آرادە ايكي سورە قالسە مكروه توگلد).

(۳۷) معناسىنى اويلاپ بر آيتنى ايكي قات اوغو،

(۳۹) بر آيتنڭ معناسىنى اويلاپ طوقتاب طۇرو،

(۴۰) دنيا اشىنى خاطرگە كيترۇپ يلمايوب كۇلو، طاوشسز يغلا،

(۴۱) نمازنىڭ بر عملينى مقتدى امامدن لك قىلو.

(۴۲) امام مقتدىلردن يوغارى ياتوبەنرەك بر اورندە طۇرۇپ يا كە

محرابنڭ اچينە تمام كرۇب اوغو،

(۴۳) امام نمازنى خلق زارغۇرلىق قدر اۇزاق اوغو،

(۴۴) اير ايله خاتۇن يەنەشە اوغو،

(۴۵) طاماق قرۇپ يا اوھلدەب آغزدن بر ايكي حرف طاوشى چغارو،

- (۴۶) باشندەغى چالماسىنى سالو يا كە باشندن تۇشكاچ آلۇب كىيو
 (۴۷) كوكل ايله بر نەرسەنڭ صانىنى حساب قىلو، هم نماز سوزلارندن
 باشقه بر سوزنى اوقو،
 (۴۸) بارماغى ايله نىچە ركعت اوقۇغانىنى كورسەتو،
 (۴۹) باشى ياقاشى ايله اشاره قىلۇپ، يا كە طاماق قروب يا كە چرايىنى
 بۇزۇپ ياندەغى كشىگە مرادىنى آشلاتو،
 (۵۰) نى رەوشچە بولسەدە، اوينانغان رەوشدە قىلنو.

نمازنىڭ مۇسەدلىرى

- (۱۱۱) نمازنى اۇشبو (۲۰) تۇرلى اش بۇزادر؛
 (۱) طاماق قروب يالوھلدەب آعزدن اۇچ حرفلى طاوش چغارو،
 (۲) معنالى بر سوز ئەيتو، (نمازدەغى ذكرلردن باشقه)،
 (۳) بر كشىگە سلام بىروپ يا كە سلام آلو.
 (۴) دنيا اشىنى صۇراب دعا قىلو،
 (۵) دنيا اشى اۇچۇن طاوش ايله كۇلو،
 (۶) دنيا اشى اۇچۇن طاوش ايله يغلاو،
 (۷) بۇرچاق قدر بر نرسە يۇطو،
 (۸) بر طامچى قدر صو يۇطو،
 (۹) عادتدە ايكى قول ايله قىلناطۇرغان بر اش قىلو. (مثلا بر كىيمنى
 كىيو يالو، بر زور نەرسەنى كوتەرو كىي)،
 (۱۰) بر اشنى بر يۇلى اۇچ مرتبە قىلو، (مثلا ۳ مرتبە يىتىنى سپرو
 ۳ مرتبە بر يىرىنى قاشو، ۳ مرتبە مېيغنى تۇزەتو، ۳ مرتبە بارماق شارتلالتو
 ۳ مرتبە تۇيمەسىنى باغلاو يا چىشو، بر يولى ۳ مرتبە آدم آتلاو
 ۳ مرتبە بر نەرسەنى چەينەو، بر حرفنى ۳ مرتبە ئەيتو كىي)،

- (۱۱) قراءتنى مصحفدىن قاراپ اوقۇ،
 (۱۲) قرآننى معناسى بۇزلۇرلىق، ايتۇب خطا اوقۇ.
 ۱۳ مقتدى امامدىن آلدەراق تۇرو،
 (۱۴) جماعت نمازىدە اير كىشى خاتۇن ايلە بر صفە بولو،
 (۱۵) ايرتە نمازىنى اوقۇغاندە قۇياش چغا باشلاو،
 (۱۶) عورت بولغان اعضانك دورت اولۇشنىدىن بر اولۇش قدرىسى
 (۱۷) نمازدە فرض بولغنا بر عملنى قىلمى قالدىرو،
 (۱۸) كوكرەگى قبلە طرفىدىن آوشو،
 (۱۹) تەنى، كىيىمى يا نمازلىغى نجسلەنو،
 (۲۰) اوز اختىارى ايلە طهارتىنى بۇزو.

نماز دە مباح بولغان اشلىر.

- (۱۱۲) اير كىسىز يۇتكرو وتۇچكرو ايلە آغزىدىن بر نيچە حرفلر چغو سىبىلى، نجسكە تىيودن قورقۇب يا كە باشقە بر ضرورت اوچۇن اۇچ آدم آتلاو سىبىلى ۋهم ايكندى اوقۇغاندە قۇياش بايو سىبىلى نماز بۇزلماس.
 ۱۱۳ نماز اوقۇغان زماندە يىلان چغو، چاغوا احتمالى بولسە، نمازنى بۇزىمىچى شونى اوتۇرو درست بولۇر. اوتۇرو اۇچۇن اورنىدىن قوزعالۇب طاياق آلۇب كىلسەدە. شول وقتدە كوكرەگى قبلە طرفىدىن آوشسەدە نمازى بۇزلماس. اوتۇرگاندن صوگ قالغان يىرىدىن اوقى باشلاپ نمازىنى تمام قىلۇر.
 (۱۱۴) نماز اوقۇچىنىڭ آلىدىن كوزى تۇشەرلىك يىردن اوزۇب كىتو مكر وهدر.
 (۱۱۵) نماز اوقۇب تۇرغاندە بر كىشى آلىدىن اوزۇب كىتە باشلاسه آكر نمازدە ايكانىنى بلىدرو اۇچۇن بر مرتبە طاماق قرو يا كە بر مرتبە (سبحان الله) دىيو درست بولۇر.
 (۱۱۶) نماز آلىدىن اوزۇب گناھلى بولماسۇنلر اۇچۇن كىشى كوب

احمدھادی مقصورہ آراده کشی صیيارلق بوش

نماز اوڤو درست

درستدر .

ولر،

می

غہ

جماعت

عبادات اسلامیه مجموعہ سینک

دورتنچی جزئی

بیغہ

ابتدائی مکتبلرنک اوچنچی صنف شاگردلری اوچۇندر.

اینگی اوستوادی دینیه باشچیسین آیسکول

۵ نچی طبعه

می

۱۳۲۸ سنه

۱۹۱۰

КАЗАНЬ.

Лито-Типографія И. Н. Харитоновы.

Уголѣ Воскресенскы Казанск. уа., соб. домъ.

قۇرو سىنتىر. بىر آر شىن اۋزۇنلغ
پەردە اۋچۇن يارار؛ آندىن
(۱۱۷) امام آلدىندە پەردە
(۱۱۸) امام نمازىدە با

(الله) دىب ياشىما . جَمَاعَت .

۱۱۹ نماز : شريف : صَلَاةُ الْجَمَاعَةِ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاةِ الْفَذِّ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ
نمازىنى
(۱۲۰) * معناسى : نمازنى امام وجماعت ايله اوقو يالغۇز اوقۇدىن

بولماغايى يىدى درجه آرتق ئوابلىراقىر .
بارۇ (۱) فرض نمازلىرىنى امام ومقتدى بولۇپ جماعت ايله اوقو سىنتىر .

۱۲۱ جماعت ايله اوقۇلغان نمازىدە امام باش بولۇر . مقتدى امامغە اۋيۇپ
ياكى تەھىم

يعنى ايپەرۇب اوقۇر ، نمازنىڭ ھرعملىنى امام آرتىدىن غنە قىلۇر ، ھىچ
برعملىنى امامدىن كىلماستىن (۳) قىيامدە مقتدى (ئىنا) غنە اوقۇر ، اعدۇ

بىسىملە وسورەلىرىنى اوقۇماس . امام اوقۇغانىنى كۇتۇب وطىكلاپ

قىلۇر . رىكوعىدىن قومەگە تۇرغاندە امام تىسمىع ئەيتۇر ، تەھمىد
(۱۲۳)

تەھمىتسى . اما مقتدى تەھمىد ئەيتۇر تىسمىع ئەيتىمس . باشقە ذكىرلەرنىڭ
ھىر بىرسىنى امامدە مقتدىدە اوقۇرلىر .

(۴) امام تەكبىرلىرىنى ، تىسمىعنى ھەم سىلامنى قىچقۇرۇپ ئەيتۇر . مقتدى

ھەزىكىنى ياشىرن ئەيتۇر . سورە فاتىھە قىچقۇرۇپ اوقۇلغان نمازىدە

سورە فاتىھەدىن صوڭ مقتدىدە ياشىرن ايتۇب آمىن دىيۇر .

(۵) مقتدى بىرگە كىشى بولغاندە امامنىڭ اوڭ طرفىدىن بىر قارشى قىلىرگە

آرتىدەراق تۇرۇر . ايكى ياكى ئۈچ كىشى بولغاندە ، امامنىڭ آرتىدە صف

بولۇپ تزلۇپ تۇرۇرلار. صفى تىگىز قىلو و آرادە كشى صىيارلق بوش
اورن قالدرمىچى جش تزلو سىتىدر.

(۶) الوغ اير كشى صبى بالاغە و خاتۇن كشىگە اۇيۇپ نماز او قودرست
توگلىدر. صىيلرنىڭ و خاتۇنلرنىڭ اير امامغە اۇيۇپ او قولى درسىدر.

(۷) بر امامغە ايرلر، صىيلر و خاتۇنلر بىرگە اۇيۇسەلر، اۆلگى صفە ايرلر،
ايكنچى صفە صىيلر، اۇچنچى صفە خاتۇنلر تزلۇرلر. (۸) آرادن برسى
امام بولۇپ نمازلرىنى جماعت ايلە او قو صىيلرغە درسىدر، خاتۇنلرغە

درست توگلىدر. (۹) غدرسز كشى صاحب غدرگە اۇيۇپ او قو، ايكندى
او قوچىغە اۆيلەنى قضا قىلوچى اۇيۇپ او قو نفل نمازى او قوچىغە
فرض نمازنى اۇيۇپ او قو، درست توگلىدر. (۱۰) نفل نمازىنى اۆيلە ويەستو
نمازلرىنى او قوچىغە اۇيۇپ او قو درسىدر؛ ايرتە، ايكندى و آخشام
نمازلرىنى او قوچىغە اۇيۇپ او قو مكر وهدر.

(۱۱) بر نيچە كشى بر نمازنى جماعت ايلە او قوچى بولسەلر، آرادە
عالمەرگى امام بولۇر. علملىرى بر درجەدە بولسە. قرأتى درستەرگى
امام بولۇر، قرأتلىرى بر درجەدە بولسە، تقواراغى امام بولۇر.
تقوالقلىرىدە، بر درجەدە بولسە، قارتراغى امام بولۇر. ياشلىرىدە تىگىز
بولسە، ياخشى خۇلقلىراغى امام بولۇر. خۇلقلىرىدە بر درجەدە بولسە،
كوركەمرەك قىياقتىلىسى امام بولۇر. (۱۲) بىك نادان، فاسىق، ايكى
كوزىدە صوقر ھم صاقو كشىنىڭ امام بولووى مكر وهدر.

(۱۳) امام ايرتە نمازىنىڭ ھر ايكى رگەتتە، آخشام ويەستو نمازلرىنىڭ
اۆلگى، ايكى رگەتتە سورەلەرنى قىچقۇپ او قور، باشقە نمازلدە

ياشرن اوقۇر (۱۴) يالغۇز اوقۇچى مَر رَگەتدە سورەلرنى ياشرن اوقۇر
امام قچقروپ اوقى تۇرغان رَگەتلردە قچقروپ اوقۇسەدە، درست بولۇر

مَدْرَكْ وَمَسْبُوقْ .

(۱۵) اِمَام نَمَازنى اوقى باشلاغاچ، صوڭىدىن كىلۇپ يىتشان كىشىگە
نَمَازنىڭ قايو ەملىدە بولسەدە، اِمَامغە تىز اُيۇپ شول ەملىنى قىلا
باشلاو واجبدر. حَتَّى اِمَام آخِرُغى قَعَدەدە بولسەدە، اُيۇپ قالمىق
ثوابلىدر. (۱۶) اِمَام قِيَامدە قچقروپ سورە رَقُوعان زَمَاندە كىلۇپ اُيۇغان
كشى (ثَنَّا) نى اوقۇماس، ياشرن اوقۇغان زَمَاندە كىلۇپ اُيۇغان كشى
اوقۇر. قِيَامدىن باشقە ەملىدە وَقْتدە اُيۇغان كشى دە (ثَنَّا) اوقۇماس.
(۱۷) اِمَام بىر رَگەتنىڭ رُكُوعىدە وَقْتدە كىلۇپ اُيۇپ، اِمَام تۇرغانچى
رُكُوعىگە ايلۇپ اُلگىرگان كشى، شول رَگەتكە يىتشانگە حِسَاب قىلىنۇر.
اِمَام رُكُوعدىن تۇرغاچ قَوْمەدە سَجْدەدە يَاقَعَدەدە وَقْتدە اُيۇغان كشى
اول رَگەتكە يىتشانگە حِسَاب قىلىنماس.

(۱۸) اِمَامنىڭ اَوَّلگى رَگەتىنە يىتشان كشى (مَدْرَكْ) دىب آتالۇر.
اَوَّلگى رَگەتىنە يىتشمەگان كشى (مَسْبُوقْ) دىب آتالۇر. (۱۹) مَسْبُوقْ
آخِرُغى قَعَدەدە (تَشَهُّدْ) اوقۇر، صَلَوات وِدعا اوقۇماس، اِمَام ايكى طَرَفقەدە
سَلام بىرگانچى كۇتۇپ تىك تۇرۇر، اِمَام سَلام بىرۇپ بىرگاچ قِيَامغە
تۇرۇپ ثَنَّا، تَعَوَّذْ، بِسْمِله وسورەلر اوقۇپ قالغان رَگەتلىرىنى قضا قىلۇر.
(۲۰) اَوَّلگى رَگەتكە يىتشمەگان كشى اِمَامدىن صوڭ بىر رَگەت قضا

قيلۇر، ايكى رَكَعتكە يېتىشمەگان كىشى امامدىن صوڭ ايكى رَكَعت قضا
 قيلۇر. اولگى رَكَعتىدە قَعْدەگە اوطۇرماس. ھەر ايكى رَكَعتىدە سورە
 فاتحەدىن صوڭ بىرەر سورە (وقۇر. ۲۱) دورت رَكَعتلى نمازدە اۈچ رَكَعتكە
 يېتىشمەگان كىشى امامدىن صوڭ اۈچ رَكَعت قضا قيلۇر، اولگى رَكَعتىدە
 قَعْدەگە اوطۇرۇر، ايكنچى رَكَعتىدە اوطۇرماس، اولگى ايكى رَكَعتىدە
 سورە فاتحەدىن صوڭ بىرەر سورە (وقۇر. صوغى رَكَعتىدە سورە
 فاتحەنى گنە اوقۇر.

(۲۲) آخشام كىبى اۈچ رَكَعتلى نمازنىڭ آخرغى رَكَعتىنە گنە يېتىشكان
 كىشى امامدىن صوڭ قضا قيلغان ايكى رَكَعتنىڭ ھەر ايكىسىندە قَعْدەگە
 اوطۇرۇر، ھەر ايكى رَكَعتىدە سورە فاتحەدىن صوڭ بىرەر سورەدە
 (وقۇر. ۲۳) امامنىڭ ھىچ بىر رَكَعتىنە يېتىشمىچى نمازنىڭ آخرىنە غنە اۈيۇب
 قالغان كىشى، امامدىن صوڭ نمازىنى گويالغۇز اوقۇغان كىشى كىبى اوقۇر.

مَسْجِدُ وَ جَامِعُ.

(۲۴) فَرَضَ نَمَازَ لَرْنى مَسْجِدْ كە بارۇب جَمَاعَت ايلە اوقۇ سُنْتَدِر.
 اۈيدە جَمَاعَت بولۇب اوقۇلغان نمازدە، جَمَاعَت ثوابى طابلسەدە
 مَسْجِد ثوابى طابلماس. (۲۵) مَسْجِدْ كە كرگانده اول اوڭ آياقنى آتلاب
 كرو و اۈشبو دعانى اوقو مستحبدر :

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَأَنْشُرْ عَلَيَّ خَزَائِنَ رَحْمَتِكَ ❀

معناسى: يارب، ميڭارحمت ايشكلرگنى آچقل ورحمت خزىنەلرگنى صاچقل.
 (۲۶) مَسْجِدْ دىن چقغانده اول صول آياقنى آتلاب چغو و اۈشبو دعانى
 اوقو مستحبدر: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ ❀

معناسى: يارب، تەقىق مېن سېندىن الوغ فُضْل ورحمتگنى مۇرىم،

(۲۷) مَسْجِد كِه كِرْگَچ دِه بَر سُنَّت نِمَاز اوقۇل ماسه، ايكى رَكَعَت (تَحِيَّۃُ الْمَسْجِدِ) نِمَازى اوقۇمىسْتَبَدِر. (۲۸) مَسْجِد اچىندە اَدَب وَتَوَاضَع ايلە اوطۇرو، ذِكْر وَتَسْبِيح، تَوْبە وَاسْتِغْفَار، دُعا وَتَضَرُّع ايلە شُغْلەنۇ، قُرْآن ياكى كِتَاب اوقۇب اوطۇرو ياكە وعظ سۇيىلەب ياكى طُكْلاپ طۇرو ياكە اُيْرەنۇب ياكە اُيْرەتۇب اوطۇرومىسْتَبَدِر. (۲۹) صوغان، صارمىساق وطرما آشاغان كۇيىنچە مَسْجِد كِه كُرو و مَسْجِد اچىندە دُنْيا اشلرى قىلۇب و دُنْيا سوزلىرى سۇيىلەب كۇلشۇب اوطۇرو مَكروھدۇر.

(۳۰) ايرتە نِمَازى اۇچۇن مَسْجِد كِه بارۇب كىرگاندە، اِمَام فَرِضِيْنى اوقۇرغە كىرشكان بولسە، ايكى حُكْم بار: اگىر تىزگىنە ايكى رَكَعَت سُنَّتِيْنى اوقۇغاندە فَرِضْ نىڭ آخِرغى رَكَعَتِيْنە اِمَامغە اُيۇب قالدۇرلۇق بولسە، اۇلا مَسْجِد نىڭ ايكىنچى بولمەسنىدە (ياكى بىر باغا آرتىدە) ايكى رَكَعَت سُنَّتِيْنى اوقۇر، صوڭرە اِمَامغە مَسْبُوق بولۇپ اُيۇر. اگىر سُنَّتِيْنى اوقۇب شُغْلەنگەندە فَرِضْ نىڭ ھېچ بىر رَكَعَتِيْنە اۇلگىرمى قالدۇرلۇق بولسە، سُنَّتِيْنى اوقۇماس، كىرگىچە اِمَامغە اُيۇر. قالغان ايكى رَكَعَت سُنَّتِيْنى فَرِضِيْنى اوقۇغاندىن صوڭ قَضا قىل ماس. (۳۱) اگىر دە ايرتە نِمَاز نىڭ سُنَّتِيْنى اوقۇرغە كىرشكەچ قَامَت اوقۇلۇپ اِمَام فَرِضْغە كىرشسە، اَوّل تىزگىنە سُنَّتِيْنى تَمَام قىلۇر، صوڭرە اِمَامغە اُيۇر.

(۳۲) اۇيلە نِمَازى اۇچۇن مَسْجِد كِه كىرگاندە اِمَام اۇيلە نىڭ فَرِضِيْنى اوقۇرغە كىرشكان بولسە، تىز اِمَامغە اُيۇر. دورت رَكَعَت سُنَّتِيْنى اوقۇب شُغْلەنمىس. فَرِضِيْنى تَمَام قىلغاندىن صوڭ اۇلا دورت رَكَعَت سُنَّتِيْنى قَضا قىلۇر، صوڭرە ايكى رَكَعَت سُنَّتِيْنى اوقۇر. (۳۳) مَسْجِد كِه كُرۇپ اۇيلە نىڭ

دورت رَكَت سُنَّتینی اوقۇرغە كىرگەچ قَامَت تۇشلۇب اِمَام فَرَضینی اوقۇرغە كىرگەچ، كىرگەن نَمازینی اِيكی رَكَت نَفْل نَمازى ایتۇب تَمام قیلۇردە، تیزامامغە اُیۇر. فَرَض تَمام بولغاندىن سوڭ اَوّل دورت رَكَت سُنَّتینی، سوڭرە اِيكی رَكَت سُنَّتینی اوقۇر. (۳۴) اگردە دورت رَكَت سُنَّتَنىڭ اۋچىچى رَكَتینی دە اوقى باشلانغان بولسە، اَنى تَمام قیلۇ تېيىشلى بولۇر. تَمام قیلغاندىن سوڭ اَمامغە اُیۇر. (۳۵) خاتۇنلارغە نَمازنى مَسْجِدكە بارۇب اوقۇ مَكْرُوھدۇر، مگر قارچىلارنىڭ ايرتە، آخشام ويەستو نَماز لَرینی مَسْجِددە اوقۇلرى مَكْرُوھ توگىلدۇر.

نَمازنىڭ قَضا سى . نَمازدا

(۳۶) بېش وَقْت نَمازنىڭ ھَر بَر سَينى وَقْتلَرىدە (اِدا) (*) قیلۇ فَرَضدۇر. عُدَسىز وَقْتىدە اوقۇمى قالدىر ھېچ دَرست توگىلدۇر. (۳۷) اگردە بَر نَماز اوز وَقْتىدە اوقۇلمى قالسە، اَنى اِيكىنچى وَقْتىدە (قَضا) (**) قیلۇ فَرَض بولۇر. (۳۸) ايرتە نَمازى قۇياش چىققانچى اوقۇلمى قالۇب اۋيلە وَقْتى يېتكەنچى قَضا قىلىنسە، سُنَّتى دە فَرَضى دە قَضا قىلىنۇر، اگردە اۋيلە وَقْتى يېتكەچ قَضا قىلىنسە، فَرَضى غنە قَضا قىلىنۇر. (۳۹) باشقە نَمازلارنىڭ فَرَضلىرى غنە قَضا قىلىنۇرلر. سُنَّتلىرى ھېچ قَضا قىلىنماسلر. (۴۰) وَقْتىدە اوقۇلمى قالسە، يەستو نَمازى ايلە بَرگە، وِتَر نَمازى دە قَضا قىلىنۇر، (۴۱) جَمعە نَمازینی اوقى آلَمى قالغان كىشى، اول كۈندە اۋيلە اوقۇر، (۴۲) عِيد وِتَر اويىچ نَمازلىرى وَقْتلَرىدە اوقۇلمى قالسەلر، سوڭىدىن قَضا قىلىنماسلر. (۴۳) اگردە جَماعت ايلە قَضا قىلىنسە، قچقۇرۇب اوقۇلا تۇرغان رَكَتلَرىدە اَمامغە قِرَأَتنى قچقۇرۇب

(*) اِدا - عِلْمىنى وَقْتىدە اوتەو دېمىكىر. (**) قَضا - عِلْمىنى وَقْتى چىققاندىن سوڭ اوتەو دېمىكىر.

اوقو واجب بولۇر. اگرده يالغۇز قضا قىلىنسا، ھەر رەكەتتە قرائتى ياشرن اوقو واجب بولۇر.

(۴۴) قضاغە قالغان نمازلىرىڭ تەرتىپلىرى مەلۇم بولغاندە تەرتىپلىرى ايله قضا قىلو تېيىشلىدۇر. مەثلاً بىر كۈننىڭ بىش ۋەقتى نمازى دە قضاغە قالسا، ايرتە نمازىدىن باشلاپ يەستۈ ۋەتەرگە قەدەر تەرتىپلىرى بويىچە قضا قىلو تېيىشلى بولۇر. (۴۵) بىر كىشىنىڭ غەمەندە دورت بېش كەنە نمازى قضاغە قالغان بولسا، اول كىشىگە ۋەقتى كىرگان نمازنى اوقۇمىچى ايكىڭ اول قضاغە قالغان نمازىنى اوقو، ۋەقتى كىرگان نمازنى قضاىدىن سوڭ اوقو فرض بولۇر. مەثلاً اۋىلە نمازى قضاغە قالغان كىشىگە ايكەندى ۋەقتى كىرگەچ ايكىڭ اول اۋىلەنى قضا قىلۇپ، ايكەندىنى آندىن سوڭ اوقو فرضىدۇر. (۴۶) اگرده غەمەندە آلتى نمازى قضاغە قالغان كىشى بولسا، اول كىشى اخیيازلىدۇر: تەلەسە، قضا نمازىنى اول اوقۇر، تەلەسە، ۋەقتى كىرگان نمازنى اول اوقۇر. (۴۷) نمازنى قضا قىلۇر آلدىن آذان ۋاقىت اوقو سەنتىدۇر. ايكى اۋچ نمازنى بىر ۋەقتە قضا قىلاچقى بولسا، بارىنە بىر آذان كافى بولۇر. اما قىامت بىرگەنە كافى بولماس: ھەر بىرسى اۋچۇن بىرەر قىامت كىرەك بولۇر. (۴۸) قضا قىلناچقى نمازغە اۋشېورەوشچە نىت قىلىنۇر: (نىت قىلدىم فلان كۈندە ۋەقتىدە اوقۇلدى قالغان ايرتە نمازنىڭ ايكى رەكەت فرضىنى اوتەمەككە خالسا للہ تعالیٰ اللہ اكبر.)

(۴۹) غەمەرى اچىدە بىك كۆپ نمازلىرى قضاغە قالغان كىشى قارتايغاچ شونلارنى قضا قىلمىچقى بولسا، ايرتە نمازىنە اۋشېورەوشچە نىت قىلۇر: (نىت قىلدىم ۋەقتىدە اوقۇلدى قالغان ايرتە نمازلىرىڭنىڭ ايكى سوڭغىسىنى قضا قىلماقلىغە خالسا للہ تعالیٰ اللہ اكبر.) باشقە نمازلىرىغە دە شول روشچە ...

سَجْدَه سَهْو .

(۵۰) بىر كىشى نىمازنىڭ بىر فرضىنى اختيارى ايلە بولسەدە ، اۇنۇتۇپ بولسەدە ، قىلمىچى قالدۇرسە ، نىمازى درست بولماس ، اول كىشىگە نىمازىنى ياڭىغاندىن اوقۇفرض بولۇر . (۵۱) اگرده اختيارى ايلە نىمازنىڭ بىر واجبىنى قالدۇرسە ، نىمازى بۇزلاماس ، لېكىن اوزى گناھلى بولۇر . (۵۲) اگرده بىر كىشى نىمازنىڭ بىر واجبىنى اۇنۇتۇپ ياڭىلىشۇپ قالدۇرسە ، اول كىشىگە نىمازنىڭ اخرىندە (سَجْدَه سَهْو) قىلو واجب بولۇر . شول رەۋشچە كە : اگرده اول كىشى يالغۇر اوقۇچى بولسە ، اخرى قەدەسندە تشەھىنى اوقۇغاندىن صوڭ ، صَلَوَات ودىغا اوقۇمىچى ايكى طَرَفَقەدە سَلَام بىرۇردە ، ايكى مرتبە سَجْدَه قىلۇر . ھەر سَجْدَه دە اۋچەر مرتبە تسبيح ئەيتۇر . آندىن صوڭ يەنە قەدەگە اۋتۇرۇپ تشەھى ودىغا اوقۇپ ھەم سَلَام بىرۇپ نىمازىنى تەمام قىلۇر . (۵۳) اگرده اول كىشى امام بولسە ، آرتىندە مقتدىلر طۇرۇپ كىتمەسۇنلار اۋچۇن سَجْدَه سَهْو گە قەدەر ، اوڭ طَرَفىنەنە سَلَام بىرۇپ آندىن صوڭ سَجْدَه سَهْو قىلۇر . (۵۴) امام ياڭىلىشقانلغى اۋچۇن سَجْدَه سَهْو قىلسە ، آشا اييەرۇپ مقتدىلر گەدە ، مىسبۇقغەدە ، سَجْدَه سَهْو قىلو واجب بولۇر . آما مقتدى ياڭىلىشۇ سَبَبلى ھىچ كىمگە يەنى امامغەدە مقتدىگەدە سَجْدَه سَهْو قىلو واجب بولماس .

(۵۵) اگرده بىر كىشى نىمازدە ياڭىلىشۇپ اۋشبو (۱۷) تۇرلى اشنى قىلسە ، فَرَضًا : (۱) نىمازنىڭ اۋلگى ايكى ر كەتتىنىڭ بىرىندە سورە فاتحە لورىنىنە باشقە بىر آيت اوقۇسە ، (۲) يا كە اۋلگى ايكى ر كەتتىنىڭ بىرىندە

سورە ۱ فاتحەدن صوڭ سورە اوڧۇمى قالسە، ۳) يا كە اوچ و دورت
 ركعتلى نمازە، اوڭكى قەدەگە اوڧۇرمى قالسە، ۴) يا كە بر قەدەدە
 تەشەد اوڧۇمى قالسە، ۵) يا كە اوڭكى قەدەدە تەشەد صوڭ صلاتە
 اوڧۇسە، ۶) يا كە اوڭكى قەدەدە ياڭلشۇب سەلام بىرسە، ۷) يا كە
 قچقۇب اوڧۇلا طۇرغان ركعتەدە امام قرائتى ياشرن اوڧۇسە، ۸)
 يا كە ياشرن اوڧۇلا طۇرغان ركعتەدە امام قرائتى قچقۇب اوڧۇسە،
 ۹) يا كە وتر نمازەدە قنوت دُعاسىنى اوڧۇمى قالسە، ۱۰) يا كە قرائت
 اوڧۇدن اوڭل رُكوع قىلسە، ۱۱) يا كە تكبىر ئەيتۇب نمازە كىرەشكەندە
 صوڭ يەنە بر تكبىر ئەيتسە، ۱۲) يا كە سورە فاتحەنى ايككى مرتبە
 اوڧۇسە، ۱۳) يا كە رُكوعنى ايككى مرتبە قىلسە، ۱۴) يا كە سەجدەنى
 اوچ مرتبە قىلسە، ۱۵) يا كە آخرغى قەدەدە تەشەد صوڭ قىيامغە طۇرسە،
 ۱۶) يا كە آخرغى قەدەگە ھىچ اوڧۇرمىچى قىيامغە طۇرۇب كىتسە،
 ۱۷) يا كە نىچەنچى ركعتەدە ايككىنچى اوڭلاب طۇرۇب يا آيت وتەشەد
 كىبى بر ذكىرنى تىشسز اورندە اوڧۇب نمازنىڭ بر عەلىنى كىچكترسە،
 شول كىشىگە سەجدە سەھو قىلو واجب بولۇر.

۵۶) فرضنىڭ سورە قوشلىمى طۇرغان آخرغى ركعتلەردە سورە فاتحەگە سورە
 قوشۇ سەببىلى نمازە سُنَّت يامسْتَحَب بولغان عەمەللەرنىڭ بىرسىنى قىلمى
 قالدىروسەببىلى، سەجدە سەھو قىلو واجب بولماس. ۵۷) ياڭلشۇب سەجدە
 سەھو واجب بولۇرلىق ايككى اوچ تۇرلى اشنى قىلسەدە، سەجدە سەھو

برگنه مرتبه قىلىنۇر.

(۸۵) نمازنىڭ، آخىرىدە سەجىدە سەھۋ قىلالاچق كىشى اۇنۇتۇپ قىلمى قالدىرسە، نمازىنە كىمچىلىك كىلمىس آنڭ اۇچۇن نمازدىن صوڭ ھېچ برەملى قىلولايم بولماس.

نمازىدە ساتاشو. +

(۵۹) بر كىشى دورت ركعتلى بر نمازىدە ياڭلىشۇپ اۆلگى قەدەگە اوطۇرمىچى قىيامغە طۇرا باشلاسه، شول ارادە ياڭلىشقانى خاطرېنە كىلسە، ايكى حَكَم باردى: (۱) اگرده تىزلى طوغرىلانۇپ يېتمەگان بولسە، قەدەگە قايتۇپ اوطۇرۇدە تەشەد اوڭۇر، آخردە سەجىدە سەھۋ قىلماس. (۲) اگرده تىزلى طوغرىلانۇپ قىيامغە ياقنلاشقان بولسە، قەدەگە قايتماس قىيامغە طۇرۇردە اۇچىنچى ركعتنى اوقى باشلار. اۆلگى قەدە، قالغان كۈيىنچە قالۇر. آخردە سەجىدە سەھۋ قىلۇر.

(۶۰) بر كىشى دورت ركعتلى نمازىدە (*) آخرغى قەدەگە اوطۇرۇپ تەشەدنى اوقۇغاندىن صوڭ اۆلگى قەدە دىب بلۇپ بېشىنچى ركعتنى اوقى باشلاسه، يەنە ايكى حَكَم باردى: (۱) اگرده بېشىنچى ركعتنىڭ سەجىدەسىنى قىلغانچى ياڭلىشقانى خاطرېنە كىلسە، تىز قەدەگە قايتۇپ سَلام بىرۇرە، سەجىدە سەھۋ قىلۇر. (۲) اگرده ياڭلىشقانى بېشىنچى ركعتنىڭ سەجىدەسىنى قىلغاچ خاطرېنە كىلسە، يەنە بر ركعت اوقۇپ نمازىنى آلتى ركعت ايتەردە، آخردە سەجىدە

(*) اۇچ ركعتلى نمازىدە ياڭلىشونڭ ھكىملىرىنى دورت ركعتلى نمازىدە ياڭلىشوغە اۋ ھشانتۇپ

بلنۇر.

سەھو قىلۇپ نەزىنى تەم قىلۇر. آرتق اوقۇلغان ايكى ركعتى نفل نەزى بولۇپ قالۇر.

(۶۱) اگرده بر كشى آخرى قعدە گە ھېچ اوطۇرمىچى بېشىنچى ركعتىڭ قىيامىنە تۇرسە ، دخى ايكى حكم بارد: (۱) اگرده بېشىنچى ركعتىڭ سجدەسىنى قىلغانچى يا كلىشقانى خاطرینە كىلسە ، تىز قعدە گە قايتۇپ اوطۇرۇردە ، تەھد اوقۇب سلا م بىرۇب سجدە سەھو قىلۇر. (۲) اگرده يا كلىشقانى بېشىنچى ركعتىڭ سجدەسىنى قىلغاچ خاطرینە كىلسە ، نەزى فرضلقدن چغۇب نفلگە ئەپلەنۇر. بس ايمدى ينە بر كعت اوقۇب نەزىنى آلتى ركعت نفل ايتۇب تەم قىلوردە ، فرضىنى يا كادن باشلا ب اوقۇر.

(۶۲) بر كشى نەزى اچندە نېچە ركعت اوقۇغانىنى اۇنۇتۇب اوزىڭ نېچەنچى ركعتدە ايكانىنى بلمەسە ، نەزىنى بۇزۇب (*) يا كغادن اوقۇر. اگرده ايكى اۇچ مرتبە شول رەوشچە اوزىڭ نېچە ركعت اوقۇغانىنى اۇنۇتا باشلا سە ، نەزىنى بۇزماس ، كوگلى نېچە ركعت اوقۇغانىنى قوتلىرەك گمان قىلسە ، اوزىنى شول قدر اوقۇغانغە حساب قىلۇب نەزىنى تەم قىلۇر. اگرده نېچە ركعت اوقۇغانىنى ھېچ گمان قىلا آلماسە ، اوزىنى آز اوقۇغانغە حساب قىلۇر. مثلاً «بو اوقى تۇرغان ركعتم برنچى ركعتم مىكان ، ايكنچى ركعتم مىكان» دىيۇب شېھلەنسە ، برنچى ركعتكە حساب قىلۇر. . . «اۇچنچى ركعتم مىكان ، دورتنچى ركعتم مىكان» دىيۇب شېھلەنسە ، اۇچنچى ركعتكە حساب قىلۇر.

(*) نەزىنى بۇزاق كشى نەزىڭ قاىو عملندە بولسەدە ، يعنى قىامدە يا قومەدە يا جلىسەدە يا قعدەدە بولسەدە ، ايكى طرفقە سلا م بىرۇب بىزار.

۶۳) بويلەر كعتلى شېھلى بولغان نمازلاردا آخىرى ركعت بولۇوى اِحْتِمَال بولغان ركعتىدە قَعْدەگە اوطۇرۇپ طۇرو تيشىلىدىر. (چۈنكى آخىرى ركعتىدە قَعْدەگە اوطۇرو فرضدىر.)

۶۴) بىر كىشى دورت ركعتلى نمازغا كىرىشۇپ، ايكى ركعت اوقۇغۇچ اۆلگى قَعْدەدە ياكى كىلىشۇپ سَلام بىرسە، ايكى حُكْم باردىر: ۱) اگىردە سَلام بىرگاندىن سوڭ نمازنى بۇزارلىق بىراش قىلماسە، قىيامغە طۇرۇپ قالغان ركعتلىرىنى اوقۇپ نمازنى تَمَام قىلۇردە، آخىردە سَجْدە سەو قىلۇر. ۲) اگىردە نمازنى بۇزارلىق بىراش قىلسە، نمازىنى ياكىدان باشلاپ اوقۇر.

سَجْدە تِلَاوَت

۶۵) قرآن كرىمدە (۱۴) بىردە سَجْدە آيتى باردىر كە: اَعْرَافُ، رَعْدُ، نَحْلُ، اِسْرَاءُ، مَرْيَمُ، حَجُّ، فُرْقَانُ، نَمْلُ، سَجْدَةُ، ضُ، فَصَلَتْ، نَجْمُ، اِنْشِقَاقُ، علق سۇرەلەردىر. ۶۶) اۇشبو سَجْدە آيتلىرىنىڭ قايسىنى بولسەدە، بىرسىنى اوقۇغان كىشىگەدە ايشىتىكان كىشىگەدە سَجْدە تِلَاوَت قىلوواجى بولۇر. ۶۷) شول رەو شېخە كە طەھارەتلى حالنچە قىلغە قارشى طۇرۇپ (نِيت قىلدىم سَجْدە تِلَاوَت قىيامغە) دىب نىت قىلۇردە، تَكْبىر ئەيتۇب سَجْدەگە كىتەر. آندە اۋچ مەرتەبە سَجْدە تَشْبِيحى ئەيتۇردە تَكْبىر ئەيتۇب طۇرۇپ قَعْدەگە اوطۇرۇر. آندىن سوڭ اۇشبو سوزلىرىنى اوقۇپ دعا قىلۇر: سَجْدَتُ لِرَّحْمٰنٍ وَ اَمْنَتُ بِالرَّحْمٰنِ فَاغْفِرْ لِيْ، فَنُوبِيْ يٰ اَرْحَمَ الرَّحْمٰنِ * سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا غُفْرَانَكَ، رَبَّنَا اِلَيْكَ الْمَصِيْرُ *

معناسى : سجدە قىلدىم الله تعالى اۇچۇن، ھەم ايمان كىتردىم اول
الله تعالى گە. بىس ايمدى مېنىم گناھلارنى يارلقاغل. اى رحمت قىلغۇچى
الله. اى رېمىز بىز سىنىڭ غەفوڭنى اىشتىك، ھەم سىڭا اطاعت قىلدىق.
بىز آخردە سىنىڭ حەكمىگە قايتاچقىمىز.

(۶۸) سَجْدَةُ تِلَاوَتِ اۇچۇن دە، نەزەدەنى كىبى طەھارتلى بولو، تەنى،
كىيىمى و نەزلى پاك بولو، غەرت يىرلى اۇرتولى بولو، قىلغە
قارشى بولو شەرتىر. سَجْدَةُ تِلَاوَتِ اوزىنە مەخسۇس ۋەقتى يوقىر.
نەز اوقۇ مەروە بولغان ۋەقتىلەردىن باشقە، قاي ۋەقتە قىلىنسە دە درستىر.
(۶۹) سَجْدَةُ تِلَاوَتِ نەزغە كەشكەندە گى كىبى تەكبىر ايلە قوللارنى قۇلاق
طەغرىسىنە قەدەر كەتەرە، قىيام وركەۋ قىلو يوقىر. سَجْدَةُ سى دە
بەركەنە مەتبەدەر. نەز اچىندە سَجْدَةُ آيتلەردىن بەرىنى اوقۇغان كەشى
آيت تەمە بولغاچ دە، نەزىنى بۇزمىچى تەكبىر ئەيتۇب سَجْدَةُ گە كەتەر.
بىر سَجْدَةُ قىلغاچ تەكبىر ئەيتۇب قىيامغە طۇرۇردە، سَجْدَةُ آيتلەردىن
سۈڭى آيتلەرنى اوقۇب آندىن سۈڭ رەكەۋ قىلۇر. (۷۰) اگەردە سَجْدَةُ
آيتىنى اوقۇغاچ دە رەكەۋ قىلسە، سَجْدَةُ تِلَاوَتِ قىلو ۋاجىب بولماس.
رەكەۋسى سَجْدَةُ تِلَاوَتِ اوزىنە طۇرۇر.

(۷۱) اگەردە ائام نەز اچىندە سَجْدَةُ تِلَاوَتِ قىلسە، آشا ايەرۇب
مۇقتەدىلەرگە دە سَجْدَةُ قىلو ۋاجىب بولۇر. (۷۲) بەركەشى بەرجەسەدە ايكى
سَجْدَةُ آيتىنى اوقۇسە ياكە اىشتە ھەر آيت اۇچۇن بەرەر سَجْدَةُ
تِلَاوَتِ قىلۇر. اگەردە بەرجەسەدە بىر سَجْدَةُ آيتىنى ايكى مەتبە اوقۇسە،

يا كه ايشتسه، برگنه سَجْدَه تِلَاوت قىلۇر. (۷۳) اگرده بر سَجْدَه آيتىنى
 ايكي مَجْلِسده او قۇسه يا كه ايشتسه، ايكي مَرْتَبَه سَجْدَه تِلَاوت
 قىلۇر. (۷۴) او طۇرغان يىردن طۇرۇب كىتو ايله، بر بولمەدن ايكنچى
 بولمەگە چغو ايله، بر سوز بىتكەندىن سوڭ ايكنچى سوزگە يا ايكنچى
 اشكە كر شو ايله مَجْلِس اوزگەرەدر. (۷۵) كشى ايشتۇرلۇك اورندە سَجْدَه
 آيتىنى قىچقۇرۇپ او قو، سَجْدَه آيتىنىڭ اوزىنى گنە آتاب او قو ھم
 قرآن او قۇغاندە سَجْدَه آيتىنى او قۇمى قالدۇرۇپ كىتو مَكروھدر.
 (۷۶) صبى بالا، ديوانە كشى، حَيْضلى و نفاسلى خاتۇن سَجْدَه آيتىنى
 او قۇسەلدە، ايشتسەلدە، آنلرغە سَجْدَه تِلَاوت قىلو واجب بولماس.
 مَكرو آنلرنىڭ او قۇغانىنى ايشتكەن كشىلرگە واجب بولۇر. (۷۷) بر كشى جَنب
 و قَتندە يا كه ايسرۇك و قَتندە سَجْدَه آيتىنى او قۇسە يا كه ايشتسە،
 آشا سوڭىندىن سَجْدَه قىلو واجب بولۇر.

مُقِيم و مُسَافِر.

(۷۸) اۇيدە طۇرۇپ كشىگە (مُقِيم) دىيىلۇر. يۇز چاقىرم چاماسى
 بر يىرگە بارو نىيىتى ايله، يولغە چىققان كشىگە، (مُسَافِر) دىيىلۇر.
 (۷۹) سَفَرگە چىققان كشى شەھرىنىڭ يۇرطلرى طوغرىسىندىن اوزغاندىن
 باشلاپ، تا شەھرىنە قايتۇپ كرگانچى، يا كه بر شەھردە (۱۵) كۇن
 طۇرونى نىيىت قىلغانچى، مُسَافِر اسمندە بولۇر. (۸۰) اگرده مُسَافِر بر
 شەھردە (۱۵) كۇن طۇرونى نىيىت قىلسە، شول سَاعَت مُقِيم حَكْمندە

بولۇر، اگرده (۱۵) كۈن طۇلغانچى طاغى يولغە چقسە، يەنە مَسَافِر بولۇر.

(۸۱) بىر مَسَافِرْ نىڭ بىر شەھردە (۱۵) كۈن طۇرۇپ نىتى بولمىچى، شۇغلار چىقۇ سَبَبلى ياكە بىر خىر كۈتۈ سَبَبلى (۱۵) كۈن قَدَر شول شەھردە طۇرسەدە، ھەمان مَسَافِرْ حَكْمىدە بولۇر. (۸۲) ايكى شەھردە يۇرطى بولغان كىشى شول شەھىرلنڭ قايسىنەغە بارۇپ كرسەدە، مَسَافِرْ لىكىن چىقار. اگرده اول شەھىرلنڭ آراسى يۈز چاقىرم قَدَر بولسە، بىر يۇرطىدىن ايكىنچى يۇرطىغە بارغاندەدە، مَسَافِرْ بولۇر، (۸۳) مَسَافِرْ نىڭ (۳) حَكْمى باردۇر: (۱) مَسَافِرْ كىشىگە اۋىل، ايكىندى ويەستۈ نىمازلىرىنىڭ فۇزلىرىنى ايكىشەرگەنە ركعت ايتۇپ قىسقارتۇپ اوقۇ واجب بولۇر. (۲) چىتىكلىرىنە اۋچ تەولك طولغانچى مَسَح قىلو درست بولۇر. (۳) سَفَرْدە وَقْتىدە رَمَضان آيى طوغرى كىلسە، روزەسىنى طۇتمىچى قىضاغە قالدۇرۇ درست بولۇر.

(۸۴) مَسَافِرْ دۈرت ركعتلى سُننەتلىرىنى و اۋچ ركعتلى آخشام ھەم و تَر نىمازلىرىنى ھېچ قىسقارتماس. (۸۵) دۈرت ركعتلى نىمازدە مَسَافِرْ مۇقىمگە امام بولسە، ايكى ركعت اوقۇغاچ، سَلام بىرۇپ نىمازىنى تَمَام قىلۇردە، اۋيۇغان مۇقىمگە اوزىنىڭ مَسَافِرْ ايكانىنى آڭلاتۇر. اول مۇقىم، قالغان ايكى ركعتىنى قىياملارندە ھېچ قِرَأت اوقۇمىچى يالغۇزى تَمَام قىلۇر. (۸۶) اگرده دۈرت ركعتلى نىمازدە مَسَافِرْ مۇقىمگە اۋيۇسە، امامىنە ايبەرۇپ، اول دەدۈرت ركعت ايتۇپ اوقۇر.

(۸۷) مُسَافِرٌ مُّقِمٌ وَقْتَنده، قَضَاغِه قَالغان دُورْت رَكَعْتلى نَمازىنى سَفَرده قُضا قىلسه، قِسقارتىچى دُورْت رَكَعْت ايتۇب قُضا قىلۇر، مُسَافِرٌ وَقْتَنده قَضَاغِه قَالغان نَمازىنى مُّقِمٌ بولغاچ قُضا قىلسه، ايكى رَكَعْت ايتۇب قُضا قىلۇر.

جُمُعَه نَمازى.

(۸۸) بالغ وعاقل بولغان اير كشيگه جمعه كُون اُيْلَه نَمازى اورنینه جمعه نَمازى اوقو فرضدر.

(۸۹) جمعه نَكْ فرض بولووينك (۸) شرط باردى:

- (۱) (ذُكُورَتْ) يَئنى اير كشى بولو، (۵) (اِقَامَتْ) مُقِم كشى بولو،
- (۲) (بُلُوغْ) بالغ كشى بولو، (۶) (صِحَّتْ) سلامت كشى بولو،
- (۳) (عَقْلْ) عقللى بولو، (۷) (سَلَامَتْ عَيْنْ) كوزى سلامت بولو،
- (۴) (حُرِّيَّتْ) آزاد كشى بولو، (۸) (سَلَامَتْ رَجْلْ) آياقلى سلامت بولو،
- (۹) خاتۇنلرغه، صبيلرغه، ديوانهلرغه، زندانده بولغان ايركسز كشىلرغه، مسافرلرغه، آورولرغه، ايكى كوزى ده صوقر كشىلرغه، آقساق كشىلرغه جمعه نَمازى فرض توگلدىر. چۇنكه آنلر معنوردلر. آنلر جمعه كُون جمعه نَمازى اورنینه اُيْلَه نَمازى اوقۇرلر. اُيْلَه اوقۇمىچى مسجدكه بارۇب جمعه اوقۇسەلرده، درست بولۇر.

(۹۰) جمعه نَمازىنى اوقو اۇچۇن (۶) نەرسە شىروطلر:

- (۱) (مِصْرْ) اسلام شەرى دىيۇرلك بر زور قلعه يا آولده بولو،
- (۲) (اِمَامْ) پادشاه يا مُفْتى طَرَفَندىن رُخْصَتلى كشى اِمَام بولو،

(۳) (جَمَاعَت) امامدن باشقا اقل اۋچ كشي اوقۇياچق بولو،

(۴) (اِذْنِ عَام) هر كم كررور كه رخصت بولغان مسجد جامعده اوقۇلو،

(۵) (وَقْتُ ظَهْر) اۋيله وقتنده اوقۇلو،

(۶) (خُطْبَه) جمعه نك فرضندن اول امام خطبه اوقو.

(۹۲) اۋشبو آلتى شرط نك هر بوسى ده طابلىق لازمدر. بوسى گنه طابلماسه ده، جمعه نمازى اوقۇلماس؛ بلكه اۋيله نمازى اوقۇلۇر.

(۹۳) اۋشبو شرطلرنك تمام طابلووى شبيهلى بولغان ييرده جمعه اوقۇلسه، جمعه دن صوڭ صاقلق اۋچۇن دورت ركعت اۋيله نمازى ده اوقو، تييشليدير. بزنك يۇرط شهرلرنده خصوصا آللرمزده اۋشبو شرطلرنك تمام طابلووى شبيهليدير. چۇنكه شهرلرمزنى ده، آللرمزنى ده كامل اسلام شهرى ديب بولميدر. شول سببىدن بزنك ديارده جمعه نمازندن صوڭ آخرغى اۋيله نمازى ديب نيتلەب دورت ركعت اۋيله نمازى اوقو عادت بولۇب قالمشدر.

(۹۴) جمعه نمازى اوزى (۱۰) ركعتلر كه اول ۲ ركعت سنت، آندن صوڭ ۲ ركعت فرض، آندن صوڭ ينه ۴ ركعت سنتدر.

(۹۵) جمعه مسجدينه بارۇب كرگاچ ده ايكي ركعت (تحية المسجد) نمازى اوقۇلۇر. صوڭغى دورت ركعت سنتندن صوڭ ۴ ركعت آخرغى اۋيله نمازى اوقۇلۇر، آندن صوڭ جمعه وقتىنى حرمتلەب ايكي ركعت وقت سنتى اوقۇلۇر.

(۹۶) جمعه وقتنده اوقۇلا طۇرغان نمازلرنك نيتلىرى اۋشبو رهوشچهدر: (۱) نيت قىلدم ايكي ركعت تحية المسجد نمازىنى اۋته مكه خالصا لله تعالى (الله اكبر. ۲) نيت قىلدم جمعه نمازىنك دورت ركعت

سنتىنى اوتەمككە خالسا اللە الخ (۳) نيت قىلدىم جىمە نىمازنىڭ ايكى ركعت فرضىنى اوتەمككە اۋيۇدم اۋشبو اللە الخ. (۴) نيت قىلدىم جىمە نىمازنىڭ دروت ركعت سنتىنى اوتەمككە خالسا اللە الخ. (۵) نيت قىلدىم اۋستىمە فرض بولغان اۋپىلە نىمازلىرىنىڭ آخريسىنى اوتەمككە خالسا اللە الخ. (۶) نيت قىلدىم اۋشبو وقتنىڭ ايكى ركعت سنتىنى اوتەمككە خالسا اللە الخ.

(۹۷) جىمەنىڭ ايكى ركعت فرضىنى اوقۇغانچى امام خطبە اوقۇر. آرالىرىدە آزغىنە اۋتۇرۇپ تۇرۇر. اول خطبەلردە اللە تعالىگە حمد ئەيتۇر، كىمە شەھادت ئەيتۇر، محمد ئەمگە و صحابەلرىنە صلوات و مدح ئەيتۇر، بىر آز وعظ آيتارى اوقۇر. مسجددەگى كشىلەرگە غىبرتلى و عطر سۇيىلەر. امل اسلامغە و پادشاهغە خىر دعا قىلۇر. امام خطبە اوقۇر آلەندىن موددَن (اَسْكُتُوا رَحْمَكُمُ اللّٰه) دىيۇر. معناسى: (اى جماعت طگلاب تۇرگىز؛ اللە تعالى سىزگە رحمت قىلغاي ايدى) دىمكىر. آندىن صوڭ امامنىڭ قارشىدە اذان اوقۇر.

(۹۸) امام خطبە اوقۇغان زماندە مسجددە بولغان كشىلەرگە هېچ بىر سوز سۇيىلەشمىچى و هېچ بىر اش قىلمىچى اخلاص ايلە خطبەنى طگلاب تۇرۇر و اجىدىر. شول وقتدە سنت و نفل نىمازلىر اوقۇ، ذكر و تسبيح ئەيتو درست توگىلەر.

(۹۹) امام خطبە اوقۇغان زماندە مسجدكە كىلۇپ كرگان كشى تحية المسجد نىمازىنى دە جىمەنىڭ دورت ركعت سنتىنى دە اوقۇماس، كرگاچ دە، خطبەنى طگلاب اۋتۇرۇر. جىمەنىڭ فرضى اوقۇلغاندىن صوڭ دورتەر ركعت ايكى سنت نىماز اوقۇپ، فرضدىن اۋلىگى

سنتىنى دە قضا قىلۇر، تحية المسجد نمازى او قۇلماغان كۈينچە قالۇر.
 ۱۰۰ بر كشى مسجد كە كرۇب تحية المسجد نمازىنى يا دورت
 رىكت سنتىنى او قۇرغە كرشكچ، امام خطبه اوقى باشلاسه، كرشكان
 نمازىنى بۇزمىچى تمام قىلۇر.

۱۰۱ جمعه نىڭ فرضىنه امام سلام بىرگانچى اۇيۇب قالغان كشى
 مسبوق بولۇپ، قالغان ركعتلىرىنى امامدىن صوڭ قضا قىلۇر. امام
 سلام بىرگانچى اۇيۇب قالا آلماعان كشى اۇيله نمازى او قۇر.

۱۰۲ جمعه كۈن اهل اسلام قارشىدە دعالر و ايزگى عملر
 مقبول بولا طۇرغان مبارك ھىمايرام كۈندىر. ھىرر مسلمانغە جمعه
 كۈنىنى الوغ كورۇب گناھ اشلىرىدىن طيىلو، ايزگى عملر قىلۇرغە
 طرشو، فقراغە صدقەلر بىرو، آتا، آنا، وقرداش اروغ ايله كورشۇب
 حاللىرىنى بلشو، قبرستانغە بارۇپ يا كە اۇيدە قرآن او قۇب ثوابىنى
 ميتلرنىڭ روحلىرىنە باغشلاو، بوش وقتلردە قرآن او قو، ذكر ئەيتو
 ھىم دعالر قىلو ايله شغللەنو تىيىشلىدىر.

بىك فقير بولماغان كشى جمعه كۈن دنيا اشلىرىنى كۆپ
 اشلمىچى علم، عبرت و وعظ مجلسلىرىدە بولو، دوست ايش و قرداش
 اروغ ايله كورشۇب بايرام ايتۇب شادلىق ايله اوتكەرو تىيىشلىدىر.

عید نمازلىرى .

۱۰۳ جمعه نمازى فرض بولغان كشىلرگە عید نمازلىرىنى دە او قو
 واجب بولۇر. خاتۇنلر و صبىلر كىي، جمعه فرض بولماغان كشىلرگە عید
 نمازلىرى دە واجب توگلىدىر .

۱۰۴ عید نمازلىرىنى او قو اۇچۇن (۵) نەرسە شرطدىر:

مِصْر، اَذِي عَام، اِمَام، جَمَاعَت، وَقْتُ، (۱)

(۱۰۵) عید نمازلىرىنىڭ وقتلىرى قۇياش چغۇب اۈچ ارشىن قىدر كوتەرلگەندىن باشلاپ اۈيلە وقتى كىرگەنچىدۇر.

(۱۰۶) بىرغىر سىبىلى عید فطر نمازى بىرىنچى شۆالدە اوقۇلمى قالسە، اىككىنچى شۆالدە اوقۇ درست بولۇر. اۈچىنچى شۆالدە اوقۇ درست بولماس.

(۱۰۷) عید نمازى قربان اۈنچى ذوالحجەدە اوقۇلمى قالسە، اۈن اىككىنچى ذوالحجەگە قىدر كىچىكرۇب اوقۇ درست بولۇر.

(۱۰۸) عید نمازلىرى ھەر اىككىنچى اىككىشەر ركعتلىرى. اذان وقامتىن باشقە ھەر زمان جماعت ایلە اوقۇلۇرلىر. محلە خلىقىنە نماز وقتى يىتكەننى مۇذن منارەغە منۇب بىر نىچە مرتبە (الصلاة) دىب قىچقۇرۇب بىلگىرتۇر.

(۱۰۹) عید فطر نمازىنە اۈشبو رەوشچە نىت قىلىنۇر :
(نىت قىلدىم اىگى ركعت عید فطر نمازىنى اۈتەمككە اۈيۇدم اۈشبو امامغە خالصا لله تعالى الله اكبر)

(۱۱۰) عید قربان نمازىنە اۈشبو رەوشچە نىت قىلىنۇر :
(نىت قىلدىم اىكى ركعت عید قربان نمازىنى اۈتەمككە اۈيۇدم اۈشبو امامغە خالصا لله تعالى الله اكبر)

(۱۱۱) عید نمازلىرىنىڭ ھەر اىككىسى اۈشبو رەوشچە اوقۇلۇرلىر :
نىت قىلۇب تىككىر ئەيتۇب كىرەشكەندىن سوڭ امامدە مەقتىلەردە (ثنا)
اوقۇرلىر ، (ثنا) اوقۇلغاندىن سوڭ ھىرىسى نمازغە كىرەشكەنگى كىبى اۈچ مرتبە قوللىرىنى قۇلاق يۇمۇشاقلىرىنە قىدر كوتەرۇب اۈچ مرتبە تىككىر

(۱) جىيەدە خطبە شرطايىدى، عید نمازلىرىدە شرط توڭلە سىنتىر. جىيە خطبىسى
فرىضتىن اۋل اوقۇلۇر. عید خطبەلىرى نمازلىرىدىن سوڭ اوقۇلۇر.

ئەيتۇرلار، تەكبىرلەرنىڭ آراسىدە قوللىرى باغلانمىچى سالتۇب تۇرۇرلار. ئاندىن سولگامام باشقە نەزەردەغى كىبى قىچقۇرۇپ سورەلەر اوقۇر. ركوع وسىجىدە قىلىنۇپ ايكىنچى ركەتنىڭ قىيامىنە تۇرغاندىن سولگامام قىچقۇرۇپ يىنە سورەلەر اوقۇر. امام سورەلەرنى اوقۇب بىرگىچ، ركوع قىلۇر آلدىدىن اۋلىگى ركەتدەگى كىبى يىنە اۋچ مرتبە تەكبىر ئەيتلۇردە دورتنىچى تەكبىر ايلە ركوعىگە كىتلىۇر. ركوع وسىجىدە قىلغاندىن سولگامام قەدە وسلام ايلە باشقە نەزەر كىبى تمام قىلىنۇر.

(۱۱۲) عىد نەزەرىنە سولگە قالدۇپ كىلگان كىشى امام سلام بىرگانىچى اۋيۇب قالسىە، مسيوق بولۇپ قالغان ركەتلىرىنى امامدىن سولگامام قىلۇر اگردە امام سلام بىرگانىچى اۋيۇرغە يىتسىە آلماسىە، شول كۈنىچە قالدۇر: عىد نەزەرى قىلنەماسلەر.

(۱۱۳) عىد نەزەرى اوقۇلغاندىن سولگامام ايكى مرتبە خەتپە اوقۇب خەلقنى وعظ قىلىق، فطرە وقربان حەملىرىنى اۋيۇرە تەك، وعىد كۈنلەردە سنت بولغان اشلەرنى سۈيلىمەك سىنتىر.

تراويح نەزەرى

(۱۱۴) رمضان آينەدە ھەر كۈن يەستونەزەردىن سولگامام، وتر نەزەردىن اۋل (تراويح) نەزەرى اوقۇ ايرلەرگەدە خاتۇنلەرگەدە سىنتىر.

(۱۱۵) تراويح نەزەرى بارى (۲۰) ركەتلىر. ايكىشەر ركەت اۋن نەزەرى ايتۇب يا كە دۇرتەر ركەت بىش نەزەرى ايتۇب اوقۇلۇرلەر. بو نەزەرى يالغۇزدە اوقۇلۇر، اما جماعت ايلە مسىجىدە اوقۇ سىنتىر.

(۱۱۶) تراويح نەزەرى جماعت ايلە اوقۇلغاندىن سولگامام وتر نەزەرىدە جماعت ايلە اوقۇلۇر. امام تراويح نەزەرىنىڭ قراۋتلىرىنىدە وتر نەزەرىدە قىچقۇرۇپ اوقۇر.

(۱۱۷) تراويح نەزەرى اۋشبو رەوشچە نىت قىلىنۇر: (نىت قىلدىم ايكى ركەت تراويح نەزەرىنى اۋتەمەككە اۋيۇدۇم اۋشبو امامغە خالسا اللە نەالى اللە اكبر)

(۱۱۸) تراویح نمازلى آراستىدە دورت ركعت اوقۇغان صاين ، دورت ركعت نماز اوقۇر قدر وقت طوقتاب (تروپچە) قىلو ، يعنى يال ايتۇب طۇرو سنتىر .

(۱۱۹) تروپچە وقتىدە تسبيح ياتھليل ئەيتۇب يا كە ئەيتلگانىنى طكلاپ لوطۇرو مستەبدر .

(۱۲۰) بىزنىڭ بو شەرلردە تروپچە وقتىدە اۇشبو تسبيحنى ئەيتو معروف بولمىشدر :

سُبْحَانَ ذِي الْمَلِكِ وَالْمَلَكُوتِ * سُبْحَانَ ذِي
الْعِزَّةِ وَالْعَظَمَةِ وَالْقُدْرَةِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْجَبْرُوتِ *
سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ * سُبْحَانَ
قُدُّوسٍ رَبِّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ * لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
نَسْتَغْفِرُ اللَّهَ * نَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَنَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ *
معناسى :

بىردەگى و كوكەگى مغلوفاتقە خوجە بولغوجى الله تعالىنى تنزىيە قىلامن . عزت ، قدرت و بىك الوغلىق ايبەسى بولغوجى الله تعالىنى تنزىيە قىلامن . بۇتۇن عالمىڭ پادشاھى و ھېچ اولمەبەچك ترك بولغوجى الله تعالىنى تنزىيە قىلامن . اول الله تعالى كىمچىل كردين بىك پاك و مقدس بولغوجى ھم بارچە فرشتەلرنىڭ و جبرائىل فرشتەنىڭ رەببى بولغوجىدەر . بىر الله تعالىدن باشقە ھېچ ئىكرى يوقلدەر . بىز اول الله تعالىدن گناھلارمىزنىڭ بارلقانووينى استىبىر . اى الله بىز سىندىن جىننى صۇرىبىز . تىوغىدىن سىڭا صغنامىز .

(۲۲۱) تراویح نمازلى تمام بولۇپ بېشىڭنى تسبيح ئەيتلگاندىن صوڭ اۇشبو دعا اوقۇلۇر :

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَسَلِّمْ * اللَّهُمَّ
 زَيْنًا زَيْنَةً الْإِيمَانَ * وَشَرَفًا بِشْرَافَةَ الْهُدَايَةِ
 وَالْعُرْفَانِ * وَأَكْرَمًا بِصِيَامِ شَهْرِ رَمَضَانَ وَارْزُقْنَا
 الْجَنَّةَ وَالْغُفْرَانَ * وَتَقَبَّلْ مِنَّا تَرَاوِيحَنَا يَا سُبْحَانَ
 وَاسْتَجِبْ دُعَائِنَا يَا حَنَّانُ * بِفَضْلِكَ وَجُودِكَ يَا مَنَّانُ
 بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ *

معناسی :

یارب، محمد علیه السلام که هم آنک از وی جماعتلرینه رحمت و سلام قیلغل، ای الله، بزلرنی
 ایمان زینتی ایله زینتله گل، ودخی علم وتوفیق ایله شرافتلی قیلغل. ورمضان آیینک روزمسی ایله
 حرمتلی قیلغل، بزگه جنتنی ویارلقانونی نصیب قیلغل، ای پاک ومنزه بولغوچی الله، بزلرنک
 تراویحلرمزنی قبول قیلغل، ای رحمت قیلغوچی و صؤرامیچی بیرگوچی الله، فضلک وکرمک ایله
 بزنگ دعا لرمزنی قبول قیلغل. ای کامل رحمت قیلغوچی الله تعالی، هر نرسه سینک رحمتک ایله گنه بولغوچیدر.

(۱۲۲) تراویح نمازینک هر رکعتنده سورهُ فاتحه دن صوگ بر قسقا
 سوره او قۇلۇر. کلام شریفنک باشندن باشلاب، هر رکعتنده قوشا
 قوشا، بر نیچه تراویحده آخیرینه قدر او قۇب چغۇب قرآنی ختم
 قیلو الوغ سنتلردندر.

(۱۲۳) تراویح نمازینی یهستو نمازینی او قۇغاندن صوگ او قو
 سنتدر. شول سببدن مسجد که تراویح نمازی او قۇلا باشلاغاچ کیلگان
 کشیگه، ایگه اوّل یالغۇزی یهستونک دورت رکعت فرضینی او قو
 وآندن صوگ تراویح نمازی نیتلر امامغه اویو تییشلیدر.

(۱۲۴) بویله صوگغه قالغان کشی تراویحنک قالغان رکعتلرینی
 امامدن صوگ یالغۇزی او قۇب تمام قیلۇر. ایمدی اگرده امام وترنی
 او قۇب بترگانچی تراویحنی تمام قیلسه، امامغه مسبوق بولۇب اویۇر.
 اگرده تراویحنی تمام قیلغانچی امام وترنی او قۇب بترسه، وترنی ده
 یالغۇزی او قۇر.

جَنَازَه نَمَازى.

(۱۲۵) مَيِّتْكە دَعَا قِيْلُو مَقْصُودى ايلَه جَنَازَه نَمَازى اوقۇ فَرَض كُفَايَه دَر؛ شَوْبِلَه كَه مَيِّتْنىڭ اُولْگَانىنى بِلْگَان كَشىلَرنىڭ اَرَادَن بَرىنچەسى اوقۇسە، باشقەلرىنىڭ اُوستىدىن تۇشەدُر. ا گِردە ھَر بَرسى اوقۇسە، ھَر قايوسى ثوابلى بولادُر. ا گِردە ھىچ بَرسى اوقۇمى قالسە، ھَر قايوسى گِناھلى بولادُر.

(۱۲۶) جَنَازَه نَمَازىنىڭ سىگىز شَرْطى باردُر:

(۱) (وُضُوْ) طَهَارَتلى بولو، (۵) (سُتْعُوْرَت) عورت يىرلر اُورتولى بولو،

(۲) (طَهَارَت بَدَن) تَهَن پاك بولو، (۶) (اِسْتِقْبَال قِبْلَه) قِبْلَهغە قارشى بولو،

(۳) (طَهَارَتِ ثَوْب) كىيىم پاك بولو، (۷) نِيَّت نِيَّت قىلو،

(۴) (طَهَارَت مَكَان) آياق باسقان اوردن (۸) (مَغْسُوْلِيَّة مَيِّت) مَيِّت يولغان بولو.

پاك بولو.

(۷۲۱) ا گِردە مَيِّت (شَھِيْد) بولسە، يەنى ظَلْم ايلَه اوتۇرلغان كَشى بولسە، يولماس. يولماغان بولسەدە، اُنْڭ اُچۇن دَه جَنَازَه نَمَازى اوقۇلۇر.

(۱۲۸) جَنَازَه نَمَازىدە قِرَأت، رُكُوع، سَجدە وَقَعْدە يوقدُر، قِيَام حالىدە دورت تَكْبىر وَايْكى سَلام ايلَه تَمَام قىلىنۇر.

(۱۲۹) جَنَازَه نَمَازىنى اوقۇياچق كَشى اُولَا (نِيَّت قىلدم اُوشبو مَيِّت اُچۇن جَنَازَه نَمَازى اوقۇمقغە، اُيۇدم اُوشبو اَمَامغە خَالِصَا لَلّٰه تَعَالٰى) دىب نِيَّت قىلۇر، اُنْدىن صَوْڭ نَمَازغە كَرشكاندەگى كَبى قوللىرىنى كوتەروب تَكْبىر ئەيتۇردە، قوللىرىنى باغلاپ (ثَنَّا) اوقۇر، اُنْدىن صَوْڭ قوللىرىنى كوتەرمىچى اِيككىنچى تَكْبىرنى ئەيتۇر. اُنْدىن صَوْڭرەشەدەن صَوْڭ اوقۇلاطۇرغان صلواتنى اوقۇر، اُنْدىن صَوْڭ اُچىنچى تَكْبىرنى ئەيتۇر.

(۱۳۰) آندن صوڭ اۇشبو دعانى اوڭۇر:

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا
وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا وَانْثَانَا *
اَللّٰهُمَّ مِنْ اَحْيَيْتُهُ مِنَّا فَاحْيِهِ عَلٰى الْاِسْلَامِ
وَمِنْ تَوَفَّيْتُهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلٰى الْاِيْمَانِ *
اَللّٰهُمَّ اِنْ كَانَ هَذَا الْيَتِيْمُ مُحْسِنًا فَزِدْ فِيْ
اِحْسَانِهِ وَاِنْ كَانَ مُسِيئًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ *

معناسى:

(يارب، بولونڭ تركلرمزى دە، اولكلرمزى دە، حاضرلرمزى دە، غايبلىرمزى دە، كچىكلرمزى دە،
لوشارلرمزى دە، ايرىكلكلرمزى دە، خانقنلرمزى دە، يارلاقىل. يارب، ترك بولغانلرمزى اسلام
دىنى، لوزىنە ترك قىلغىل. اولگانلرمزى ايمان ايله وفات قىلغىل. اى الله، اگر اۇشبو ميت ايزىكى
كشى بولغان بولسە، ايزىكىلگىنى آرتىرىغىل. اگر گناھلى كشى بولغان بولسە گناھلىرىنى غفور قىلغىل.
اگر ميت صبى يا ديوانە كشى بولسە، اۇچنچى تىككىرىدن صوڭ
اۇشبو دعانى اوڭۇر:

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ هَذَا الْيَتِيْمَ لَنَا فَرَطًا وَذَخْرًا وَاجْعَلْ لَنَا شَافِعًا وَمُشَفَّعًا *

معناسى:

(يارب بويىقى بوزنڭ اۇپۇن شفاعتىچى وشفاعتىنى بىلور قىلغىل.)

(۱۳۱) آندن صوڭ دورتنچى تىككىرىنى ئەيتۇردە ايكى طرفقە سلام

يىرۇب تمام قىاۇر.

(۱۳۲) جنازە نامازى تمام بولغاندىن صوڭ اۇشبو دعا اوڭۇر:

رَبِّ اغْفِرْ لَنَا وَلِهَذَا الْيَتِيْمَ وَاغْسِغْ لَهُ فِيْ قَبْرِهٖ * اَللّٰهُمَّ زِدْ اَجْرَهٗ وَلَا تَضِلَّنَا بَعْدَهٗ *

سُبْحَ عِبَادِكَ وَأَرْحَمَ بَهَائِكَ. اللَّهُمَّ أَمَرْتَنَا بِدُعَائِكَ
(ای رب، بزمهاتتک فقد دعوناک كما أمرتنا فأجبنا كما وعدتنا •
کیکتک یتقل. یارب، اگره دعوینا فارجح صیانتنا وبهائیک •
۱۳۳) جنازه

مشرقی طرفنده بولۇپ معناسی :

بولۇپ، میتنک کو کره گی حیوانلر شغه رحمت قیلقل، یارب بزلرگه دعا قیلقل ایله
۱۳۴) جنازه نمازینه اما، ابدی بز سیمنا اولقل بویورغاتیچه دعا قیلام؛
کشی مسبوق بولۇپ قالغان تکبیرلریسه، و حیوانلر شغه رحمت قیلقل
صوکل قضا قیلور. آشغچ بولۇرلق بولغانده مسبور، قوب دعا قیلغاندن
اوقۇماسه ده، درست بولور، صوگهی افچ تکبیرنی ئهیتورده سلام ایول.
۱۳۵) طهارت آلۇپ شغللنسه، اولگره آلی قالۇرلق بولغان
کشیگه، جنازه نمازینی تیمم ایله اوقوده درستدر.

نفل نمازلری.

۱۳۶) ایکندی و یهستو نمازلری آلدندن دورته رکعت نفل نمازی
اوقو ودخی اولیل و یهستو نمازلردن صوگهی ایکیشهر رکعت سنتلرینی
دورتشهر رکعت ایتوب اوقو، سنت درجه سنده بیک تییشلی و کوب
ثوابلی مستحبلردندر.
۱۳۷) قای وقت بولسه ده، نماز مکروه بولماغان وقتلرده ایکیشهر،
دورتشهر، آلتیشار یاسیگزهر رکعت نفل نمازلری اوقو مستحبدر.
۱۳۷) ۸، ۶، ۴ رکعتلی نفل نمازلرینک هر قعده سنده صلوات
ودعا اوقو تییشلیدر.
۱۳۹) نیت قیلۇپ کرشلگان نفل نمازینی اوقوب تمام ایتو

۱۳۰) آندىن صوڭ اۋشبو دعانى اوقۇر:

يٰلھو واجب بولۇر
 اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا نَفْلَ نَمَازِ
 وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا وَنَاسِئِنَا بَوْلًا
 اَللّٰهُمَّ مِنْ اَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَاحْيِهِ عَلَيَّ
 وَمِنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَيَّ

(۱۱) اۋايىن نمازى

(۱۲) تەجد نمازى

(۱۳) ھول نمازى

(۱۴) مسجد نمازى

(۱۵) كسوف نمازى. (۱۰) ضحى نمازى،

(۱۴۲) حاجت نمازى، الله تعالى دن بر مرادنى صۇراب دعا قىلۇر

آلدىن لوقۇلا تۇرغان ايكي ركعت نفل نمازىدۇر.

(۱۴۳) استسقا نمازى - قۇرىلق سىبىلى ايگىنلەرگە وحيوانلارغە ضرر

كىلۈرلەك بولغاچ، الله تعالى دن ياغمۇر صۇراب دعا قىلۇ اۋچۇن اوقۇلا

تۇرغان ايكي ركعت نفل نمازىدۇر. بونماز صحرا دە اوقۇلۇر. بار

مسلمانلار جيىلۇپ قرغە چغارلر، بالا چاغلارنى وحيوانلارنى دە آلۇر

چغارلر. ھر كىم طھارت ايلە وتوبە نچىلكلى قىافت ايلە جەيەو چغار

صحرا دە ھر بركشى قبلەغە قارشى تۇرۇرلر. امام جيىلغان كشىلرگە

بيك كوپ وعظ قىلۇر. ھر قايسىنە گناھلردىن توبە واستىغفار قىلۇر

ودشمان بولشقان كشىلرگە بربرسى ايلە باحلە شۇرگە قوشار، خلق

توبە واستىغفار قىلۇرلر، بربرسى ايلە باحلە شۇرلر. آندىن صوڭ

كىم يالغۇز يالغۇز ايكي شەر ركعت نماز اوقۇرلر.

(۱۴۴) استسقا نمازدىن صوڭ اۋشبونى اوقۇپ دعا قىلۇرلر:

اللَّهُمَّ اسْقِ عِبَادَكَ وَارْحَمْ بَهَائِمَكَ . اللَّهُمَّ امْرُتَنَا بِدَعَائِكَ
وَوَعْدَتِنَا بِإِجَابَتِكَ فَقَدْ دَعَوْنَاكَ كَمَا امْرُتْنَا فَاجِبْنَا كَمَا وَعَدْتَنَا *
اللَّهُمَّ إِن لَّمْ تَرْحَمْ لَانْفُسِنَا لِكثْرَةِ ذُنُوبِنَا فَارْحَمْ صِيَانَنَا وَبَهَائِمَكَ *

معناسی :

يارب، قوللارنى صوغارغل، حيوانلارنى رحت قىلغل، يارب بىزلرگه دعا قىلىق ايلا
بۇيۇردىڭ ھەم قبول ايتىمنى وعدە قىلدىڭ . ايمىدى بىز سىڭا اوزىڭ بۇيۇرغانچە دعا قىلامز؛
بىس ايمىدى سىن وعدەڭ بويىچە بىزنىڭ دىمارىنى قبول قىلغىل، يارب اگىرە گناھلارمىز كىوبلىگى
سىبىلى اوزىمىزگە رحت قىلماىسىڭ، (گناھىمىز) سىبىلارمىزغە ھىوانلارنى رحت قىلغىل.

(۱۴۵) اگىرە اولگى كۈن استىسقانمازىنى لوقۇب دعا قىلغاندىن
صوڭ ياغمۇر يامامىسە، يەنە ايكى كۈن شول رەھىشچە استىسقا قىلۇرلار.

(۱۴۶) اگىرە قىردە استىسقا قىلغان وقتىدە ياغمۇر يامامىسە،
باشلىرىنى آچۇپ ياغمۇرغە چلاتۇرلار . الله تعالى گە شكر قىلۇرلار.

(۱۴۷) توبە نمازى - گناھلاردىن لوكىتۇپ توبە واستىغفار قىلۇر
آلدىندىن اوقۇلا طۇرغان ايكى ركعت نفل نمازىدىن.

(۱۴۸) توبە نمازىنى اوقۇغاندىن صوڭ اۇشبو استىغفارلى اوقۇر :
اَسْتَغْفِرُ اللهَ ، اَسْتَغْفِرُ اللهَ ، اَسْتَغْفِرُ اللهَ تَعَالَى مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ اَذْنَبْتُهُ

عَمْدًا اَوْ خَطَا سِرًّا اَوْ عَلَانِيَةً وَاَتُوبُ اِلَيْهِ مِنَ الذَّنْبِ الَّذِى اَعْلَمُ وَمِنْ
الذَّنْبِ الَّذِى لَا اَعْلَمُ اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ *

معناسى :

(الله تعالىدىن مېنى ھەر بىر گناھلارمىدىن يارلىقلىوينى تىلەين، يورى قىلغان گناھلارمىدىن، خىلاتى
ايلا قىلغان گناھلارمىدىن، ياشىن قىلغان گناھلارمىدىن، اشكارا قىلغان گناھلارمىدىن ھە ھەقى
الله تعالى گە بلۇپ قىلغان گناھلارمىدىن . بىلى قىلغان گناھلارمىدىن توبە قىلامىز (يەنى لوكىتۇپ
تايىتامىز) اى الله سىن قىبىلنى دە بىلگۈچىسىڭ .)

(۱۶۰) اگرده مسجد که کرکچده باشقه بر نماز او قولاچق بولسه،
بو نمازنی او قولاچم توگلدن. شونک اۇچۇن مسجد که بیش وقت
نمازنی او قولاچم کرگاندە او قولماس، جمعهغه کرگاندە او قۇلۇر.
بر مسجد که قاراب چغواچۇن کرگان کشیگهده بونمازنی او قوتییشلیدر.

(۱۶۱) استغاره نمازی - بر الوغ اشنی باشلار آلدنن شول
اشنک خیرلی بولووینی تلب او قولا طۇرغان ایکی رکعت نفل نمازیدر.
(۱۶۲) بونمازنی او قۇغاندن صوڭ اۇشبو دعا او قۇلۇر:

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْتَخِیْرُکَ بِعِلْمِکَ وَاسْتَقْدِرُکَ بِقُدْرَتِکَ وَاسْئَلُکَ مِنْ فَضْلِکَ فَانِّکَ تَقْدِیْرُ
لَا اَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا اَعْلَمُ وَاَنْتَ عَلَّامُ الْغُیُوْبِ * اَللّٰهُمَّ اِنْ کُنْتَ تَعْلَمُ اَنَّ هَذَا الْاَمْرَ
اَیْلَهُ
لِیْ فِیْ دِیْنِیْ وَمَعَاشِیْ وَعَاقِبَةِ اَمْرِیْ فَاقْدِرْهُ لِیْ وَیَسِّرْهُ لِیْ ثُمَّ بَارِکْ لِیْ فِیْهِ *
قِرَاءَتِنْدَ تَعْلَمُ اَنَّ هَذَا الْاَمْرَ شَرِّیْ فِیْ دِیْنِیْ وَمَعَاشِیْ وَعَاقِبَةِ اَمْرِیْ فَاصْرِفْ
نورِیْ اَچْیْنِیْ عَنْهُ وَاقْدِرْ لِیْ الْخَیْرَ اَیْنَمَا کُنْتَ * اِنَّکَ عَلٰی کُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ *

معناسی :

تعالی گه حمد

بار، تحقیق مین سیندن یاخشلیق استیمن. هم قدرت استیمن و سینک فضلک
بی سین هر نرسه گه قادرسک. (مین اوزمگنه) هیچ بر نرسه گه قادر توگلدن.
(۱۵۱) مین بلمین. تحقیق سین هر بر غیب نسله لری ده بلگوچیسک.
بو اشنی مینم دینم، دنیام و آخرتم اۇچۇن خیردیب بلسهک، اول اشنی میگا
رکعت نفل نمازی هم اول اشنی مینم اۇچۇن مبارک قیلغل، اگرده بو اشنی مینم دینم، دنیام
لی و یان دیب بلسهک اول اشنی میندن و مینن اول اشدن دوندرگل. و میگا
اشلری نصیب قیلغل. تحقیق سینک هر نرسه گه کوچک بیتگوچیدر.
او قۇلۇر.

بو دعانی او قۇغاندن صوڭ قیلاچق اشینی کوکلی
(۱۵۲) سفر نم وینی امید ایتوب باشلار. کوکلی طارتماسه.

بولسه ایدی دیب دوش
اشنک خانهسی باشلاب آچلغان زمانده رسم کشاد
نفل نمازیدر. اونی او قولا ممکندر.

عشر، فطر، فدی، صدقه قربان و حج حکملری عبادان
(۱۵۳) شکر نمازیم اسمی جزئده بیان قیلنشلردر.

احمدھادی مقصودی.

روزہ، زکات

و حج

عبادات اسلامیہ مجموعہ سینک

بیشنچی جزئی

ابتدائی مکتبہ لرنک اؤچنچی صنف شاگردلری اؤچۇندىر.

۵ نچى طبعه

۱۳۲۹
۱۹۱۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(۱) آیت کریمه: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ، لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ) سورة البقرة.
مآلی: «ای مؤمن بندها، اوّل زماندهی مؤمنلرگه فرض قیلنغانی کبی، تقوالغکز آرتسون اوچون (رمضانده) روزه طوتو سزگه ده فرض قیلندی»

(۲) حدیث شریف: لِكُلِّ شَيْءٍ زَكَاةٌ وَزَكَاةُ الْجَسَدِ الصِّيَامُ *
معناسی: (هر نهرسه نك بر زكاتی، یعنی پا كلا و چیسى بولادر. تهنك زكاتی روزه در.

صَوْم = روزه

(۳) رَمَضان آينده هر كُون روزه بولو، یعنی طاك ياقتيلغی جه يلگان وقتدن باشلاب قۇياش باتقانچی آشامی، اچمی وياقنلق قيلمی طورو بالغ وعادل بولغان هر بر مؤمن بنده گه فرضدر.
(۴) روزه نك فرضلری (۳) در:

(۱) نیت قیلو، (۲) آشاو، اچودن طیلو، (۳) یاقنلقدن طیلو.
(۵) روزه بولوغه سحر آشاغاندن صوڭ طاك آتقانچی نیت قیلو، مستحیدر. اویل وقتینه بر ساعت چاماسی قالغانچی نیت قیلنسه ده، درست بولور. اویل وقتینه بر ساعت چاماسی غنه قالغاج نیت قیلو معتبر بولماس.

(۶) روزه غه كوڭل ايله نیت قیلو كافیدر. تل ايله هیچ بر سوز نیت سده، كوڭلندن ایرته گه روزه بولاچغینی اویلاسه، روزه سی

(۷) عربچە اۋشبو سوزلارنى اوقۇب تل ايله نيت قىلو مستحبدر:

نَوَيْتُ اَنْ اَصُومَ صَوْمَ شَهْرِ رَمَضَانَ مِنَ الْفَجْرِ اِلَى الْمَغْرِبِ خَالِصًا لِلّٰهِ تَعَالٰى ﴿٥٠﴾
معناسى: (الله تعالى اۋچۇن اخلاصم ايله نيت قىلدم رمضان آيىنىڭ روزەسىنى طۇتقىلغىمە
طاڭا وقتىدىن باشلاپ قۇياش باتقانچى.)

(۸) قۇياش باتقاچ روزەنى تمام قىلغاندە بر طعام، طۇز يا صو
ايله (افطار) قىلو، يعنى آغزنى آچو سنتدر. خرما كىيى طاتلى يىمىشلار
ايله افطار قىلو مستحبدر.

(۹) افطار قىلغاندىن صوڭ اۋشبو دعانى اوقۇر:

اَللّٰهُمَّ لَكَ صَمْتُ وَبِكَ اَمْنٌ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَعَلَى

رِزْقِكَ افْطَرْتُ فَاغْفِرْ لِيْ يَا غَفُورًا مَا قَدَّمْتُ وَمَا اَخَّرْتُ ﴿٥١﴾

معناسى: (اى الله، اۋشبو روزەمنى مېن سېنىڭ اۋچۇن گىنە طۇتىدۇم مېن سېڭاغىنە
ايمان كىتىردىم، وسېڭا توكل قىلدىم، وسېنىڭ رىزق ايله آغزمنى آچام. اى گناھلارنى
غفور ايتكۈچى الله، ايمىدى مېنىم اۋلىگى گناھلارمنى دە، صوڭغى گناھلارمنى دە، يارلۇقۇغل.)

(۱۰) روزە بولغان كىشىگە اۋشبو اشلار سنتدر: (۱) طاڭا آتقانچى

تۇنلە طۇرۇب سحر آشاو، (۲) روزە طۇتو ايله نىفسىنى گناھ اشلردن
طىيۈنى نيت قىلو، (۳) كىسبىدىن بوشاغان وقتلرندە دىنى كىتابلار
اوقۇ، (۴) قۇياش بايغاچ دە آخسام نمازىنى اوقۇغانچى افطار قىلو.

(۱۱) كۈندىز روزە وقتىدە اۋشبو اۋون تۇرلى اشنى قىلومكروھىدر:

(۱) فائەسىز سوزلار سۇيىلەو، (۲) ادبىسز سوزلار سۇيىلەو، (۳) مۇنچاغە

كرۇب اۇزاق اۋطۇرو، (۴) صوغە چومۇب قۇيۇنو، (۵) طعام وچەير

چەينەو، (۶) بر نەرسەگە تلىنى تىيىرۇب طاتۇب قاراو، (۷) آوزاۋبو

(۸) ھىچ افطار قىلمىچى بر يولى ايكى كۈن روزە بولو، (۹) نى بولسە دە

بر گناھ اشنى قىلو. (۱۰) آورووى آرتاچىغىنى بلە طۇرۇب روزە طۇتو.

- (١٢) روزه بولغان كشيگه اوشبو اون تۇرلى اش درستدر:
- (١) صاتۇب آلناچق مالنى طاتۇب قاراو، (٢) بالاغه طعام چەينەب بيرو،
 - (٣) كوزگە سۇرمە طارتو، (٤) مийق واپرنى مايلاو، (٥) تشارنى پاكلەو،
 - (٦) قان آلدرو، (٧) سۇلۇك سالدرو، (٨) قۇمغان ايلە غسل قىلو،
 - (٩) مۇنچاغە كرۇب آياق اورە تيرلەب چغو، (١٠) صابۇن ايلە يوونو.

نون كېرالى اوشبو ۱۹

- (١٣) اوشبو اۈچ تۇرلى اش روزەنى بۇزادر: (١) بۇرچاق قىرگنە بولسەدە، بر طعام يا دارو يۇطو، (٢) برگنە تامچى قىدر بولسەدە، صويا كە دارو يۇطو، (٣) ياقنلىق قىلو.
- (١٤) رمضان روزەسىنى اختياري ايلە بۇزغان كشيگە هر كۇن اورينە بر كۇن (قضا) قىلو وبۇزغان اۈچۇن (كفارت) قىلو فرض بولۇر.

- (١٥) روزە كفارتى اۈچۇن دنيادە قۇللار بتۇب يېتمەگان بولسە، بر قۇل آزاد قىلۇب قۇللارنى بترۇرگە طرشو تېيشلى بولۇر. اگرده قۇل طابلماسە يا كە آنى آلۇرغە بايلغى يېتمسە، (٦٠) كۇن بر طۇتاشدن روزە طۇتو، تېيشلى بولۇر.

- اگرده ضعيفلىك سببلى (٦٠) كۇن روزە طۇتارغە قۇتى يېتمەسە (٦٠) فيقىرگە طويارلق آش آشاتو تېيشلى بولۇر.

- (١٦) بر روزە كشى خطالق ايلە بر آز آش ياصو يۇطسە، يا كە بوغازينە قار وياغمۇر تامچىلرى كرسە، يا كە اختياري ايلە آغزىنى طوترۇب قۇسسە، يا كە طاك آتماغاندر ديب بلۇب سحر آشاسە، حال بوكە، طاك آتقان بولسە، يا كە قۇياش باتقاندر ديب باۇب افطار قىلسە، حال بوكە، باتماغان بولسە، يا كە ياقنلىق باشقا جنب بولسە، روزەسى بۇزۇر. بس اول كشيگە رمضان صولۇ روزەسىنى قضا قىلو تېيشلى بولۇر، كفارت لازم بولماس.

(۱۷) روزەسى كۈندىز بۇزىلغان كىشىگە قۇياش باسقانچى روزە كىشى كىيىمى آشامى اچمى طۇرۇ تىيىشلى بولۇر.

(۱۸) بىر كىشىنىڭ بوغازىنە طوزان، طوفراق، جۇن يا تۇتۇن كىرسە، يا كە بىر كىشى تۇكرىگىنى يا قاقرىغىنى يا كە تش آراسىدە قالغان طعام كىسەگىنى پۇطسە، يا كە روزە ايكانىنى اۇنۇتۇپ آشاسە اچسە يا ياقىنلىق قىلسە، اول كىشىنىڭ روزەسى بۇزىلماس.

(۱۹) حىض يانفاس ايلە غىزلى بولغان خاتۇنلارغە روزە طۇتۇ دوست توگىلەر، آنلار رمضاندا طۇتلىمى قالغان روزەلىرىنى رمضاندىن صوڭ قىلۇرلار.

(۲۰) روزە طۇتارغە كۇچى يىتمەسلىك بىك ضعيف قارت كىشى روزە طۇتتىچى ھەركۈننىڭ روزەسى اورىنىنە بىر فقيرگە طويارلق آش يا كە طويارلق آش آلۇرغە يىتەرلىك آقچە بىرۇر.

(۲۱) اگرە رمضاندىن صوڭ شول قارت طازارسە، قالغان روزەلىرىنى قىلۇر.

(۲۲) يۇكلى خاتۇن ھەم بالا ايمزە طۇرغان خاتۇن روزە طۇتقاندا روزەلىرىنە يا بالالرىنە ضرر كىلودن قورقسەلەر، ودخى آورو كىشىلەر آورولرى آرتووندىن قورقسەلەر، روزە طۇتماسەلردە دوست بولۇر. ھەرقايسى قالغان روزەلىرىنى رمضاندىن صوڭرە قىلۇرلار.

(۲۳) رمضاندا مسافر بولغان كىشىگە دە روزە طۇتمى يۇرو، دوست بولۇر. سىفردىن قايتىقچا آڭدادە، قالغان روزەلىرىنى قىلۇر. لازم بولۇر.

(۲۴) طاڭ آتقاندىن صوڭ سىفرگە چىققان كىشىگە مسافر بولمى دىپ روزەسىنى بۇزو دوست توگىلەر. اگرە بۇزسە، قىلۇر. لازم بولۇر.

(۲۵) روزە سز كۈيىنچە كۈندىز اۋيىنە قايتۇپ كىرگەن مسافرگە قۇياش باتقانچى روزە كىشى كىيى آشامى اچمى طۇرو مستحېدىر.

(۲۶) طۇتلىمى قالغان روزەلىرىنى سلامت وقتىدە قضا قىلۇپ بىرمەگەن كىشىگە آورو بولغاچ قضاغە قالغان روزەلىرى اۋچۇن (فدىيە) بىرو ايلە وارثلىرىنە وصيت ئەيتو واجب بولۇر.

(۲۷) اگرده شويلە وصيت ئەيتگان كىشى وفات بولسە، وارثلىرىنى قالغان مالينىڭ اۋچىدىن بر اۋلۇشى قدرىدىن بىرو واجب بولۇر.

(۲۸) پنجشنبه و دوشنبە كۈنلىرىدە عاشورا، رغبائى، برائت و عرفە كۈنلىرىدە ذوالحجە و محرم ايلرىنىڭ اولگى آتناسى كۈنلىرىدە وەر آينىڭ طولغان اۋچ كۈنىدە روزە طۇتو كوب ثوابلى مشتھىلردىن.

(۲۹) نفل روزەنى بۇزو درست تۈگلىدىر. اگرده بۇزسە، قضا قىلو واجب بولۇر.

(۳۰) قوناق كىلو سببىلى يا آشقە چاقىرلو سببىلى، نفل روزەنى اۋيلەگە قدر بۇزو درست بولۇر، اۋيلەدىن صوڭ بۇزو درست بولماس.

(۳۱) ايكى عىد كۈنلىرىدە ۳ تشرىق كۈنلىرىدە روزە طۇتو و دىخى يالغۇز جمعه كۈنىدە گنە يا شنبە كۈنىدە گنە روزە طۇتو مكر و هدىر.

(۳۲) شەعباننىڭ (۳۰) نچى كۈنىدە آشامدىن صوڭ آى كورنمەسە، (۳۰) نچى كۈنىدە آى كورو خبرىنى كۇتۇپ اۋيلە وقتلىرىنە قدر آشامى، اچمى روزە بولۇپ طۇرو مستحېدىر.

(۳۳) اگرده آى كورو خبرى كىلسە، شول كۈيىنچە نىتلەپ روزە بولۇر. آى كورو خبرى كىلمەسە، روزەنى بۇزو تىيىشلىدىر.

(۳۴) (۲۹) نچى شەعباندا ئى كورئەمەگان بولسە، (۳۰) نچى كۈنىنى رمضاندىن حسابلاپ روزە تۇتۇمى كروھىد. شول كۈندە نفل نىتى ایلە روزە بولو درست بولۇر.

(۳۵) قۇياش بايغان وقتلردە ئى كورنە تۇرغان طوغرىدە بۇلۇت، يا كە طوزان بولماسە، رمضان باشى اۇچۇندە شۆال باشى اۇچۇندە ئىنى كوب كىشى كورو لازم بولۇر، ايكى اۇچ كىشىنىڭ كورووینی گنە قبول ایتلمس.

(۳۶) اگرده ئى كورنە تۇرغان طوغرىدە بۇلۇت، بو، يا كە طوزان بولسە، رمضان باشى اۇچۇن بر عدل كىشىنىڭ كورووى قبول ایتلۇب ايرتە گیسندە روزە غە كرلۇر. اول كىشى كىرەك اير، كىرەك خاتۇن كىشى بولسۇن ایزماسى يوقدر.

(۳۷) شۆال باشى اۇچۇن اقل ايكى عدل اير كىشىنىڭ يابر عدل اير وایكى عدل خاتۇننىڭ كورولرى قبول ایتلۇب ايرتە گیسندە عید فطر اوقلۇر.

(۳۸) بالغ وعادل بولۇب الوغ گناھلردن صاقلانغان كامل مسلمان كىشى عدل كىشىگە حساب قیامۇر.

اعتكاف.

(۳۹) رمضاننىڭ آخرغى اون كۈنىدە ايرلرگە آز بولغاندە بر تەولك قدر مسجددە عمر كىچرۇپ، خاتۇنلرغە اۇیلرندە نماز اوقى تۇرغان يیرلرندە اوطۇرۇپ (اعتكاف) قیلو سنتدر.

(۴۰) اعتكاف قیالوچى ايرلر، مسجددە آشارلر، اچەرلر هم یۇقلارلر. آنلرغە بىدرفكە بارو وطهارة آلو كىبى مسجددە قیلو ممكن بولماغان اشلر اۇچۇن هم آش صو آلۇب كیلو اۇچون گنە مسجددن چغو درست بولۇر.

(۴۱) اگرده عنرسز بر دنیا اشی اۇچۇن مسجددن چغۇب
آلتى ساعت قدر وقت اوتكەرسەلەر، اعتكافلىرى بۇزلۇر.

(۴۲) اعتكافدەگى كشىلەرگە خاتۇنلارنىڭ تەنلەرىنە قول تېپىرو
حرامدۇر. اگرده مسجددن چققان وقتلارنىدە ياقناق قىلسەلەر، اعتكافلىرى
بۇزلۇر.

(۴۳) اعتكافدەغى كشىلەر مسجددە نماز اوقۇرلار، قرآن اوقۇرلار،
علم اۇيرەتۇرلار ھەم اۇيرەنۇرلار، ذكر وتسبيح ئەيتۇب، كىتاب قاراپ،
دىن مسئلەلىرى سۇيىلەشۇب اوطۇرۇرلار. آنلارغە مسجددە دنیا اشلرى
قىلو و دنیا سوزلىرى سۇيىلەشۇ مكر وھىدۇر.

زَكَات

(۴۴) اِنَّ اللّٰهَ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ (اى المؤمنین) صَدَقَةً فِى اَمْوَالِهِمْ

وَعَدَدٌ مِّنْ اَغْنِيَاَتِهِمْ وَتَرَدَّ عَلَىٰ فُقَرَاءِهِمْ ﴿۱۰۰﴾
توخد من اغنيايئەم وترد على فقرايئەم ﴿۱۰۰﴾ عن ابن عباس.

مغناسى: تحقيق الله تعالى مؤمنلەرگە ماللارندىن زكات صدقەسىنى بىرونى فرض قىلدى،
اول زكات اولۇشى مؤمنلارنىڭ بايلارندىن آلنۇب فقيرلارنى تاراتلۇر (قايتارلۇر).

(۴۵) دىن اسلامدە بالغ وعاقىل بولغان مؤمن بىندەگە فرض
بولغان الوغ عبادتلىرنىڭ دورتنچىسى ھەر يىلدە بىر مرتبە مالدىن (زكات)
بىرودۇر.

(۴۶) بىر كشىگە زكات فرض بولو اۇچۇن، اول كشىنىڭ زكات
چغاتۇرغان ماللارنىڭ بىرسىدىن (نصاب) قدرىنە يەنى زكات چغارلىق
مقدارىنە بىر يىل خواجە بولووى شەرتدۇر. مالغە خواجە
بولغاندىن سوڭ بىر يىل طولغانچى زكات بىرو فرض بولمى طۇرۇر. بىر
يىل طولغاندىن سوڭ ھەر يىل طولغان صاين بىر مرتبە بار قدر مالينىڭ
زكاتىنى چغارو فرض بولۇر.

زكات ماللىرى

(۴۷) زكات چىغارالا طۇرغان ماللىر (۳) تۇرلىيدىرلر: (۱) آقچە (۲) حيوان، (۳) سودا مالى.

(۴۸) اۇشبو اۇچ تۇرلى مالدىن باشقە يۇرط يىرلر، كىيىملر، كىتابلر، صاوتلر و باشقە معيشت قۇراللىرى كىبى (حاجتِ اَصْلِيَّه) دن بولغان ماللردن وهم (اجاره) طريقنچە حق ايله يىرلە طۇرغان يۇرطلردن، ايگىنلىك، پچەنلىك، واورمانلىق يىرلردن زكات يىرو فرض توگىلر.

(۴۹) بورچلى كىشىنىڭ قولىندىغى مالىنىڭ بورچىدىن آرتقانى غنە اوزىكىدىر. شونىڭ اۇچۇن آشا مالىنىڭ بورچقە تىيىشلى بولغان قىرىندىن زكات يىرو فرض بولماس.

(۵۰) بورچقە يىرلىگان مال كىشىنىڭ اوزىدالىدىر. اگىردە اشانچلى كىشىدە بولۇپ (سَنَد) (۱) ايله دَعْوَا قىلۇپ آلو مەكەن بولۇرلىق بولسە، خواجەسىنە آندىدە زكات يىرو تىيىشلى بولۇر.

(۵۱) آقچەدىن مراد، آلتۇن و كۇمۇش مالىدىر. تەنىكە ايتۇپ صوغلىغان بولسەلردە، يا كە صوغلىماغان حاللىرىچە بولسەلردە يا كە بىر رَيْت ايتۇپ اشلىنگان بولسەلردە، اوزلىرىدىن كىمىرەك باقر ايله قاتشقان بولسەلردە، آلتۇن و كۇمۇش ماللىرىدىن زكات يىرو فرضدىر.

(۵۲) آلتۇن و كۇمۇش اورنىدە استعمال قىلىنغانى سببلى باقر آقچەدىن دە وهم خىزىنەدە صاقلانا طۇرغان آقچەنىڭ سىندى بولغانى اۇچۇن، كەند آقچەدىن دە زكات چىغارو تىيىشلىدىر.

(۵۳) زكات چىغارالا طۇرغان حيوانلىر: قو، صارق، كەجە، صيىر، تۇيە، آت كىبى يۇرط حيوانلىرىدىر. بو حيوانلىرنىڭ جىمى كۇنىدە ھىمان قىردە آشاب يۇرى طۇرغانلىرىدىن غنە زكات چىغارلۇر. يۇرط

خدمتندە بولغان حيوانلاردن زكات چىقارلماس.

(۵۴) ايشەك، قاجر، بلان وقر كەجەسى كىي حيوانلاردن زكات چىقارلماس.

(۵۵) سودا مالىدىن مراد، نىندى ذاتىدىن بولسەدە، ساتارغە دىيۇب نىت قىلىنغان حلال مالدىر.

نصاب

(۵۶) بىر مالدىن زكات بىر و فرض بولو اۇچۇن، اول مالنىڭ نصابى قەدىرىنە (*) طولمىقلىقى شەرتلىرى. نصابقە طولماغان مالدىن زكات بىر و فرض توگىلىرى.

(۵۷) زكات چىقارلا تۇرغان ماللارنىڭ نصابلىرى تۇرلىچەدر: مثلاً آلتۇننىڭ نصابى (۲۰) مىڭلىرىكە (۱۰۰۰) سوم چاماسىندەدر. كۈمۈشنىڭ نصابى (۱۴۰) مىڭلىرىكە (۳۵) سوم چاماسىندەدر. قولى، سارق و كەجەنىڭ نصابى (۴۰) باشلىرى. سىيىرنىڭ نصابى (۳۰) باشلىرى. تۈيەنىڭ نصابى (۵) باشلىرى. آتنىڭ نصابى بىرسى بايىتال بولمىق شەرتى ايله (۲) باشلىرى. سودا مالىنىڭ نصابى بىھاسى كۈمۈش نصابى قەدىر بولودر.

(۵۸) مالنىڭ زكاتقە بىرلە تۇرغان اۇلۇشى مجموعىنىڭ قەدىرى بىر اۇلۇشى چاماسىدىر. مثلاً: (۲۰) مىڭلىق آلتۇندىن يارتى مىڭلىق قەدىرى زكاتقە بىرلۇر. (۱۴۰) مىڭلىق كۈمۈشدىن اۈچ مىڭلىق يارم قەدىرى بىرلۇر. باقىر آقچە، كاغىد آقچە ھەم سودا مالى كۈمۈش بىھاسى ايله حساب قىلىنۇرلىرى.

(۵۹) اگرە بىر كىشىنىڭ آلتۇنى اوزى گنە نصابقە طولماسە، كۈمۈش ايله باقىر و كاغىد آقچەلىرى ايله ھەم سودا ماللىرى ايله بىرگە قوشلۇپ حساب

قىلىنۇر. اگرده مجموعىنىڭ بهاسى كۇمۇش نصابىنە تولسە، بهالرىنىڭ قىرقدىن بىر ئۇلۇشى قىدرىنى زىكاتقە بىرۈ تېيىشلى بۇلۇر.

(۶۰) قىر قى صوملىق مالىدىن زىكاتقە بىر صوم بىرلۇر، (۱۰۰) صوملىق

(۲) صوم (۵۰) تېيىن بىرلۇر، (۱۰۰۰) صوملىق (۲۵) صوم بىرلۇر.

(۶۱) قىر قى قى، سارق و كەجە ئۇچۇن بىر قى بىرلۇر. قىرقدىن ئارتىق بولغاندە ھىر يۇز قى ئۇچۇن بىر قى مىقدارى بىرلۇر. (وفىيە)

(۶۲) ئوتۇز صوم ئۇچۇن بىر يەشلىك بىر بىرلۇر. (۴۰) صوم ئۇچۇن

ئىككى يەشلىك بىر بىرلۇر. (۳۰) دىن و (۴۰) دىن ئارتقانلرىنىڭ ھىر

بىرسى ئۇچۇن بىر يەشلىك بىرلۇر. (۳۰) دىن بىر ئۇلۇشى بىرلۇر.

مىثلا بىر يەشلىك بىرلۇر (۱۵) صوم چاماسىدە بولغانلىقدىن نىصابدىن

ئارتقان صوملارنىڭ ھىر بىرسى ئۇچۇن (۵۰) تېيىن چاماسى بىرلۇر.

(۶۳) يىككىمى دورت باشقە بولغانچى ھىر بىش تۇيە ئۇچۇن بىر قى بىرلۇر

(۲۵) تۇيە ئۇچۇن بىر يەشلىك بىر تۇيە بالاسى بىرلۇر...

(۶۴) ئاتلارنىڭ ھىر بىرسى ئۇچۇن بهاسىنىڭ قىرقدىن بىر ئۇلۇشى بىرلۇر.

(۶۵) زىكات ئۇچۇن تېيىشلى بولغان قى، بىرلۇر و تۇيە بالاسى بىرلۇر.

بىلارنى قىر آقچە بىرودە درىست بولۇر.

(۶۶) بىر يىلنىڭ باشىدە نىصاب قىر مالغە خواجه بولغان كىشىنىڭ مالى

ئارتا ئارتا، يىل بولغانچى كىبەيسە، ئول كىشىگە مالىنىڭ مجموعىدىن زىكات

بىرۈ فرض بولۇر؛ شۇيىلە كە، صوملىق ئارتقان ماللارغە يىل بولماسەدە،

زىكاتلىرىنى چىقار و تېيىشلى بولۇر.

زىكات بىرلە تۇرغان كىشىلەر.

(۶۷) زىكاتنى، قولىدە نىصاب قىر مالى بولماغان، فقير و مىسكىن

كىشىلەرگە بىرۈ تېيىشلىدۇر.

(۶۸) ودىخى قولىدە مالى قالماغان مىسكىنلەرگە خىر جاك ئېتۇب بىرلۇر،

گرچە ئانڭ يۇرتىدە مالى بولسەدە.

ودخی بورچینی تولەرگه یاردم بولسۇن اۇچۇن، بورچی كوب كشيگه دە بىرلۇر، گرچه آنڭ قولنده نصاب قدر مالى كورنسه ده.

(۶۹) (عامل) قولينه يعنى زكات جىيارغه تعين قىلنغان كشيگه دە بىرلۇر: آندە جىيىلغان زكات آقچەسى بيت المالنڭ فقيرلرگه بىرلە تۇرغان صوماسينه قوشلۇر. خدمت حقى ايتۇب عاملنڭ اوزينه دە زكاتدن جىيىلغان مالدىن بىر چاما بىرلۇر، گرچه باي كشي بولسه ده.

(۷۰) كشي، زكاتىنى اوزىنڭ آتاسينه، آناسينه، بابا وئەيلرينه، بالالرينه و بالالرينڭ بالالرينه، ايرينه ياخاتۇنينه و دخی قولنده نصاب قدرى مالى بولغان باي كشيگە و باي كشىنڭ يەش بالاسينه بىرو درست توگلدەر. اگرده بىرلە، زكاتقە حساب قىلنماس، بلكە بولەك وھديه حكمنە بولۇر.

(۷۱) زكاتنى اوزىنڭ فقير قرداشلرينه، فقير شاگردلرگه فقير طۇل خاتۇنلرغە، كسبدن عاجز بولغان ضعيف كشىلرگه بىرو آرتغراقدر. دىن و علم خدمتندىن بولۇپ كسبدن، (اجرە و وظيفە) دن محروم بولغان كشىلرگە، گرچه قوللارندە نصاب قدر ماللرى كورنسه ده، زكات بىرو درستدر. چۈنكە آنلر لوازملىرىنى طاشلاپ كسبكە طۇتقانچى ھر برسى فقير كشي حكمنە درلر.

(۷۲) بىر مالنى زكات ايتۇپ بىرگان وقتدە خواجەسى زكاتدن بولووينى نيت قىلو و دخی آلوچىنڭ قولينه تمام طابشرۇپ (تمليك) قىلۇپ بىرو لازمدر. زكات نىيى ايله بىرلەمەگان مال و دخی آلوچىنڭ قولينه مال ايتۇپ طابشرلماغان نەرسە، زكاتدن حساب قىلنماسلر.

(۷۳) اگرده بىر مال زكاتقە بىرۇرگە دىيۇپ تعين قىلنغان بولسە، بىرگان وقتدە زكاتدن بولووينى نيت قىلنماسە دە، زكاتدن حساب قىلنۇر.

(۷۴) زكات سوماسىنى آيرم جىيۇپ فقرانڭ اوز قولينه طابشرا تۇرغان جمعيت خىريەلرگە دە زكات بىرو درستدر. اول وقت جمعيتنڭ خزينە دارى زكات بىروچىنڭ وكيلى حكمنە بولۇر.

عشر.

- (۷۵) ياغمۇر صوۋى يا يىلغە صوۋى ايله اوسكان آشقلار
ويىمىشلارنىڭ ھەم پىچەنلەرنىڭ ودخى بالنىڭ زىكاتلىرى عشرلىرىدىن سويلا
حاصل بولغاندىن سوڭ بىر مەرتىبە ئوندىن بىر ئۇلۇش قىدرلىرىنى بىتالە
خەزىنەسىگە يا كەڭ قىرلارگە بىر خواجهلىرىگە قىزدىر.
- (۷۶) عشر ماللىرىنىڭ نىصابلىرى يوقىدى؛ نى قىدر حاصل بولسىلار
شول قىدرلىرىنىڭ ئوندىن بىر ئۇلۇش قىدرى عشر ايتۇپ بىرلۇر. اىگو.
اورو وتىرىيە قىلو خىجلىرى، دە چىگرىلمىس.
- (۷۷) مەزكۇر ماللاردىن عشر فرض بولو ئۇچۇن خواجهلىرىنىڭ
بالغ عاقل و باي بولۇلرى دە شرط توگىلدىر. صبى، ديوانە و فقير كىشىلەرنىڭ
آشقلارنىڭ دە، عشرلىرى چىغارلو تىيىشلىدىر.
- (۷۸) اوطۇن وقامىش كىي نەرسەلەردىن عشر چىغارو
بولماس.

- (۷۹) ياغمۇر كۆپ ياۋمى تۇرغان يىرلەردە چىغىر و چىلەكە
صوغارلغان آشقلاردىن كامىل عشر بىرلىمىس. بىلكە عشرنىڭ يار تىيىشى
يەنى يىگرىمىدىن بىر ئۇلۇشىگە بىرلۇر.
- (۸۰) عشر دە، زىكات بىرلە تۇرغان فقير كىشىلەرگە بىرلۇر.

فطره.

- (۸۱) حاجت اصلىيەسىدىن آرتق كۇمۇش نىصاب قىدر بىرلۇر
صوم چاماسىندە مالى بولغان كىشىگە رمضاندىن سوڭرە بىرلۇر
اوزى ئۇچۇن صبى باللىرى ئۇچۇن (فطره) صدقە بىرلۇر
بولۇر.

صَدَقَه

۸۲ بېر

لارنىڭ (۹) زىكات، عشر، فطره، فدىيە و كفارت صدقەلىرى فقيرلارحقى
 بىر (۸۳) بىر بولۇپ واجب صدقەلدۇر. ئانلارنى موئم و فقير بولماغان كشيگە بىر
 صولۇش بولۇپ تۇزەتۈ، كوپر اشەتۈ، قۇيۇ و چىشمەلەر ياصاتۇ، مسجد
 بىر بىر سىلار سالدىرو كىيى جىمىع خلق فائىدەسى اۇچۇن بولغان عمومى
 صدقە كە طۇتۇ دوست توگلىرى.

فقير رەكەت (۸۴) مەككە كور صدقەلردن باشقە صدقەلەر وھم جىمىع خلق فائىدەسى
 (۸۵) طۇتۇغان آقچەلەر نفل صدقەلدۇر. نفل صدقەلىرى بىر و كوپ
 نمازى او قۇتۇب جىمىع لار دىنار.

بولماغان فقير صدقەنى كوپ بىر و گىناھلارنىڭ عفو قىلىستۇ وىنە بلا و آقتاردن
 رمضان آيى غە سبب بولۇر دىيىلمىش.

المنى قالغان فقيرلك و محتاجلىق سببىلى صدقە سۇراغان كشيگە قاتى
 (۸۶) فطرا مەككە. بىر نەرسە بىر و يا كە ياخشى بىر
 (۸۷) بىر و تىيىشلىدىر.

چۈنكى (۸۸) قاداق بىر نىسبە كۈن تۈركك قىلىۋرلىق طعامى يا آقچەسى
 كشيگە (۸۹) كە صدقە سۇرا و حرامدۇر. اما كىيىم سالم كىيى ضرور بولغان
 كشيلىدىر. سۇرا و حرام توگلىرى.

(۹۰) محتاج بولماغان كشيگە صدقە بىرۇب انى تەلەنچىلىككە
 بولۇپ اۇشۇ مەككە.

(۹۱) صدقە بىرلىگەندىن صولۇ بىر و چىگە خىر تەلەب اۇشبو
 كە بولۇر.

بىر نام (۹۲) اَلصَّاحِبُ هَذِهِ الصَّدَقَةِ عَنِ الْاَفَاتِ وَالْبَلِيَّاتِ وَاغْفِرْ

۷۴ (۹۳) قىلغۇ كە ايمانە و كىر اموالە و وقىقە على خىر مقاصدە

طۇرغان كشيگە اۇشبو صدقە بىر و چىنى آت و بلالردن صولۇ و دىنى آناڭ
 خىزىنە دارى بىر و دىنى آناڭ ايماننى قۇتۇل قىلغۇ، و دىنى آناڭ مالارنى
 بىر بىرلى مقصودلارنى ايتىش كە.

